

هست معارف جنگ
شهید سید علی ستاد شیرازی

عملیات الله اکبر

منطقه عمومی سوسنگرد، ۶۰/۲/۳۱

نویسنده: سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

سرشناسه	: حسینی، سیدیعقوب، ۱۳۱۱ - ۱۳۸۸.
عنوان و نام پدیدآور	: عملیات الله‌اکبر: منطقه عمومی سوسنگرد، ۳۱/۲/۶۰ نویسنده سیدیعقوب حسینی؛ [تهیه‌کننده] هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیادشیرازی.
مشخصات نشر	: تهران: ایران سبز، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۲۷۴ ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۷۶۰۷-۱۰-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: نمایه .
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- عملیات الله‌اکبر
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- خاطرات
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- سوسنگرد
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- اسناد و مدارک
شناسه افزوده	: ایران. ارتش. هیأت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ح۵ الف/۱۶۰۷ DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۸۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۴۱۹۳۸۴

نویسنده: سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

نوبت / سال چاپ: اول / ۱۳۹۳

شماره شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۶۰۷-۱۰-۰

شمارگان: ۲۰۰۰

ناشر: انتشارات ایران سبز - تهران

مرکز پخش: تلفن ۲۲۴۸۸۷۵۶ نامبر ۲۲۴۸۸۶۵۰ - صندوق پستی ۵۵۴ - ۱۹۵۷۵

قیمت: ۷۵۰۰ تومان

حق چاپ برای هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» محفوظ است.

از همه نگارندگان حوادث جنگ و همه کسانی که توان
انجام وظیفه در این مهم را دارند، درخواست می‌کنم از ثبت و
ضبط جزئیات این دوران غفلت نکنند و این گنجینه تمام
نشده را برای آیندگان به ودیعه بگذارند.

امام خمینی (ره)

می‌خواهم بگویم که این جنگ، یک گنج است. آیا
خواهیم توانست از این گنج استفاده کنیم؟ آن هشت سال
جنگ بایستی تاریخ ما را تغذیه بکند.

مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

همکاران

سرتیپ ۲ استاد نجاتعلی صادقی گویا
سرتیپ ۲ حمید شکیبا
بازبینی و مرتب سازی، امور فنی، آماده سازی، نشر
اصلاحات نهایی

الهه آموزگار
حامد خدمتی
حروف چینی
صفحه آرایی، طرح جلد

پیشگفتار

کتابی که ملاحظه می‌فرمایید از سلسله کتاب‌هایی است که جناب سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی در سالهای دفاع مقدس به رشته تحریر در آورد. پس از پایان جنگ تحمیلی تعدادی از این کتابها با عنوان «ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس» توسط سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، انتشار یافت و در زمره کتاب‌های معتبر دفاع مقدس محسوب و تا کنون مورد استفاده بسیاری از نویسندگان و پژوهشگران این عرصه قرار گرفته است.

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» با استفاده از بایگانی موجود، کتاب حاضر را توسط سرتیپ ۲ صادقی‌گوبا، مجدداً بررسی و با حذف اضافات و انجام تصحیحات لازم در مرحله انتشار قرار داد. امید است برای روشن شدن حقایق بخشی از تاریخ نظامی این کشور، اقدامی مفید و ماندگار انجام شده باشد.

در ماه‌های پایانی سال ۱۳۸۸، متأسفانه اطلاع یافتیم که نویسنده محترم در تاریخ ۸۸/۱۰/۱۴ وفات یافته‌اند.

ایشان دوران پر افتخار و زندگی سالم و آبرومندانه را در کسوت نظامی و سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به ویژه در ابتدای جنگ تحمیلی طی نمودند. پس از بازنشستگی نیز، تاریخ نظامی دفاع مقدس را در چند جلد تدوین و خدمت بزرگی در عرصه علمی نظامی کشور از خود به یادگار گذارده‌اند. آرزو داریم خداوند متعال، ایشان را با مجاهدان فی سبیل الله محشور و به بازماندگان آن مرحوم نیز سلامتی و سعادت دنیوی و اخروی نصیب فرماید.

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی»

معارف جنگ

«معارف جنگ» مجموعه‌ای از یافته‌ها، ذخایر و دست آوردهای جبهه‌های نبرد حق علیه باطل است که خداوند متعال به پاس فداکاری‌ها، ایثارگری‌ها و برکت خون شهدای والامقام، نصیب رزمندگان اسلام نموده و از سینه‌های جوشان آنها به سینه‌های پاک و تشنه نسل جوان انقلاب اسلامی منتقل می‌گردد.

سازمان افتخاری «هیئت معارف جنگ» از پاییز سال ۱۳۷۳، با تصویب حضرت امام خامنه‌ای و بنیانگذاری امیر سرافراز ارتش اسلام «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» و حمایت‌های مادی و معنوی مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا، این رسالت مهم را با روحیه متعالی بسیجی برعهده گرفته و مفتخر است که با الهام از کلام نورانی خداوند متعال مبنی بر «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ»، با صداقت و تلاش دسته جمعی در این وادی مقدس گام نهاده و این رسالت افتخار آمیز را که با گرایش «پژوهشی - فرهنگی - عملیاتی و آموزشی» شکل گرفته است ادامه دهد و در این راه امید به لطف و یاری خداوند متعال دارد.

شیوه کار هیئت معارف جنگ در گردآوری تجارب جبهه‌های نبرد بدین ترتیب بوده است که براساس زمان و مکان هر عملیات، جمعی از رزمندگان اسلام که در آن عملیات نقش مهمی را برعهده داشته‌اند به منطقه عملیات عزیمت نموده و با یادآوری خاطرات خود در صحنه نبرد و برداشتهای تحریری، صوتی و تصویری، مجموعه‌ای از حقایق و واقعیت‌های تلخ و شیرین را گردآوری نموده و در نهایت بعد از تطبیق آنها با مدارک و اسناد جبهه‌های نبرد در مسیر تدوین قرار داده اند.

آموزش معارف جنگ نیز از سال ۱۳۷۴ به صورت نظری و میدانی برای هر دوره از دانشجویان سال ۳ دانشگاه افسری امام علی (ع) نیروی زمینی و از سال ۱۳۸۲ برای کلیه دانشگاه‌های افسری ارتش جمهوری اسلامی ایران به اجرا در آمده و تا زمان نگارش این کتاب بیش از ۲۰ هزار نفر از فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های مزبور را در دو مرحله نظری و میدانی مورد آموزش قرار داده است.

هیئت معارف جنگ همچنین از سال ۱۳۸۸ آموزش کارکنان وظیفه در مقاطع تحصیلی فوق‌دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس و دکترا در مراکز آموزش وظیفه را پی‌ریزی نمود و این عزیزان در زمان آموزش مقدماتی و قبل از عزیمت به یگان‌های سازمانی خود به مدت ۱۶ ساعت آموزش معارف جنگ را در ساعات فوق برنامه طی نموده که تا زمان چاپ این کتاب بیش از ۲۰۰ هزار نفر از کارکنان وظیفه که فارغ‌التحصیل دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور می‌باشند، آموزش نظری معارف جنگ را فرا گرفته‌اند.

هیئت معارف جنگ « شهید سپهبد علی صیاد شیرازی »

فهرست مطالب

۱۲	معرفی نویسنده
۱۳	سخن ویراستار کتاب
۱۹	مقدمه
۲۳	قسمت یکم: کلیات
۲۵	مشخصات کلی عملیات
۲۶	مأموریت
۲۸	شرح کلی منطقه عملیات
۳۵	سازمان و گسترش نیروی متجاوز
۳۶	سازمان و گسترش نیروی خودی
۴۱	قسمت دوم: برآوردهای ستادی
۴۳	برآورد وضعیت عملیاتی
۴۸	برآورد اطلاعاتی شماره ۴
۵۸	برآورد لجستیکی
۶۴	برآورد پرسنلی شماره ۱
۶۷	برآورد وضعیت فرماندهی
۷۴	برآورد فرماندهی
۸۱	برآورد فرماندهی تیپ ۳ لشکر ۹۲
۸۸	پیوست الف (اطلاعات) به طرح عملیاتی روشن
۹۲	پیوست الف (اطلاعات) به طرح عملیاتی تجدید نظر شده روشن
۹۶	برآورد اطلاعاتی رکن ۲ تیپ ۳ زرهی
۹۹	برآورد اطلاعاتی شماره ۲

۱۰۵	قسمت سوم: طرح‌ها و دستورات عملیاتی
۱۰۷	دستور عملیاتی خیبر
۱۱۳	طرح عملیاتی شهید عباسی (تجدید نظر شده)
۱۱۹	پیوست الف سازمان رزمی
۱۲۰	پیوست (ب) اطلاعات به طرح عملیاتی شهید عباسی
۱۳۲	پیوست (ث) طرح اداری و لجستیک به طرح عملیاتی شهید عباسی
۱۳۷	ضمیمه ۱ پرسنلی به پیوست ت اداری و لجستیک طرح عملیاتی شهید عباسی
۱۴۰	پیوست (ج) مخابرات طرح عملیاتی شهید عباسی
۱۴۶	دستور جزء به جزء شماره ۲۰
۱۴۹	دستور جزء به جزء شماره ۲۱
۱۵۰	دستور جزء به جزء شماره ۲۲
۱۵۳	طرح عملیاتی تجدید نظر شده مهدی
۱۶۰	پیوست ب اطلاعات به طرح عملیاتی تجدید نظر شده مهدی
۱۶۳	پیوست (ت) آتش پشتیبانی به طرح عملیاتی تجدید نظر شده مهدی
۱۶۶	پیوست ث (خدمات پشتیبانی) به طرح عملیاتی تجدید نظر شده مهدی
۱۷۰	طرح عملیاتی تجدید نظر شده روشن
۱۷۵	پیوست الف (اطلاعات) به طرح عملیاتی تجدید نظر شده روشن
۱۷۹	پیوست ت (خدمات پشتیبانی) به طرح عملیاتی تجدید نظر شده روشن
۱۸۳	دستور عملیاتی خیبر لشکر ۹۲
۱۸۷	طرح عملیاتی بستان
۱۹۴	دستور جزء به جزء شماره ۱ به طرح عملیاتی تجدید نظر شده روشن
۱۹۶	طرح جابه‌جایی یگان‌های تیپ ۳ زرهی در منطقه واگذاری
۱۹۹	قسمت چهارم: پیام‌ها و دستورات

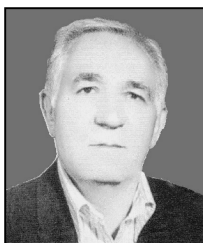
۲۱۹	قسمت پنجم: بررسی و تجزیه و تحلیل
۲۲۱	ایمان و اعتقاد
۲۲۵	چگونگی رعایت اصول جنگ
۲۲۵	اصل هدف
۲۲۶	اصل وحدت فرماندهی
۲۲۷	اصل مانور
۲۲۷	اصل سادگی
۲۲۸	اصل غافلگیری
۲۲۹	اصل تمرکز قوا
۲۳۱	اصل صرفه جویی در قوا
۲۳۱	اصل تأمین
۲۳۳	اصل تعرض
۲۳۳	هم‌آهنگی‌ها
۲۳۴	پشتیبانی‌های مردمی از عملیات
۲۳۷	مسائل پرسنلی
۲۳۹	مسائل اطلاعاتی
۲۴۳	مسائل عملیاتی
۲۴۳	برآورد عملیاتی
۲۴۵	سازمان و استعداد
۲۴۷	طرح‌ریزی عملیات
۲۵۱	هدایت عملیات
۲۵۸	مسائل لجستیکی
۲۶۲	نتیجه‌گیری از عملیات الله‌اکبر
۲۶۵	نمایه
۲۷۳	نقشه‌ها

فهرست پیام‌ها، دستورات و هدایت عملیات

- ۲۰۱ نگهداری آب و ترمیم خاکریز؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۴
- ۲۰۱ درخواست هماهنگی؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۶
- ۲۰۱ جلسه فرماندهان؛ از لشکر ۱۶ زرهی - ۶۰/۲/۲۸
- ۲۰۲ درگیری و پیشروی دشمن؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۲۹
- ۲۰۲ دفع تک دشمن؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۲۹
- ۲۰۲ آخرین وضعیت؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۲۹
- ۲۰۲ ساعت س؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۰
- ۲۰۳ تأمین خط کرکس؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۳ پیشروی نیروهای خودی؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۳ انهدام دشمن؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۳ تبریک و هوشیاری؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۴ آماده مقابله با پاتک؛ از فرمانده عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۴ حرکت خودروهای دشمن؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۴ احتمال تک دشمن؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۵ مختصات گروه فرماندهی؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۵ حضور فرماندهان؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۱
- ۲۰۵ وسایل واگذاری به سپاه پاسداران حمیدیه؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۱
- ۲۰۶ تأمین منطقه؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۶ اجرای آتش؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۶ گسترش یگان‌ها؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۶ هماهنگی انجام شده؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲

- ۲۰۷ اجرای آتش؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۷ آمار سپاه پاسداران؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۸ ناهماهنگی در ایجاد میدان مین؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۸ گزارش آمار؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۸ پل سوسنگرد؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۵
- ۲۰۹ استقرار پل؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۶
- ۲۰۹ شرکت در کمیسیون؛ از نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات - ۶۰/۲/۱۲
- ۲۱۰ گزارش اقدامات؛ از نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات - ۶۰/۲/۱۹
- ۲۱۰ تغییر مکان بنا به دستور؛ از قرارگاه ۲ تاکتیکی نزاجا در جنوب رکن ۳ - ۶۰/۲/۲۰
- ۲۱۱ عملیات ۶۰/۲/۳۱؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۹
- ۲۱۴ صورت غنائم به دست آمده از جبهه الله اکبر
- ۲۱۶ گزارش عملیات ۶۰/۲/۳۱؛ از قرارگاه عملیاتی تیپ ۵۵ هوابرد رکن ۳ - ۶۰/۳/۱۶

معرفی نویسنده

سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی در سال ۱۳۱۱ در خانواده‌ای مذهبی در ابهر به دنیا آمد. تحصیلات خود را در ابهر و سپس در تهران ادامه داد و در سال ۱۳۳۱ وارد دانشکده افسری و سال ۱۳۳۴ با درجه ستوان دومی فارغ التحصیل شد. پس از پایان دوره آموزش رسته زرهی، در لشکر اصفهان مشغول به خدمت شد.

در سال ۱۳۴۶ پس از طی دوره دانشکده فرماندهی و ستاد به لشکر ۹۲ اهواز منتقل شد که آن زمان مصادف با آغاز اختلافات مرزی ایران و عراق و صف‌آرایی نظامی طرفین بود. وی به عنوان افسر عملیات و طراح طرح‌های عملیاتی مربوطه در لشکر تا سال ۱۳۵۴ و عقد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر فعال بود. از سال ۱۳۵۶، فرماندهی تیپ سوم لشکر ۹۲ زرهی را عهده‌دار و پس از پیروزی انقلاب اسلامی در مدیریت آمادگی رزمی معاونت عملیات و اطلاعات ستاد نیروی زمینی خدمت کرد. با آغاز جنگ تحمیلی در سال ۱۳۵۹ به عنوان جانشین عملیاتی نزاجا به خوزستان اعزام شد. در سال ۱۳۶۰ با درخواست شخصی، بازنشسته شد.

پس از بازنشستگی در دانشکده فرماندهی و ستاد نیروی زمینی و سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، مشغول تهیه و تنظیم تاریخ جنگ شد. با حمایت فرمانده وقت نزاجا - سرهنگ صیاد شیرازی - تعداد قابل توجهی کتاب، درباره عملیات‌های ۸ سال جنگ تدوین کند که تا کنون تعدادی از آنها در مرحله انتشار قرار گرفته و بقیه نیز در مراکز دانشگاهی و پژوهشی آجا مورد استفاده می‌باشد.

در دی ماه سال ۱۳۸۸ وفات و به دیار ابدی پیوستند. روحشان شاد.

سخن ویراستار کتاب

در مرکز اسناد هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» کپی نسخه‌ای از این کتاب را در کنار سایر کتابهایی که به قلم نویسنده محترم آن، مرحوم جناب سرهنگ سیدیعقوب حسینی در زمان خود تهیه شده است، مشاهده، مطالعه و بررسی نمودم.

با مطالعه و بررسی مطالب این کتاب و دیگر کتابها به قلم ایشان متوجه شدم که چه کار بزرگ و بی‌نظیری توسط نویسنده، در زمان جنگ انجام گرفته است. شاید اگر چنین همت عالی از سوی نویسنده و حمایت از طرف فرمانده وقت نزاجا، دافوس و رئیس عقیدتی سیاسی آجا که از سال ۶۱ به بعد به اجرا درآمد، وجود نداشت، امروز با نیرویی چندبرابر آن زمان، هرگز به چنین مدارک و نگارش نمی‌توانستیم دست یابیم. بدین ترتیب تاریخ نظامی این کشور از چگونگی رویدادها، درگیری‌ها، محدودیت‌ها، اقدامات‌ها، عملیات‌ها محروم می‌ماند. همین کمبودها سبب دور شدن از بیان واقعیت‌ها و تحریف‌ها ... می‌گردید. همچنان که بسیاری از حوادث جنگ تحمیلی، به سبب آن که از جزئیات و اطلاعات کمی و کیفی آن، مدارکی باقی نمانده و یا به موقع در اختیار پژوهشگران قرار داده نشده است، امکان تدوین و تحلیل دقیق آن وجود ندارد.

یادم می‌آید در سال ۱۳۶۲ که مشغول طی دوره دافوس بودم، در یکی از روزها که فرمانده وقت نزاجا - جناب سرهنگ صیاد شیرازی - جهت سخنرانی برای دانشجویان و اساتید به سالن اجتماعات دانشکده تشریف آورده بودند، در مسیر خروج ایشان از سالن، جناب سرهنگ حسینی که در آن زمان بازنشسته و با لباس شخصی بودند و در آن جمع به غیر از فرمانده وقت دافوس - جناب سرهنگ فاضل - که همدوره ایشان نیز بودند و از همه مسن‌تر بودند، تعدادی از کتاب‌های مجلد شده را درباره دفاع مقدس در روی میزی به صورت تایپ شده، به حضور فرمانده نیروی زمینی ارائه و توضیح دادند. از آن صحبت‌ها، این طور یادم می‌آید که این دیدار و اقدامات، سابقه قبلی داشته و قبلاً فرمانده نیرو دستوراتی درباره پشتیبانی از اقدام ایشان و در اختیار گذاردن مدارک و نیروی انسانی موردنیاز صادر نموده بودند. در آن جلسه، در پی گزارش جناب سرهنگ حسینی، دستورات تکمیلی دیگری به فرمانده دافوس و همراهان ابلاغ نمودند.

سال‌ها از زمان این خاطره گذشت، تا آن که ۲۴ سال بعد، در سال ۱۳۸۴ به واسطه مسئولیت مدیریتی که در مجموعه هیئت معارف جنگ داشتم، با ملاحظه نسخه‌های

کتاب‌های تایپ شده موجود به قلم ایشان در مرکز اسناد و نیز به سبب آن که ماموریت تهیه، تنظیم و انتشارات کتابهای مورد نظر هیئت معارف جنگ را داشتم، درصدد برآمدم که با ایشان تماس و راجع به انتشار این کتابها، نظرشان را جويا شوم. بالاخره بعد از مدتی جستجو، موفق به تماس تلفنی شده و درخواست نمودم که به هیئت معارف جنگ تشریف بیاورند و حضوری مذاکره نمایم. محبت نمودند و از کرج به تهران در روز تعیین شده - ۸۴/۴/۲۱ - تشریف آوردند. خلاصه نظرشان این بود که «من هر چه در توانم بود، در زمان خود به نگارش درآوردم و در اختیار دافوس و عقیدتی سیاسی اجا قرار دادم، اکنون دیگر توان ادامه و اقدامات تکمیلی در مورد این موضوعات ندارم. شما آن چه که به صلاح و مفید برای تاریخ نظامی این کشور می‌دانید انجام دهید»

یک جلسه دیگر نیز برای مصاحبه - ۸۴/۵/۱۸ - همراه یکی از همکاران افتخاری به منزل جناب سرهنگ حسینی رفتیم. ای کاش این مصاحبه‌ها ادامه می‌یافت، که متأسفانه از طرف آن همکار محترم، چنین امکانی حاصل نشد.

بعد از آن جلسه، هیئت معارف جنگ توانست سه عنوان کتاب «تاریخ نظامی جنگ تحمیلی ج ۱ و ۲ و جبهه جنوب در شهریور ۵۹» به قلم ایشان منتشر و تعدادی به منزل نویسنده محترم ارسال نماید. احتمالاً آنها را ملاحظه کردند. تا آن که در سال ۱۳۸۸ خبر ناگوار فوت ایشان دریافت شد ...

ریاست محترم هیئت معارف جنگ ... امیر سرتیپ آراسته، همیشه اصرار دارند تا فرصت‌ها از دست نرفته و پیشکسوتان دفاع مقدس در حیات هستند، کلیه مطالب و مدارک جمع‌آوری شده، تنظیم، تدوین و انتشار یابند، تا نسل کنونی و آیندگان بتوانند از مجموعه افتخارات دفاعی کشور خود بهره‌برداری نمایند.

بر اساس این تدبیر، تاکنون - سال ۹۲ - بیش از ۱۰۰ عنوان کتاب‌های مستند درباره دفاع مقدس توسط این هیئت انتشار یافته و در فهرست منابع بسیاری از کتابهای مستند درباره جنگ تحمیلی قرار گرفته‌اند. مسلماً اگر حمایت و تشویق ریاست هیئت نبود، چنین دستاوردی حاصل نمی‌شد. بر خود لازم می‌دانم به این جهت سپاسگزاری خود را از ایشان اعلام نمایم.

همان‌طور که خوانندگان محترم ملاحظه می‌فرمایند، مدارک، مکاتبات، خاطرات و

اظهارنظریایی که در کتابهای این نویسنده محترم آمده است، بیانگر چگونگی بخش مهمی از فعالیتها، اقدامات ستادی، اجرایی یگانهای نظامی میدان رزم، در آن زمان است که از بایگانیهای غیرقابل دسترس دیگران خارج گشته و به ملت ایران برای ماندگاری در تاریخ و بهره‌برداری‌های متنوع ارائه شده است. مسلماً اگر آن روز این کار انجام نمی‌شد، امروز دیگر به هیچ وجه، چنین مدارکی یافت نمی‌شد.

در مرحله آماده سازی هر کدام از این کتابها، مشاهده می‌شد که در نسخه موجود، در مرکز اسناد هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» یک یا چند صفحه از آن وجود ندارد. به ناچار به مرکز اسناد سازمان عقیدتی سیاسی ارتش و یا معاونت پژوهش و تولید علم دانشکده فرماندهی و ستاد ارتش (دافوس آجا) مراجعه و از روی نسخه موجود در آن قسمت‌ها، صفحات مورد نظر را یافته و مورد استفاده قرار دادم. بر خود لازم می‌دانم از همکاران محترم این دو مجموعه علمی، نظامی، و فرهنگی پُر ارزش که اینجانب را یاری فرمودند، سپاسگزاری نمایم.

انتظار نیست که این نوع کتابها که صرفاً بیان رسمی و نظامی دارند، مورد استفاده و علاقه عموم قرار گیرند. بلکه این کتابها با هدف‌های پژوهشی، تاریخی نظامی برای پژوهشگران، علاقمندان، کارشناسان، افسران، مدیران مراکز و دانشگاه‌های نظامی تدوین و انتشار می‌یابند. این نوع کتابها تعریف و کاربرد خاص خود را دارند و نگارش آنها نیز فقط از صاحبان دانش و تخصص نظامی که استعداد قلم‌نگاری هم داشته باشند برمی‌آید. انصافاً، نویسنده این کتاب که از بزرگان این فن بودند، به خوبی از عهده این تعریفها و هدف‌های خاص مورد نظر برآمده‌اند.

نکته قابل توجه دیگر، آن است که کلیه پیامها و اسناد آورده شده در این کتاب جای توضیح، تفسیر، بحث و اظهار نظر کارشناسی دارد. برای دریافت نکات آموزشی، تاریخی، نظامی و بالاخره درس‌هایی که از این حوادث و تجارب برای حال و آینده می‌توان کسب نمود، جای چنین مباحثی خالی است.

در این مرحله از تدوین و تنظیم و نشر کتاب، تصمیم گرفته شد، وقت و توان خود را بیشتر صرف انتشار آثار باقی‌مانده با شکل موجود نمائیم تا درحدی که خداوند توفیق زندگی دنیوی به ما می‌دهد، این خدمت را انجام و این آثار و اسناد تاریخی نظامی کشور را از

قفسه‌های بایگانی خارج و با انتشار آنها به شکل مناسب، در انظار و دسترس عموم قرار دهیم. اقدامات تکمیلی و بهره‌برداری کارشناسانه از این کتابها، اگر ما هم فرصت نیابیم، مسلماً دیگران با در اختیار داشتن این کتابها انجام خواهند داد. آن قسمت از خواسته نهایی ما نیز به این ترتیب به خواست خداوند برآورده خواهد شد.

ضمناً باید توجه داشت که با توجه به اهمیت و حیاتی بودن موضوع مورد نگارش، نویسندگان محترم آن چه که به نظرش مثبت و یا منفی رسیده، بیان نموده است. با همین نگرش، اسناد منفی نیز ارائه گردیده است. اما متأسفانه مشکلی که افراد بشر دارند، آن است که ذهن آنان قادر به اندازه‌گیری دقیق از دیده‌ها و شنیده‌ها که بطور نمونه ارائه می‌شوند نمی‌باشد. ممکن است با دیدن، شنیدن و خواندن یک نمونه از موضوعی، آن نمونه را خارج از اندازه واقعی در کل موضوع تعریف و نتیجه‌گیری مثبت یا منفی نمایند، درحالی که هیچ وقت این نوع قضاوت و نتیجه‌گیری درست نیست. قضاوتی می‌تواند درست باشد که دقیقاً تمام جزئیات و ابعاد کمی و کیفی و شرایط زمان، مکان و اوضاع و احوال اجتماعی آن مشخص باشد. درباره این بحث، هر کس مثالهای زیادی در ذهن خود دارد. مثلاً چقدر شنیدید که همه ... اینطورند، یا همه ... چنین‌اند و یا ... گوینده با محور قرار دادن یک نمونه، آن را به کل موضوع تطبیق می‌دهد.

با توجه به چنین آسیبی که مطالب یا اسناد منفی در خوانندگان ایجاد می‌کنند، معمولاً در کتابها از ارائه آنها خودداری می‌کنند.

رسانه‌ها هم در دنیای امروز، وقتی نظر خاصی را می‌خواهند به مخاطبان خود به غلط یا درست باور دهند، با استفاده از همین ضعف اندازه‌گیری ذهنی افراد بشر، با ارائه چند نمونه محدود مثبت یا منفی، نتیجه‌گیری مثبت یا منفی به مخاطبان القاء می‌کنند.

این توضیحات به جهت آن بود که خوانندگان محترم با مطالعه اسناد و مطالب مثبت یا منفی این کتاب، از نتیجه‌گیری غلط اجتناب نمایند و یا با برداشت ناقص از متن کتاب به بیراهه کشانده نشوند.

ما نیز همان طور که نویسندگان محترم ارائه داده، امانتداری نموده و در کتاب آوردیم. هر چند که ممکن است بعضی از مباحث ارائه شده نیاز به نقد کارشناسان و اهل فن دیگری هم

سخن ویراستار کتاب / ۱۷

باشد. این برداشت نیز طبیعی و منطقی است. نویسندگان محترم نیز خود به این نکته توجه و در پایان مقدمه کتابهای خود به آن اشاره نموده‌اند.

نکته آموزنده دیگری که مسلمان خوانندگان محترم توجه خواهند نمود، آن است که در آن شرایط و زمان سخت، چگونه یگانها و رده‌های مختلف فرماندهی، با بالادست و زیردست خود، صادقانه و مودبانه، مکاتبه و به دور از رعایت ملاحظات خوش‌آیندی و یا بدآیندی رده‌ها، به بیان واقعیت‌های موجود و مدیریت بحران پرداخته‌اند.

امید است که در جهت ادامه راه شهدا و شرح بخشی از حماسه تاریخی ملت بزرگ ایران در دفاع مقدس موفق بوده باشیم. ثواب این کار را نیز برای نویسنده محترم اهدا می‌نمائیم.

با سلام و احترام

سر تیپ ۲ ستاد نجات علی صادقی گویا

عناوین کتاب‌های منتشر شده توسط هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی»

به قلم: سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

(از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۳)

۱۳۸۶	جبهه جنوب در شهریور ۵۹
۱۳۸۷	تاریخ نظامی جنگ تحمیلی جلد ۱ (زمینه‌های بروز جنگ)
۱۳۸۷	تاریخ نظامی جنگ تحمیلی جلد ۲ (برخوردهای مرزی قبل از آغاز جنگ تحمیلی)
۱۳۹۰	عملیات والفجر مقدماتی
۱۳۹۰	نبردهای سال ۱۳۶۲ تا پایان سال ۱۳۶۴
۱۳۹۱	لشکر ۹۲ زرهی در سال اول جنگ تحمیلی
۱۳۹۲	تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی
۱۳۹۲	سیل مصنوعی برای پدافند در خوزستان
۱۳۹۲	تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی
۱۳۹۲	تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی
۱۳۹۲	عملیات کلی سال اول جنگ تحمیلی در خوزستان
۱۳۹۳	عملیات رمضان
زیر چاپ	عملیات نصر
زیر چاپ	نبردهای صحنه عملیات غرب
زیر چاپ	نبردهای منطقه اهواز و سوسنگرد در آغاز جنگ تحمیلی

به علاوه، ده‌ها عناوین دیگر که در مراکز اسناد معتبر آجا موجود و بهره‌برداری می‌گردد.

مقدمه

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلُ

بگو! در روی زمین بگردید و ببینید پایان کار پیشینیان چگونه بوده است (سوره روم آیه ۴۲)

پیش‌گفتار درباره مدارک تاریخی جنگ تحمیلی

یادآوری مهم:

از بررسی‌کنندگان، خوانندگان و استفاده‌کنندگان این مدارک درخواست می‌شود قبل از بررسی به نکات زیر توجه فرمایند:

۱. دستورالعمل تهیه مدارک:

این مدارک در اجرای امریه ۶۰/۰۲/۱/۸۵ - ۶۱/۴/۳۰ معاونت آموزشی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران گردآوری، تنظیم و تدوین شده است.

۲. هدف‌های اصلی تهیه این مدارک طبق دستورالعمل یادشده بالا به شرح زیر بوده است:

- الف) تجزیه و تحلیل هر یک از نبردهای عمده و بررسی علل پیروزی یا شکست آنها.
- ب) ایجاد زمینه مطلوب برای تهیه مسائل آموزشی مراکز فرهنگی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران.
- ج) بهره‌برداری آموزشی از تجربیات به دست آمده از جنگ تحمیلی.

۳. اسناد اصلی بهره‌برداری شده برای تهیه این مدارک:

الف) برآوردهای ستادی و طرح‌ها و دستورالعمل‌های عملیاتی تهیه شده در ستاد مشترک، نیروی زمینی و لشکرها و تیپ‌های اجرا کننده عملیات که در پرونده‌های عملیاتی و اطلاعاتی نیروی زمینی و رده‌های پایین‌تر ثبت شده بود.

ب) پیام‌ها و دستورات و گزارش‌های مبادله شده بین قرارگاه‌ها، شامل ستاد مشترک، نیروی زمینی، لشکرها و تیپ‌های اجرا کننده عملیات که در پرونده‌های عملیاتی و اطلاعاتی این قرارگاه‌ها ثبت شده بود.

ج) خاطرات شخصی معدودی از فرماندهان و افسران ستاد که شخصاً در طرح‌ریزی و هدایت عملیات شرکت و یا حضور داشتند.

د) مدارک مورد نظر تا رده قرارگاه، لشکرها و تیپ‌های مستقل بوده است و پیام‌ها و دستوراتی که بین قرارگاه تیپ‌ها و گردان‌ها و رده‌های پایین‌تر مبادله شده در بیشتر این مدارک منظور نشده است.

۴. درخواست اسناد از سازمان‌های خارج از نزاچا:

از سازمان‌های خارج از رده نیروی زمینی درخواست شد برای تکمیل این مدارک، اسناد و مدارک عملیاتی مربوط به نبردهای جنگ تحمیلی را در اختیار نیروی زمینی قرار دهند، ولی تا تکمیل این مجموعه مدارک خواسته شده را ارسال نکردند. این سازمان‌ها عبارتند از:
الف) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران که نقش فعال و سهمی بسیار در عملیات داشتند.

ب) ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران که در طرح‌ریزی و هدایت جنبه‌های سیاسی و اقتصادی جنگ تحمیلی نقش اصلی را داشته است.

ج) ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران که قسمت عمده یکان‌های آن دوش به دوش برادران سرباز خود در یکان‌های نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در نبردها شرکت داشتند.

د) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که در پشتیبانی نزدیک هوایی و ترابری یکان‌های نیروی زمینی عامل مهمی بود.

ه) نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که در منطقه آبادان و خرمشهر قسمتی از تلاش‌های پدافندی و آفندی در این منطقه را عهده‌دار بود.

توجه: به تهیه‌کنندگان تاریخ کامل جنگ تحمیلی توصیه می‌شود ضمن بررسی این مجموعه، همکاری سازمان‌های یادشده بالا را نیز درخواست کنند و مدارک عملیاتی آن سازمان‌ها را دریافت و در جریان حوادث جنگ تحمیلی منظور کنند.

۵. روش گردآوری مدارک مورد نیاز:

الف) عین پرونده‌های عملیاتی و دستورات و طرح‌های عملیاتی قرارگاه‌های شرکت کننده در عملیات درخواست و دریافت شد و تمام برگ‌های این اسناد و مدارک مورد بررسی قرار گرفت.

ب) از کلیه طرح‌ها و دستورات عملیاتی و برآوردهای ستادی و دستورات جزء به جزء نسخه برداری شد و عیناً در کتاب مربوطه آورده شد.

ج) پرونده‌های ستادی معاونت عملیات و اطلاعات نیروی زمینی، قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب و لشکرهای ۱۶ و ۲۱ و ۷۷ و ۹۲ و تیپ‌های ۵۵ هوابرد و ۸۴ پیاده که در اختیار گروه بررسی قرار گرفت، همگی مطالعه شد و پیام‌ها و دستوراتی که بین قرارگاه‌های شرکت کننده در عملیات (تا رده تیپ داخل) مبادله شده بود و تأثیر قابل ملاحظه‌ای در هدایت نبردها داشت عیناً نسخه برداری شد و در کتاب‌ها آورده شد. ذکر این نکته لازم است که فقط پیام‌هایی نسخه برداری شد که از نظر افسر بررسی کننده حایز اهمیت تشخیص داده شد و ممکن است پیام‌هایی وجود داشته باشند که از نظر افسران دیگر مهم بوده‌اند، ولی در کتاب منظور نشده‌اند.

د) طی امریه‌ای از طریق ستاد نیروی زمینی، از کلیه افسران، درجه‌داران، سربازان و غیر نظامیان شرکت کننده در جنگ تحمیلی درخواست شد خاطرات خود را بنویسند و برای گروه بررسی ارسال کنند تا به نام خود آنان ثبت شود، ولی پاسخ مثبتی به این خواسته گروه بررسی داده نشد.

۶. نکته قابل توجه خوانندگان:

نکته مهمی که لازم است مورد توجه قرار گیرد، مطالب مربوط به استنباط و نظریات و مشاهدات و خاطرات شخصی افسر بررسی کننده از جریان حوادث با توجه به مدارک گردآوری شده و ارتباط دادن حوادث با یکدیگر است، از این رو به صورت یک نتیجه قطعی و کامل نباید تلقی شود، بلکه ممکن است بررسی کنندگان بعدی مدارک دیگری از هر عملیات به دست آورند یا شخصاً در عملیاتی حضور داشته‌اند و شاهد عینی جریان حوادث نبوده‌اند که در ارتباط حوادث، نتیجه‌گیری دیگری از هر عملیات بکنند و نظریات کامل‌تری ارائه کنند. مسلماً مدارک گردآوری شده در این کتاب ثبت و ضبط همه جریانات نیست و چه بسا اسناد و مدارک عملیاتی در پرونده‌های عملیاتی تیپ‌ها، گردان‌ها، گروهان‌ها و سایر سازمان‌ها وجود داشته باشند که می‌تواند جریان وقایع را روشن‌تر ارائه کند که این‌گونه مدارک در هنگام تدوین این کتاب در اختیار افسر بررسی کننده نبود و امید است در آینده بررسی کنندگان و محققان دیگر تاریخ جنگ تحمیلی برای تکمیل این مدرک گردآوری شده اقدام کنند تا تاریخ نظامی و در صورت امکان تاریخ سیاسی این جنگ تحمیلی که قسمتی از تاریخ میهن اسلامی ما برای نسل‌های آینده ملت ایران عزیز خواهد بود، هر چه کامل‌تر تهیه و تدوین شود.

که هستی را نمی‌بینم بقایایی

غرض نقشی است کز ما باز ماند

افسر تهیه کننده: سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

فروردین ماه ۱۳۶۲

قسمت یکم

کلیات

کلیات

۱- مشخصات کلی عملیات

الف- عنوان عملیات

(۱) قرارگاه مقدم نیروی زمینی: دستور عملیاتی خیبر

(۲) لشکر ۱۶ زرهی: طرح عملیاتی شهید عباسی

(۳) لشکر ۹۲ زرهی: طرح خیبر ۱

ب- منطقه عمومی

غرب و شمال غرب سوسنگرد تا بستان شامل تپه‌های الله اکبر در شمال رودخانه کرخه و منطقه اشغالی دشمن بین سوسنگرد تا بستان در جنوب رودخانه کرخه.

پ- تاریخ اجراء ۱۳۶۰/۲/۳۱

ت- نوع عملیات: آفندی

ث- قرارگاه کنترل کننده: قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب

ج- یگان‌های عمده شرکت کننده:

(۱) لشکر ۱۶ زرهی منهای تیپ ۲ و ۳ زرهی

(۲) تیپ ۵۵ هواپرد زیر امر لشکر ۱۶ زرهی

(۳) لشکر ۹۲ زرهی منهای تیپ ۱ زرهی

(۴) سپاه پاسداران منطقه اهواز سوسنگرد

(۵) گروه نامنظم شهید دکتر چمران

(۶) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

(۷) گروه هوانیروز مأمور به جبهه اهواز

چ- یگان‌های عمده متجاوز

عناصر لشکر ۹ زرهی شامل:

(۱) تیپ ۱۴ مکانیزه

(۲) تیپ ۳۵ زرهی

(۳) تیپ ۴۳ زرهی

ح- اسامی فرماندهان تا دوره پایین‌تر:

(۱) جانشین فرمانده قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب سرهنگ زرهی ستاد

یعقوب حسینی.

(۲) فرمانده لشکر ۱۶ زرهی سرهنگ زرهی ستاد سیروس لطفی.

(۳) فرمانده لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ زرهی ستاد مسعود منفرد نیایی.

(۴) فرمانده تیپ ۱ لشکر ۱۶ زرهی سرهنگ زرهی ستاد ایرج جمشیدی.

(۵) فرمانده تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ زرهی ستاد امرالله شهبازی.

(۶) فرمانده تیپ ۳ لشکر ۱۶ زرهی سرهنگ زرهی ستاد عبدالله الماسی.

(۷) فرمانده تیپ ۵۵ پیاده هوابرد سرهنگ پیاده ستاد محمد هادی حیدری.

(۸) فرمانده نیروی نامنظم شهید دکتر چمران.

(۹) فرمانده سپاه پاسداران برادر رحیم صفوی.

خ- عملیات با موفقیت کامل انجام شد. تپه الله اکبر و شحیطیه و غرب سوسنگرد تا

مسافت ۶ کیلومتری از وجود دشمن پاک گردید.

۲- مأموریت

الف- قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب

قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب با به‌کار بردن عناصری از لشکرهای ۱۶ و ۹۲

زرهی و تیپ ۵۵ هوابرد و سپاه پاسداران اهواز و نیروهای نامنظم دکتر چمران در ساعت

«س» روز ۳۱ اردیبهشت ۱۳۶۰ در غرب سوسنگرد و تپه الله اکبر حمله می‌کند، نیروهای دشمن را در منطقه نابود و تپه الله اکبر را تصرف و تأمین می‌نماید.

ب- لشکر ۱۶ زرهی

لشکر ۱۶ زرهی ضمن حفظ مواضع پدافندی خود و در کنار کرخه‌کور با اجرای یک تک محدود در ساعت «س» روز ۳۱ اردیبهشت خاکریزهای دشمن را در غرب سوسنگرد تصرف و خط خیز کرکس (حدود ۶ کیلومتر غرب سوسنگرد) را تأمین می‌نماید.

پ- لشکر ۹۲ زرهی

لشکر ۹۲ زرهی ضمن حفظ مواضع پدافندی فعلی در جنوب غربی اهواز با اجرای یک تک محدود ارتفاعات الله اکبر را تصرف و تأمین می‌نماید.

ت- نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با توجه به مقدرات خود عملیات الله اکبر را پشتیبانی می‌کند.

ث- گروه هوانیروز مستقر در اهواز در حدود مقدرات خود عملیات الله اکبر را پشتیبانی می‌کند.

ج- سپاه پاسداران منطقه اهواز - سوسنگرد زیر امر لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی در عملیات هماهنگ شده برابر طرح آن لشکرها عمل می‌کند.

چ- گروه نامنظم دکتر چمران زیر امر لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی در عملیات هماهنگ شده برابر طرح آن لشکرها عمل می‌کند.

۳- شرح کلی منطقه عملیات

الف - وضعیت جوّی و آب و هوا

با توجه به زمان اجرای عملیات که آخر اردیبهشت ماه بود، آب و هوای خوزستان معمولاً در این موقع از سال گرم و درجه حرارت هوا در سایه به حدود ۴۰ درجه و در آفتاب بالاتر از ۵۰ درجه می‌رسد، ولی بخار آب موجود در هوا از شدت اثرات آفتاب می‌کاهد و در مناطق باز و دشت و بیابان اثرات گرما بر پرسنل چندان ناراحت‌کننده نمی‌شود. گرمای هوا در این فصل معمولاً در اطراف روخانه‌های کرخه و کارون و نقاط آب‌گرفته ملایم‌تر است و نظر به این‌که در این موقع از سال همیشه باد ملایم در منطقه وجود دارد وزش باد در حوالی رودخانه‌ها و مناطق آب‌گرفته سبب خنک شدن هوا می‌گردد.

چون این منطقه از خوزستان از خلیج فارس مسافت زیادی دارد، بخار آب در هوا کم بوده و مه غلیظ به ندرت ایجاد می‌شود، ولی در اثر تابش آفتاب بر پل‌ها معمولاً سراب در منطقه ایجاد می‌شود که اشتباهاتی در دید ایجاد می‌کند. نسیم بادهای ملایم در مناطق بیابان از ساعت ۱۰۰۰ شروع می‌شود و تا نزدیک غروب آفتاب ادامه می‌یابد. این اثر سبب حرکت شن‌هان روان از غرب به شرق و ایجاد اشکال در دید افراد می‌شود.

ب - عوارض طبیعی زمین منطقه عملیات

(۱) برجستگی‌ها: منطقه عملیات الله اکبر به وسیله شاخه شرقی و غربی رودخانه کرخه که از حمیدیه به سمت سوسنگرد و بستان جریان پیدا می‌کند به دو قسمت متمایز شمال و جنوب رودخانه تقسیم می‌گردد. در شمال رودخانه تپه‌های رملی قرار دارند که از شمال حمیدیه شروع می‌شود، تا ارتفاعات میشداغ در شمال بستان، نزدیک مرز ایران و عراق امتداد می‌یابد. این تپه‌های رملی به مرور زمان سفت و محکم شده، حالت یک خط‌الرأس مداوم در شمال رودخانه کرخه پیدا کرده است که آخرین قسمت این خط‌الرأس تپه‌های الله اکبر در شمال رودخانه بین سوسنگرد و بستان می‌باشد. این تپه‌ها اشکال نامنظمی دارند و بعضی نقاط غیرقابل عبور می‌باشند، ولی به علت سنگی

بودن، ایجاد راه با وسایل مهندسی به سادگی امکان پذیر است. در منتهی‌الیه غربی منطقه ارتفاعات میشداغ از جنوب به شمال در امتداد مرز ادامه دارد که در شرایط عادی غیرقابل عبور است، ولی وسایل مهندسی احداث جاده به سادگی امکان پذیر است. در قسمت جنوبی رودخانه کرخه منطقه کاملاً صاف و عاری از هرگونه برجستگی است.

(۲) رودخانه‌ها: رودخانه کرخه که از غرب اندیمشک و شوش در مسیر شمالی - جنوبی جریان دارد در حمیدیه تغییر مسیر می‌دهد و به سمت غرب جریان پیدا می‌کند و مسیر رودخانه کاملاً شرقی - غربی می‌گردد. این رودخانه غیرقابل عبور است و برای عبور از جنوب به شمال فقط یک پل در بستان احداث شده است که آن هم در هنگام اجرای عملیات الله اکبر در اشغال دشمن بود. لذا برای حرکات شمالی - جنوبی و بالعکس بایستی پل نظامی احداث گردد.

عرض متوسط رودخانه حدود ۷۰ متر و عمق متوسط حدود ۳ تا ۵ متر است. کرانه‌های رودخانه خاکی و سست می‌باشد و ساحل‌سازی برای احداث پل نیازی به کار و زمان زیاد ندارد. از این رودخانه در شهر سوسنگرد یک شاخه به نام مالکیه جدا می‌شود که پس از عبور از جنوب غربی سوسنگرد این شاخه خودبه‌خود به دو شاخه دیگر به نام مالکیه و نیسان منشعب می‌گردد. این شاخه‌ها نیز غیرقابل عبورند و برای عبور از آنها بایستی پل نظامی احداث گردد. ضمناً دو پل ثابت در روی شاخه مالکیه احداث شده است.

(۳) باتلاق‌ها و آب‌گرفتگی‌ها: در مواقع بارندگی‌های شدید فصلی رودخانه کرخه طغیان می‌کند و اراضی پست کرانه‌های آن تبدیل به باتلاق می‌گردد. در زمان اجرای عملیات الله اکبر قسمتی از اراضی شرق سوسنگرد با احداث سد خاکی و حفر کانال آب رودخانه به شدت سرازیر شده بود و منطقه باتلاقی گردیده بود و قسمت شمال رودخانه به طور طبیعی به علت بالا آمدن آب باتلاقی شده بود، به نحوی که حرکت در امتداد کرانه امکان پذیر نبود.

(۴) جنس زمین: جنس زمین معمولاً خاک رس یا رمل است که سست بوده و حرکت را کند می‌کند. تپه‌های رملی در مواقع خشکی در حرکت خودروها اثر منفی دارند، ولی

در مواقع بارندگی رمل‌ها سفت می‌شوند و حرکت ساده‌تر می‌گردد و به طور کلی سستی زمین سبب ایجاد گردوخاک زیاد در حرکات موتوری و زرهی می‌شود و اختفای حرکات امکان‌پذیر نمی‌باشد.

(۵) روئیدنی‌ها: روئیدنی‌های طبیعی قابل ملاحظه در منطقه وجود ندارد؛ نیزارهای پراکنده در بعضی نقاط کرانه رودخانه‌ها وجود دارد که اثرات چندانی در عملیات نظامی ندارد.

پ- عوارض مصنوعی زمین

(۱) شهرها و آبادی‌ها: بزرگترین شهر منطقه دشت آزادگان شهر سوسنگرد است که حدود ۷۰ هزار نفر جمعیت دارد، شهرها و آبادی‌های دیگر به ترتیب اهمیت بستان، حمیدیه، هویزه می‌باشد. آبادی‌های دیگر به صورت پراکنده وجود دارد که در عملیات نظامی مؤثر نمی‌باشد.

(۲) کانال‌های آبیاری: در شمال رودخانه فعالیت کشاورزی چندان زیاد نیست و کانال-کشی نشده است، ولی در جنوب کانال‌های طبیعی و مصنوعی منشعب از رودخانه کرخه وجود دارند که از نظر نظامی به استثنای انشعاب مالکیه و نیسان بقیه حائز اهمیت نمی‌باشند.

(۳) زمین‌های کشاورزی و درختزارها: قسمت شمالی منطقه که تپه‌های رملی هستند، عاری از هرگونه فعالیت کشاورزی می‌باشند و قسمت‌های کوچکی نیز بوده‌اند که به علت جریان جنگ تحمیلی کشت نشده‌اند و قسمت جنوبی کلاً منطقه کشاورزی است، ولی این قسمت نیز به علت جریان جنگ کشت نشده و خشک گردیده بود.

(۴) جاده‌ها: تنها محور تدارکاتی و مواصلاتی در جنوب رودخانه کرخه محور اهواز - حمیدیه - سوسنگرد و بستان است که در سوسنگرد یک محور از این جاده به سمت جنوب امتداد می‌یابد و سوسنگرد را به هویزه و طلائیه و کوشک و بالأخره جاده اهواز - خرمشهر ارتباط می‌دهد. در شمال رودخانه یک جاده از حمیدیه به بیابان دشت آزادگان

وصل می‌شود که پس از عبور از پل کرخه در نزدیکی سد کرخه در امتداد کرانه شمالی رودخانه تا شمال بستان و مرز ایران و عراق امتداد می‌یابد.

(۵) باتلاق‌های مصنوعی: برابر طرح کلی پدافندی منطقه اهواز - سوسنگرد آب رودخانه کرخه با احداث سد خاکی و کانال به دشت جنوب کرخه سرازیر شده و قسمتی از منطقه را باتلاقی نموده است.

(۶) خاکریزها: کلیه مواضع پدافندی خودی و دشمن با ایجاد خاکریزهای پیوسته یا پراکنده تهیه شده است، حتی در تپه‌های الله اکبر نیز بیشتر مواضع به صورت خاکریز می‌باشند.

ت- جنبه‌های نظامی زمین

(۱) عوارض حساس: مهم‌ترین عارضه حساس در منطقه عملیات الله اکبر تپه‌های الله اکبر در شمال رودخانه و خاکریزهای احداثی دشمن در جنوب رودخانه می‌باشد. البته حساس‌ترین عوارض به ترتیب اهمیت نسبت به پدافند اهواز شهرهای حمیدیه، سوسنگرد و بستان می‌باشد که قبل از آغاز عملیات الله اکبر سوسنگرد و حمیدیه در دست نیروی خودی و شهر بستان و رودخانه کرخه کور در اشغال نیروی متجاوز بود.

(۲) معابر وصولی: باتوجه به مسیر رودخانه کرخه، منطقه به دو قسمت شمالی و جنوبی تقسیم شده است که در شمال رودخانه سه معبر وصولی به مواضع دشمن می‌رسید.

(الف) معبر خط‌الرأس تپه‌های رملی امتداد کرانه شمالی رودخانه کرخه تا تپه‌های الله اکبر و دامنه جنوبی میشداغ.

(ب) معبر دره‌ای بین دامنه شمالی تپه‌های رملی و دامنه شرقی ارتفاعات میشداغ تا تپه‌های الله اکبر.

(پ) معبر خط‌الرأس از تپه‌های رملی دامنه شرقی ارتفاعات میشداغ تپه شحیطیه تا الله اکبر در قسمت جنوب رودخانه کرخه و غرب سوسنگرد به زمین مسطح و مسیر مناسبی برای هرگونه حرکات ارائه می‌داد. زمین در تمام عرض و عمق جبهه

تقریباً مشابه بود. فقط کرانه رودخانه کرخه و مالکیه می‌توانست دو معبر را در شمال و جنوب منطقه واگذاری مشخص سازد.

(۳) اختفاء و پوشش: در قسمت شمالی منطقه تپه‌های رملی تا حدود اختفاء و پوشش را از دید زمینی فراهم می‌کرد، ولی در قسمت جنوبی فقط خاکریزهای خودی و دشمن محدودیت دید و اختفاء و پوشش ایجاد می‌کردند. البته شهر سوسنگرد و آبادی‌ها نیز تا حدودی در پوشش حرکات مؤثر بودند.

(۴) میدان دید و تیر: میدان دید و تیر بسیار خوب بود و به علت باز بودن منطقه محدودیت قابل ملاحظه‌ای برای این منظور نبود.

(۵) موانع: رودخانه کرخه مانع مهمی برای حرکات عرضی از شمال به جنوب و بالعکس بود و منطقه باتلاقی شمال رودخانه حرکت در بین تپه‌های الله اکبر تا کرانه شمالی رودخانه را محدود می‌کرد، رودخانه مالکیه که در شهر سوسنگرد در مسیر شمالی - جنوبی حرکت می‌کند، مانع حرکت بود و عبور محدود به دو دستگاه پل شناور احدائی بود. چون پل ثابت سوسنگرد به وسیله دشمن تخریب شده بود، تپه‌های رملی و زمین‌های سست حرکات وسایل شنی‌دار و چرخ‌دار را محدود می‌کرد، به علاوه دشمن دو قسمت عمده عرضی جبهه میدان مین احداث کرده بود که برای وصول به هدف اصلی که تپه الله اکبر بود، ابتدا باید این میدان‌ها خنثی می‌شد.

ج- اثرات مشخصات منطقه در راه‌های کار دشمن

(۱) اثر بر تک دشمن: در صورتی که دشمن از غرب به شرق حمله می‌کرد، می‌توانست در شمال رودخانه تپه ۷۰ را تصرف کند و با در دست گرفتن خط‌الرأس شمال رودخانه تمام منطقه را کنترل نماید و خود را به پادگان دشت آزادگان برساند. در جنوب نیز با تصرف کرانه شرقی و غربی رودخانه مالکیه و فشار از سمت هویزه - سوسنگرد شهر سوسنگرد را مورد تهدید قرار دهد.

(۲) اثر بر پدافند دشمن: دشمن آخرین ارتفاعات غربی - شرقی در شمال بستان را در دست داشت و با از دست دادن این ارتفاعات مجبور می‌شد به تنگ چزابه عقب‌نشینی

کند و با احداث خاکریز در زمین باز دفاع نماید. دامنه جنوب شرقی ارتفاعات میشداغ را که تپه‌های شحیطیه بود، برای کنترل معبر وصولی شمال غربی بسیار مناسب بود که با از دست دادن آن دشمن مجبور می‌شد به کلی ارتفاعات میشداغ را از دست بدهد. در منطقه جنوب کرخه نیز حفظ خاکریزها برای تهدید سوسنگرد حائز اهمیت بوده و دشمن هر خاکریزی را که از دست می‌داد مسافتی از شهر سوسنگرد دور می‌شد و تهدید سوسنگرد ضعیف‌تر می‌گردید و پیوستگی جبهه سوسنگرد و هویزه برای دشمن مشکل‌تر می‌شد.

(۳) اثر در عقب‌نشینی دشمن: در صورتی که دشمن مواضع خود در تپه الله اکبر و خاکریزهای غرب سوسنگرد را از دست می‌داد، مجبور بود در جبهه شمال رودخانه حدود ۱۰ کیلومتر و در جنوب کرخه حدود ۶ کیلومتر عقب‌نشینی کند. زیرا مواضع پیوسته در عمق وجود نداشت و چنان‌چه دشمن قبل از حمله نیروهای خودی مواضعی را در عمق پیش‌بینی نکرده بود و نیروهای خودی می‌توانستند استفاده از موفقیت کنند، عقب‌نشینی دشمن با خطر انهدام مواجه می‌شد.

(۴) اثر در کاربرد نیروی هوایی دشمن: دشمن برتری هوایی نداشت و به علت وسعت زیاد جبهه و تفرقه واحدهای خودی حملات هوایی دشمن ارزش تاکتیکی نداشت. فقط از نظر روانی می‌توانست روحیه رزمندگان ما را تضعیف کند.

چ- اثر بر راه‌های کار خودی

(۱) اثر بر تک: تصرف تپه‌های الله اکبر و دامنه جنوب غربی میشداغ سبب می‌شد که تهدید خوزستان به ویژه شهر اهواز از محور شمال رودخانه کرخه به کلی از بین برود و تأمین منطقه دشت آزادگان به نحو مطلوبی برقرار گردد و تنگ چزابه در شمال بستان در کنترل نیروهای ما قرار گیرد. ضمن این‌که این تپه‌ها دید کامل به جنوب رودخانه کرخه داشت و جنوب رودخانه نیز در کنترل نیروهای ما قرار می‌گرفت، در جنوب رودخانه نیز تأمین کامل شهر سوسنگرد برقرار می‌شد و هر قدر دشمن به عقب رانده می‌شد، شهر سوسنگرد از برد توپخانه دشمن خارج می‌گردید و همچنین محور ارتباطی

جبهه شمال و جنوب دشمن، یعنی جبهه فکه، عین خوش با جبهه سوسنگرد و هویزه مورد تهدید نیروهای ما قرار می‌گرفت.

(۲) اثر بر پدافند خودی: تپه‌های الله اکبر و شحیطیه مناسب‌ترین مواضع پدافندی برای کنترل تنگ چزابه و شمال بستان بود. با در دست گرفتن این تپه‌ها نیروهای ما در موقعیت پدافندی مناسبی قرار می‌گرفتند، ولی طولانی‌تر شدن عمق منطقه از حمیدیه تا سوسنگرد و بستان سبب می‌شد یک پهلوی مورد تهدید به طول تقریبی ۴۰ کیلومتر برای نیروهای ما ایجاد شود و نیروهای دشمن که در جنوب کرخه‌کور و هویزه و رودخانه مالکیه مستقر بودند، می‌توانستند در طول این ۴۰ کیلومتر محور حمیدیه - سوسنگرد و بستان را مورد تهدید قرار دهند که قطع این محور در هر نقطه سبب قطع عقبه نیروهای ما و محاصره شدن آنها می‌گردید.

(۳) اثر بر عقب‌نشینی خودی: تپه ۷۰ در مقابل تپه الله اکبر بهترین موضع دفاعی بود و چنان‌چه نیروهای ما از این تپه عقب‌نشینی می‌کردند، با وجود این‌که سلسله تپه‌ها تا حمیدیه وجود داشت، ولی به علت کمی نیروهای ما ادامه پدافند و عمل تأخیری مشکل می‌شد. در جنوب رودخانه نیز چنان‌چه نیروهای ما از شهر سوسنگرد عقب‌نشینی می‌کردند و سوسنگرد به دست نیروهای متجاوز می‌افتد اثرات سیاسی و روانی بسیار بدی برای ملت ایران ایجاد می‌گردید.

(۴) اثر بر کاربرد هوایی خودی: توان رزمی نیروی هوایی طرفین تقریباً متقابل بود و هر دو طرف در چنان سطح بالایی نبود که اثرات انهدامی در طرف مقابل داشته باشد، ولی کنترل فضای عملیات سبب می‌شد که نیروی هوایی دشمن نتواند اثرات روانی نامناسب برای نیروهای ما به‌وجود آورد و هلی‌کوپترهای ما بتوانند آزادی عمل برای انهدام تانک‌های دشمن داشته باشند.

۴- سازمان و گسترش نیروی متجاوز

در منطقه عملیات سوسنگرد و بستان که از کرخه کور در جنوب تا تپه‌های رملی الله اکبر در شمال رودخانه کرخه وسعت داشت، لشکر ۹ زرهی ارتش متجاوز عراق به شرح زیر مستقر بود:

الف- سازمان لشکر ۹ زرهی

(۱) قرارگاه لشکر در ۱۸ کیلومتری جنوب هویزه و شرق ام‌الفصیح.

(۲) تیپ ۳۵ زرهی شامل:

- قرارگاه تیپ در بستان.
- گردان مکانیزه ۱۳ در الله اکبر.
- گردان تانک الکندی در الله اکبر.
- یک گروهان کماندو در الله اکبر.
- تعدادی یگان حدود گروهان در منطقه بین الله اکبر تا بستان.
- گردان تانک البدر در بستان.
- گردان تانک دیر یاسین (-) در شمال پل سابله.

(۳) تیپ ۱۴ مکانیزه:

- قرارگاه تیپ در هویزه.
- گردان یک مکانیزه در جنوب پل سابله.
- گردان ۲ مکانیزه در غرب هویزه.
- گردان ۳ مکانیزه در شرق هویزه.
- تعدادی یگان تانک و کماندو به استعداد حدود گروهان در منطقه بین سوسنگرد تا پل سابله در عمق آرایش داشتند.

(۴) تیپ ۴۳ زرهی:

- قرارگاه تیپ در جنوب کرخه کور مقابل منطقه طراح.
- گردان ۱۰ مکانیزه در سعدون حمودی شمال کرخه کور.
- گردان تانک عکه در سعدون حمودی شمال کرخه کور.

- گردان تانک علی در جنوب کرخه کور.

(۵) توپخانه لشکر ۹:

- یک گردان در منطقه بستان.

- یک گردان در هویزه.

- دو گردان در جنوب کرخه کور در منطقه طراح.

ب- گسترش لشکر ۹ زرهی

ترتیب گسترش عناصر لشکر ۹ زرهی در بالا بیان شد. نکته‌ای که لازم است یادآوری شود، این است که ارتش متجاوز بعث عراق از آغاز تجاوز به کشور جمهوری اسلامی ایران یک طرح گسترش به کار برد که با تغییرات جزئی تا زمان بیرون رانده شدن از خاک ایران آن را حفظ کرد و در منطقه عمومی حمیدیه - سوسنگرد - هویزه - بستان از ابتدا لشکر ۹ زرهی گسترش یافت و با وجود این که در عملیات نصر (کرخه کور) تیپ‌های ۳۵ و ۴۳ زرهی این لشکر تلفات زیادی دید، ولی به علت محدود بودن مقدرات ارتش متجاوز این لشکر تعویض نگردید، بلکه همان یگان‌ها تجدید سازمان کردند و در همان منطقه باقی ماندند و تغییرات سازمانی در رده گردان و حداکثر تیپ انجام گرفت. لذا استعداد موجود این یگان‌ها خیلی کمتر از استعداد سازمانی بود و تلفات و ضایعات وارد شده به طور کامل جایگزین نشده بود.

۵- سازمان و گسترش نیروی خودی

الف- قرارگاه متحرک نیروی زمینی به عنوان قرارگاه هماهنگ‌کننده در نزدیکی قرارگاه

لشکر ۹۲ زرهی در تپه شمال غربی حمیدیه.

ب- لشکر ۱۶ زرهی

(۱) قرارگاه لشکر در بیشه کمبویه بین اهواز - حمیدیه قرارگاه تاکتیکی در حوالی آبادی ابوحمیظه شرق سوسنگرد.

(۲) تیپ ۱ زرهی.

- قرارگاه تیپ شرق سوسنگرد.

- گردان ۱۸۵ مکانیزه.

- گردان ۲۲۰ تانک.

- یگان‌های پشتیبانی رزمی و پشتیبانی خدمات رزمی.

(۳) تیپ ۲ زرهی (جداشده) در تنگه رقابیه واقع در منطقه غرب شوش پدافند می-

کرد.

(۴) تیپ ۳ زرهی (پدافند در منطقه طراح واقع در جنوب جاده حمیدیه - سوسنگرد)

- قرارگاه تیپ حوالی آبادی جلالیه.

- گردان ۱۲۴ مکانیزه.

- گردان ۲۲۴ تانک.

- گردان ۲۲۷ تانک.

- گردان ۳۸۲ توپخانه ۱۵۵م (خودکشی).

- یگان‌های پشتیبانی رزمی و پشتیبانی خدمات رزمی.

(۵) تیپ ۵۵ پیاده هوایرد (زیر امر لشکر ۱۶ زرهی)

- قرارگاه تیپ.

- گردان ۱۰۱ پیاده هوایرد (-).

- گردان ۱۲۶ پیاده هوایرد.

- گردان ۲۵۲ سوارزرهی (زیر امر).

- گردان ۳۹۴ توپخانه ۱۵۵م (خودکشی).

- یگان‌های پشتیبانی رزمی و پشتیبانی خدمات رزمی.

(۶) توپخانه لشکری

- قرارگاه و آتشبار ارکان.
- گردان ۳۲۱ توپخانه ۱۵۵م (خ.ک).
- گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵م (خ.ک).
- آتشبار ۱۳۰م از گردان ۳۳۳ توپخانه.
- یک آتشبار کاتیوشا از گردان ۳۶۹ کاتیوشا.

(۷) احتیاط لشکر

- گردان ۲۲۷ تانک (-) که احتیاط تیپ ۳ زرهی بود، احتیاط لشکر هم محسوب می شد.

(۸) عده‌های لشکری شامل گردان مهندسی و مخابرات.

(۹) فرماندهی پشتیبانی لشکر

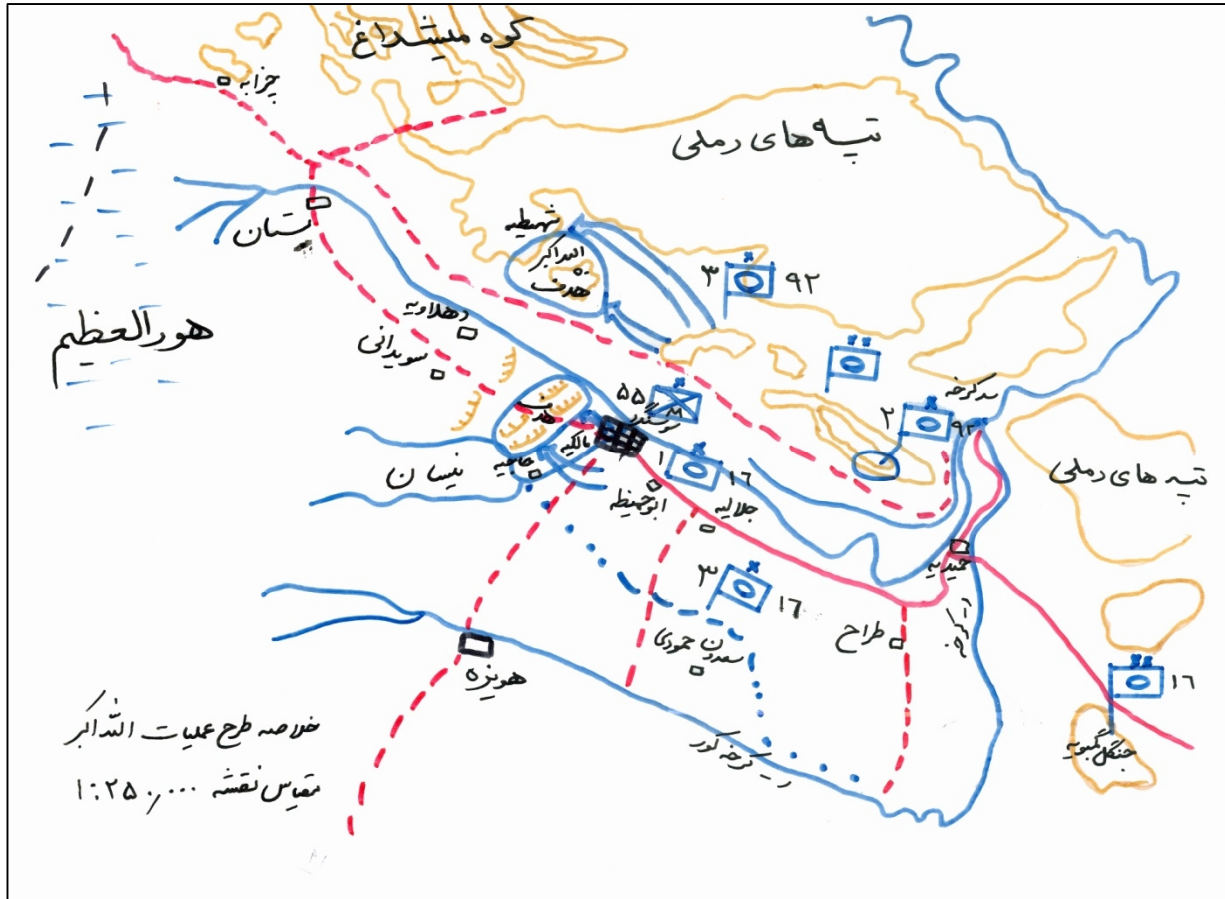
پ- لشکر ۹۲ زرهی

(۱) قرارگاه لشکر در شرق تپه ۷۰ شمال غربی حمیدیه

(۲) تیپ ۱ زرهی (پدافند در جنوب غربی اهواز)

- گردان ۱۲۱ مکانیزه.
- گردان ۱۶۵ مکانیزه.
- گردان ۲۲۱ سوارزرهی.
- گردان ۲۳۱ تانک ام ۶۰.
- گردان ۲۳۲ تانک چیفتن.
- گردان ۲۶۴ تانک چیفتن.
- یگان‌های پشتیبانی رزمی و خدمات رزمی.
- (۳) تیپ ۲ زرهی احتیاط لشکر مستقر در تپه ۷۰ عقب مواضع تیپ ۳ زرهی
- گردان ۱۰۵ مکانیزه.
- گردان ۲۰۷ تانک.

- گردان ۲۵۶ تانک.
- یگان‌های پشتیبانی رزمی و خدمات رزمی.
- (۴) تیپ ۳ زرهی
 - گردان ۱۰۰ مکانیزه.
 - گردان ۱۴۵ مکانیزه.
 - گردان ۲۶۱ تانک.
 - گردان ۲۹۳ تانک.
 - یگان‌های پشتیبانی رزمی و خدمات رزمی.
- (۵) توپخانه لشکری
 - گردان ۳۱۲ توپخانه ۱۵۵م (خ.ک).
 - گردان ۳۱۸ توپخانه ۱۵۵م (خ.ک).
 - گردان ۳۲۰ توپخانه ۱۵۵م (خ.ک).
 - گردان ۳۳۰ توپخانه ۱۵۵م (خ.ک).
 - گردان ۳۳۷ شیلیکا پدافند هوایی.
 - گردان ۳۶۶ توپخانه پدافند هوایی.
 - یگان‌هایی از گروه‌های ۲۲ و ۳۳ توپخانه.
- (۶) فرماندهی پشتیبانی لشکر
- (۷) عده‌های لشکری
 - گردان ۲۸۳ سوارزرهی.
 - گردان مهندسی.
 - گردان مخابرات.

قسمت دوم
برآوردهای ستادی

برآوردهای ستادی ۴۳/

قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب

دزفول

اردیبهشت ماه ۱۳۶۰

برآورد وضعیت عملیاتی

مدرک نقشه ۱:۲۵۰۰۰۰ خوزستان

۱- مأموریت:

قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب به وسیله یگان‌های زیر امر (لیست عده‌ها) در مواضع پدافندی موجود (کالک گسترش) پدافند می‌کند. با اجرای تک‌های محدود محلی و عملیات چریکی و عملیات روانی نیروهای دشمن را تضعیف می‌نماید و آماده می‌شود بنا به دستور به سمت غرب آفند کند و نیروهای دشمن را نابود یا عقب براند و خط مرز را ترمیم نماید.

۲- ملاحظات و راه‌های کار:

الف- ملاحظات مؤثر در راه‌های کار ممکن

(۱) مشخصات منطقه عملیات. بررسی منطقه عملیات شماره ۱.

(۲) وضعیت دشمن. برآورد اطلاعاتی شماره ۲.

(۳) وضعیت خودی.

(الف) گسترش پیوست الف (کالک گسترش).

(ب) ترکیب لیست عده‌ها.

(پ) استعداد. کسری پرسنلی در رده افراد وظیفه وجود ندارد، ولی در مورد کادر (افسر، درجه-

دار) استعداد موجود یگان‌ها از ۳۰ تا ۷۰٪ متغیر است.

(ت) آموزش، روحیه، کارائی رزمی لشکرها و یگان‌های مستقل طی هشت ماه نبرد در منطقه

آموزش تجربی خوبی فراگرفته و روحیه خوب است برآورد می‌شود که یگان‌ها بین ۵۰ تا ۷۰٪

آمادگی رزمی دارند.

(ث) برآورد لجستیکی شماره ۱.

(۴) توان رزمی نسبی

در حال حاضر برآورد می‌شود که توان رزمی نسبی از نظر عده‌ها، جنگ‌افزارها و قدرت هوایی (به منظور پشتیبانی از نیروهای مسلح) موجود می‌باشد. به فرض این‌که دشمن تقویت نشود یک برتری یگانی دو بر یک نسبت به نیروهای خودی دارد. در حال حاضر نیروی هوایی خودی برتری نسبی دارد.

ب- توانایی‌های دشمن (برآورد اطلاعاتی شماره ۲)

- (۱) تک با نیروهای وارد عمل شده کنونی.
- (۲) پدافند در مواضع کنونی.
- (۳) تأخیر در مواضع متوالی به مرز بین‌المللی دو کشور.
- (۴) اجتناب از درگیری به وسیله عقب‌نشینی به مرز بین‌المللی.
- (۵) تقویت تک، پدافند اولیه یا عمل تأخیری با نیروهایی از داخل خاک خود.
- (۶) اجرای عملیات آب‌خاکی برای تصرف جزیره آبادان و تصرف جنوب منطقه عملیات.
- (۷) به کار بردن جنگ‌افزارهای شیمیایی - میکروبی - پشتیبانی هوایی تاکتیک جنگ الکترونیکی و عملیات چریکی در پشتیبانی هریک از توانایی‌های یادشده.

پ- راه‌های کار خودی

- (۱) پدافند در جزیره آبادان و تک‌های محلی در دو جبهه الله اکبر و ارتفاعات شاوریه و دهلیز.
- (۲) پدافند در جزیره آبادان و پدافند توأم با نمایش نیرو و پوشش و فریب در سایر جبهه‌ها.
- (۳) تک محلی در جزیره آبادان و پدافند توأم با نمایش نیرو در سایر جبهه‌ها.

۳- تجزیه و تحلیل راه‌های کار طرفین:

الف- پدافند در آبادان و تک در سایر جبهه‌ها جنگ‌های شیمیایی و تک هوایی دشمن در انتخاب راه‌کار ما اثری ندارد.

(۱) احاطه آب‌خاکی در جزیره آبادان و جنوب منطقه از خلیج فارس به علت محدودیت امکانات دشمن از لحاظ قایق‌های تازشی و عدم توانایی در ساحل‌سازی و تسخیر سر پل در شرق رودخانه اروند و بهمن‌شیر و از طرفی هوشیاری نیروهای خودی و روحیه عالی آنها مبنی بر حفظ جزیره آبادان و برتری نسبی هوایی خودی در انجام راه‌های کار خودی اثر چندانی ندارد.

(۲) توانایی دشمن برای نفوذ در یگان‌های رزمی و استفاده از چریک بر روی راه‌های کار ما مؤثر نخواهد بود.

(۳) می‌توان انتظار داشت که عملیات هوایی دشمن تمرکز عده‌ها و آماده‌ها را به خطر اندازد.

(۴) اگر دشمن طرح‌های شیمیایی به کار برد که در حال حاضر احتمال آن نمی‌رود، مؤثرترین کمک این‌گونه عملیات در عبور از رودخانه اروند و عبور از قسمت‌هایی از رودخانه کرخه می‌باشد.

ب- پدافند در جبهه و انجام پدافند با نمایش نیرو و پوشش و فریب در سایر جبهه‌ها

(۱) دشمن فاقد آن‌چنان روحیه تهاجمی می‌باشد که بتواند یک حمله همه‌جانبه به مواضع نیروهای خودی در طول جبهه بنماید، مگر این‌که به وسیله نیروهایی غیر از نیروهای فعلی در خط تقویت شود، چنان‌چه دشمن تقویت شود و به مواضع کنونی ما تک نماید ممکن است موفقیت محدود زمینی به دست آورد، ولی پدافند سرسختانه نیروهای ما سبب فرسایش سریع نیروهای او می‌گردد. چنین اقدامی از طرف دشمن به انجام راه‌کار آفندی آینده ما کمک می‌نماید.

(۲) در حال حاضر اجرای تک‌های محلی و محدود خودی در ارتفاعات شاوریه و دهلیز در شمال منطقه و تک محدود در تنگ رقابیه و ارتفاعات الله‌اکبر و غرب سوسنگرد سبب خواهد شد که فشار دشمن بر روی جزیره آبادان سبک‌تر شود.

(۳) فشار آب‌های سطحی در غرب سوسنگرد و جنوب کرخه‌کور و اطراف رودخانه کارون در معبر اهواز - دارخوین - شلمچه به طور کلی دشمن را از گسترش وضعیت و شکل دادن به نیروهایش بازداشته است.

پ- تک‌های محلی

(۱) مواضع پدافندی کنونی دشمن به طور کامل و مستحکمی ساخته شده است. به همین نسبت انتظار می‌رود که پدافند او از منطقه نسبتاً قوی باشد. گرچه عملاً دیده شده که به محض هجوم نیروهای خودی دشمن در مواضع پدافند خود تسلیم می‌شود یا فرار می‌نماید، ولی با تانک بهتر پدافند می‌نماید. دشمن برای پدافند در عمق گسترش یافته، ولی گسترش آنها ضعیف است و به همین علت درهم شکستن مواضع پدافندی دشمن در بعضی نقاط میسر است. مثلاً در شمال منطقه در دشت عباس و همین‌طور در دشت محور اهواز - خرمشهر. پس پدافند دشمن در مواضع کنونی در راه‌های کار ما اثری نخواهد داشت.

(۲) اگر دشمن به وسیله عقب‌نشینی از درگیر شدن نیروهای عده‌اش اجتناب ورزد، موفقیت زیادی برای تک همه‌جانبه به دشمن فراهم خواهد شد.

(۳) برای استفاده صحیح از تک‌های محلی بایستی در مناطقی مثل تپه‌های شاوریه به دشت عباس و تپه چشمه به طرف جاده و در تنگ رقابیه و ارتفاعات الله‌اکبر و سوسنگرد در سایر مناطق (جزیره آبادان، محور اهواز - خرمشهر - شوش) پدافند قوی توأم با پوشش و فریب و عملیات ایذائی انجام شود (پیوست ب).

۴- مقایسه راه‌های کار خودی:

الف- پدافند در جزیره آبادان و اجرای تک‌های محدود محلی در دو جبهه الله اکبر و شاوریه و دهلیز.

(۱) محاسن: این راه کار فشارهایی در سه جبهه (شمال - الله اکبر - غرب سوسنگرد) به دشمن وارد آورده، نتیجتاً فشار دشمن نیز بر روی جزیره آبادان کمتر شده و باتوجه به روحیه تهاجمی نیروهای خودی در آبادان می‌توانند به دشمن فشار آورد و شمال جزیره و شهر خرمشهر را آزاد سازند.

(۲) معایب: شهر آبادان مرتباً زیر پرتاب گلوله‌های توپخانه و خمپاره‌انداز دشمن بوده و با اجرای تک-های فوق ممکن است این تیراندازی بیشتر شود و از طرفی در اثر تک‌های محدود محلی در نقاط فوق و باتوجه به کمبود جنگ‌افزار تعدادی وسایل سنگین را از دست خواهیم داد.

ب) پدافند در جزیره آبادان و تک در معابر دزفول - عین‌خوش و عبدالخان - تنگ رقابیه، دوسلک - الله اکبر - سوسنگرد - بستان.

(۱) محاسن: به محاسن راه کار (۱).

(۲) معایب: معایب راه کار (۱).

پ) تک در جزیره آبادان و پدافند توأم با نمایش نیرو در سایر جبهه.

(۱) محاسن: دشمن بیشتر به طرف آبادان متوجه شده و در سایر جبهه‌ها ضعیف می‌شود. برای تک-های آینده مناسب است.

(۲) معایب: عبور از رودخانه برای نیروهای خودی باتوجه به امکانات موجود مشکل و آسیب‌پذیر بوده و مستلزم ریسک می‌باشد.

۵- پیشنهاد:

قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب به وسیله یگان‌های زیر امر در جزیره آبادان پدافند می‌کند و در مواضع پدافندی موجود ضمن پدافند با اجرای تک‌های محدود محلی و عملیات چریکی و عملیات روانی نیروهای دشمن را تضعیف می‌نماید و آماده می‌شود برای نابودی دشمن و تعمیم مرز بنا به دستور آفند کند.

ر. ۳ ق. مقدم نزاجا در جنوب - سرهنگ ستاد جلالی

لیست عده‌ها

قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب

لشکر ۱۶ زرهی (-)

لشکر ۲۱ پیاده

لشکر ۷۷ پیاده

لشکر ۹۲ زرهی

تیپ ۸۴ پیاده

تیپ ۵۵ هوایرد

تیپ ۲ زرهی لشکر ۱۶

گروه رزمی البرز

گروه ۵۵ توپخانه

گروه ۲۲ توپخانه

پیوست‌ها

کالک گسترش پیوست الف

بررسی منطقه عملیات شماره ۱

برآورد اطلاعاتی شماره ۴

برآورد لجستیکی شماره ۱

برآورد پرسنلی شماره ۱

صفحه از صفحه

نسخه از نسخه

قرارگاه تاکتیکی نزاچا (رکن ۲)

دزفول ۱۳۶۰/۱/۱۴

برآورد اطلاعاتی شماره ۴

مدرک: نقشه ۱:۲۵۰۰۰۰ منطقه خوزستان، ایلام

۱- مأموریت

متوقف کردن آفند دشمن، انهدام دشمن، عقب راندن دشمن، تأمین خط مرز در منطقه.

۲- منطقه عملیات

الف- جو

(۱) وضعیت موجود

(الف) پیش‌بینی‌های جوّی روزانه به یگان‌ها ابلاغ می‌شود.

(ب) مختصات روشنایی برابر برگ پیوست الف.

(۲) تأثیر جوّ در راه‌های کار دشمن

(الف) اثر جوّ بر روی پرسنل: وجود گرمای طاق‌فرسای منطقه خوزستان باعث سستی،

بی‌حوصلگی و گرمادگی پرسنل خواهد گردید.

(ب) اثر جوّ بر روی تجهیزات: وجود گرد و غبار محلی طوفان‌های خاکی و رطوبت هوا نظافت

سلاح و تجهیزات را ضروری می‌دارد.

(پ) اثر جوّ بر روی زمین: بارندگی‌های فروردین‌ماه جاری در منطقه خوزستان و مناطق آبریز

رودخانه‌های کارون، کرخه، جراحی باعث طغیان رودخانه‌های مذکور و آب‌گرفتگی مناطق عملیاتی

گردیده است و در این تاریخ آب‌گرفتگی‌ها در حال توسعه می‌باشند. بدیهی است اثرات جوّی بر روی زمین

و آب‌گرفتگی‌ها حرکات را محدود و در گسترش یگان‌های خودی و دشمن تغییراتی داده و خواهد داد.

(۳) اثر جوّ بر روی راه‌های کار خودی: مانند بند ۲ فوق.

توضیح: ضرورت توجه به نیازهای مناطق گرمسیری پرسنل و تجهیزات تأکید می‌شود.

ب- زمین

(۱) به برآورد اطلاعاتی شماره ۳ مراجعه شود.

(۲) تغییرات عمده زمین، بخصوص از نظر موانع موجود، وضع آب‌گرفتگی‌های منطقه است که عمده آن به صورت شماتیک برابر پیوست ب مشخص گردیده است.

(پ) سایر مشخصات

به برآورد اطلاعاتی شماره ۳ مراجعه شود.

۳- وضعیت دشمن

الف- گسترش: پیوست به کالک گسترش

ب- ترکیب

(۱) در جبهه آبادان و خرمشهر: لشکر ۳ زرهی، دو تیپ ۶ زرهی و ۸ مکانیزه، تیپ ۴۷ پیاده، لشکر ۱۱، تیپ ۴۴ زرهی، تیپ ۱۲ زرهی و تیپ ۳۳ (منها) نیروی مخصوص و یک گردان مکانیزه از تیپ ۱۵ مکانیزه لشکر ۵ و یک گردان پیاده از تی ۲ کوهستانی لشکر ۲ و یک گردان تانک از تی ۲۶ زرهی لشکر ۵ و یک گردان تانک (سیف سعد) نامشخص و یک گردان پیاده از تی ۴۹ پیاده و یگان‌هایی از ارتش خلقی عراق که با هشت گردان توپخانه صحرایی و سه گردان توپخانه موشکی زمین به زمین و سه گردان پدافند هوایی که با دو آتشبار موشکی ضدهوایی تقویت شده پشتیبانی می‌شوند، قرار دارد.

(۲) در جبهه اهواز: لشکر ۵ پیاده مکانیزه با دو تیپ ۲۰ مکانیزه و ۲۶ زرهی که با دو گردان توپخانه صحرایی و یک گردان ضدهوایی و احتمالاً یک یگان موشکی زمین به زمین پشتیبانی می‌شود، قرار دارد.

(۳) در جبهه سوسنگرد: لشکر ۹ زرهی با تیپ‌های ۳۵ زرهی و ۱۴ مکانیزه و ۴۳ زرهی و یک گردان پیاده از تیپ ۳۶ لشکر ۲ و احتمالاً یک گردان مکانیزه از تیپ گارد جمهوری و دو گردان نیروی مخصوص و یک گردان پیاده از تی ۲۲ لشکر ۸ که با سه گردان توپخانه صحرایی و دو گردان تقویت شده ضدهوایی و یک گردان کاتیوشا و دو گردان ضدتانک پشتیبانی می‌شود، قرار دارد.

(۴) در جبهه غرب کرخه: لشکر ۱ پیاده مکانیزه با تیپ‌های ۱ مکانیزه، ۲۷ مکانیزه و ۳۴ زرهی که با هفت گردان توپخانه و سه گردان ضدهوایی و یک گردان موشکی پشتیبانی می‌شود، قرار دارد.

(۵) در جبهه شمال دشت عباس: احتمالاً عناصری از لشکر ۱۰ به استعداد دو گردان تانک و مکانیزه و عناصری از پیاده قرار دارد.

(۶) در جبهه رقیبه: دو گردان تانک که با یک گردان توپخانه صحرایی و عناصری از یگان ضدهوایی پشتیبانی می‌شود، قرار دارد.

(۷) سپاه ۳ ارتش عراق مستقر در جنوب عماره (مجرالکبیر) که قرارگاه‌های عمده تحت کنترل آن

عبارتند از:

لشکر ۱ پیاده مکانیزه، لشکر ۵ پیاده مکانیزه، لشکر ۱۱ پیاده، لشکر ۳ زرهی، لشکر ۹ زرهی، لشکر ۱۰ زرهی، لشکر ۱۲ زرهی (منها)، احتمالاً تیپ ۱۰ زرهی مستقل و کلیه توپخانه‌های موشکی مستقل تابع ستاد کل در منطقه.

(۸) نیروی هوایی عراق: به برآورد اطلاعاتی شماره ۳ مراجعه شود.

(۹) ارتش عراق قادر است با ۲۰ دستگاه پرتاب موشک اسکارب (با برد ۲۸۰ کیلومتر) و ۲۴ دستگاه پرتاب موشک فراگ یگان‌های سطحی را پشتیبانی نماید.

(۱۰) مقدمات شیمیایی: به برآورد اطلاعاتی شماره ۳ مراجعه شود.

(۱۱) ارتش عراق دارای تجهیزات و آموزش جنگ‌های الکترونیکی می‌باشد.

(۱۲) مقدمات چریکی: به برآورد اطلاعاتی شماره ۳ مراجعه شود.

پ- استعداد

(۳) نیروهای درگیر

(الف) در منطقه آبادان، خرمشهر عبارتند از: نه گردان تانک، شش گردان مکانیزه، شش گردان پیاده، سه گردان نیروی مخصوص، دو گروهان کماندو و یگان‌های ارتش خلقی که با هشت گردان توپخانه صحرائی و سه گردان توپخانه ضدهوایی تقویت شده با دو آتشبار موشکی و سه گردان موشکی زمین به زمین پشتیبانی می‌شود، قرار دارد.

(ب) در منطقه اهواز: سه گردان تانک، چهار گردان مکانیزه که با دو گردان توپخانه صحرائی و یک گردان ضدهوایی و یک یگان موشکی زمین به زمین پشتیبانی می‌شود، قرار دارد.

(پ) در منطقه سوسنگرد: هفت گردان تانک، شش گردان مکانیزه، دو گردان پیاده، دو گردان نیروی مخصوص که با چهار گردان توپخانه صحرائی و دو گردان توپخانه ضدتانک و دو گردان تقویت شده ضدهوایی پشتیبانی می‌شود، قرار داد.

(ت) در منطقه غرب کرخه: پنج گردان تانک، شش گردان مکانیزه که با هفت گردان توپخانه صحرائی و دو گردان توپخانه ضدهوایی و دو گردان موشکی و یک گردان ضدتانک پشتیبانی می‌شود، قرار دارد.

(ث) در منطقه شمال دشت عباس و عین‌خوش: عناصری از لشکر ۱۰ به استعداد یک گردان تانک و یک گردان مکانیزه و یک گردان پیاده که با یک گردان توپخانه پشتیبانی می‌شود، قرار دارد.

(ج) در منطقه تنگ رقابیه: دو گردان تانک که با یک گردان توپخانه پشتیبانی می‌شود، قرار دارد.

(۳) تقویت‌ها

(الف) در منطقه خرمشهر و آبادان: سه گردان تانک، دو گردان مکانیزه، ۱۱ گردان پیاده، هفت گردان گارد مرزی، ۱۲ گروهان کماندو مستقر در منطقه بصره و غرب اروندرود که مسلماً عناصری از سه تیپ گارد مرزی و تعدادی نامشخص خمپاره‌انداز و توپخانه صحرائی از غرب اروندرود روی جزیره آبادان آتش می‌نمایند، قرار دارد.

ارتش عراق قادر است علاوه بر کاربرد یگان‌های فوق تیپ ۱۰ مستقل زرهی را نیز در منطقه وارد عمل نماید.

(ب) در منطقه اهواز: تیپ ۱۵ مکانیزه لشکر ۵ با سه گردان در جنوب و غرب جفیر و کیلومتر ۷۰ جاده اهواز - خرمشهر.

ارتش عراق قادر است تیپ ۱۰ زرهی را نیز در این منطقه وارد عمل نماید.

(پ) در منطقه سوسنگرد: تیپ ۱۰ زرهی مستقل مستقر در محل نامعلوم.

(ت) در منطقه غرب کرخه، شمال دشت عباس، تنگ رقابیه: احتمالاً لشکر ۱۰ زرهی عراق و با عناصری به استعداد دو تیپ در منطقه عمومی فکه مستقر است که قادر است در هر سه جبهه فوق وارد عمل شود.

(۳) نیروی هوایی عراق قادر است کلیه امکانات خود را در پشتیبانی از سپاه ۳ قرار دهد.

ت- فعالیت‌های مهم پیشین و کنونی

(۱) ارتش عراق از حدود مهرماه ۱۳۵۷ (که مبنای مقایسه آمارهای زیر است) تا مهرماه ۱۳۵۹ (که شروع جنگ ایران و عراق می‌باشد) مبادرت به تکمیل تجهیزات، آموزش و تمرکزات به منظور اجرای حمله به ایران نموده است. جدول زیر نمونه‌ای از مقایسه تجهیزات دریافتی ارتش عراق است.

تعداد لشکرهای عراق از نه لشکر به ۱۲ لشکر، به علاوه یک تیپ زرهی افزایش داشته است.

توضیحات	تعداد			نوع تجهیزات	شماره
	مهر ۱۳۵۷	مهر ۱۳۵۹	اضافی		
از انواع مختلف	۱۹۲۲	۲۴۹۴	۵۷۲	تانک	۱
از انواع مختلف بدون محاسبه	۲۵۵۰	۲۸۲۹	۲۷۹	نفربر	۲
نفربرهای پی.ام.پی. ۱۰	۷۹۲	۸۹۲	۱۰۰	توپ صحرائی	۳
	۵۳۲	۵۶۵	۳۳	توپ پدافند هوایی	۴
	۲۷۶	۲۰۰۰	۱۷۲۴	سلاح ضدتانک	۵
انواع فراگ، اسکار و کاتیوشا	۷۹	۹۸	۱۹	موشک زمین به زمین	۶

علاوه بر ازدیاد تجهیزات فوق، ارتش عراق در طول جنگ مبادرت به دریافت تعداد قابل توجهی تجهیزات و مهمات از کشورهای مختلف نموده است که اقلام زیر نمونه‌ای از آن است.

(الف) دریافت سوخت از عربستان سعودی و کویت.

(ب) برابر گزارش سفارت یمن جنوبی در بغداد، دولت عراق ۸۰۰ دستگاه تانک ساخت شوروی خریداری کرده است.

(پ) مقادیر زیادی مهمات از طریق بندر عقبه به عراق و منطقه مرزی عرعر (بین عربستان و عراق) به عراق و کویت به عراق.

(ت) دریافت تعداد ۱۵۰ دستگاه تانک تی.۷۲ از شوروی.

(ث) دریافت تعداد (احتمالاً ۵۰ دستگاه) تانک تی.۵۵ و تی.۵۴ از لهستان که در دی‌ماه گذشته از طریق اردن وارد عراق گردید.

(ج) خریداری تعدادی نفربر به نام انجیره از برزیل.

(چ) دریافت تعداد ۲۰۰ تانک امریکایی به عنوان کمک نظامی عربستان.

(ح) در ۵۹/۱۱/۲۰ تعدادی (احتمالاً ۱۰۰ دستگاه) تانک روسی از طریق بندر رابق که از طریق اتریش توسط اردن خریداری گردیده وارد عراق شد و همچنین مقادیر زیادی توپ و موشک و نفربر زرهی از اسپانیا.

(خ) پشتیبانی مداوم فرانسه از ارتش عراق که شامل هلی کوپتر، موشک‌های تامپسن، ماترا، میلان قطعاً یدکی تانک‌های آم.ایکس و هواپیماهای میراژ، الف ۱ (۷۲ فروند) بوده است.

(د) خریداری ۱۱ فروند ناو رزمی ساخت ایتالیا که به موتورهای ساخت امریکا مجهز می‌باشند.

(ذ) خرید یک میلیون دست لباس نظامی از کره جنوبی.

(ر) دریافت موشک‌های تاو از عربستان.

(ز) کمک‌های بی‌دریغ مصر از عراق که اخیراً انورالسادات در سال ۴۰۰۰۰ تن مهمات و

تجهیزات را عنوان نمود.

(س) اخباری نیز مبنی بر دریافت ۱۰۰ دستگاه تانک ساخت انگلستان از طریق اردن و ۱۰۰

تانک مجهز به اشعه لیزر از عربستان سعودی، دریافت سلاح و مهمات ساخت چکسلواکی و

بلغارستان دریافت شده است.

(ش) دریافت توپ‌های ساخت فرانسه و استفاده از آنها در جبهه‌ها به علت کمبود مهمات توپ-

های نوع روسی.

(ص) ارتش عراق به دنبال انعقاد قرارداد خرید اسلحه و مهمات ۱۰ ساله از فرانسه در نظر دارد

به تدریج جنگ‌افزار فرانسوی را جایگزین جنگ‌افزار روسی نماید و اخیراً طارق عزیز عضو شورای

فرماندهی انقلاب عراق در یک مصاحبه تلویزیونی از همکاری‌های فرانسه تشکر نمود.

(۲) عمده فعالیت‌های دشمن در دو ماهه اخیر علاوه بر آنچه گفته شد به شرح زیر است:

(الف) تلاش در تغییر گسترش یگان‌ها به منظور قرار دادن یگان‌ها در کنترل یگان‌های سازمانی

مربوطه.

(ب) تقلیل یگان‌های درگیر و به عقب بردن بیش از یک‌دوم نیروها به منظور بازسازی، کنترل

بیشتر و تعویض به موقع یگان‌های درگیر باتوجه به گرمای تابستان منطقه.

(پ) تلاش نیروی هوایی و یگان‌های موشکی و توپخانه‌های دوزن در بمباران و گلوله‌باران

شهرها به منظور ایجاد وحشت و تخلیه شهرها در پشتیبانی از اعمال قدرت در مذاکرات صلح و

تحمیل عقیده و نظریات دولت بعث عراق.

(ت) تغییر موضع یگان‌ها در اثر آب‌گرفتگی.

(ث) شدت فعالیت‌های ایجاد مواضع، سدسازی، جاده‌سازی.

(ج) تصرف تنگ رقابیه و تلاش برای تصرف تنگ میشداغ که موفق نگردید.

ث- ویژگی‌ها و نقاط ضعف

(۱) به برآورد اطلاعاتی شماره ۳ مراجعه شود.

(۲) آنچه باید اضافه شود، تزلزل روحیه پرسنل بخصوص درجه‌داران و سربازان از ادامه جنگ و آگاهی از ماهیت اصلی صدام و جنگ فعلی و عدم انگیزه جنگیدن است و همچنین جایگزین شدن پرسنل احتیاط به جای پرسنل کادر و متخصص که در اثر تلفات از سطح یگان‌های ارتش مستقر در مناطق رزمی خارج گردیده‌اند.

۴- توانایی‌های دشمن

الف- در منطقه آبادان، خرمشهر

(۱) تقویت نیروهای درگیر با سه گردان تانک، دو گردان مکانیزه، ۱۱ گردان پیاده، هفت گردان گارد مرزی و ۱۲ گروهان کماندو مستقر در منطقه بصره و غرب اروندرود و همچنین تیپ ۱۰ زرهی مستقل از محل نامعلوم و همچنین عناصری به استعداد دوسوم لشکر ۱۰ زرهی از منطقه فکه.

(۲) عبور از رودخانه اروندرود با پشتیبانی نیروی هوایی و تلاش و تلفات و ضایعات زیاد.

(۳) اجرای عملیات هلی‌برن در جزیره آبادان توأم با سایر عملیات رزمی در جبهه‌های بهمن‌شیر،

آبادان و اروندرود.

(۴) اجرای تک جبهه‌ای در سرتاسر جبهه.

(۵) پدافند و تثبیت وضع موجود.

ب- در منطقه اهواز

(۱) تقویت نیروهای درگیر موجود با گردان‌های تیپ ۱۵ مکانیزه لشکر ۵.

(۲) پدافند و تثبیت وضع موجود.

پ- در منطقه سوسنگرد

(۱) تقویت نیروهای درگیر موجود با گردان‌های تیپ ۱۵ مکانیزه و یا تیپ ۱۰ زرهی و یا عناصری از

لشکر ۱۰ زرهی و اجرای تک از سمت غرب سوسنگرد.

(۲) پدافند و تثبیت وضع موجود.

ت- در منطقه غرب کرخه

(۱) تقویت یگان‌های درگیر با لشکر ۱۰ و یا عناصری از یگان‌های منطقه بصره و یا تیپ ۱۰ زرهی و

اجرای آفند جبهه‌ای به منظور تأمین کامل کرخه و تهدید دزفول.

(۲) تثبیت وضع پدافندی موجود.

ث- در منطقه رقابیه

- حفظ تنگ رقابیه و تثبیت وضع موجود.

ج- پرتاب گلوله‌های شیمیایی و گلوله‌باران نمودن شهرهای مجاور خطوط تماس فعلی.

چ- به برآورد اطلاعاتی شماره ۳ مراجعه شود.

۵- نتیجه

الف- تأثیر منطقه عملیات در راه‌های کار خودی

(۱) منطقه آبادان و خرمشهر: زمین و وضع آب‌گرفتگی برای آفند مناسب نیست. ضرورت تقویت کلیه مواضع پدافندی تأکید می‌شود. وجود یک یگان مناسب به صورت احتیاط در محور ماهشهر - آبادان و جزیره آبادان ضروری است.

(۲) منطقه اهواز: وضع زمین و آب‌گرفتگی اجرای هرگونه عملیات آفندی را محدود و حتی غیرممکن می‌سازد و وجود آب‌گرفتگی در غرب کارون فعلاً عملیات عبور از رودخانه کارون را غیرممکن ساخته است.

(۳) منطقه سوسنگرد: وضع زمین و آب‌گرفتگی هرگونه عملیات آفندی را از سمت جنوب سوسنگرد غیرممکن می‌سازد. بهترین معبر وصولی از غرب سوسنگرد به طرف دهلاویه و بستان می‌باشد. تک‌های جبهه‌ای به مواضع دشمن در الله اکبر موجب تلفات و ضایعات قابل توجهی خواهد گردید.

(۴) منطقه شوش - پای پل (غرب کرخه): زمین تحمیلی برای پدافند خودی مناسب است. با توجه به وضع زمین، آرایش و مواضع دشمن انجام هرگونه تک جبهه‌ای توصیه نمی‌شود. اجرای تک‌های محدود از جناح شمالی و جنوبی دشمن در صورتی که توأم با غافلگیری و طرح‌ریزی کامل به منظور جلوگیری از وارد عمل شدن احتیاط‌های دشمن باشد، بسیار مؤثر است.

(۵) منطقه رقابیه: حساسیت این منطقه از نظر کنترل راه‌های آماری و تأسیسات اداری و تهدید قطعی جناح جنوبی دشمن با توجه به استعداد کنونی آن ضرورت اجرای یک تک محدود غافلگیرانه و طرح‌ریزی شده را ارائه می‌دهد.

(۶) منطقه دشت عباس و عین‌خوش: زمین و استعداد دشمن برای تک خودی مناسب است. زمین‌های متصرفی فعلی تیپ ۸۴ برای پدافند خوب است.

نظریه: هرگونه عملیات آفندی در این منطقه بایستی هماهنگ با سایر فعالیت‌های آفندی در سایر جبهه‌های این منطقه باشد.

ب- راه‌های کار احتمال دشمن

به علت موقعیت مناسب ارتش عراق در منطقه خرمشهر و آبادان و توجه به عامل اصلی مورد ادعای صدام در مورد ارون‌دروود و آنچه که به نظر او در قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر از دست داده است، تلاش خواهد کرد که با برداشت نیرو از سایر مناطق و تمرکز در منطقه مذکور و غرب ارون‌دروود نسبت به تصرف جزیره آبادان و تسلط کامل بر ارون‌دروود اقدام نماید. در جبهه‌های اهواز، سوسنگرد و الله اکبر به پدافند خود ادامه خواهد داد، هرچند که تک به غرب کرخه را در ۸ و ۹ آبان‌ماه گذشته تجربه کرده و پدافند محکم و جانبازی پرسنل لشکر ۲۱ را آزموده است. مع‌الوصف امکان تقویت نیرو در این منطقه و اجرای یک تک که احتمالاً با تک‌های فرعی در منطقه رقابیه و جنوب شوش و ارتفاعات دالپری همراه خواهد بود، وجود دارد.

پ- آسیب‌پذیری‌ها

آسیب‌پذیری عمده ارتش عراق مربوط به پرسنل است که فاقد روحیه و انگیزه جنگیدن هستند. طول مدت جنگ، آگاهی از اهداف صدام حسین در این جنگ، شکست‌های مذاکرات صلح هیئت‌های مختلف، اثرات تبلیغات رادیوی ایران و اهواز (هرچند که کافی نیست)، وجود اختلاف شدید عقیدتی و مذهبی بین پرسنل شیعه و سنی و بعثی عراق، عدم اطمینان رژیم به بعضی فرماندهان و اعدام برکناری آنها مواردی است که پرسنل یعنی عنصر اصلی تعیین‌کننده در این جنگ را متزلزل نموده است. به نظر می‌رسد ارتش عراق متوجه این ضعف گردیده و برای جبران آن یگان‌های درگیر خود را به حداقل رسانیده و بقیه پرسنل و یگان‌ها را به عقب منطقه به منظور کنترل تمرکزی فرماندهان بعثی، سازمان توجیه سیاسی و ضد اطلاعات خود و نیز بازسازی و تجدید سازمان تغییر مکان داده است. ضمن اینکه سعی دارد در کیفیت پدافندی‌اش اثری نگذارد.

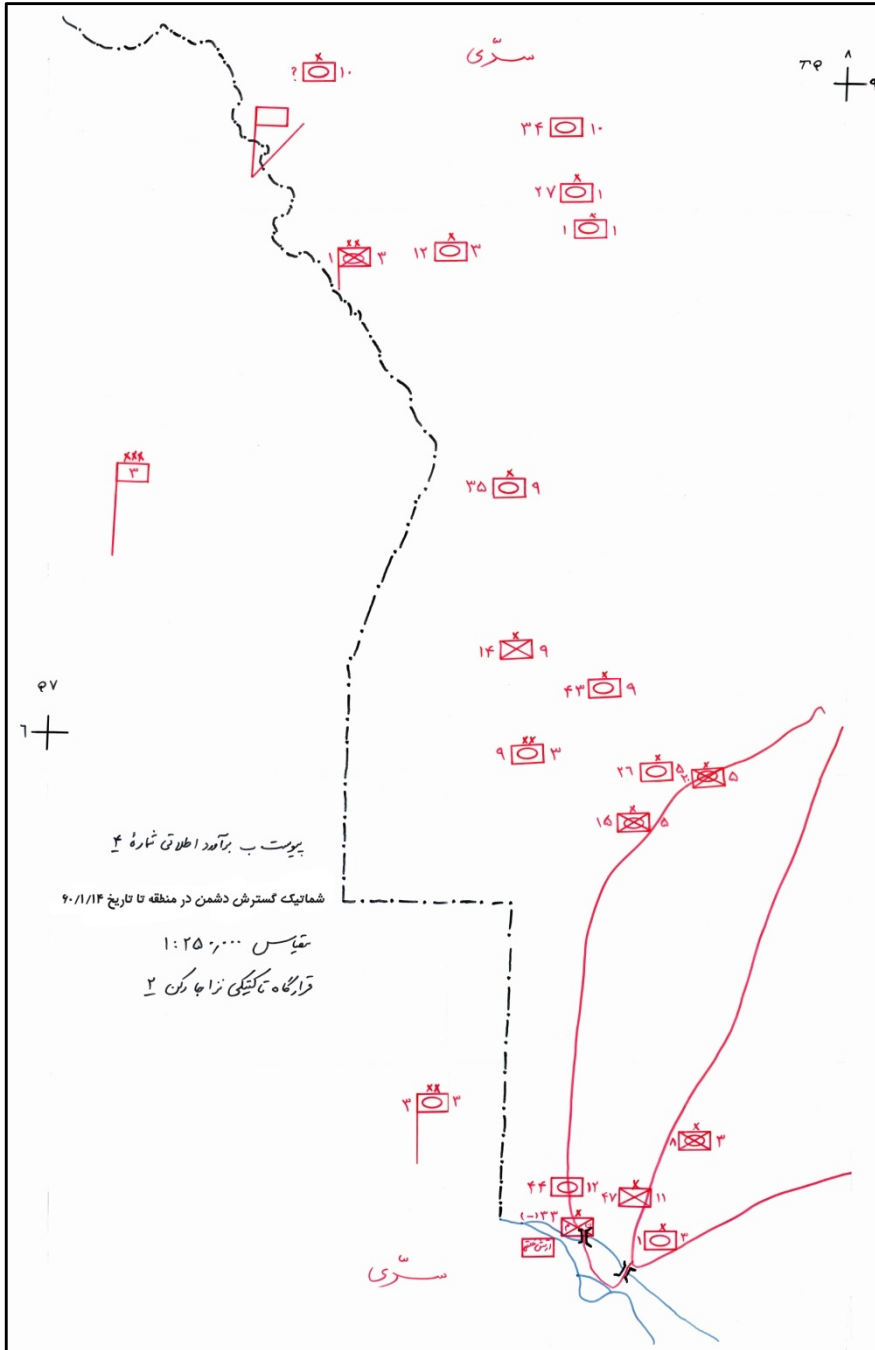
جایگزین نمودن پرسنل احتیاط که فاقد آموزش و روحیه هستند نیز در کارایی ارتش عراق اثر زیادی گذاشته است.

(۲) از نظر لجستیک هر چند که استعداد تجهیزات عمده ارتش عراق مانند تانک و نفربر و توپ در یگان‌هایی که شناسایی شده‌اند به ۶۰ تا ۷۰ درصد رسیده است، ولی با توجه به انجام پشتیبانی‌هایی که از ارتش عراق به عمل آمده و می‌آید، به نظر می‌رسد آسیب‌پذیری عمده‌ای در این مورد نداشته باشد.

(۳) از نظر عملیاتی: عملیات گذشته ارتش عراق نشان می‌دهد که از نظر کارایی لازم یک ارتش مجهز و کارآمد که مدت‌ها قبل تهیه این جنگ را دیده است، نداشته باشد.

ر - رکن ۲ قرارگاه نزاجا در جنوب: سرهنگ پیاده ستاد مفید

برآوردهای ستادی ۵۷۱

صفحه از صفحه
قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب
دزفول
اردیبهشت ماه ۱۳۶۰

برآورد لجستیکی

مدرک نقشه: ۱:۲۵۰۰۰۰ خوزستان

۱- وضعیت:

۲- مأموریت:

قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب به وسیله یگان‌های زیر امر (لیست عده‌ها) در مواضع پدافندی موجود (کالک گسترش) پدافند می‌کند. با اجرای تک‌های محدود محلی و عملیات چریکی و عملیات روانی نیروهای دشمن را تضعیف می‌نماید و آماده می‌شود بنا به دستور به سمت غرب آفند کند و نیروهای دشمن را نابود یا عقب براند و خط مرز را ترمیم نماید.

۳- کلیات:

این برآورد به منظور پشتیبانی لجستیکی یگان‌های نیروی زمینی شرکت‌کننده در عملیات در منطقه دزفول تهیه می‌گردد که یگان‌های زیر امر (لیست عده‌ها) را در مواقع پدافند و هم‌چنین در اجرای تک‌های محدود محلی و عملیات چریکی پشتیبانی نماید.

۴- آماد و خدمات:

الف- آماد

- (۱) طبقه ۱: یگان‌ها ۴۸ ساعت جیره عملیاتی خود را دریافت و در اختیار دارند. خواربار مصرفی را برای مدت ۱۵ روز قبلاً از نقاط آمادی مربوطه دریافت می‌نمایند. فاسدشدنی و سایر اقلام طبقه ۱ برابر روش جاری تقسیم به یگان‌ها خواهد شد.
- (۲) طبقه ۲: یگان‌ها کلیه آماد طبقه ۲ را قبلاً همراه داشته و روش درخواست آماد طبقه ۲ برابر روش جاری می‌باشد.

(۳) طبقه ۳:

(الف) کلیه باک‌ها و گالن‌ها و تانکرهای سوخت موجود پر می‌باشد.

(ب) نیازمندی‌های تانکرهای سوخت به معاونت لجستیکی نزاچا گزارش و تاکنون قسمت اعظم نیازمندی‌ها تأمین گردیده و کسری باقی‌مانده در مدت زمان کوتاه از طریق شرکت نفت تأمین خواهد شد.

(پ) سوخت تحویلی به یگان‌ها در مقابل باک، گالن و تانکر خالی تحویل می‌گردد و نیازی به صدور حواله در این مورد نمی‌باشد.

(ت) پشتیبانی منطقه ۲ و پشتیبانی لشکرها در خط نقاط آمادی طبقه ۳ را تشکیل و محل دقیق آن را قبلاً به یگان‌های ذی‌نفع و این قرارگاه اعلام داشته‌اند.

(ث) آماد طبقه ۳ الف (سوخت هلی‌کوپتر) در حال حاضر وسیله پایگاه وحدتی تأمین می‌گردد. پشتیبانی منطقه ۲ سوخت هلی‌کوپتر به مقدار لازم در تانکر و جلب در بسته‌بیش‌بینی و در یک نقطه متمرکز نموده و بنا به دستور نقطه آماد سوخت (الف) را در منطقه‌ای که تعیین خواهد شد، تشکیل می‌دهد. سوخت‌گیر به تعداد لازم جهت سوخت‌گیری وسایل پرنده با تجهیزات لازم در صورت لزوم از طریق هوانیروز به آمادگاه ۵۷۱ اعزام خواهد شد.

(۴) آماد طبقه ۴: برابر روش جاری.

(۵) آماد طبقه ۵:

(الف) یگان‌ها بار مینا و ذخیره عملیاتی معادل دو برابر بار مینا، اعم از کالیبر کوچک و کالیبر بزرگ قبلاً دریافت و در اختیار دارند.

(ب) ذخیره ۱۰ روز مهمات برای کلیه یگان‌ها محاسبه شده و مهماتی که محدودیتی ندارد در نقاط آمادی طبقه ۵ در امیدیه اهواز و دوکوهه نگهداری می‌شود.

(پ) ذخیره ۳۰ روزه مهمات محاسبه و جهت تأمین به مدیریت مهمات اعلام گردید.

(ت) مهمات در صورت پیوست (الف) محدود می‌باشد و سایر آماد طبقه ۵ محدودیتی ندارد. در عین حال کراراً تأکید شده در مصرف مهمات صرفه‌جویی لازم به عمل آید.

(۶) آماد طبقه ۶:

آماد طبقه ۶ در حدود امکانات تهیه و از طریق آمادگاه ۵۷۱ و سایر نقاط آمادی به یگان‌ها تحویل می‌گردد.

(۷) آماد طبقه ۷:

(الف) یگان‌ها اقلام آماد طبقه ۷ مورد نیاز خود را وسیله پیام از این قرارگاه و یا مستقیماً از معاونت لجستیکی نزاچا درخواست می‌نمایند. در حد امکان بر مبنای موجود طرح تقسیم تهیه و

تحويل گردیده و اقلامی که محدود می‌باشد، برای تهیه آنها از منابع داخلی (خرید آزاد، ساخت سازمان‌ها و یا تعمیر نوسازی) و منابع خارجی تلاش فراوان و پی‌گیر به عمل می‌آید.

(ب) صورت اقلام محدود طبقه ۷ برابر پیوست (ب).

(۸) آماد طبقه ۸.

هر یگان سهمیه دارویی (فارماکوپیه) خود را قبلاً دریافت و همراه داشته و نیازمندی‌های ضروری خود را از نقاط آمادی درخواست می‌نماید.

(۹) آماد طبقه ۹

(الف) قطعات یدکی برابر روش جاری و بخش‌نامه‌های صادره مقدار روزهای تعیین‌شده همراه داشته و قطعات تندمصرف در دسترس می‌باشد.

(ب) درخواست قطعات تند مصرف از نقاط آمادی برابر روش جاری بوده و یگان‌ها مجاز به خرید آزاد قطعات تندمصرف می‌باشند. قطعات اصلی که محدود می‌باشد (پیوست ب).

(۱۰) آماد طبقه ۱۰

یگان‌ها نیازمندی خود را در صورت ضرورت از این قرارگاه درخواست خواهند نمود.

(۱۱) آماد آب

(الف) تأکید شده حتی‌المقدور یگان‌ها از مصرف آب‌های جاری را کد نامطمئن خودداری نمایند.

(ب) قرص هالوژن به مقدار کافی در دسترس افراد قرار گرفته تا هنگام مصرف آب‌های محلی از آن استفاده گردد.

(پ) کلیه تانکرهای سازمانی و موجود و قمقمه‌های افراد و گالن‌های آب قبلاً پر شده.

(ت) سعی شده است که باتوجه به فصل گرما علاوه بر تانکرهای سازمان، تانکرهای آب بیشتری تهیه و به یگان‌ها واگذار گردد. بدین لحاظ سفارش ساخت تعداد خودرو تانکر آب و تانکر یدک به بخش‌های خصوصی داده شده و روی تعدادی از خودروهای الف مشغول نصب تانکر می‌باشد.

(ث) گردان‌های مهندسی لشکرها برحسب ضرورت نقطه آب مورد نیاز لشکرها را تأمین و ساعت شروع فعالیت و محل دقیق آن را به یگان‌های ذی‌نفع و این قرارگاه گزارش می‌نمایند.

(۱۲) آماد نقشه

نقشه مورد نیاز را یگان‌ها قبلاً همراه خواهند آورد و در صورت نیاز مجدداً از جانشین ق.م.ن.زاجا در دزفول درخواست می‌نمایند.

ب- تعمیر و نگهداری

(۱) اقلام تعمیر و نگهداری در منطقه دزفول با تیپ قافلن کوه و لشکر ۱۶ و در منطقه اهواز با لشکر ۹۲ و در منطقه آبادان با تیپ - لشکر ۷۷ می‌باشد.

(۲) بازیافتی: محل تحویل اقلام بازیافتی را لشکرها و تیپ‌های مستقل به این قرارگاه گزارش می‌نمایند.

(۳) اغتنامی: محل جمع‌آوری اقلام اغتنامی در منطقه دزفول آمادگاه ۵۷۱ در منطقه اهواز و آبادان نقطه آماد امیدیه.

(۴) خدمات گرمابه‌ای یگان‌ها: حمام صحرايي سازمانی و حمام‌هایی که از کانکس‌ها به ابتکار خود ساخته شده همراه دارند و در زمان و مکان مناسب مورد استفاده قرار می‌دهند.

پ- ترابری

با استفاده از قرارگاه ترابری در اهواز (دغاغله) و دو تیم ترابری در ماهشهر و دزفول پشتیبانی ترابری یگان‌های مستقر در منطقه عملیات را انجام می‌دهند. علاوه بر آن یک گروهان از پش م ۲ در اختیار پشتیبانی ل ۹۲ قرار داده شده و وسایل ترابری سازمانی یگان‌ها عهده‌دار انجام امور ترابری داخلی می‌باشند.

۵- تخلیه و بستری کردن

الف- واکسیناسیون: در حال حاضر به دلیل عدم مشاهده بیماری‌های واگیردار یا بیماری‌های منطقه‌ای نیازی به امر واکسینه نبوده و یگان‌ها به محض مشاهده علائم هر نوع بیماری واگیردار مراتب را بلافاصله اعلام خواهند نمود که اقدامات لازم به عمل آید. ضمن این‌که در مورد تهیه واکسن‌های مختلف و سرم ضد مارزدگی پیش‌بینی‌های لازم به عمل آمده است.

ب- تخلیه: برای تخلیه مجروحین و بیماران با حق تقدم بالا از راه زمین و در صورت اضطراری از طریق هوا پیش‌بینی‌های لازم به عمل آمده و برای معالجه بیماران بیمارستان‌های نظامی و غیرنظامی در منطقه آماده پذیرایی هستند.

رئیس رکن ۴ ق. مقدم نزاجا در جنوب - سرهنگ ستاد فیاض

پیوست الف: مهمات محدود

۱. خمپاره ۱۲۰م محترقه شدید.
۲. خمپاره ۱۲۰م منور.
۳. خمپاره ۱۲۰ محترقه شدید با خرج موشکی.
۴. گلوله ۱۷۵ شدید.
۵. گلوله ۱۷۵ سب کالیبر.
۶. فشنگ ۱۳۰م با خرج قوی.
۷. ماسوره اضافی برای گلوله ۱۳۰م.
۸. گلوله ۱۵۵م شدید.
۹. خرج متراکم ۱۱۹م برای گلوله ۱۵۵.
۱۰. موشک ۱۲۲ کاتیوشا.
۱۱. فشنگ ۷۳ شدید ضدتانک.
۱۲. موشک تاو.
۱۳. موشک دراگون.
۱۴. نارنجک آر.پی.جی.۷.
۱۵. فشنگ ۷۶ افشان.
۱۶. فشنگ ۹۰ ثاقب رسام.
۱۷. خرج پرتاب ۲۰۳ کیسه سفید اضافی.
۱۸. خمپاره ۶۰ شدید.
۱۹. خمپاره ۸۱ منور.

پیوست ب

۱. خودرو $\frac{1}{4}$ تن معمولی.
۲. خودرو $\frac{1}{4}$ تن مخصوص حمل تفنگ ۱۰۶م و موشک تاو.
۳. خودرو $\frac{1}{4}$ تن مخصوص بی‌سیم‌های جی.آر.سی ۱۰۶.
۴. خودروه‌های مهمات پرشنیدار.
۵. آمبولانس.

۶. خودروی یخچال دار و کانکس یخچال دار.
۷. خودروی نفت کش.
۸. خودروی حمل آب.
۹. بلدوزر مدل دی.۸ و دی.۹ کاترپیلار یا پیکوتی دی.۲۵.
۱۰. کمپرسی.
۱۱. غلتک ویبره موتور وارکشی.
۱۲. تریلی حمل وسایل سنگین مهندسی.
۱۳. خودروی تانک بر.
۱۴. خودروی آب پاش.
۱۵. قایق موتوری قیرپاش، ۴۰ تا ۵۰ اسب جهت حمل طراوه.
۱۶. دستگاه تصفیه آب کشی.

پیوست پ

۱. لوله های توپ ۱۳۰م م و ۱۷۵.
۲. موتور اصلی تانک های چیفتن.
۳. موتور کمکی تانک های چیفتن.
۴. جعبه دنده تانک های چیفتن.
۵. موتور تانک ام ۶۰ و ام ۴۷.
۶. قطعات عمده انواع بی سیم ها.
۷. قطعات عمده وسایل سنگین مهندسی.
۸. دوربین های ۷۵۰.
۹. دوربین های دید در شب.
۱۰. تانک های یدک حمل آب.
۱۱. ژنراتورهای ۳ و ۵ کیلووات.
۱۲. آنتن های آر.سی ۲۹۲.
۱۳. مرکز تلفن اس.بی ۲۲.
۱۴. موتور پمپ آب ۲ و ۳ و ۴ اینچ گازوئیلی.

صفحه از صفحه
قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب
دزفول
اردیبهشت ماه ۱۳۶۰

برآورد پرسنلی شماره ۱

مدرک: نقشه ۱:۲۵۰۰۰۰ خوزستان

۱- مأموریت:

الف- قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب به وسیله یگان‌های زیر امر (لیست عده‌ها) در مواضع پدافندی موجود (کالک گسترش) پدافند می‌کند.
ب- با اجرای تک‌های محدود محلی و عملیات چریکی و عملیات روانی نیروهای دشمن را تضعیف می‌نماید و آماده می‌شود بنا به دستور به سمت غرب آفند کند و نیروهای دشمن را نابود یا عقب براند و خط مرز را ترمیم نماید.

۲- ملاحظات و راه‌های کار:

الف- ملاحظات مؤثر در راه‌های کار ممکن.

(۱) حفظ استعداد یگان

(الف) استعداد

«۱» خلاصه

<u>موجودی</u>	<u>مجاز</u>	<u>یگان</u>
۱۴۶۳۷	۱۶۹۸۹	۲۱ ل
۱۰۹۸۱	۱۴۶۶۱	۱۶ ل
۱۹۳۰۰	۱۵۹۰۴	۹۲ ل
۳۵۳۶	۲۶۰۱	لشکر ۷۷
۳۰۹۵	۳۱۰۰	تیپ ۸۴
۲۰۴۴	۳۳۳۹	تیپ ۵۵هد
۱۲۰۹	۱۹۸۵	گروه ۵۵ت

«۲» کسورات کسری پرسنل از نظر افراد وظیفه وجود ندارد، ولی از نظر پرسنل کادر (افسر و درجه‌دار) استعداد موجود یگان‌ها بین ۳۰ تا ۷۰٪ متغیر است.

(ب) جایگزینی

«۱» یگان‌ها درخواست کسری پرسنل خود را ارسال داشته‌اند.

«۲» سهمیه واگذاری: پشتیبانی جایگزینی با استفاده از پرسنل وظیفه و احتیاط به طور معمول در هر ماه ادامه خواهد داشت.

پرسنل کادر نیز با استفاده از فارغ‌التحصیلان آموزشگاه گروه‌بانی به طور متناوب طبق معمول واگذار می‌گردد.

به طور کلی نحوه واگذاری پرسنل برابر روش و وضعیت عادی یگان‌ها خواهد بود و تغییرات فاحشی در استعداد پرسنل کادر به وجود نخواهد آمد.

«۳» در صحنه عملیات کمبود پرسنل کادر افسری و درجه‌داری وجود خواهد داشت.

(۲) مدیریت پرسنلی

(الف) زندانیان جنگی دشمن: یگان‌های عمده روزانه امکان جمع‌آوری و تخلیه... اسیر جنگی را به فرارگاه دارند و قرارگاه منطقه با استفاده از امکانات دژبان و رکن ۴ می‌تواند روزانه ... نفر اسیر جنگی را نگهداری و تخلیه نماید.

(ب) غیرنظامیان بازداشتی: پیش‌بینی می‌شود تعداد غیرنظامیان بازداشتی محدود بوده و دژبان منطقه می‌تواند آنها را اداره نماید.

(۳) روحیه

(الف) باتوجه به این‌که بعضی از یگان‌ها بین از هفت ماه به طور مداوم و بدون تعویض یگانی و عدم اعزام به استراحتگاه با دشمن درگیر و مشغول نبرد می‌باشد.

(ب) امور در گذشتگاه: تخلیه اجساد شهدا تا بیمارستان‌های منطقه‌ای به وسیله تیم‌های تخلیه یگان‌ها و از بیمارستان‌ها تا موطن اصلی به وسیله عوامل پشتیبانی منطقه‌ای قرارگاه صورت می‌گیرد.

(۴) خدمات بهداشتی

(الف) توانایی درمان و بستری کردن و تخلیه تا حدودی کافی و پاسخگوی نیازمندی‌ها می‌باشد.

(ب) به علت عدم دسترسی و تدفین اجساد دشمن در خط مقدم جبهه احتمالی امراض مسری

وجود دارد.

(۵) حفظ انضباط: رفتار و وضع ظاهری عده‌ها در سطح خوب تا خیلی خوب می‌باشد.

۳- تجزیه و تحلیل

الف- حفظ استعداد: باتوجه به این که استعداد موجود یگان‌ها در سطح پایین‌تر از حد مجاز قرار دارد، در راه‌های کار ۱ و ۳ که مستلزم تک می‌باشد و احتمال وجود تلفات زیادتر است که باتوجه به محدودیت پرسنل کادر جایگزینی تلفات مقدور نخواهد بود.

ب- مدیریت پرسنلی: از نظر جمع‌آوری و تخلیه اسرای جنگی و اداره غیرنظامیان بازداشتی در هر سه راه‌کار مشکلی نخواهد بود.

پ- روحیه: باتوجه به این که پرسنل بیش از حد معمول به طور مداوم درگیر عملیات جنگی بوده و روحیه پرسنل در حد متوسط تا خوب می‌باشد و از طرفی پس از عملیات تهاجمی امکان تعویض و جایگزینی پرسنل نخواهد بود و در صورت انتخاب راه‌های کار ۱ و ۳ روحیه پرسنل از حد موجود نیز پایین‌تر خواهد آمد.

ت- خدمات بهداشتی: توانایی درمان و بستری کردن (تخلیه و سایر خدمات بهداشتی) در راه‌های کار ۱ و ۳ محدودتر خواهد بود

ث- حفظ انضباط: در راه‌های کار ۱ و ۳ که مستلزم تهاجم و تلفات می‌باشد امکان تقلیل انضباط می‌باشد.

۴- مقایسه راه‌های کار

الف- انتخاب راه‌های کار ۱ و ۳ که مستلزم تهاجم می‌باشد، در عوامل مهم پرسنلی خودی (حفظ استعداد مدیریت پرسنلی، روحیه، خدمات بهداشتی، حفظ انضباط) تأثیر منفی خواهد داشت.

ب- در راه‌کار ۲ امکان تلفات و سایر مشکلات پرسنلی کمتر پیش‌بینی می‌شود.

۵- پیشنهاد

با مقایسه راه‌های کار ۱ و ۳ از یک‌طرف و راه‌کار ۲ از طرف دیگر و باتوجه به امکانات پشتیبانی پرسنلی و عوامل مؤثر و مهم پرسنلی رکن یکم قرارگاه مقدم نزاها راه‌کار دوم برآورد عملیاتی رکن سوم را پیشنهاد می‌نماید.

ر. ۱. ق. مقدم نزاها در جنوب - سرهنگ ۲ معاون

برآورد وضعیت فرماندهی*

مدرک: نقشه ۱:۲۵۰۰۰۰ منطقه خوزستان

۱- مأموریت

نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در منطقه خوزستان در محورهای دزفول - عین‌خوش - اهواز - خرمشهر - سوسنگرد - هویزه آفند محدود می‌کند و به ترتیب کسب موفقیت در هر محور در محورهای دیگر نیز آفند را تا پاک کردن کامل خوزستان از وجود نیروهای دشمن ادامه می‌دهد.

۲- وضعیت و راه‌های کار

الف- ملاحظات مؤثر در راه‌های کار

(۱) مشخصات منطقه عملیات: برابر برآوردهای اطلاعاتی و بررسی منطقه عملیات.

(۲) وضعیت دشمن: برآورد اطلاعاتی پیوست (ب).

(۳) وضعیت خودی.

(الف) گسترش: پیوست الف (کالک وضعیت).

(ب) ترکیب

«۱» لشکر ۲۱ پیاده با شش گردان پیاده و یک گردان تانک در منطقه دزفول پدافند می‌کند.

«۲» لشکر ۹۲ زرهی با عناصری از شش گردان تانک و پنج گردان مکانیزه و یک گردان

پیاده از لشکر ۷۷ پیاده در منطقه اهواز دفاع می‌کند.

«۳» لشکر ۱۶ زرهی با عناصری از چهار گردان تانک، سه گردان مکانیزه، یک گردان

سوارزرهی احتیاط نزاجا در منطقه خوزستان می‌باشد که یک تیپ آن در منطقه اهواز و بقیه

عناصر لشکر در منطقه دزفول مستقر است.

«۴» عناصری از گردان ۲۹۱ تانک لشکر ۷۷ مشهد، گردان ۱۳۵ پیاده تیپ هوابرد و یگان‌های

کوچکی در حدود گردان از عناصر دیگر نزاجا در منطقه خوزستان مستقر هستند.

«۵» فرماندهی اروند شامل تیپ پیاده قوچان با سه گردان و عناصری از یگان زرهی لشکر ۷۷

مشهد و مرکز زرهی عناصری از ژاندارمری و سپاه پاسداران و نیروهای مردمی در جزیره آبادان دفاع

می‌کند و تیپ ۳۷ زرهی مرکز زرهی (س) در اختیار این فرماندهی قرار داده شده است.

*. این برآورد در فاصله زمانی بین بهمن و اسفند ۱۳۵۹ صادر شده و تدابیر قرارگاه جنوب نزاجا را برای پدافند و آفند در خوزستان در آن زمان نشان می‌دهد.

(پ) استعداد: به طور کلی استعداد رزمی یگان‌ها حدود ۵۰٪ است. کمبود وسایل و پرسنل متخصص در کلیه یگان‌ها کاملاً محسوس است.

(ت) آموزش، روحیه و کارآیی رزمی: روح جنگ‌جویی به علت این‌که دشمن خاک میهن ما را اشغال کرده به طور نسبی بر دشمن برتری دارد، ولی از لحاظ آموزش و کارآیی رزمی برتری محسوسی نسبت به دشمن مشاهده نمی‌گردد و آمادگی رزمی کلی یگان‌ها کمتر از ۷۰٪ می‌باشد.

(۴) توان رزمی نسبی:

در حال حاضر برآورد می‌شود که توان رزمی نسبی برای پدافند متعادل است و برای آفند عمومی توان رزمی نسبی دشمن بر نیروهای خودی برتری دارد، ولی در تک‌های محدود محلی می‌توان برتری نسبی برای یگان‌های خودی ایجاد نمود. به طور کلی از لحاظ عددی و کمی برتری دشمن به عده‌های خودی حدود شش لشکر دشمن در مقابل چهار لشکر ناقص خودی قرار دارد که از لحاظ تعداد تانک و نفربر نسبت حدود سه بر یک می‌باشد، ولی برآورد می‌شود عامل انسانی نیروهای خودی بتواند در عملیات محدود کمبود عامل کمی را جبران نماید.

برتری هوایی و هوانیرو با نیروهای خودی است.

ب- توانایی‌های دشمن (برآورد اطلاعاتی پیوست)

(۱) پدافند در منطقه خوزستان در مواضع موجود.

(۲) تک با نیروهای موجود در معابر وصولی.

(۳) اجرای عمل تأخیری در تمام معابر وصولی.

(۴) اجتناب از درگیری قطعی در محورهای دزفول - عین‌خوش - ماهشهر - آبادان و سوسنگرد

بستان - سوسنگرد هویزه و عقب‌نشینی به مواضع بعدی بدون تحمل تلفات.

(۵) تقویت تک با نیروهایی که در منطقه ایلام و کرمانشاه دارد عمل کرده است.

(۶) اجرای عملیات آب‌خاکی و عبور از رودخانه کرخه و کارون و اروندرود و تهدید عقب یگان‌های

خودی.

(۷) گلوله‌باران کردن شهرهای اهواز، دزفول و وادار کردن اهالی بومی برای ترک این مناطق.

پ- راه‌های کار خودی

(۱) حمله در محور دهلران - عین‌خوش به منظور قطع خط تدارکاتی دشمن.

(۲) حمله در محورهای پل کرخه - علی‌گره‌زد و تصرف تپه‌های شاوریه و علی‌گره‌زد.

(۳) حمله در محور شوش، تپه ابوصلیبی خات و تصرف تپه‌های ابوصلیبی خات.

(۴) حمله در محور دشت آزادگان، تپه الله اکبر و تصرف معبر شمال بستان.

- (۵) حمله در محور سوسنگرد، هویزه و تأمین کرانه شمالی رودخانه کرخه کور.
- (۶) حمله در اهواز، خرمشهر و تأمین پادگان حمیدیه به صورت احاطه‌ای دوطرفه که یک طرف از شرق با عبور از رودخانه کارون در حوالی فارسیات و شمیره.
- (۷) حمله در محور جاده قدیم اهواز، آبادان از دارخوئین به سمت سر پل اشغالی دشمن در سلمانیه.
- (۸) حمله هماهنگ شده در منطقه آبادان از سه سمت جنوب، مشرق، شمال به خط سر پل اشغالی دشمن.

۳- تجزیه و تحلیل راه‌های کار:

- الف- در شرایط موجود توانایی‌های دشمن اجرای حمله در راه‌های کار ۲ و ۳ و ۶ را مانع اجرای سه تک و امکان موفقیت نسبی می‌باشد و چنانچه حمله با عدم موفقیت توأم شود خطرات بزرگی برای دفاع از شهر دزفول و اهواز ایجاد می‌گردد. ضمن این‌که کلیه یگان‌های احتیاط نزاجا درگیر می‌شود و احتیاطی برای عکس‌العمل باقی نمی‌ماند.
- ب- حمله در محور (۱) موفقیت محدودی خواهد بود و نگهداری عین‌خوش به سادگی امکان‌پذیر نخواهد بود، ولی به صورت یک ضربت زدن و برگشتن مناسب می‌باشد.
- پ- حمله به خط سر پل دشمن در آبادان در صورت موفقیت از شرایط اجتماعی و روانی بین‌المللی بسیار خوبی دارد و نیروها را می‌توان پس از موفقیت و تأمین کرانه شرقی رودخانه کارون از درگیری رها کرد و در جای دیگر به کار برد. ولی دفاع قابل ملاحظه دشمن در خط سر پل امکان موفقیت را با نیروی کم خیلی مشکل می‌سازد و این امر مستلزم قبول تلفات سنگین و به کار بردن یگان‌های قابل ملاحظه می‌باشد.
- ت- حمله در محورهای ۴ و ۵ ساده‌تر از راه‌های کار دیگر است و موفقیت در آن محورها عملیات بعدی را تسهیل می‌کند و یگان‌های به کار رفته را می‌توان از درگیری رها کرد و در نقاط دیگر به کار برد.

۴- مقایسه راه‌های کار:

- الف- حمله در محور دشت آزادگان، تپه الله اکبر، بستان.
- (۱) محاسن
- (الف) با نیروی کمتری می‌توان حمله کرد، زیرا نیروی دشمن کمتر از یک تیپ برآورد می‌شود.
- (ب) تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی می‌تواند در مواضع خود باقی بماند و مواضع پدافندی را تا خاتمه عملیات حفظ کند.
- (پ) در صورت موفقیت حمله تیپ ۳ لشکر ۹۲ یا یگان حمله‌ور را می‌توان از منطقه رها کرد و در جای دیگر به کار برد.

(ت) تحکیم معبر شمال بستان با اشغال تپه الله اکبر ساده‌تر از معابر دیگر است.
(ث) موفقیت در این محور نیروهای دشمن را در محور بستان - سوسنگرد تهدید می‌کند و آنها را وادار به عقب‌نشینی می‌نماید.
(۲) معایب

(الف) فضای مانور برای حمله احاطه‌ای محدود است و یگان تک‌کننده از پهلو شمالی در قسمتی از منطقه پهلو به دشمن می‌دهد.
(ب) موفقیت در این محور هدف اصلی نمی‌باشد و اثر فوری در عملیات منطقه اهواز و دزفول و آبادان ندارد.
ب- حمله در محور سوسنگرد - هویزه.
(۱) محاسن

(الف) تهدید شهر اهواز را از سمت غرب از بین می‌برد.
(ب) عقب نیروهای دشمن را که در مقابل شهر اهواز موضع گرفته‌اند، تهدید می‌کند.
(پ) مقاومت دشمن سنگر است و حمله با قبول تلفات قابل اجرا است.
(ت) پس از اجرای حمله می‌توان در کرانه شمالی کرخه کور پدافند کرد و قسمتی از نیروهای حمله‌کننده را در نقاط دیگر به کار برد.
(ث) در حمله عمومی برای بیرون راندن دشمن از منطقه اهواز می‌تواند تلاش اصلی حمله را تشکیل دهد.
(۲) معایب

(الف) در مرحله اولیه هدف قابل ملاحظه‌ای تصرف نمی‌شود.
(ب) تا هنگامی که بستان تأمین نشود عقب یگان‌ها از سمت بستان، سوسنگرد مورد تهدید خواهد بود.
(پ) باران‌های فصلی اثر نامطلوبی در تک خواهد داشت.

۵- پیشنهاد

(الف) ابتدا در محور دشت آزادگان الله اکبر تک با تیپ لشکر ۹۲ زرهی و گردان ۲۹۱ تانک و گردان ۲۵۲ سوارزرهی اجرا شود و معبر الله اکبر بستان تصرف و تأمین گردد.
ب- بعد از تأمین معبر الله اکبر تک در محور سوسنگرد و هویزه اجرا شود و کرانه شمالی رودخانه کرخه- کور تأمین گردد.

- پ- قسمتی از یگان‌های دشت آزادگان رها شود و به منطقه اهواز تغییر مکان کند و در شرق رودخانه کارون مستقر شود.
- ت- حمله در منطقه اهواز در دو محور هویزه پادگان حمیدیه و فارسیات پادگان حمیدیه صورت حمله احاطه‌ای دوطرفه اجرا شود و یگان‌های دشمن از دو طرف در تهدید محاصره قرار داده شوند.
- ث- پس از تأمین کامل شهر اهواز و دور کردن تهدید از این شهر در محور اهواز خرمشهر جاده قدیم اهواز آبادان به سمت جنوب حمله شود و تک اصلی در جاده قدیم آبادان - برای رفع محاصره آبادان اجرا گردد و نیروهای دشمن در شرق کارون نابود شود.
- ج- تک برای آزاد کردن خرمشهر به سمت جنوب ادامه یابد و پس از رهایی خرمشهر تک به سمت غرب هدایت شود و تنومه را اشغال و خط رودخانه دجله در مقابل بصره تأمین گردد.
- چ- پس از تأمین کامل منطقه اهواز در کرانه شرقی روخانه دجله تک از محور دشت آزادگان بستان فکه اجرا و حلفائیه اشغال شود.
- ح- پس از اشغال حلفائیه تک به سمت دوسلک و عین‌خوش از محور فکه اجرا و نیروهای دشمن محاصره شوند یا وادار به فرار از معبر ربوط گردند.
- خ- هم‌زمان با یک تک به سمت عین‌خوش تیپ ۸۴ پیاده در محور دهلران موسیان حرکت کند و کرانه دویرج را تأمین نماید.
- د- بعد از تأمین عین‌خوش - دوسلک تک از محور آبادان ایلام اجرا و دشت مهران از وجود دشمن پاک شود.
- ز- چنانچه دشمن ارتفاعات حمربین را تخلیه نکرد حمله در محور حلفائیه - عماره - علی‌غربی اجرا و راه تدارکاتی دشمن قطع گردد.

طرح عملیات نامنظم

- ۱- تشکیل پایگاه چریکی در شمال تپه الله اکبر برای کنترل محور فکه بستان
- ۲- تشکیل پایگاه چریکی در کوه ممله در بالای عین‌خوش
- ۳- استخدام عشایر منطقه در حدود یک‌صد نفر
- ۴- واگذاری ۱۵۰ نفر سرباز به فرماندهی عملیات مخصوص
- ۵- هماهنگی عملیات نامنظم تیپ ۸۴
- ۶- تقسیم منطقه عملیات نامنظم در منطقه دزفول و دهلران
- ۷- رها کردن تیم نیروی مخصوص دزفول در منطقه ایلام
- ۸- طرح‌ریزی برای سازمان و عملیات نامنظم برای عملیات طولانی.

طرح عملیات هلی برد

- ۱- فرود یک دسته پیاده تقویت شده در تپه‌های رملی منطقه الله اکبر و زدن ضربت ستون‌های دشمن در محور کله بستان.
- ۲- فرود یگان هلی برد حدود یک دسته در منطقه شیخ قندی و زدن ضربت به منابع تدارکاتی دشمن.
- ۳- فرود یگان هلی برد حدود یک دسته در عین خوش.
- ۴- فرود یگان هلی برد در حوالی پل دویرج.

طرح عملیات توپخانه

- ۱- اعزام دو قبضه کاتیوشا به حوالی تپه رقابیه.
- ۲- اعزام دو قبضه کاتیوپا به شمال الله اکبر
- ۳- اعزام توپخانه ۱۵۵ یا ۱۳۰ از مسیر چم‌شالان به شمال تپه سپتون برای زیر آتش گرفتن تپه شاوریه علی گره زد.

سازمان رزمی برای حمله در محور دشت آزادگان

- ۱- قرارگاه تیپ ۳ ل ۹۲
- ۲- گردان ۲۶۱ تانک (ـ)
- ۳- گردان ۲۹۳ تانک (ـ)
- ۴- گردان ۱۴۵ مکانیزه (ـ)
- ۵- گردان ۱۰۰ مکانیزه (ـ)
- ۶- گردان ۲۹۱ تانک لشکر ۷۷ (ـ)
- ۷- یک گردان پیاده معمول با نفربر زرهی (در صورت مقدور) از تیپ هوابرد

سازمان حمله

۱. گردان ۲۶۱ و ۲۹۳ تانک و ۱۴۵ پیاده زرهی در منطقه دفاع می کند.
۲. قرارگاه تیپ ۳ با گردان ۲۹۱ تانک ۲۵۲ سوارزرهی و ۱۰۰ مکانیزه حمله می کند.

طرح حمله

- ۱- عناصری از تیپ ۳ ل ۹۲ ابتدا مواضع پدافندی را در مناسبترین نقاط سرکوب به تپه الله اکبر اشغال و ضمن حفظ خط پدافندی با آتش تانکها حمله عناصر حمله‌ور را پشتیبانی می‌کند.
- ۲- گروه فرماندهی قرارگاه تیپ ۳ با گردان‌های ۲۹۱ تانک و ۱۰۰ مکانیزه و ۲۵۲ سوارزره‌ی از سمت شمال تپه الله اکبر را دور می‌زند و معبر بستان الله اکبر را تصرف و تأمین می‌نماید.
- ۳- در اجرای حمله احاطه‌ای گردان ۱۰۰ و گردان پیاده زرهی به صورت پیاده با پشتیبانی کلیه آتش‌های پشتیبانی تانک‌ها به تپه الله اکبر نزدیک می‌شود و نیروهای دشمن را نابود یا اسیر می‌سازد.
- ۴- گردان ۲۶۱ تانک از سمت جنوب تپه الله اکبر به این تپه نزدیک می‌شود و مواضع دشمن را از سمت جنوب تهدید می‌نماید.
- ۵- در موقع پیش‌روی تا هنگامی که عناصر دشمن از مواضع خود کنده نشده‌اند تانک‌ها از مسافت سه کیلومتر جلوتر نمی‌روند و با آتش پیاده نظام را پشتیبانی می‌کند.
- ۶- در هنگام اجرای حمله خطوط خیز هر یک کیلومتر یک خط انتخاب و ابتدا تک با اشغال هدف‌های واسطه و تأمین کافی اجرا می‌شود و این حمله با حفظ آرایش منظم پله یا مثلث حفظ می‌شود و از آتش تانک‌های بیشتر به صورت آتش پشتیبانی استفاده می‌شود و به محض این‌که دشمن از مواضع کنده شده تانک‌ها از آرایش مثلث یا مثلث عکس به سرعت تپه الله اکبر را دور می‌زنند و معبر الله اکبر را تصرف و راه تدارکاتی دشمن را قطع می‌نمایند.
- ۷- به محض تصرف معبر الله اکبر فوراً وضعیت پدافندی در معبر اتخاذ و مواضع پدافندی تهیه و در معبر تحکیم هدف می‌گردد.

بر آورد فرماندهی

۱- مأموریت تیپ ۳ زرهی لشکر ۹۲

تیپ ۳ زرهی مأموریت دارد در ساعت (س) روز (ر) با اجرای یک تک هماهنگ شده ارتفاعات الله اکبر را تصرف و تأمین نماید و آماده می‌گردد تک را به سمت بستان ادامه دهد.

۲- وضعیت و راه‌های کار

الف- مشخصات منطقه عملیات: پیوست الف - بررسی منطقه عملیات

ب- وضعیت دشمن: پیوست ب بر آورد اطلاعاتی

۳- وضعیت خودی

الف- استعداد: تیپ ۳ زرهی دارای ۷۰٪ پرسنل و تجهیزات می‌باشد.

ب- ترکیبات سازمان رزمی

(۱) تیپ ۲ مواضع فعلی تیپ ۳ را اشغال می‌نماید و دارای استعداد حدود ۴۰٪ می‌باشد.

(۲) یک گردان ۱۵۵م در تقویت آتش توپخانه ک - م می‌باشند.

(۳) یک گروهان پیاده زرهی تقویت شده با دسته موشک تاو و دسته خمپاره‌انداز ۱۲۰م زیر امر

تیپ ۳ قرار می‌گیرد و جناح سمت چپ تیپ ۳ را تأمین می‌نماید.

پ- گروه رزمی ۱۴۵ مکانیزه در راست و گروه رزمی ۱۰۰ در چپ و گروه رزمی ۲۹۳ به دنبال تلاش

بشتیبانی و گروه رزمی ۲۶۱ به دنبال تلاش اصلی حرکت می‌نماید.

ت- لجستیک

(۱) گروه رزمی ۲۹۳ در حدود ۵۰٪ استعداد دارد.

(۲) گروه رزمی ۲۶۱ در حدود ۵۰٪ استعداد دارد.

(۳) گروه رزمی ۱۴۵ از نظر وسایل ۷۰٪ و از نظر پرسنل ۹۲٪ استعداد دارد.

(۴) = ۱۰۰ = ۱۰۰٪ = ۱۰۰٪ =

از نظر مهمات توپخانه و خمپاره ۱۲۰م محدودیت دارد و موشک تاو نیز دارای محدودیت است، ولی

سایر جنگ‌افزارها محدودیت چندانی ندارد.

ح- روحیه یگان‌های تیپ ۳ زرهی به شرح زیر است:

(۱) گردان ۱۴۵ با روحیه عالی

(۲) گردان ۲۹۳ = =

(۳) گردان ۲۶۱ با روحیه عالی

(۴) گردان ۱۰۰ با روحیه عالی

سایر یگان‌های تیپ ۳ زرهی باتوجه به مداومت و طولانی شدن عملیات دارای روحیه عالی می‌باشند.

ج- آموزش

(۱) آموزش خدمه تانک‌ها نسبتاً خوب

(۲) آموزش خدمه BMP۱ ضعیف می‌باشد.

کارآیی رزمی: کارآیی یگان‌ها نسبتاً خوب می‌باشد.

تقویت‌ها: تیپ ۲ لشکر در احتیاط لشکر بنا به دستور نیروی زمینی به کار می‌رود.

۴- توان رزمی

در مقابل چهار گردان خودی دشمن دارای چهار گردان مانوری است.

تانک خودی $۲ \times ۳۰ = ۶۰$

تانک دشمن $۳ \times ۳۶ = ۱۰۸$

$\frac{۶۰}{۱۰۸} \neq \frac{۱}{۲}$ نسبت توان

یگان‌های تانک: در مقابل یک تانک ما دشمن دارای دو تانک است، ولی مزیت تانک‌های خودی خود یک

برتری است که می‌توان این نسبت را متعادل محسوب کرد.

$$۱۰۸ \times ۱۰۰ = ۱۰۸۰۰$$

$$۶۰ \times ۱۲۰ = ۷۲۰۰ \quad \frac{۱۰۸۰۰}{۷۲۰۰} = ۱/۵ \text{ نسبت کالیبر}$$

پرسنل یگان‌ها تانک خودی هرکدام ۱۷۰ نفر در مجموع ۳۴۰ نفر بوده.

پرسنل یگان‌های تانک دشمن هرکدام ۳۱۵ نفر در مجموع $۳۱۵ \times ۳ = ۹۴۵$

برتری پرسنل در یگان‌ها تانک با دشمن است.

پرسنل یگان‌های مکانیزه ۸۶۴ و پرسنل یگان‌های مکانیزه دشمن ۵۶۰ نفر در این صورت برتری نسبی با

خودی است و دارای نسبت $\frac{۸۶۴}{۵۶۰}$ برتری پرسنلی با خودی است.

از نظر سایر جنگ‌افزارهای خودی برتری با ما است.

$$3 \times 18 = 54$$

برتری آتش با یگان خودی است $\frac{77}{72}$ $54 + 17 + 6 = 77$ خودی

برتری هوایی با خودی است $4 \times 18 = 72$ دشمن

تحرک: نیروی دشمن کاملاً متحرک یگان‌های پیاده خودی از تحرک خوبی برخوردار نیستند.

گسترش دشمن: دشمن در مواضع بسیار خوبی مستقر است و از زمین خوبی که نسبتاً به ما برتری دارد پدافند می‌نمایند.

خودی - زمین دارای معابر وصولی خوبی برای رسیدن به مواضع دشمن در اختیار ما نمی‌گذارد - زیرا معبر جنوبی به وسیله آب کاملاً پوشیده است.

معبر شمالی را رمل‌های صعب‌العبور تشکیل داده منطقه دارای تپه‌های شنی، با طاق‌های غیرقابل عبور و یا به سختی قابل عبور می‌باشد دشمن مواضع پدافندی را با مین‌های متعددی پوشانیده است. با توجه به وضع بالا دشمن در زمین بسیار خوبی پدافند می‌نماید ولی پس از رخنه اولیه این برتری از آن خودی خواهد بود.
جو:

الف- باد: اثر باد بر دشمن و خودی یکسان است.

ارزیابی - عوامل توان رزمی که در مأموریت مؤثر هستند نشان می‌دهد که باید راه‌کاری را مورد توجه قرار دهیم که کاربرد آتش‌های پشتیبانی را افزایش دهد و زمین‌های سرکوب را به سرعت اشغال، راه‌کار ما باید متوجه تمرکز حداکثر توان رزمی در یک منطقه باریک باشد تا بدان وسیله بتوان در زمان و مکانی که برتری بیشتری دارد برتری بارزتری به دست آورد.

ب- توانایی‌های دشمن

برآورد اطلاعاتی

(۱) دشمن می‌تواند در محل‌های فعلی پدافند نماید.

(۲) دشمن می‌تواند یگان‌های در خط خود را تقویت و یا تعویض نماید.

(۳) دشمن می‌تواند اقدام به تک‌های محدود نماید.

(۴) دشمن می‌تواند از سلاح‌های شیمیایی استفاده نماید.

راه کار خودی

راه کار یکم (۱) تک در ساعت (س) روز (ر) از امتداد شمالی منطقه از میان تپه‌های رملی به منظور تأمین تپه‌های شحیطیه و پشت الله اکبر با به کار بردن یک تک غافلگیری توأم با توده عظیم آتش روی مواضع پدافندی متجاوز.

راه کار دوم (۲) تک در ساعت (س) روز (ر) در امتداد جناح جنوبی منطقه به منظور تصرف جاده تدارکاتی و رسیدن به عمق ارتفاعات الله اکبر و پشته جنوبی آن و تپه‌های شهیته با به کار بردن حجم عظیم آتش بر روی مواضع پدافندی دشمن.

راه کار سوم (۳) تک در ساعت (س) روز (ر) در امتداد جبهه مستقیم به منظور تصرف ارتفاعات الله اکبر تا شهیته تپه غربی آن با به کار بردن توده آتش روی مواضع پدافندی دشمن.

ماده ۳ - تجزیه و تحلیل راه‌های کار خودی و دشمن

اثر راه کار دشمن روی راه کار خودی

اثر تک دشمن روی راه کار خودی

(۱) دشمن تک نمی‌نماید و اگر هم تک کند تک او شامل تک‌های ابذائی یا محدود خواهد بود که ممکن است احتمالاً تک ما را به تأخیر اندازد.

(۲) اثر توانایی‌های دشمن در پدافند توأم با توانایی تقویت او و پشتیبانی کلیه توپخانه و جنگ-افزارهای پشتیبانی موجود یک توانایی است که می‌تواند اثر قاطع روی راه کار ۱ خودی داشته باشد. راه کار ۱ در مقابل پدافند دشمن

گسترش اولیه خودی طوری است که تغییر گسترش عمده نیروها مورد نیاز نیست، با توجه به گسترش دشمن تک اصلی باید در وهله اول اقلأ با یک گردان پیاده مکانیزه توأم با تعدادی از تانک پیش از آغاز تک و در جریان آن خواهد، برای اختفای این حرکت بایستی از دود استفاده کرد این عمل باعث خواهد شد تک اصلی سریعاً از جناح راست عبور کرده و به تپه‌های شهیته نزدیک شده دشمن را کاملاً دور بزند.

موفقیت این راه کار بایستی با تک پشتیبان توأم باشد تا دیده‌بانی و آتش متجاوز را روی خودی خنثی کرده و او را نسبت به موقعیت تک اصلی فریب دهد.

استعداد تک پشتیبان باید اقلأ مساوی متجاوز یعنی یک گردان مکانیزه تعدادی تانک باشد که زیر امر تیپ قرار می‌گیرد. در این حالت عکس‌العمل دشمن ممکن است تقویت پدافند از تپه‌های شهیته با یک پانک به وسیله احتیاط‌های محلی خواهد بود این واکنش حساس بوده احتمالاً نیاز به درگیر کردن تک اصلی را خواهد داشت. لذا به یک گردان تانک دیگر در تک اصلی نیاز خواهیم داشت به تدریج که

عملیات پیش می‌رود، نیاز به اشغال دامنه‌های اولیه ارتفاعات شهیته خواهیم داشت رسیدن به این دامنه‌ها نیاز مبرم به حداکثر سرعت خواهد داشت. و حجم آتش در این مرحله بایستی به حدی باشد که دشمن نتواند کوچکترین عکس‌العملی از خود نشان دهد در این زمان بایستی دامنه‌های شرقی الله اکبر به وسیله تک پشتیبان اشغال که بتواند به تک اصلی کمک نماید. تک از این محور از لحظه‌ای که نیروهای ما به سمت شهیته در حال پیش‌روی هستند در این فاصله دو کیلومتر بحرانی‌ترین وضع را پیش می‌آورد زیرا احتمال دارد که متجاوز پاتک اصلی خود را با استعداد یک گردان تانک با تعدادی عناصر مکانیزه و آتش موشک‌های ضدتانک در این محل اجرا نماید. لذا تک اصلی نیاز به یک گردان تانک دیگری خواهد بود که این نیرو را دنبال و پشتیبان نماید. خط این پاتک که ممکن است استعداد آن بین یک گردان تانک و یک گردان مکانیزه متغیر می‌باشد دیکته می‌کند که احتیاط عمده‌ای به دنبال تلاش اصلی بوده تا دور تک حفظ گردد، احتیاط بایستی تک اصلی را از نزدیک دنبال کند تا از وجود حداکثر قدرت در این منطقه بحرانی استفاده کرد.

اگر دشمن پاتک نکند تک اصلی به سرعت به هدف دشمن نزدیک شده و تک پشتیبان نیز به سمت تپه‌های الله اکبر پیش‌روی خواهد و کمک لازم به تک اصلی خواهد کرد. تک اصلی پس از تصرف تپه‌های شهیته برای حفظ زمین و موقعیت به دست آمده بایستی به وسیله وسایل مهندس به سرعت در زمین فرو رفته و هر لحظه آماده دریافت پاتک اصلی دشمن و تک هوایی باشد. به منظور مقابله با دو مسئله بالا نیاز مبرم به ادامه آتش پشتیبانی با حجم فوق‌العاده و پوشش کامل هوایی داریم تا یگان‌های مانوری بتوانند در محل‌های مناسب مستقر شوند و تک پشتیبانی نیز چنان مشکل خواهد بود.

دستور حفظ مواضع فعلی ما نیاز به یک یگان تانک و پیاده به استعداد یک گروه رزمی خواهیم داشت. اگر چنانچه پاتک دشمن بیش از حد تصور ما بود و چنانچه لشکر موافقت کرد زیر پوشش کافی و کامل نیروی مستقر در ارتفاعات فعلی یگان‌ها به عقب برگردد و یا یک گروه رزمی از یگان مستقر در ارتفاعات تعیین و به کمک نیروهای تیپ ۳ زرهی اعزام گردد. مشکل بزرگ دیگر یگان‌ها برای رسیدن به هدف خود از بین میادین مین است که مسلماً با آن مواجه خواهیم شد. برای خنثی کردن این میادین نیاز مبرم به آتش شدید توپخانه و وسایل و گروه‌های مین‌یاب مهندسی خواهیم بود که گروهان سوم مهندس این مأموریت را با کمک کردن امکانات گروهان دوم مهندس به نحو شایسته‌ای انجام می‌دهد و از تانک مین‌یاب به نحو شایسته‌ای استفاده نمایند.

با توجه تجزیه و تحلیل بالا حداقل نیروهای مورد نیاز:

(۱) تلاش اصلی: شامل یک گروه رزمی مکانیزه با تعدادی تانک

(۲) برای تک پشتیبانی یک گروه رزمی مکانیزه با تعدادی تانک

(۳) دنبال‌روی تلاش اصلی یک گد تانک به حداقل با استعداد ۲۰ تانک و دنبال‌روی تلاش پشتیبانی حداقل ۱۵ تانک یک گروهان پیاده بایستی باشد که خود یک گردان تانک را لازم می‌نماید.

(۴) چون تک اصلی به تلاش پشتیبانی بستگی دارد، زمین راه دیگری را اجازه نمی‌دهد، لذا تنها راه‌کار ممکن راه‌کار ۱ است. لذا برای موفقیت تلاش اصلی دنبال‌رویی بایستی برای تلاش فرعی در نظر گرفت که این تلاش همان یک گردان تانک متعادل خواهد بود.

آنچه حائز اهمیت است همراهی وسایل سنگین مهندسی با یگان‌های عمل‌کننده است، لذا باتوجه به دلایل فوق ما نیاز به دو گد تانک و دو گد مکانیزه خواهیم داشت. یک گروهان پیاده مکانیزه جهت تأمین جناح چپ مورد نیاز است و یک واحد که احتیاط لشکر می‌باشد در ارتفاعات موجود مستقر شود تا به امید خدا این طرح با موفقیت انجام گیرد. حتماً گروه‌های نامنظم به شرح زیر بایستی انجام وظیفه نمایند (طرح گروه‌های نامنظم که به رکن ۳ تیپ ۳ ارسال شده)

(۱) گروه نامنظم سروان رستمی از سمت چپ الله اکبر هم‌زمان به موضع دشمن در روی الله اکبر حمله می‌نماید که این مستلزم این است که قبلاً در شمال آب‌گرفتگی مواضع را تهیه و اشغال نماید.

(۲) جاده تدارکاتی دشمن را در حوالی بستان، سابله و امام زین‌العابدین و هم‌چنین جاده تدارکاتی دشمن در حوالی بین صالح حسن و جابر همدان.

(۳) تک به تپه‌های شنی شحیطیه (غرب الله اکبر) از جناح چپ با یک دسته پیاده مجهز به سلاح انفرادی و آر.پی.جی. ۷ به منظور بستن جاده تدارکاتی دشمن و کمک به نیروهای تک‌ور از جناح راست به همین محور.

(۴) تک به تپه‌های (شحیطیه) از جناح راست با یک گروهان چریکی به استعداد ۱۵۰ نفر مجهز به سلاح‌های انفرادی ضدتانک شامل تفنگ ۱۰۶مم موشک‌انداز تاو، موشک‌انداز دراگون و آر.پی.جی. ۷.

(۵) مین‌گذاری جاده فرعی دشمن در امتداد تپه‌های شنی و استقرار نیروهای چریکی در پشت تپه‌های شنی به منظور دستبرد به نیروهای در حال عقب‌نشینی.

استقرار یک گروهان چریکی به استعداد ۱۲۰ نفر در امتداد رودخانه کرخه به منظور انجام عملیات ایدائی دستبرد و هم‌چنین جلوگیری از پل زدن احتمالی دشمن بر روی این رودخانه و هم‌نین اعزام گشتی‌های شناسایی، کمین و دستبرد در محور سید خلف تا جابر همدان، اسکورت دیده‌بان‌های توپخانه به منظور جلوگیری از فعالیت توپخانه دشمن که این گروهان به صورت پایگاه در حوالی روستاهای حوفل - جبینات - سید محمد شومس - سید خلف مستقر شده‌اند. استقرار یک گروهان ۱۱۰ نفری در حوالی

چولانه و حاجیه به منظور حفاظت پهلوی چپ گردان ۱۰۱ تیپ ۵۵ هوابرد و تک نیروهای مستقر در نوار مرزی شمالی و همچنین اعزام گشتی در محور رودخانه نیسان و اسکورت دیده بان‌های توپخانه به منظور کنترل جاده تدارکاتی دشمن.

به امید پیروزی نیروهای حق

برآورد فرماندهی تیپ ۳ لشکر ۹۲

۱- مأموریت تیپ ۳ زرهی لشکر ۹۲

تیپ ۳ زرهی مأموریت دارد در ساعت (س) روز (ر) با اجرای یک تک هماهنگ شده ارتفاعات الله اکبر را تصرف و تأمین نماید و آماده می‌گردد تک را به سمت بستان ادامه دهد.

۲- وضعیت و راه‌های کار

الف- مشخصات منطقه عملیات: به پیوست الف بررسی منطقه عملیات.

ب- وضعیت دشمن: به پیوست ب برآورد اطلاعاتی.

۳- وضعیت خودی

الف- استعداد تیپ ۳ زرهی دارای ۷۰٪ پرسنل و تجهیزات می‌باشد.

ب- ترکیبات: سازمانی

(۱) تیپ ۲ مواضع فعلی تیپ ۳ را اشغال می‌نماید و دارای استعداد حدود ۴۰٪ می‌باشد.

(۲) گردان ۱۵۵م در تقویت آتش توپخانه ک م می‌باشد.

(۳) یک گروهان پیاده زرهی تقویت شده با موشک تاو و دسته خمپاره‌انداز ۱۲۰م زیر امر تیپ ۳ قرار می‌گیرد و جناح جنوبی سمت چپ تیپ ۳ را تأمین می‌نماید.

پ- گروه رزمی ۱۴۵ مکانیزه در شمال و گروه رزمی ۱۰۰ در جنوب و چپ گروه رزمی ۲۹۳ به دنبال تلاش پشتیبانی و گروه رزمی ۲۶۱ به دنبال تلاش اصلی حرکت می‌نماید.

ت- لجستیک

(۱) گروه رزمی ۲۹۳ در حدود ۵۰٪ استعداد دارد.

(۲) گروه رزمی ۲۶۱ در حدود ۵۰٪ استعداد دارد.

(۳) گروه رزمی ۱۴۵ از نظر وسایل ۷۰٪ و از نظر پرسنل ۹۲٪ استعداد دارد.

(۴) گروه رزمی ۱۰۰ از نظر وسایل ۱۰۰٪ و از نظر پرسنل ۱۰۰٪ استعداد دارد.

از نظر مهمات توپخانه‌ها و خمپاره ۱۲۰م محدودیت دارد و موشک تاو نیز دارای محدودیت است، ولی سایر جنگ‌افزارها محدودیت چندانی ندارد.

ث- روحیه یگان‌های تیپ ۳ زرهی به شرح زیر است:

(۱) گردان ۱۴۵ با روحیه عالی.

(۲) گردان ۲۹۳ با روحیه عالی.

(۳) گردان ۲۶۱ با روحیه عالی.

(۴) گردان ۱۰۰ با روحیه عالی.

سایر یگان‌های تیپ ۳ زرهی باتوجه به مداومت و طولانی شدن عملیات دارای روحیه عالی می‌باشند.

ج) آموزش

(۱) آموزش خدمه تانک‌ها نسبتاً خوب.

(۲) آموزش پی.ام.پی ۱ ضعیف می‌باشد.

کارآیی رزمی: کارآیی یگان‌ها نسبتاً خوب می‌باشد.

تقویت‌ها: تیپ ۲ لشکر در احتیاط لشکر بعضاً به دستور نیروی زمینی به کار می‌رود.

۴- توان رزمی:

در مقابل چهار گردان خودی دشمن دارای چهار گردان مانوری است.

تانک $۳۰ + ۳۰ = ۶۰$ تانک خودی

$۱۰۸ = ۳ \times ۳۶ =$ دشمن

$$\frac{۶۰}{۱۰۸} = \frac{۱}{۲}$$

یگان‌های تانک: در مقابل یک تانک ما دشمن دارای دو دستگاه تانک است، ولی مزیت تانک‌های خودی، خود یک برتری است که می‌توان این نسبت را متعادل محسوب کرد.

$$۱۰۸ \times ۱۰۰ = ۱۰۸۰۰$$

$$= \frac{۱۰۸۰۰}{۷۲۰۰} = \frac{۱}{۵} \text{ نسبت کالیبر}$$

$$۶۰ \times ۱۲۰ = ۷۲۰۰$$

پرسنل یگان‌های تانک خودی هرکدام ۱۷۰ نفر در مجموع ۳۴۰ نفر بوده.

پرسنل یگان‌های تانک دشمن هرکدام $۳۱۵ \times ۳ = ۹۴۵$

برتری پرسنل در یگان‌های تانک با دشمن است.

پرسنل یگان‌های مکانیزه ۸۶۴ و پرسنل یگان‌های مکانیزه دشمن ۵۶۰ نفر در این صورت برتری نسبی با خودی است و دارای نسبت $\frac{۸۶۴}{۵۶۰}$ برتری پرسنلی با خودی است.

از نظر سایر جنگ‌افزارهای خودی برتری با ما است. $۳ \times ۱۸ = ۵۴$

برتری آتش با یگان خودی است. $\frac{۷۷}{۳۶} = ۲/۴$ $۵۴ + ۱۷ + ۶ = ۷۷$

برتری هوایی با خودی است. $۲ \times ۱۸ = ۳۶$

تحرك: نیروهای دشمن کاملاً متحرك - یگان‌های پیاده خودی از تحرك خوبی برخوردار نیستند.

گسترش دشمن: دشمن در موضع بسیار خوبی مستقر است و از زمین خوبی که نسبت به ما برتری دارد پدافند می‌نماید.

خودی: زمین دارای معابر وصولی خوبی برای رسیدن به مواضع دشمن در اختیار ما نمی‌گذارد زیرا معبر خوبی به وسیله آب کاملاً پوشیده است.

معبر شمالی را رمل‌های صعب‌العبور تشکیل داده منطقه دارای تپه‌های شنی باتلاق‌های غیرقابل عبور و یا به سختی قابل عبور می‌باشد. دشمن مواضع پدافندی را با مین‌های متعددی پوشانده است.

باتوجه به وضع بالا دشمن در زمین بسیار خوبی پدافندی می‌نماید ولی پس از رخنه اولیه برتری از آن خودی خواهد بود.

الف- باد: اثر باد بر دشمن و خودی یکسان است.

ارزیابی: عوامل توان رزمی که در مأموریت‌ها مؤثر هستند ایجاب می‌کند که باید راه‌کاری را مورد توجه قرار دهیم که کاربرد آتش‌های پشتیبانی را افزایش دهد. زمین‌های سرکوب را به سرعت اشغال، راه‌کارها باید متوجه تمرکز حداکثر توان رزمی در یک منطقه باریک باشد تا بدان وسیله بتوان در زمان و مکانی مناسبی برتری بارزتری به دست آورد.

ب- توانایی‌های دشمن:

برآورد اطلاعاتی

(۱) دشمن می‌تواند در محل‌های فعلی پدافند نماید.

(۲) دشمن می‌تواند یگان‌های در خط خود را تقویت و یا تعویض نماید.

(۳) دشمن می‌تواند اقدام به تک‌هایی محدود نماید.

(۴) دشمن می‌تواند از سلاح‌های شیمیایی استفاده نماید.

راه کار خودی:

راه کار یکم - ۱: تک در ساعت «س» روز «ر» از امتداد شمالی منطقه از میان تپه‌های رملی به منظور تأمین تپه‌های شحیطیه و الله اکبر با به کار بردن یک تک غافلگیری با توده عظیم آتش بر روی مواضع پدافندی متجاوز.

راه کار دوم - ۲: تک در ساعت «س» روز «ر» در امتداد جناح جنوبی منطقه به منظور تصرف جاده تدارکاتی و رسیدن به عمق ارتفاعات الله اکبر و تپه جنوبی آن و تپه‌های شحیطیه با به کار بردن حجم عظیم آتش بر روی مواضع پدافندی دشمن.

راه کار سوم - تک در ساعت «س» روز «ر» در امتداد جبهه مستقیم به منظور تصرف ارتفاعات الله اکبر تا پشته تپه غربی آن با به کار بردن توده آتش روی مواضع پدافندی دشمن.

ماده ۳ تجزیه و تحلیل راه‌های کار خودی و دشمن.

اثر راه کار دشمن روی راه کار خودی.

اثر تک دشمن روی راه کار خودی.

دشمن تک نمی‌نماید و اگر هم تک کند، تک او شامل تک‌های ایذائی یا محدود خواهد بود که ممکن است احتمالاً تک ما را به تأخیر اندازد.

اثر توانایی‌های دشمن در پدافند توأم با توانایی تقویت او با پشتیبانی کلیه توپخانه‌ها و جنگ‌افزارهای پشتیبانی موجود یک توانایی است که می‌تواند اثر قاطع روی راه کار خودی داشته باشد.

راه کار ۱ در مقابل پدافند دشمن.

گسترش اولیه خودی طوری است که تغییر گسترش عمده نیروها مورد نیاز نیست. با توجه به پدافند دشمن تک اصلی باید در مرحله اول اقلأ با یک گردان پیاده مکانیزه توأم با تعدادی از تانک باشید تا بتواند به سرعت از جناح راست عبور نموده و دشمن را دور بزند و این عمل مستلزم انبوه آتش از آغاز تک و در جریان آن خواهد بود. برای اختفای این حرکت بایستی از دود استفاده کرد. این عمل باعث خواهد شد تک اصلی سریعأ از جناح راست عبور کرده و به تپه‌های شحیطیه نزدیک شده دشمن را کاملاً دور بزند.

موقعیت این راه کار بایستی با تک پشتیبان توأم باشد تا دیده‌بانی و آتش متجاوز را روی خودی خنثی کرده و او را نسبت به موقعیت تک اصلی فریب دهد. استعداد تک پشتیبان باید اقلأ مساوی متجاوز، یعنی یک گردان مکانیزه تعدادی تانک باشد که زیر امر تیپ قرار گیرد. در این حالت عکس‌العمل دشمن تقویت پدافند از تپه‌های شحیطیه با یک پاتک به وسیله احتیاط‌های محلی خواهد

بود. این واکنش حساسی بوده، احتمالاً نیاز به درگیر کردن تک اصلی را خواهد داشت. لذا به یک گردان تانک دیگر نیاز خواهیم داشت.

به تدریج که عملیات پیش می‌رود ما نیاز به اشغال دامنه‌های اولیه ارتفاعات شحیطیه خواهیم داشت. رسیدن به این دامنه‌ها نیاز مبرم به حداکثر سرعت خواهد داشت و حجم آتش در این مرحله بایستی به حدی باشد که دشمن نتواند کوچکترین عکس‌العملی از خود نشان دهد. در این زمان بایستی دامنه‌های شرقی الله اکبر به وسیله تک پشتیبان اشغال شود که بتواند به تک اصلی کمک نماید.

تک از این محور از لحظه‌ای که نیروهای ما به سمت شحیطیه در حال پیش‌روی هستند این فاصله دو کیلومتر بحرانی‌ترین وضع را پیش می‌آورد، زیرا احتمال دارد که متجاوز با تک اصلی خود را با استعداد یک گردان تانک با تعدادی عناصر مکانیزه و آتش موشک‌های ضدتانک در این محل اجرا نماید، لذا تک اصلی نیاز به یک گردان تانک دیگری خواهد داشت که این نیرو را دنبال و پشتیبانی نماید. خطر این تانک که ممکن است استعداد آن بین یک گردان تانک و یک گردان مکانیزه متغیر باشد دیکته می‌کند که احتیاط عمده‌تی به دنبال تلاش اصلی بوده تا دور تک حفظ گردد احتیاط بایستی تک اصلی را از نزدیک دنبال کند تا از وجود حداکثر سرعت و قدرت در این منطقه بحرانی استفاده کرد.

اگر دشمن پاتک نکند تک اصلی به سرعت به هدف دشمن نزدیک‌تر شده و تک پشتیبان نیز به سمت تپه‌های الله اکبر پیش‌روی خواهد کرد و کمک لازم به تک اصلی خواهد نمود.

تک اصلی پس از تصرف تپه‌های شحیطیه برای حفظ زمین و موقعیت به دست آمده بایستی به وسیله وسایل مهندسی به سرعت در زمین فرورفته و هر لحظه آماده دریافت پاتک اصلی دشمن و تک هوایی باشد. به منظور مقابله با وسایل بالا نیاز مبرم به ادامه آتش پشتیبان با حجم فوق‌العاده و پوشش کامل هوایی داریم تا یگان‌های مانوری بتوانند در محل‌های مناسب مستقر شوند و تک پشتیبانی نیز دارای چنین مشکلی خواهد بود.

به منظور حفظ مواضع فعلی ما نیاز به یک یگان تانک و پیاده با استعداد یک گروه رزمی خواهیم داشت. اگر چنانچه پاتک دشمن بیش از حد تصور ما بود و چنانچه لشکر موافقت کرد زیر پوشش کافی و کامل نیروی مستقر در ارتفاعات فعلی یگان‌ها به عقب برگردند و یا یک گروه رزمی از یگان مستقر در ارتفاعات تعویض و به کمک نیروهای تیپ ۳ زرهی اعزام گردد.

مشکل بزرگ دیگر یگان‌ها برای رسیدن به هدف خود میادین مین است که مسلماً با آن مواجه خواهیم شد. برای خنثی کردن این میادین نیاز مبرم به آتش شدید توپخانه و وسایل و گروه‌های مین‌یاب مهندسی خواهیم بود که گروهان سوم مهندس این مأموریت را با کمک کردن از امکانات گروهان دوم مهندس به نحو شایسته‌ای انجام می‌دهد و از تانک مین‌یاب به نحو شایسته‌ای استفاده می‌کند.

باتوجه به تجزیه و تحلیل بالا حداقل نیروهای مورد نیاز:

(۱) تلاش اصلی شامل یک گروه رزمی مکانیزه با تعدادی تانک.

(۲) برای تک پشتیبان یک گروه رزمی مکانیزه با تعدادی تانک.

(۳) دنباله‌روی تلاش اصلی یک گد تانک حداقل با استعداد ۲۰ تانک و دنباله‌روی تلاش

پشتیبانی حداقل ۱۵ تانک و یک گروهان پیاده بایستی باشد که خود یک گردان تانک لازم می‌نماید.

(۴) چون تک اصلی به تلاش پشتیبانی بستگی دارد زمین راه دیگری را اجازه نمی‌دهد لذا تنها

راه ممکن راه یکم کار است.

لذا برای موفقیت تلاش اصلی دنبال‌روئی بایستی برای تلاش فرعی در نظر گرفت که این تلاش همان

یک گردان تانک متعادل خواهد بود.

آنچه حائز اهمیت است همراهی وسایل سنگین مهندسی با یگان‌های عمل‌کننده است. لذا باتوجه به

دلایل فوق ما نیاز به دو گردان تانک و دو گردان مکانیزه خواهیم داشت. یک گروهان پیاده مکانیزه جهت

تأمین جناح چپ مورد نیاز است و یک واحد که احتیاط لشکر می‌باشد در ارتفاعات موجود مستقر می‌شود تا

به امید خدا این طرح با موفقیت انجام گیرد. ضمناً گروه‌های نامنظم به شرح زیر انجام می‌نمایند (طرح گروه-

های نامنظم که به رکن ۳ تیپ ۳ ارسال شد).

الف- گروه نامنظم سروان رستمی از سمت چپ الله اکبر هم‌زمان به مواضع دشمن در روی الله اکبر

تک می‌نماید که این مستلزم است که قبلاً در شمال آب‌گرفتگی موضعی را تهیه و اشغال نماید.

ب- جاده تدارکاتی دشمن را در حوالی بستان سابله و امام زین‌العابدین و هم‌چنین جاده تدارکاتی

دشمن در حوالی بین صالح حسن و جابر همدان قطع کنند.

پ- تک به تپه‌های شنی شحیطیه از جناح چپ با یک دسته پیاده مجهز به سلاح انفرادی و

آر.پی.جی. ۷۰ به منظور بستن جاده تدارکاتی دشمن و کمک نیروهای تک‌ور از جناح راست به همین

منظور.

ت- تک به تپه‌های شحیطیه از جناح راست با یک گردان چریکی با استعداد ۱۵۰ نفر و مجهز به

سلاح‌های انفرادی و چند دستگاه تفنگ ۱۰۶م، موشک‌انداز تاو، موشک‌انداز دراگون و آر.پی.جی. ۷۰

ث- مین‌گذاری جاده فرعی دشمن در امتداد تپه‌های شنی و استقرار نیروهای چریکی در پشت

تپه‌های شنی به منظور و دستبرد به نیروهای در حال عقب‌نشینی استقرار یک گروهان چریکی به

استعداد ۱۲۰ نفر در امتداد رودخانه کرخه به منظور انجام عملیات ابتدایی دستبرد و هم‌چنین جلوگیری

از پل زدن احتمالی دشمن بر روی این رودخانه و هم‌چنین اعزام گشتی‌های شناسایی کمین و دستبرد

در محور سید خلف، جابر همدان، اسکورت دیده‌بان‌های توپخانه به منظور جلوگیری از فعالیت توپخانه

برآوردهای ستادی / ۸۷

دشمن که این گروهان به صورت پایگاه در حوالی روستاهای هوفل جینات، سید حمد شمس، سید خلف مستقر شده‌اند.

استقرار یک گروهان ۱۱۰ نفری در حوالی چولانه و جاجیه به منظور حفاظت پهلوی راست گردان ۱۰۱ تیپ ۵۵ هوابرد و تک نیروهای مستقر ضلع شمالی منطقه و همچنین اعزام گشتی در محور رودخانه نیسان و اسکورت دیده‌بان‌های توپخانه به منظور کنترل جاده تدارکاتی دشمن.

به امید پیروزی نیروهای حق

نسخه ۲ از ۱۴ نسخه

قرارگاه تیپ ۳ زرهی

الله اکبر دشت آزادگان

اسفند ماه ۱۳۵۹

پیوست الف (اطلاعات) به طرح عملیاتی روشن

مدرک نقشه ۱/۵۰۰۰۰ سوسنگرد

۱- خلاصه وضعیت دشمن

الف- نیروهای زرهی دشمن مستقر در ارتفاعات الله اکبر برابر تفسیر عکس‌های هوایی مورخه ۵۹/۱۲/۱۳ تعداد ۳۶ دستگاه تانک و نفربر روبه‌روی یگان‌های تیپ در مواضع مستقر می‌باشد.

ب- تعداد ۸ دستگاه توپ ضدهوایی در ضلع شمال شرقی ارتفاعات الله اکبر در جلو یگان‌های دشمن مستقر شده‌اند.

پ- برابر گزارش لشکر ۱۶ زرهی تعداد ۱۷ دستگاه تانک در تاریخ ۵۹/۱۲/۱۷ جهت تقویت یگان‌های مستقر در الله اکبر به منطقه وارد شده‌اند.

ت- نیروهای درگیر دشمن در منطقه الله اکبر یک گروه رزمی شامل یک گردان تانک و دو گروهان مکانیزه و سایر یگان‌های پشتیبانی رزمی می‌باشد.

ث- تقویت‌ها:

(۱) تقویت نزدیک

در ده کیلومتری غرب الله اکبر یک گروه رزمی به استعداد حداکثر یک گروهان تانک و یک گروهان مکانیزه مستقر است.

(۲) تقویت دور

یک گردان تانک و یک گردان مکانیزه در منطقه خرابه (۴ کیلومتری شمال غربی بستان) مستقر است که قادر می‌باشد ظرف ۲ الی ۳ ساعت خود را به یگان‌های درگیر برساند.

۲- عناصر اصلی اخبار و سایر نیازمندی‌ها

الف-ع.ا.ا.

(۱) آیا دشمن در محور بستان، الله اکبر تک خواهد کرد؟ اگر چنین است کی چنین است؟ کی؟ کجا؟ با چه استعدادی.

(۲) آیا دشمن در ارتفاعات الله اکبر پدافند خواهد کرد؟ اگر چنین است کی؟ با چه استعدادی؟

(۳) آیا دشمن یگان‌های خود را در این محور تقویت خواهد کرد؟ اگر چنین است کی و با چه استعدادی؟

ب- سایر نیازمندی‌های اطلاعاتی

آیا دشمن از طریق محور سوسنگرد - سابله یگان‌های مستقر در الله اکبر را تقویت خواهد کرد؟ اگر چنین است کی؟ کجا؟ و با چه نیرویی؟

۳- درخواست‌ها: دستورات جمع‌آوری:

الف- از لشکر ۹۲ درخواست می‌شود به محض دریافت ابلاغ فرمایند.

(۱) هرگونه نقل و انتقالات دشمن از طریق فکه - بستان - به طرف الله اکبر.

(۲) هرگونه حرکات دشمن از طریق حلفانیه شیب، بستان، الله اکبر.

(۳) هرگونه حرکات دشمن از محور جفیر، هویزه، بستان، الله اکبر.

ب- دستورات جمع‌آوری

(۱) گروه رزمی ۱۰۰ پیاده مکانیزه به محض دریافت گزارش کند، گزارش‌های منفی هر دو ساعت یکبار

(الف) هرگونه حرکات دشمن در محور بستان، سوسنگرد.

(ب) هرگونه تقویت‌ها از محور شیب، بستان، سوسنگرد.

(پ) هرگونه فعالیت‌های یگان مستقر در الله اکبر.

(ت) محل و استعداد و ترکیب مواضع پدافندی اشغالی دشمن در جلو.

(ث) هرگونه تغییرات در مواضع پدافندی جلو دشمن.

(ج) محل وسعت، ترکیب، شکاف‌ها و معابری که مین‌گذاری شده.

(چ) باز کردن معبر را در مواضع شرقی الله اکبر.

- (۲) گروه رزمی ۲۶۱ تانک، به محض دریافت گزارش کند. گزارش‌های منفی هر دو ساعت یک‌بار - موارد یادشده در بند (۱)
- (۳) گروه رزمی ۱۴۵ پیاده مکانیزه به محض دریافت گزارش کند. گزارش‌های منفی هر دو ساعت یک‌بار (الف) موارد یادشده در بند (۱) شامل (الف)، (ب)، (پ)، (ث)، (ت)
- (ب) هرگونه حرکات و نقل و انتقالات دشمن از طریق سید شیب، دهلاویه، سابله، بردیه.
- (۴) گروهان سوم مهندس، به محض دریافت گزارش کند، گزارش‌های هر دو ساعت یک‌بار. (الف) محل، وسعت، ترکیب، شکاف‌ها و معابر مین‌گذاری شده در الله اکبر.
- (ب) باز کردن معابر در مواضع جلو متجاوز.
- (۵) گروه رزمی ۲۶۴ تانک، به محض دریافت گزارش کند، گزارش‌های منفی هر دو ساعت یک‌بار. - موارد یادشده در بند (۱).
- (۶) گروه رزمی ۲۹۳ تانک، به محض دریافت گزارش کند، گزارش‌های منفی هر دو ساعت یک‌بار. - موارد یادشده در بند (۱).

۴- متفرقه:

- الف- روش جابه‌جا کردن پرسنل، اسناد، ماتریل (برابر روش جاری)
- ب- اسناد و ساز و برگ مورد نیاز
- (۱) نقشه‌ها، توزیع نقشه‌های مورد نیاز برابر روش جاری آماد نقشه
- (۲) نتیجه خواندن عکس‌های هوایی و تفسیر آن برابر کالک گسترش در مورخه ۱۵۳-۱۷۰-۵۰۱-۵۹/۱۲/۳ و ۲۳۹-۱۷۰-۱-۵۰۱-۵۹/۱۲/۳ فرستاده شده

۵- حفاظت اطلاعات:

- الف- حفاظت اسناد و مدارک برابر آئین‌نامه‌های حفاظتی و روش جاری عملیاتی رفتار شود
- ب- حفاظت فیزیکی برابر روش جاری
- پ- حفاظت مخابرات
- (۱) حداقل استفاده از پیام‌های رادیویی و رادیوتلفنی
- (۲) خودداری از مخابره پیام‌های به صورت کشف
- (۳) تعویض به‌موقع رمزهای مورد نیاز

برآوردهای ستادی ۹۱/

۶- گزارشات و توزیع گزارشات:

برابر روش جاری عملیاتی بجز مواردی که در ماده ۳ (وظایف جمع‌آوری) تغییر داده شده است وصول

پیوست $\frac{\text{ابلاغ}}{\text{گزارش}}$ نمایید.

فرمانده تیپ ۳ زرهی سرهنگ ستاد الماسی

نسخه از نسخه
قرارگاه تیپ ۳ زرهی
الله اکبر - دشت آزادگان
اردیبهشت ماه ۱۳۶۰

پیوست الف - اطلاعات به طرح عملیاتی تجدید نظر شده روشن

مدرک نقشه ۵۰۰۰۰:۱ سوسنگرد، هویزه، حمیدیه

۱- خلاصه وضعیت دشمن

الف- ترکیب

- (۱) تیپ ۳۵ زرهی لشکر ۹ (شامل سه گردان تانک و یک گردان مکانیزه) از بستان تا الله اکبر.
- (۲) تیپ ۱۴ مکانیزه لشکر ۹ (شامل سه گردان مکانیزه و یک گردان تانک) از هویزه تا سوسنگرد.
- (۳) تیپ ۴۳ زرهی لشکر ۹ (شامل سه گردان تانک و یک گردان مکانیزه) از هویزه تا حمودی فردوس در شمال و جنوب کرخه کور.
- (۴) سایر پشتیبانی های رزمی.

ب- گسترش

- (۱) به کالک ضمیمه الف مراجعه شود.
 - (۲) به استناد تفسیر عکس های هوایی مورخه ۲۷-۱۲-۵۹ و ۶۰/۱/۲۵ تعداد ۳۶ دستگاه تانک و نفربر در ارتفاعات الله اکبر روبه روی یگان های تیپ ۳ مستقر می باشند.
 - (۳) تعداد ۹ دستگاه توپ ضد هوایی در ضلع شمال شرقی و جلو ارتفاعات الله اکبر مستقر می باشد.
 - (۴) در جلو ارتفاعات الله اکبر حدود ۱۰ دستگاه ضد تانک و تفنگ ۱۰۶ مستقر می باشد.
 - (۵) در ابتدای شحیطه ۶ دستگاه تانک و پنج دستگاه کامیون و یک قبضه ضد هوایی مستقر می باشد.
 - (۶) به طور کلی نیروهای درگیر دشمن در منطقه الله اکبر یک گروه رزمی شامل یک گردان تانک (الکندی) و یک گروهان پیاده از گردان ۱۳ مکانیزه و یک گروهان مخصوص می باشد.
- پ) تقویت ها:

(۱) تقویت نزدیک

- (الف) در ۱۰ کیلومتری غرب الله اکبر حدود یک گروهان تانک و یک گروهان مکانیزه مستقر می باشد.

برآوردهای ستادی / ۹۳

(ب) در ۱۴ کیلومتری غرب الله اکبر (شمال بستان) یک آتشبار توپخانه و یک گردان تانک و یک گروهان مکانیزه مستقر می‌باشد.

(پ) در جنوب شرقی دهلاویه ۲ آتشبار توپخانه مستقر می‌باشد.

(ت) در نزدیکی فنیخی یک آتشبار توپخانه مستقر می‌باشد.

(۲) تقویت دور

(الف) احتمالاً یک گردان تانک و یک گردان مکانیزه در حوالی خرابه (۴ کیلومتری شمال غربی بستان) مستقر می‌باشد که قادر است ظرف ۲ الی ۳ ساعت خود را به یگان درگیر برساند.

(ب) احتمالاً حدود یک گروه رزمی در حوالی شیب مستقر بوده که قادر است ظرف ۴ تا ۶ ساعت خود را به ارتفاعات الله اکبر برساند.

(پ) یگان‌هایی از لشکر ۱۰ ارتش عراق در حوالی فکه مستقر و مشغول بازسازی یگان‌های خود بوده و قادر است ظرف ۶ تا ۸ ساعت یگان‌های درگیر ارتفاعات را پشتیبانی و یا اجرای پاتک نماید.

۲- عناصر اصلی اخبار و سایر نیازمندی‌های اطلاعاتی

الف) ع. ۱.۱

(۱) آیا دشمن در محور بستان - الله اکبر تک خواهد کرد؟ اگر چنین است کی؟ کجا؟ با چه استعدادی؟

(۲) آیا دشمن در ارتفاعات الله اکبر پدافند خواهد کرد؟ اگر چنین است با چه استعدادی؟

(۳) آیا دشمن یگان‌های خود را در این محور تقویت خواهد کرد؟ اگر چنین است و با چه استعدادی؟

(ب) سایر نیازمندی‌های اطلاعاتی

- آیا دشمن از طریق محور سوسنگرد، سابله یگان‌های مستقر در الله اکبر را تقویت خواهد کرد؟ اگر چنین است کی، کجا و با چه استعدادی؟

۳- درخواست‌ها، دستورات جمع‌آوری

الف- از لشکر ۹۲ زرهی درخواست می‌شود به محض دریافت ابلاغ فرمایند.

(۱) هرگونه نقل انتقالات دشمن از طریق فکه - بستان به طرف الله اکبر

(۲) هرگونه حرکات دشمن از طریق حلفائیه - شیب - بستان - الله اکبر

(۳) هرگونه حرکات دشمن از محور جفیر، هویزه، بستان، الله اکبر.

(۴) هرگونه حرکات دشمن از محور سوسنگرد، سابله به طرف الله اکبر.

ب- دستورات جمع‌آوری

(۱) گروه رزمی ۱۴۵ پیاده مکانیزه به محض دریافت گزارش نمائید، گزارشات منفی هر دو ساعت

یکبار.

(الف) هرگونه حرکات دشمن در محور بستان، الله اکبر

(ب) هرگونه تقویت‌ها از محور شیب، بستان، الله اکبر

(پ) محل و استعداد از ترکیب مواضع پدافندی اشغال دشمن در جلوی الله اکبر.

(ت) هرگونه تغییرات در مواضع پدافندی جلو دشمن.

(ث) محل، وسعت، ترکیب، شکاف‌ها و معابری که مین‌گذاری شده.

(ج) باز کردن معبر در مواضع شرقی الله اکبر.

(۲) گروه رزمی ۲۶۱ تانک به محض دریافت گزارش کنید (گزارشات منفی هر دو ساعت یکبار)

(الف) موارد یادشده در بند (۱) دستورات جمع‌آوری.

(۳) گروه رزمی ۱۰۰ پیاده مکانیزه به محض دریافت گزارش کنید (گزارشات منفی هر دو ساعت

یکبار).

(الف) موارد یادشده در بند (۱) دستورات جمع‌آوری.

(ب) هرگونه نقل و انتقالات دشمن در محور شیب، دهلاویه و سابله و بردیه.

(۴) گروه رزمی ۲۹۳ تانک به محض دریافت گزارش کنید (گزارشات منفی هر دو ساعت یکبار).

(الف) موارد یادشده در بند (۱) دستورات جمع‌آوری.

(ب) هرگونه نقل و انتقالات دشمن در محور شیب، دهلاویه و سابله و بردیه.

(۵) گروه نامنظم سروان رستمی به محض دریافت گزارش کنید (گزارشات منفی هر دو ساعت یکبار).

(الف) موارد یادشده در بند (۱) دستورات جمع‌آوری.

(ب) هرگونه حرکات و نقل و انتقالات دشمن از طریق سوسنگرد، سید شیب، سابله، دهلاویه

گزارش کنید.

(۶) گروهان سوم مهندسی به محض دریافت گزارش کنید (گزارشات منفی هر دو ساعت یکبار).

(الف) محل، وسعت، ترکیب، شکاف‌ها و معابر مین‌گذاری شده دشمن در الله اکبر.

(ب) باز کردن معابر در مواضع جلو متجاوز.

۴- متفرقه:

- الف- روش جابه‌جا کردن پرسنل، اسناد، ماتریل (برابر روش جاری)
ب- محل تخلیه زندانیان جنگی در مختصات (محل فعلی گردان ۱۰۰) می‌باشد.
پ- اسناد و ساز و برگ
(۱) نقشه‌ها، توزیع نقشه‌های مورد نیاز برابر روش جاری آماد نقشه.
(۲) عکس‌های هوایی، نتیجه خواندن عکس‌های هوایی تفسیر آن برابر کالک گسترش.

۵- حفاظت اطلاعات

- الف- حفاظت اسناد و مدارک، برابر آئین‌نامه‌های حفاظتی و روش جاری عملیاتی.
ب- حفاظت فیزیکی، برابر روش جاری عملیاتی.
پ- حفاظت مخابرات
(۱) حداقل استفاده از پیام‌های رادیویی و رادیوتلفنی.
(۲) خودداری از مخابره پیام‌ها به صورت کشف.
(۳) تعویض به‌موقع رمزهای مورد نیاز.

۶- گزارشات و توزیع گزارشات

برابر روش جاری عملیاتی بجز در مواردی که در ماده ۳ (وظایف جمع‌آوری) تغییر داده شده است

وصول پیوست $\frac{\text{ابلاغ}}{\text{گزارش}}$ نمایید.

فرمانده تیپ ۳ زرهی سرهنگ زرهی ستاد الماسی

ضمائم

ضمیمه ۱ کالک گسترش دشمن

رکن ۲ تیپ ۳ زرهی

دشت آزادگان

۲۴ فروردین ۶۰

برآورد اطلاعاتی

این برآورد بر مبنای تغییرات زمینی و گسترش نیروهای دشمن تهیه شده است.

ماده ۱- مأموریت: xxx

ماده ۲- منطقه عملیات: xxx

ماده ۳- وضعیت دشمن

الف- گسترش: برابر کالک.

ب- ترکیب: تیپ ۳۵ زرهی لشکر ۹ زرهی شامل یگان‌های زیر می‌باشد:

(۱) گروهان تانک الکندی با استعداد ۳۰ دستگاه تانک همراه با ۵ دستگاه نفربر در الله اکبر.

(۲) گروهان تانک دیر یاسین با استعداد ۳۰ دستگاه تانک در منطقه بستان.

(۳) گروهان تانک البدر با استعداد در حدود ۲۰ تا ۳۰ دستگاه تانک همراه قرارگاه تیپ از بستان تا پل سابله.

(۴) گروهان ۱۳ مکانیزه (-) از پل سابله تا ۲ کیلومتری غرب می‌باشد، ولی نیروی موجود توپخانه بیشتر از یک گروهان توپخانه به نظر می‌رسد.

ضمناً برابر گزارشات واصله، نیرویی از دشمن به استعداد تقریبی ۱۵۰ دستگاه تانک و نفربر (احتمالاً یک تیپ زرهی) بین خرابه و چزابه (شمال بستان) گسترش یافته‌اند.

پ- نیروهای درگیر: در مقابل تیپ ۳ زرهی نیرویی به استعداد تقریبی یک گروهان تانک و یک گروهان مکانیزه و یک گروهان کماندو و با استفاده از توپخانه‌هایی که یگان‌های درگیر را پشتیبانی می‌نمایند. تقویت‌ها:

نیروی تقویتی رده دوم متجاوز که در جابرهمدان می‌باشد، عبارت است از یک گروهان تانک، رده سوم تقویتی در حوالی بستان با استعداد تقریبی یک گروهان تانک و یک گروهان مکانیزه. در تقویت رده سوم پدافندی خود نیرویی با استعداد تقریبی یک تیپ که از منطقه آب گرفتگی و رهایی از درگیری مناطق دیگر به منطقه چزابه گسترش داده است.

ت- فعالیت‌های پیشین و کنونی.

(۱) نیروهای متجاوز مستقر در الله اکبر بهترین مواضع پدافندی در این منطقه را اشغال نموده است.

(۲) متجاوز سنگرهای زیادی در منطقه حفر نموده است.

(۳) بین یگان‌های خط مقدم و یگان‌های درگیر دشمن مسافتی در حدود ۲ کیلومتر می‌باشد.

(۴) متجاوز به محض احساس خطر با کلیه نیروهای درگیر خود و توپخانه از خود عکس‌العمل نشان می‌دهند.

- (۵) متجاوز به طور دائم مشغول حفر سنگر و تحکیم مواضع خود می‌باشد.
- (۶) متجاوز در قسمت غرب الله اکبر مبادرت به احداث جاده از شمال سی خلف تا بستان نموده است. در نتیجه در محور الله اکبر - بستان دارای دو جاده می‌باشد.
- (۷) متجاوز قسمتی از یگان‌های خود را که از مناطق دیگر که دارای آب‌گرفتگی می‌باشد به منظور تقویت یگان‌های درگیر جابه‌جا نموده و در نتیجه نیرویی به استعداد یک تیپ دارد شرق بستان گسترش داده است.

ث- ویژگی‌ها و نقاط ضعف

(۱) پرسنل:

- متجاوز از لحاظ پرسنلی در مضیقه می‌باشد، به طوری که احتیاط‌های خود را احضار به خدمت نموده است.
- (۲) اخیراً افراد مستقر در بستان و کاویان و نقاط دیگر مرزی که در جنگ اخیر اشغال نموده به اجبار جهت آموزش نظامی به خدمت گمارده است.
- (۳) انضباط یگان‌های متجاوز در مورد استتار در حد عالی قرار دارد، به طوری که مواضع یگان‌های درگیر دشمن به سختی قابل تشخیص است.
- (۴) عملیات:

- (الف) استقرار نیروهای دشمن در الله اکبر که یک عارضه حساس در منطقه می‌باشد روی کلیه معابر وصولی کنترل دارد و از پشتیبانی توپخانه و موشک‌های ضدتانک برخوردار می‌باشد.
- (ب) متجاوز توپخانه خود را به صورت غیرمرکزی و با آتش مرکزی به کار می‌برد.
- (۵) لجستیک: از طریق کشورهای دوست متجاوز تأمین می‌شود.

۴- توانایی‌های دشمن:

الف- برشماری توانایی‌های دشمن:

- (۱) دشمن می‌تواند با عبور از خط تیپ مستقر در خرابه از یگان‌های درگیر خود و با استفاده از کلیه آتش‌های پشتیبانی تک رخنه‌ای از پهلوی شمالی بنماید.
- (۲) دشمن می‌تواند با استفاده از یگان‌های درگیر و رده سوم و با تقویت تیپ مستقر در خرابه با استفاده از کلیه آتش‌های پشتیبانی تک رخنه‌ای بنماید.
- (۳) تک و یا پدافند خود را با تمام و یا قسمتی از یگان‌های زیرین در زمان‌های ذیل تقویت نماید.
- (الف) در حدود یک گروهان تانک از شمال شرقی جابر همدان در حدود یک ساعت.
- (ب) با یک تیپ زرهی از شرق و شمال بستان در حدود ۲ الی ۵ ساعت.

ب- تجزیه و تحلیل:

(۱) با وجود استحکاماتی که در جبهه الله اکبر در طول مدت اخیر به وجود آورده و به میان آوردن استعدادی در حدود یک تیپ زرهی در منطقه شمال خرابه به نظر می‌رسد دشمن ضمن حفظ الله اکبر با عبور از خط تیپ مزبور اقدام به تک نموده و عمق مواضع خودی و پادگان دشت آزادگان را تهدید نماید.

(۲) پدافند در مواضع کنونی

علائم زیر نشان می‌دهد متجاوز ارتفاعات الله اکبر را حفظ می‌نماید.

(الف) اشغال مواضع پدافندی عالی در منطقه.

(ب) حفر سنگرهای زیاد در طول مدت عملیات در منطقه.

(پ) اقدام به ایجاد راه‌سازی و تحکیم مواضع فوق.

(۳) تقویت

وجود یک گروهان تانک در جابر همدان نشانه تقویت متجاوز در الله اکبر می‌باشد. یک گردان تقویت‌شده تانک در شرق بستان و یک تیپ زرهی در خرابه نشانه تقویت وی در جهت کاربرد نیروی مزبور در جبهه الله اکبر می‌باشد و بعید به نظر می‌رسد تقویت رده سوم خود را در جبهه سوسنگرد به علت آب‌گرفتگی دارد عمل نماید.

(۴) نشانه‌ای که متجاوز قصد عقب‌نشینی از مواضع فوق را داشته باشد در دست نیست.

(۵) عملیات تأخیری - موضعی که دشمن هم‌اکنون در شرق جابر همدان و شرق بستان اشغال نموده است برای عمق دادن به منطقه پدافندی خود می‌باشد و جوابگوی عملیات تأخیری دشمن می‌باشد.

۵- نتیجه

الف- تأثیر منطقه عملیات در راه‌کارهای خودی.

(۱) به علت آب‌گرفتگی جنوب مواضع و باتلاقی بودن شمال منطقه و کانالیزه شدن دادن طول جبهه زمین برای تک خودی مناسب نمی‌باشد.

(۲) بهترین معبر وصولی به سمت دشمن از مختصات (۳۸-۰۶) تا (۳۸-۰۸) می‌باشد که آن هم به علت خیزی زمین حرکت وسایل شنیدار را به کندی انجام می‌گیرد.

(۳) قسمت جنوبی مواضع خودی تا دشمن دارای آب‌گرفتگی می‌باشد.

(۴) در قسمت شمالی از مختصات (۳۷-۰۵) الی (۳۸-۰۶) تا (۳۸-۰۷) دارای آب‌گرفتگی و باتلاقی است.

(ب) راه‌کارهای احتمالی دشمن.

(۱) تک به مواضع خودی با عبور از خط تیپ مستقر در خرابه در محور (۳۸-۰۸) تا (۳۸-۰۶) خواهد بود.

(۲) پدافند در مواضع کنونی با استعداد تقریبی سه گردان.

برآوردهای ستادی ۹۹/

رکن تیپ ۳ زرهی

دشت آزادگان

نیمه اول اردیبهشت ماه/۶۰

برآورد اطلاعاتی شماره ۲

مدرك نقشه ۱/۵۰۰۰۰ سوسنگرد

۱- مأموریت

تیپ ۳ زرهی در ساعت «س» روز «ر» تک نموده ارتفاعات الله اکبر را تأمین و آماده می‌شود تک را به سمت مرز ادامه دهد.

۲- منطقه عملیات

محصور بین، از شمال به تپه‌های شنی و از جنوب متکی به آب‌گرفتگی و رودخانه کرخه و از شرق به ارتفاعات به هم پیوسته و موازی شمال آبادی سکورد از غرب به شهر مرزی بستان.

الف- جو

(۱) جدول روشنایی در نیمه دوم اردیبهشت‌ماه در اهواز به شرح زیر می‌باشد:

روز و تاریخ	آغاز روشنایی		طلوع		غروب		پایان روشنایی	
	دریایی	شخصی	آفتاب	آفتاب	آفتاب	آفتاب	شخصی	دریایی
چهارشنبه ۱۶	۰۴۲۷	۰۴۵۹	۵۲۵	۱۸۵۹	۱۸۵۹	۱۹۲۵	۱۹۵۶	۰۷۳۴
پنجشنبه ۱۷	۰۴۲۶	۰۴۵۸	۵۲۴	۱۸۵۹	۱۸۵۹	۱۸۲۶	۱۹۵۷	۰۸۳۰
جمعه ۱۸	۰۴۲۵	۰۴۵۷	۵۲۳	۱۹۰۰	۱۹۰۰	۱۹۲۶	۱۹۵۸	۰۹۱۹
شنبه ۱۹	۰۴۲۴	۰۴۵۶	۰۵۲۲	۱۹۰۱	۱۹۰۱	۱۹۲۷	۱۹۵۹	۱۰۲۹
یکشنبه ۲۰	۰۴۲۳	۰۴۵۵	۰۵۲۳	۱۹۰۱	۱۹۰۱	۱۹۲۸	۲۰۰۰	۱۱۳۹
دوشنبه ۲۱	۰۴۲۳	۰۴۵۴	۵۲۱	۱۹۰۲	۱۹۰۲	۱۹۲۹	۲۰۰۱	۱۲۲۷
سه‌شنبه ۲۲	۰۴۲۲	۰۴۵۴	۰۵۲۰	۱۹۰۳	۱۹۰۳	۱۹۳۰	۲۰۰۲	۱۳۲۳
چهارشنبه ۲۳	۰۴۲۱	۰۴۵۳	۵۱۹	۱۹۰۴	۱۹۰۴	۱۹۳۰	۲۰۰۳	۱۴۱۷
پنجشنبه ۲۴	۰۴۲۰	۰۴۵۲	۰۵۱۹	۱۹۰۴	۱۹۰۴	۱۹۳۱	۲۰۰۳	۱۵۱۱

۱۶۰۳	۲۰۰۴	۱۹۳۲	۱۹۰۵	۵۱۸	۰۴۵۱	۰۴۱۹	جمعه ۲۵
۱۶۵۵	۲۰۰۵	۱۹۳۲	۱۹۰۶	۵۱۷	۰۴۵۰	۰۴۱۸	شنبه ۲۶
۱۷۴۷	۲۰۰۶	۱۹۳۳	۱۹۰۷	۵۱۷	۰۴۵۰	۰۴۱۷	یکشنبه ۲۷
۱۸۴۰	۲۰۰۷	۱۹۳۴	۱۹۰۷	۵۱۶	۰۴۴۹	۰۴۱۶	دوشنبه ۲۸
۲۰۲۶	۲۰۰۸	۱۹۳۵	۱۹۰۸	۵۱۵	۰۴۴۸	۰۴۱۶	سه‌شنبه ۲۹
۲۰۲۶	۲۰۰۸	۱۹۳۶	۱۹۰۸	۵۱۵	۰۴۴۸	۰۴۱۵	چهارشنبه ۳۰
۲۱۱۹	۲۰۰۹	۱۹۳۶	۱۹۰۹	۵۱۴	۰۴۴۷	۰۴۱۴	پنجشنبه ۳۱

(۲) اثر جوّ روی راه‌کارهای دشمن

(الف) پدافند دشمن:

جنس زمین در این منطقه مخلوطی از خاک رس و شن می‌باشد و آب به عمق زمین نفوذ نمی‌کنند و در نتیجه در قسمت جنوبی دارای آب‌گرفتگی (برابر کالک) بوده و در قسمت شمالی از مختصات (۰۵۰-۳۸۵) و (۰۶۰-۳۷۵) و (۰۶۰-۳۵۰) و محدوده مجاور آن کمکی و تقریباً باتلاقی است و به همین مناسبت دشمن عمده قوای و وسایل سنگین خود را در زمین‌های بلند و مخصوصاً در ارتفاعات الله اکبر مستقر نموده است.

(ب) تک دشمن:

چنان‌چه دشمن مبادرت به تک نماید، محل‌های مشخص بالا حرکات او را کانالیزه خواهد کرد. در این فصل باد از غرب به شرق و این وزش توأم با گرد و خاک و شن بوده و کاربرد سلاح‌های ش.م.ر نیز به نفع اوست.

ب- زمین

(۱) اختفاء و پوشش - در ساحل شمالی و حتی جنوبی مجاور رودخانه کرخه به علت وجود آبادی-های کوچک که هرکدام بین دو تا سه کیلومتر از یکدیگر قرار گرفته‌اند و هم‌چنین درخت‌های حاشیه رودخانه اختفاء و پوشش مناسبی را به وجود می‌آورد و در قسمت مرکزی ارتفاع الله اکبر و در قسمت آن ارتفاع _____ و _____ که در امتداد یکدیگر می‌باشند اختفاء و پوشش مناسبی است و در سایر مناطق هیچ‌گونه اختفاء و پوششی وجود ندارد.

(۲) دید و تیر - ارتفاعات الله اکبر و ارتفاعات _____ و _____ به کلیه مناطق مجاور و دور دست دید و تیر داشته ولی زمین‌های مجاور از لحاظ دید و تیر از یکدیگر مجزا می‌کنند و در سایر مناطق دید و تیر عالیست.

(۳) موانع:

(الف) طبیعی

در قسمت شمالی منطقه تپه‌های رملی که جهت خودروهای چرخ‌دار و شنی‌دار غیرقابل عبور (چنان‌چه بارندگی شود قسمت مزبور مرطوب شده و تا حدودی قابل عبور وسایل چرخ‌دار می‌شود) و در محدوده مختصات ۰۵۰-۳۸۵ و ۰۶۰-۳۷۵ و ۰۶۰-۳۵۰ زمین باتلاقی و در امتداد قسمت جنوبی مجاور رودخانه برابر کالک دارای آب‌گرفتگی و غیرقابل عبور خودروهای چرخ‌دار و شنی‌دار می‌باشد.

(ب) مصنوعی:

در قسمت جنوب شرقی ارتفاعات الله اکبر حوالی مختصات برابر گزارشات رسیده دشمن میدان مین احداث نموده و در قسمت شمالی الله اکبر تا ابتدای تپه‌های رملی مشکوک و به میدان مین است.

(۴) نقاط حساس:

نقاط حساس داخل منطقه عبارتند از ارتفاع الله اکبر که توسط دشمن اشغال شده و تسلط کامل بر کلیه معابر نفوذی داشته و حتی می‌توان گفت کلیه تأمین سوسنگرد توسط دشمن است. ارتفاعات و نیز نقاط حساس منطقه هستند که توسط نیروی خودی اشغال شده است.

(۵) راه‌های نفوذی

(الف) معبر شماره ۱ جنوبی مختصات

(ب) معبر شماره ۲ (حاشیه جنوبی تپه‌های رملی) مختصات

(پ) معبر شماره ۳ (از داخل تپه‌های رملی) که می‌توان با انجام کارهای مهندسی بعضی از نقاط

آن را قابل استفاده و عبور و مرور نمود.

۳- وضعیت دشمن:

الف- گسترش - برابر کالک

ب- ترکیب - اقلام زیر در ارتفاعات الله اکبر که تابعیت گردان تانک الکندی است مستقر می‌باشد.

(۱) تعداد ۳۶ دستگاه تانک و نفربر مقابل تیپ ۳ در ارتفاعات الله اکبر.

(۲) تعداد ۹ دستگاه توپ ضدهوایی در قسمت شمال شرقی الله اکبر.

(۳) تعداد ۱۰ دستگاه ضدتانک و تفنگ ۱۰۶ در قسمت شرقی الله اکبر.

(۴) در تپه‌های شحیطیه ۶ دستگاه تانک و ۵ دستگاه کامیون و یک قبضه تیربار ضد هوایی مستقر است.

پ- استعداد

(۱) تیپ ۳۵ زرهی شامل سه گردان تانک به نام‌های الکندی - البدرو - دیریاسین و گردان ۱۳ مکانیزه که به ترتیب از ارتفاعات الله اکبر تا شمال شرقی بستان به شرح زیر مستقر است:

(الف) گردان تانک الکندی به صورت گروه رزمی در ارتفاعات الله اکبر.

(ب) در ده کیلومتری غرب الله اکبر یک گروهان تانک و یک گروهان مکانیزه.

(پ) در چهارده کیلومتری غرب الله اکبر یک گردان تانک و یک گروهان مکانیزه که قادر است ظرف یک ساعت خود را به ارتفاعات الله اکبر برساند.

(ت) در تپه‌های شحیطیه یک گروهان تانک که می‌تواند بلافاصله الله اکبر را تقویت نماید.

(۲) یگان‌های مزبور با یگان‌هایی از توپخانه که به شرح زیر مستقر می‌باشند تقویت می‌شوند.

(الف) در ۱۴ کیلومتری غرب الله اکبر یک آتشبار توپخانه.

(ب) در جنوب شرقی دهلاویه ۲ آتشبار توپخانه.

(پ) در حوالی فنیخی یک آتشبار توپخانه.

(۳) یگان‌های تقویت دور عبارتند از:

(الف) یک گردان تانک و یک گردان مکانیزه در حوالی خرابه (۴ کیلومتری شمال غربی بستان)

که قادر است ظرف ۲ الی ۳ ساعت خود را به یگان‌های درگیر برساند.

(ب) یک گروه رزمی در حوالی شیب مستقر است که می‌تواند ظرف ۴ الی ۶ ساعت خود را به

یگان‌های درگیر برساند.

ت- فعالیت‌های مهم اخیر و کنونی:

(۱) برابر گزارشات، دشمن مبادرت به خرید ۶۰ فروند هواپیمای شکاری میراژ از فرانسه نموده است.

(۲) اطلاعات (الف) اخبار رسیده حاکی است که عناصر خود فروخته در خوزستان که قبلاً به وسیله

ارتش عراق آموزش دیده‌اند بین عناصر خودی نفوذ کرده‌اند و کلیه اخبار خودی را به ارتش عراق می‌رسانند.

(۳) هیئت‌های صلح که به منظور پایان جنگ به ایران و عراق در منطقه رفت و آمد دارند، عراق از

آن‌ها حمایت بیشتری از خود در مورد پایان جنگ نشان می‌دهد و این به منظور کسب امتیاز از ایران است.

(۴) چنین به نظر می‌رسد که دشمن دارای وسایل مخابراتی مدرن است که می‌تواند مراکز پاسگاه‌های

فرماندهی را خیلی زود کشف نماید.

ث- ویژگی‌ها و نقاط ضعف:

دشمن از لحاظ نیروی انسانی مخصوصاً پرسنل کادر ارتش در مضیقه است و برابر خبرهای رسیده در نقاط مختلف پشت جبهه ستادهای ارتش خلقی تشکیل داده که مرکز یکی از آن‌ها در بستان است و از آن‌ها به منظور تقویت یگان‌های درگیر تأمین جاده‌های تدارکاتی استفاده می‌نماید.

۴- عملیات

الف- دشمن دائماً مشغول حفر سنگر است و چنین به نظر می‌رسد که از کلیه امکانات جهت تحکیم مواضع خود استفاده می‌نماید و سنگرهایی در عمق احداث نموده چنانچه یگان‌هایی جهت تقویت وارد منطقه نماید از مواضع پیش‌بینی شده استفاده نماید.

ب- دشمن بهترین مواضع پدافندی (ارتفاعات الله اکبر) را اشغال نموده و تا شهر بستان مرز بین‌المللی یگان‌های زرهی و پیاده و توپخانه در رده‌های دوم و سوم پدافندی نیز سازمان داده است.

پ- متجاوز در مقابل تک غافلگیرکننده که از جناحین به عمق دسترسی پیدا کند آسیب‌پذیر بوده و جزو نقاط ضعف وی محسوب شده و در صورتی که مواضع جلو خود را هر روز محکم‌تر می‌نماید.

۵- لجستیک

الف- علی‌رغم این‌که دشمن از استعداد پرسنلی کمتری برخوردار می‌باشد، ولی از امکانات لجستیک و وسایل نظامی نیز غنی است.

ب- کشورهای دوست و همجوار از هیچ‌گونه کمک مالی و نظامی کوتاهی نکرده و کلیه امکانات مخصوصاً نظامی را در اختیار وی می‌گذارند.

پ- ارتش عراق از امکانات مهندسی عالی برخوردار است که دائماً در حال ساختن سنگر است جاده‌های تدارکاتی می‌باشد.

ت- دشمن دارای مهمات کافی است به طوری که هیچ‌گونه محدودیتی در مصرف مهمات نداشته و یگان‌های ما در مواقع مختلف ساعت‌ها زیر آتش شدید توپخانه قرار می‌دهد.

۶- توانایی‌های دشمن

الف- تک با تیپ ۳۵ زرهی و یک تیپ زرهی به عنوان تقویت با کلیه امکانات موجود در عمق جبهه ما.

ب- پدافند با گردان تانک الکندی مردمی الله اکبر و یک گردان تانک در تپه شحیطیه و یک گردان مکانیزه جابر هردان و تقویت پدافند با دو گردان تانک در رده‌های دوم و سوم و پدافندی.

پ- اجرای عملیات تأخیری در مواضع کنونی و مواضع ستونی که تا به حال آماده نموده در امتداد ارتفاعات الله اکبر تا شهر بستان با یگان‌هایی که نام برده شد.
توضیح این که کلیه موارد بالا را می‌توانند با پشتیبانی هواپیماهای شکاری انجام دهد.

۷- تجزیه و تحلیل و بحث

الف- تک: اعمال و رفتار متجاوز و تحکیم مواضع او در این مدت قرائن از تک را نشان نمی‌دهد.
ب- پدافند: قرائن و شواهد زیر نشان‌دهنده پدافند متجاوز در منطقه است.
(۱) اشغال مواضع عالی (الله اکبر) که تسلط کامل بر معبرهای وصولی به خود را دارد و سوسنگرد را نیز تأمین می‌نماید.
(۲) آماده نمودن مواضع در تمام مدت و احداث جاده‌های تدارکاتی در عمق و ایجاد کانال از غرب به شرق از مراکز ارتفاعات الله اکبر به منظور تدارکات یگان‌های جلو.
(۳) ایجاد میدان مین در جلو مواضع پدافندی الله اکبر.
(۴) کمبود پرسنل کادر و متخصص.
(۵) مداومت جنگ و خستگی پرسنل.
پ- تأخیر: موضعی که تاکنون در مواضع پدافندی آماده نموده است چنانچه مورد تک نیروهای خودی قرار گیرد می‌تواند از آنها استفاده کند.

۸- نتیجه

الف- راه‌کار خودی - بهترین معبر وصولی (محور شمالی منطقه در قسمت جنوبی تپه‌های رھلی).
ب- راه‌کار متجاوز - پدافند در مواضع کنونی با پشتیبانی از کلیه امکانات که نام برده شده.
پ- آسیب‌پذیری‌ها:
(۱) نیروهای متجاوز در قسمت شمالی الله اکبر که متکی به تپه‌های رملی است آسیب‌پذیر است.
(۲) دشمن در مقابل عملیات چریکی و گشتی‌های رزمی با عده‌های محدود نیز آسیب‌پذیر است.
(۳) دشمن در مقابل آتش توپخانه نیروهای خودی آسیب‌پذیر است.
(۴) متجاوز در مقابل تک احاطه و یا دورانی که به عمق و یا پهلو او ضربه بزند آسیب‌پذیر است.
رئیس رکن دوم تیپ ۳ زرھی
سروان زرھی ستاد ناصر کریمی

قسمت سوم

طرحها و دستورات عملیاتی

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۰۷

نسخه از نسخه

قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب

دزفول

۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۶۰

ع ل - ۶۵

دستور عملیاتی خیبر

مدرک: نقشه ۵۰۰۰۰:۱ سوسنگرد - دشت آزادگان.

(در دستورات شفاهی که در شورای فرماندهان مورخه ۶۰/۲/۲۸ داده شد تغییری داده نشده).

لیست عده‌ها:

لشکر ۱۶ زرهی (منهای تیپ ۲ و گروه رزمی البرز)

لشکر ۹۲ زرهی.

تیپ ۵۵ هواپرد (زیر امر لشکر ۱۶ زرهی).

سپاه پاسداران اهواز.

نیروهای نامنظم دکتر چمران.

گروه هوانیروز.

۱- وضعیت

الف- نیروهای دشمن:

(۱) نیروهای دشمن از ۸ ماه قبل در منطقه بین سوسنگرد و بستان و در طرفین رودخانه کرخه مستقر شده است و تپه الله اکبر واقع در شمال غربی سوسنگرد را اشغال کرده و کنترل بستان و سوسنگرد را با آتش و دیده‌بانی به دست گرفته است.

(۲) استعداد نیروهای دشمن در منطقه عملیات الله اکبر شامل شمال و جنوب رودخانه، عناصر دو تیپ زرهی و مکانیزه برآورد شده که از غرب سوسنگرد تا مرز گسترش دارند و در تپه الله اکبر عناصر یک گردان مکانیزه و یک گردان تانک مستقر شده‌اند.

ب- نیروهای خودی:

(۱) قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب با لشکرهای ۲۱ و ۷۷ و لشکر ۱۶ و ۹۲ زرهی و تیپ ۳ لشکر ۱۶

زرهی و تیپ ۸۴ پیاده در مناطق واگذاری پدافند می‌کند و با عناصری از لشکر ۱۶ و ۹۲ زرهی و تیپ ۵۵

هوابرد و عناصری از سپاه پاسداران و نیروهای نامنظم دکتر چمران در منطقه سوسنگرد و الله اکبر تک می‌نماید. تپه الله اکبر را تصرف و شهر سوسنگرد را تأمین می‌نماید.

(۲) نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران عملیات آفندی لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی را پشتیبانی می‌نماید و پوشش هوایی منطقه را برقرار می‌سازد و با هواپیمای سی ۱۳۰ ترابری‌های حمل مهمات و مجروحین را انجام می‌دهد.

(۳) احتیاط قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب یک گروه رزمی در دزفول مستقر است. در منطقه اهواز احتیاط لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی با اطلاع قرارگاه نزاجا وارد عمل می‌شود.

(۴) گروه‌های ۳۳ و ۵۵ توپخانه زیر امر قرارگاه مقدم توپخانه لشکرها را تقویت می‌نماید.

پ- زیر امر و جداشده:

(۱) تیپ ۵۵ هوابرد زیر امر لشکر ۱۶ زرهی باقی می‌ماند.

(۲) عناصر سپاه پاسداران و نیروهای نامنظم دکتر چمران مستقر در منطقه عملیات هر لشکر زیر امر همان لشکر قرار می‌گیرند.

۲- مأموریت

قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب با به کار بردن عناصری از لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی و تیپ ۵۵ هوابرد و سپاه پاسداران اهواز و نیروهای نامنظم دکتر چمران در ساعت «س» روز ۳۱ اردیبهشت ۱۳۶۰ در غرب سوسنگرد و تپه الله اکبر حمله می‌کند، نیروهای دشمن را در منطقه نابود و تپه الله اکبر را تصرف و تأمین می‌نماید.

۳- اجراء

الف- تدبیر عملیاتی: پیوست الف کالک عملیاتی:

(۱) مانور: قرارگاه مقدم نزاجا با عناصری از لشکر ۹۲ زرهی در شمال رودخانه کرخه آفند می‌کند، تپه الله اکبر را تصرف و تأمین می‌نماید و با عناصری از یگان‌های سازمانی و زیر امر لشکر ۱۶ زرهی در جنوب رودخانه کرخه و غرب سوسنگرد تک می‌کند و نیروهای دشمن را در غرب سوسنگرد نابود و خط خیز کرکس را تأمین می‌نماید.

(۲) آتش:

(الف) آتش تهیه برای مدت ۱۰ دقیقه طرح‌ریزی می‌شود و بنا به دستور اجرا می‌گردد.

(ب) طرح پشتیبانی آتش به وسیله توپخانه لشکرها تهیه و با عناصر پشتیبانی هوایی و هوانیروز هم‌آهنگ می‌گردد.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۰۹

(پ) یک آتشبار ۱۳۰م از گروه ۵۵ توپخانه در میشداغ مستقر می‌شود و آتش لشکر ۹۲ زرهی را تقویت می‌نماید.

ب- لشکر ۲۱ پیاده: در منطقه مربوطه پدافند می‌کند.

پ- لشکر ۷۷ پیاده: در منطقه مربوطه پدافند می‌کند.

ت- تیپ ۸۴ پیاده: در منطقه مربوطه پدافند می‌کند.

ث- تیپ ۲ زرهی قافلانکوه: در منطقه مربوطه پدافند می‌کند، بنا به دستور تک محدود اجرا می‌نماید.

ج- لشکر ۱۶ زرهی (ب):

(۱) تیپ ۵۵ هوارد و سپاه پاسداران و نیروهای نامنظم را برابر هم‌آهنگی‌های انجام‌شده زیر امر نگهدارید.

(۲) تیپ ۲ زرهی و گروه رزمی البرز را در کنترل عملیاتی قرارگاه مقدم نزاچا باقی بگذارید.

(۳) با تیپ ۳ زرهی در منطقه طراح پدافند کنید.

(۴) با بقیه یگان‌های سازمانی و یگان‌های زیر امر در غرب سوسنگرد آفند کنید و خط خیز کرکس را تأمین و نیروهای دشمن مستقر بین رودخانه مالکیه و خط خیز کرکس را نابود سازید.

(۵) آماده باشید بنا به دستور به سمت شمال غرب پیش‌روی را ادامه دهید و شهر بستان را تصرف و تأمین نمایید.

چ- لشکر ۹۲ زرهی:

(۱) عناصر سپاه پاسداران و نیروهای نامنظم مستقر در منطقه لشکر را زیر امر نگهدارید.

(۲) با تیپ ۱ زرهی و عناصر مستقر در شرق رودخانه کارون در منطقه اهواز پدافند کنید.

(۳) با تیپ ۲ و ۳ زرهی و سپاه پاسداران و نیروهای نامنظم زیر امر در منطقه الله اکبر حمله کنید، تپه الله اکبر را تصرف و تأمین نمایید.

ح- گروه هوانیروز اهواز: به ترتیب تقدم لشکر ۹۲ زرهی و لشکر ۱۶ زرهی را پشتیبانی کنید.

خ- گروه ۲۲ توپخانه: بدون تغییر در مأموریت‌های جاری.

د- گروه ۵۵، یک آتشبار ۱۳۰م به شرق میشداغ اعزام و توپخانه لشکر ۹۲ زرهی را پشتیبانی کنید.

ذ- احتیاط نزاچا:

(۱) در منطقه دزفول گروه رزمی البرز تقدم وارد عمل شدن منطقه لشکر ۲۱ پیاده.

(۲) در منطقه اهواز احتیاط لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی با اطلاع قرارگاه نزاچا وارد عمل می‌شود.

ر- دستورات هم‌آهنگی:

(۱) ساعت «س» با هم‌آهنگی فرماندهان لشکر حداقل ۱۲ ساعت قبل از اجرای حمله ابلاغ می‌گردد.
(۲) کلیه هم‌آهنگی‌هایی که در شورای فرماندهان مورخه ۶۰/۲/۲۸ به عمل آمد، به قوت خود باقی است.

(۳) تغییر مکان‌های مورد نیاز به نحوی انجام شود که یک روز قبل از آغاز حمله تمام شده باشد.
(۴) در آغاز عملیات غافلگیری مورد نظر است و پس از شروع عملیات سرعت و ضربت مورد توجه قرار گیرد.

(۵) باتوجه به گرمای هوا، عملیات طوری طرح‌ریزی شود که هدف‌های تعیین‌شده حتی‌المقدور قبل از ساعت ۱۰۰۰ روز ۳ اردیبهشت‌ماه تصرف و تأمین شود.

(۶) در تهیه و اجرای طرح‌ها به مرحله اشغال و تحکیم هدف، خنثی کردن پاتک دشمن، روش جمع‌آوری و تخلیه غنائم و اسرای جنگی و تخلیه مجروحین توجه شود.

(۷) ارتباط مطمئن بین قرارگاه‌ها و عناصر شرکت‌کننده و یگان‌های هم‌جوار بخصوص بین لشکر ۱۶ و ۹۲ برقرار شود.

(۸) طرح مانور به صورتی پیش‌بینی شود که در مراحل اولیه عملیات حتی‌المقدور ابتدا پیاده نظام به مواضع دشمن تک کند و عناصر ضدتانک دشمن را نابود یا وادار به تغییر موضع نماید، بعد تانک‌ها پیش‌روی کنند، به ترتیبی که در مراحل اولیه عملیات از وارد شدن تلفات به خودروهای زرهی جلوگیری شود.

(۹) در صورت برخورد به مواضع و میدان مین انبوه و مواضع مستحکم و مقاومت سرسختانه دشمن از قبول تلفات زیاد خودداری شود و سریعاً طرح مانور تغییر کند یا این‌که یگان‌ها در مواضع اشغالی پدافند نمایند.

(۱۰) بر مبنای تجربیات گذشته همیشه پاتک دشمن شدیدتر از پدافند او بوده است، لذا به محض اشغال هدف، سریعاً تحکیم هدف شود و هدف به صورت یک موضع پدافندی مستحکم درآید.

۴- پشتیبانی خدمات رزمی

الف- کلیه اقلام تدارکات طبق روش جاری درخواست و دریافت شود.

ب- برابر هم‌آهنگی‌های انجام‌شده کلیه یگان‌های تک‌کننده مهمات پنج روز عملیاتی را همراه داشته باشند.

پ- ترابری وسیله سنگین ۱۲ ساعت قبل از ساعت «س» پایان یافته باشد.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۱۱

ت- برای جمع‌آوری و تخلیه غنائم جنگی از پرسنل و وسایل یگان‌هایی که در این مأموریت درگیر نیستند، استفاده شود.

ث- تخلیه مجروحین طبق روش جاری فقط به وسیله تیم‌های امداد و عناصر بهداری انجام شود و پرسنل رزمنده خود را برای تخلیه مجروحین از مأموریت اصلی منفک نسازند.

۵- فرماندهی و مخابرات

الف- مخابرات: افسر مخابرات لشکر ۹۲ زرهی شبکه‌های ارتباطی کلیه عناصر شرکت‌کننده را هم‌آهنگ می‌سازد و دستور کار و دستور ثابت مخابراتی را تهیه و منتشر می‌نماید.

ب- فرماندهی: قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب در دزفول مستقر، گروه فرماندهی قرارگاه در پاسگاه فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی (در ستاد یا پاسگاه فرماندهی) مستقر می‌شود، لشکرها محل دقیق پاسگاه فرماندهی خود را از طریق ستاد لشکر ۹۲ زرهی به قرارگاه مقدم نزاجا گزارش نمایند.

جانشین فرماندهی نزاجا در قرارگاه مقدم جنوب - سرهنگ زرهی ستاد یعقوب حسینی

پیوست‌ها:

پیوست الف. کالک عملیاتی.

گیرندگان:

ت ف نزاجا (عملیات) جهت استحضار.

فرماندهی لشکر ۱۶ زرهی.

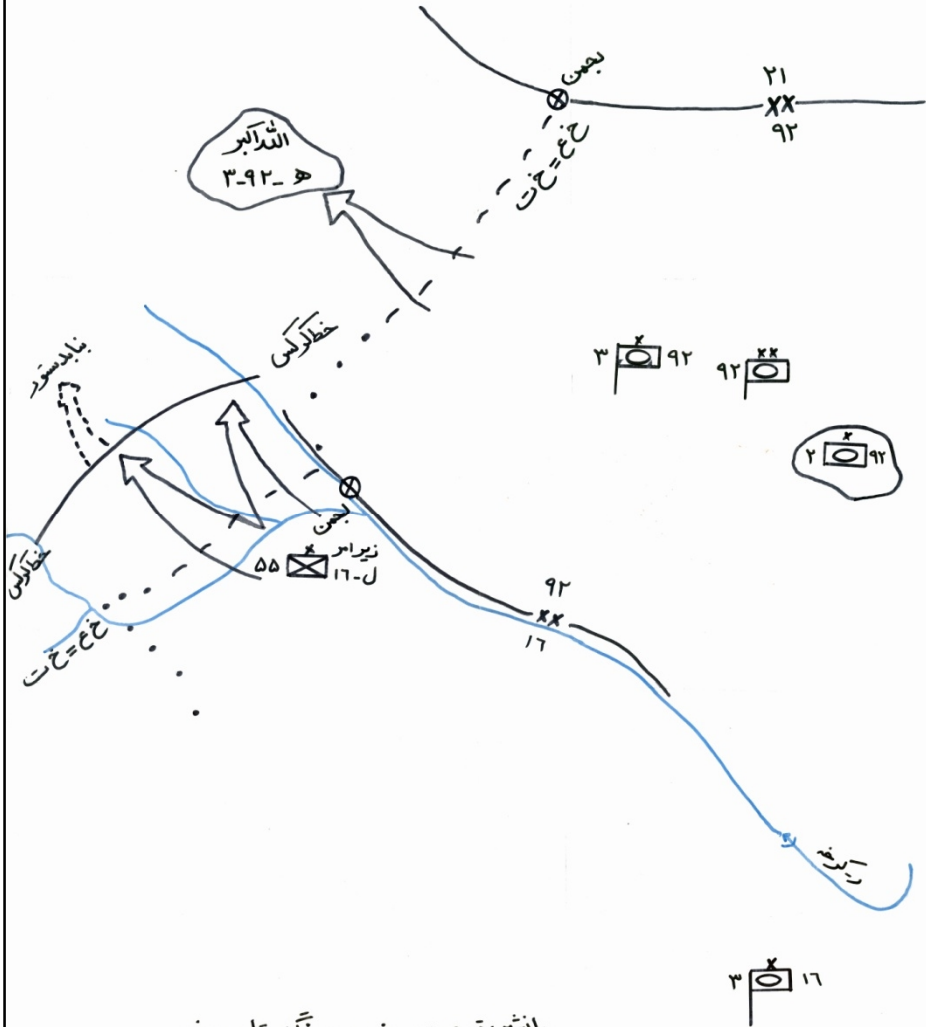
فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی.

فرماندهی گروه هوایروز.

مدیر دسک نهاجا در قرارگاه لشکر ۹۲ زرهی.

بکلی سڑی

پیوست الف (نقشه شماتیک) به دستور عملیاتی خیبر ع ل ۹۵

جانشین ق م ن در جنوب سرھنگ ساد حسینی

بکلی سڑی

طرح‌ها و دستورات عملیاتی ۱۱۳/

نسخه ۲ از ۲۰ صفحه

قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی

دشت آزادگان

فروردین ماه ۱۳۶۰

ض ک - ۹

طرح عملیاتی شهید عباسی (تجدید نظر شده)

سازمان رزمی پیوست الف

۱- وضعیت:

الف-دشمن: به پیوست «ب» اطلاعات مراجعه شود.

ب- نیروهای خودی:

(۱) نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در کلیه مناطق غرب و جنوب غربی کشور جلوی نفوذ نیروهای متجاوز عراق را سد نموده و با اجرای عملیات آفندی محدود دشمن را از خاک کشور اسلامی خارج و مرزهای قانونی را ترمیم می‌نماید.

(۲) لشکر ۹۲ زرهی ضمن حفظ مواضع پدافندی فعلی با اجرای یک تک محدود ارتفاعات الله اکبر را تصرف می‌نماید.

(۳) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با توجه به مقدمات خود عملیات لشکر را پشتیبانی می‌نماید.

(۴) هوانیروز مستقر در اهواز در حد مقدمات عملیات لشکر را پشتیبانی می‌نماید.

پ- زیر امر و جدانشده:

به سازمان رزمی (پیوست الف) مراجعه شود.

ت- فرضیات:

(۱) جاده آسفالته حمیدیه - سوسنگرد ترمیم می‌شود و قابلیت عبور و مرور برای خودروهای شنی‌دار و چرخ‌دار را خواهد داشت و یک دستگاه پل شناور در جنوب سوسنگرد روی رودخانه مالکیه احداث خواهد شد.

(۲) شرایط مناسب جوی اجازه شروع و ادامه عملیات را می‌دهد.

(۳) تیپ ۳ ل ۹۲ در ساعت «س» روز «ر» تک نموده، ارتفاعات الله اکبر را تصرف و تأمین می‌نماید.

(۴) گروهان اعزامی از تیپ ۵۵ به میشداغ به یگان اصلی مراجعت خواهد نمود.

۲- مأموریت

لشکر ۱۶ زرهی ضمن حفظ مواضع پدافندی خود با اجرای یک تک محدود در ساعت «س» روز «ر» غرب سوسنگرد را تأمین می‌نماید.

۳- اجراء

الف- تدبیر عملیات: پیوست «پ» کالک عملیات

(۱) مانور: لشکر با تیپ ۳ زرهی در منطقه طراح و ساچت پدافند می‌نماید تیپ ۵۵ هوابرد تقویت شده تک نموده سر پل رودخانه مالکیه را تصرف و توسعه داده و غرب سوسنگرد را تأمین می‌نماید. تیپ ۱ زرهی، تیپ ۵۵ هوابرد را دنبال و پشتیبانی نموده و بنا به دستور از تیپ ۵۵ عبور و تک را به سمت بستان ادامه می‌دهد.

(۲) آتش: آتش تهیه اجراء نمی‌شود. تقدم آتش پشتیبانی بنا به درخواست ابتدا با تیپ ۵۵ و سپس با تیپ ۱ زرهی هنگام عبور از تیپ ۵۵ می‌باشد.

(پیوست ت طرح آتش پشتیبانی)

ب- تیپ ۵۵ هوابرد

(۱) در ساعت «س» روز «ر» تک کنید. خط (کرکس) را تأمین نمایید.

(۲) بنا به دستور تک را برای توسعه سر پل ادامه دهید.

(۳) با گماردن شکارچیان تانک در جناحین از وارد عمل شدن احتیاط دشمن جلوگیری نمایید. (در آبادی‌های سید احمد - شמוש - سعید خلف)

(۴) حرکات دشمن را از هویزه به سمت بستان تحت مراقبت قرار داده از تقویت دشمن جلوگیری نمایید.

(۵) به عبور تیپ ۱ هنگام وارد عمل شدن کمک نمایید.

(۶) آماده باشید پس از عبور تیپ ۱ ضمن تحکیم مواضع به عنوان احتیاط لشکر به کار روید.

پ- تیپ ۱ زرهی

(۱) تا قبل از ساعت «س» (۲-ر) مواضع خود را در حوالی ابوحمیظه تهیه و اشغال نمایید.

(۲) مواضع تهیه شده در غرب رودخانه مالکیه را طبق دستور اشغال کنید.

(۳) تیپ ۵۵ هوابرد را با آتش خود پشتیبانی نمایید.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۱۵

(۴) پس از تأمین خط سبز بنا به دستور به جلو تغییر مواضع داده که بتوانید تیپ ۵۵ هوابرد را پشتیبانی نمایید.

(۵) آماده باشید بنا به دستور از تیپ ۵۵ هوابرد عبور نموده، تک را به سمت بستان ادامه دهید.

ت- تیپ ۳ زرهی

(۱) در منطقه مربوطه پدافند نمایید.

(۲) با اجرای آتش شدید و تظاهر به تک از هر گونه جابجایی دشمن جلوگیری نمایید.

(۳) احتیاط خود را بنا به دستور لشکر به کار برید.

ث- گردان ۴۴۲ مهندس پشتیبانی عمومی تقدم کارها:

(۱) حفاظت پل‌ها روی رودخانه کرخه

(۲) ایجاد مواضع تانک در غرب سوسنگرد همزمان با عبور تیپ ۱ زرهی.

(۳) جمع‌آوری یا تخریب پل در صورت عقب‌نشینی یگان‌ها.

(۴) با عبور هر ۳ دستگاه تانک، یک دستگاه بلدوزر را از رودخانه عبور دهید.

(۵) گروهان ۱ مهندس را زیر امر تیپ ۱ قرار دهید.

ج- توپخانه لشکری:

(۱) توپخانه صحرائی:

گردان ۳۹۴ توپخانه ۱۵۵ مم کمک مستقیم تیپ ۵۵ هوابرد.

گردان ۳۸۲ توپخانه ۱۵۵ مم کمک مستقیم تیپ ۳ زرهی.

گردان ۳۲۱ توپخانه تقویت گردان ۳۹۴ توپخانه.

کمک مستقیم تیپ ۱ به هنگام درگیری.

گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵ مم (-) به استعداد ۹ قبضه توپ عمل کلی.

آتشبار ۱۲۲ مم کاتیوشا عمل کلی.

(۲) توپخانه پدافند هوایی به ترتیب تقدم حفاظت نمایند.

(الف) توپخانه پدافند هوایی.

(ب) توپخانه عمل کلی

(پ) پاسگاه فرماندهی

(ت) پل‌های روی رودخانه مالکیه

ج- ف سپاه پاسداران خوزستان: دستورات قبلی در دستور جزء به جزء شماره ۲۰ به قوت خود باقی است، نهایت هم‌آهنگی و همکاری مورد نظر است.

ح- ف ستاد نامنظم آقای دکتر چمران: دستورات قبلی در دستور جزء به جزء شماره ۲۰ به قوت خود باقی است، نهایت هم‌آهنگی و همکاری مورد نظر است.

خ- ف ناحیه ژاندارمری خوزستان: دستورات قبلی به قوت خود باقی است، نهایت هم‌آهنگی و همکاری مورد نظر است.

د- احتیاط: گردان ۲۲۷ تانک (س) از تیپ ۳ به استعداد ۱۲ دستگاه تانک

(۱) تا قبل از ساعت «س» روز (۲ - ر) در حوالی کوت نزدیک جاده حمیدیه - سوسنگرد مستقر گردید.

(۲) با هم‌آهنگی ف تیپ ۵۵ هواپرد منطقه تیپ در غرب و شرق سوسنگرد را شناسایی نمایید.

(۳) آماده باشید بنا به دستور در منطقه طراح و ساچت و منطقه تیپ ۵۵ هواپرد به کار روید.

د- دستورات هماهنگی:

(۱) ساعت «س» روز «ر» متعاقباً ابلاغ خواهد شد.

(۲) آغاز تک با کلمه رمز «ذوالفقار» خواهد بود.

(۳) این طرح به محض وصول قابل طرح‌ریزی و بنا به دستور قابل اجرا است.

(۴) تقدم عبور از پل روی رودخانه مالکيه به ترتيب تيپ ۵۵ - بولدورهای گردان - مهندس هم‌زمان با تانک‌های تیپ ۱ زرهی (س)

(۵) مسئولین و خدمه کلیه تانک‌ها و بولدورزها و سایر وسائط سنگین که از روی پل عبور خواهند نمود بنام مشخص گردند.

(۶) هر خودروئی که روی پل به هر علت متوقف شود، مسئولین مربوطه به نام اخلال در اجرای مأموریت لشکر تحویل دادگاه انقلاب زمان جنگ خواهد شد.

(۷) یگان‌ها از هر جهت پیش‌بینی مهمات کافی برای این عملیات و ادامه آن را بنمایند.

(۸) نسبت به ایجاد محور آمادی هنگام پیش‌روی پیش‌بینی‌های لازم انجام بشود.

(۹) به پرسنل تفهیم شود که جمع‌آوری غنائم باعث منفک شدن از مأموریت اصلی شده و تلفات و ضایعات جبران‌ناپذیری به جا خواهد گذاشت.

(۱۰) وسایل بجامانده از دشمن که تخلیه آن مقدور نیست از کار انداخته شود.

(۱۱) به میادین مین احتمالی دشمن توجه خاص نموده وسایل مین‌یاب همراه یگان‌های در خط باشد.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۱۷

(۱۲) در اجرای این عملیات با فرماندهان نهادهای انقلابی زیر امر و ژاندارمری هماهنگی نموده مسئولیت هر نفر مشخص و تفهیم گردد.

(۱۳) ارتباط بی‌سیم با یگان‌های سازمانی و زیر امر تأکید می‌گردد.

(۱۴) دیده‌بانان مقدم توپخانه با یگان‌های در خط و نیروهای کمین‌کننده در مسیر حرکت احتیاط دشمن پیش‌بینی شود.

۴- اداری و لجستیکی: پیوست ث مراجعه شود.

۵- فرماندهی و مخابرات:

الف- مخابرات به پیوست ج مراجعه شود.

ب- فرماندهی:

گروه فرماندهی به دنبال تیپ ۱ زرهی خواهد بود.

فرمانده لشکر ۱۶ زرهی - سرهنگ زرهی ستاد لطفی

پیوست‌ها:

پیوست الف سازمان رزمی

پیوست ب اطلاعات

پیوست پ کالک عملیات

پیوست ت طرح آتش پشتیبانی

پیوست ث اداری و لجستیکی

پیوست ج مخابرات

گیرندگان

۱. تیمسار ف نزاها عملیات و اطلاعات مد عملیات

۲. ت ف نزاها عملیات جنوب دزفول

۳. ف ل ۹۲ زرهی جهت هماهنگی‌های لازم

۴. ف ژاندارمری خوزستان

۵. ف سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خوزستان (اهواز)

۶. ف ستاد هماهنگی عملیات نامنظم دکتر چمران
۷. ف تیپ ۱ زرهی
۸. ف تیپ ۳ زرهی
۹. ف تیپ ۵۵ هد
۱۰. ف توپخانه لشکری
۱۱. ف پشتیبانی لشکر
۱۲. ف گردان مخابرات
۱۳. ف گردان مهن
۱۴. رکن ۱ - ۲ - ۴

پیوست الف سازمان رزمی:

<u>تیپ ۱ زرهی</u>	<u>تیپ ۳ زرهی</u>	<u>تیپ ۵۵ هوآبرد</u>
- قرارگاه و گر قرارگاه تیپ ۱	- قرارگاه و گر قرارگاه تیپ	- قرارگاه و گروهان قرارگاه تیپ
- گد ۱۸۵ پیاده مکانیزه	- گردان ۱۲۴ پیاده مکانیزه	- گردان ۱۰۱ پیاده هوآبرد (ـ)
- گردان ۲۲۰ تانک	- گردان ۲۲۴ تانک	- گردان ۱۲۶ پیاده هوآبرد
- آتشبار ۱ پدافند هوایی	- گردان ۲۲۷ تانک	- گردان ۲۵۲ سوارزرهی زیر امر
- گروهان ۱ مهندسی زیر امر	- گردان ۳۸۲ توپخانه ۱۵۵م م کم	- گردان ۳۹۴ توپخانه ۱۵۵م م کم
- دسته ۱ مخابرات جلویی زیر امر	- آتشبار سوم پدافند هوایی	- گردان ۳۵۲ خمپاره‌انداز ۱۲۰م م (ـ)
- گروهان ۱ بهداری	- دسته ۳ مخابرات جلویی زیر امر	- گروهان ۴۴۴ مهن (ـ)
- گروهان ۱ نگهداری	- گروهان ۳ نگهداری	- گردان پشتیبانی (ـ)
- ۱ رسد از گد آماد و ترابری	- گروهان ۳ بهداری	- گد ژاندارمری سوسنگرد زیر امر
- دسته ۱ دژبان زیر امر	- ۱ رسد از گد آماد و ترابری	ف سپاه پاسداران مستقر در سوسنگرد
	- دسته ۳ دژبان زیر امر	
	- سپاه پاسداران حمیدیه زیر امر	
	- گروه آقای دکتر چمران مستقر	
	در طراح زیر امر	
<u>پشتیبانی لشکر</u>	<u>عده‌های لشکر</u>	<u>توپخانه لشکری</u>
ارکان و گروهان ارکان پشتیبانی	قرارگاه و گروهان قرارگاه لشکر	ارکان و آتشبار ارکان توپخانه
گردان نگهداری (ـ)	گد ۴۴۶ مهندسی (ـ)	گردان ۳۲۱ توپخانه ۱۵۵م م تقویت
گردان بهداری (ـ)	گد ۴۷۵ مخابرات (ـ)	گردان ۳۹۴ کمک مستقیم تیپ ۱ به
گردان آماد و ترابری (ـ)		هنگام درگیری
		گردان ۳۸۸ توپخانه (ـ) ۱۷۵م م عمل
		کلی
		آتشبار ۳۶۲ توپخانه ۱۲۲م م کاتیوشا
		عمل کلی
		احتیاط لشکر
		گردان ۲۲۷ تانک (ـ) شامل: ۱۲
		دستگاه تانک

پیوست (ب) اطلاعات به طرح عملیاتی شهید عباسی

مدرک: نقشه ۱:۵۰۰۰۰ سوسنگرد - حمیدیه - هویزه - جفیر - سعیدیه

۱- خلاصه وضعیت دشمن

الف- وضعیت عمومی

(۱) لشکر ۹ زرهی جمعی سپاه ۳ ارتش عراق با تیپ‌های ۳۵ و ۴۳ زرهی و تیپ ۱۴ مکانیزه و یک گردان پیاده از تیپ ۳۶ پیاده کوهستانی لشکر ۲ و احتمالاً یک گردان مکانیزه از تیپ گارد جمهوری با ۳ گردان توپخانه صحرائی و یک گردان کاتیوشا و دو گردان تقویت شده ضدهوایی و ۲ گردان توپخانه ضدتانک در منطقه کرخه‌کور - هویزه - غرب سوسنگرد - بستان و الله اکبر مستقر گردیده است.

(۲) تلاش‌های دشمن جهت تصرف شهرستان سوسنگرد و در نتیجه دسترسی به محور سوسنگرد - حمیدیه - اهواز به ثمر نرسیده و با دادن تلفات زیاد ناچار متوقف و در حال حاضر مواضع پدافندی خود را در کرخه‌کور و هویزه - غرب سوسنگرد و الله اکبر تحکیم و تجدید سازمان می‌نمایند.

(۳) باتوجه به آب‌گرفتنی سرزمین‌های بین جاده سوسنگرد - حمیدیه و هم‌چنین جاده سوسنگرد - هویزه امکان دارد دشمن یگان‌های موجود در مناطق ذکرشده را برداشت و جهت تقویت به غرب سوسنگرد و الله اکبر اعزام و در آینده با تقویت این نیروها جهت تصرف سوسنگرد و دستیابی به پادگان دشت آزادگان اقدام به تک‌نمایند.

(۴) نیروهای متجاوز در مقابل عملیات چریکی یگان‌های خودی آسیب‌پذیر بوده و باعث تضعیف روحیه پرسنل دشمن می‌گردد.

(۵) تیپ ۲۶ زرهی لشکر ۵ مستقر در جفیر و احتمالاً عناصری از لشکر ۱۰ زرهی مستقر در فکه می‌توانند نیروهای مستقر در الله اکبر - بستان و غرب سوسنگرد را تقویت نمایند.

(۶) نیروی هوایی ارتش عراق قادر است کلیه امکانات خود را در پشتیبانی لشکر ۹ مستقر در منطقه قرار دهد.

ب- گسترش دشمن

- به کالک گسترش دشمن ضمیمه شماره ۱ مراجعه شود.

۲- عناصر اصلی اخبار و سایر نیازمندی‌های اطلاعاتی

الف- عناصر اصلی اخبار

- (۱) آیا متجاوز قبل از ساعت «س» روز «ر» مبادرت به آفند خواهد نمود؟ اگر چنین است کی - کجا - با چه استعدادی؟
- (۲) آیا دشمن نیروهای خود را تقویت خواهد کرد؟ اگر چنین است کی - کجا - با چه استعدادی؟
- (۳) آیا دشمن مبادرت به عقب‌نشینی خواهد نمود؟ اگر چنین است کی - کجا؟
- (۴) آیا دشمن در مواضع فعلی به پدافند خود ادامه خواهد داد؟ اگر چنین است زمین را چگونه آرایش می‌دهد و با چه نیرویی؟
- (۵) آیا دشمن پس از اجرای آفند خودی مبادرت به پاتک خواهد نمود؟ اگر چنین است کی - کجا - با چه نیرویی؟

ب- سایر نیازمندی‌های اطلاعاتی

- (۱) تعیین محل و استعداد یگان‌های تقویتی دشمن
- (۲) تعیین محل و استعداد احتیاط دشمن در منطقه
- (۳) تعیین محل پاسگاه‌های فرماندهی دشمن تا رده گردان
- (۴) تعیین محل و استعداد و نوع یگان‌های توپخانه دشمن
- (۵) تعیین مناطق تجمع و خطوط خیز

۳- وظایف اطلاعاتی و جمع‌آوری اخبار

الف- دستور به یگان‌های تابعه و زیر امر

- (۱) تیپ ۱ زرهی: به محض دریافت گزارش نماید.
- (الف) اجرای آتش توپخانه دشمن به روی مواضع خودی با ذکر زمان سمت تقریبی آتش و تعداد اصابت.
- (ب) فعالیت‌های گشت‌زنی دشمن با ذکر منطقه فعالیت و استعداد و ترکیب گشتی.
 - (پ) فعالیت‌های هوایی دشمن با ذکر تعداد نوع - ساعت و مسیر پرواز هواپیما.
 - (ت) مشاهده یگان‌های توپخانه دشمن در خط تماس.
 - (ث) محل استقرار یگان‌های تانک - مکانیزه - پیاده و سوارزرهی.

(ج) ورود یگان‌های جدید و تقویتی به منطقه توجه مخصوص به محور هویزه - الوان - سابله و محور فکه - سوبله - بستان.

(چ) هرگونه نقل و انتقالات یگان‌های توپخانه دشمن.

(ح) ایجاد موانع مصنوعی نظیر شبکه سیم خاردار مواضع ضدتانک میدان مین.

(خ) هرگونه نقل و انتقالات تأسیسات آمادی در منطقه.

(د) محل استقرار پاسگاه‌های فرماندهی دشمن توجه مخصوص به روستاهای احمیر - بردیه و دهلاویه و بستان واقع در غرب سوسنگرد.

(ذ) ورود عناصر هوابرد دشمن در منطقه.

(ر) هرگونه فعالیت در مورد به کار بردن عوامل «ش - م - ر» توسط دشمن.

(ز) اشغال مواضع جدید توسط یگان‌های تانک و مکانیزه.

(ژ) هرگونه تأسیسات راداری محمول با ذکر محل و تعداد و نوع آنها.

(س) گسترش یگان‌های مانوری و توپخانه دشمن در منطقه توجه مخصوص به آبادی‌های احمیر - بردیه ۱ و ۲ - دهلاویه - سویدانی - سابله.

(ش) مشاهده یگان‌های پلزن و یا تجهیزات عبور از رودخانه در نزدیکی رودخانه‌ها و کانال‌ها باتوجه مخصوص به ساحل رودخانه کرخه در حوالی حاج مسلم - صالح حسن واقع در شمال غرب سوسنگرد.

(ص) مشاهده برق دهانه و یا صدای انفجار پرتاب موشک زمین به زمین.

(ض) اصابت موشک بر مواضع و تأسیسات خودی.

(۲) تیپ ۳ زرهی:

مانند تیپ ۱ عمل نماید.

(۳) تیپ ۵۵ هوابرد - ژاندارمری خوزستان - سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خوزستان - ف عملیات نامنظم:

مانند تیپ ۱ زرهی عمل نماید.

(۴) توپخانه لشکری

به محض دریافت گزارش نماید.

(الف) مشاهده برق دهانه و یا نور زیادی توأم با صدا در شب با ذکر سمت و برد تقریبی.

(ب) هرگونه تأسیسات راداری محمول دشمن در منطقه.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۲۳

(پ) فعالیت‌های هوایی دشمن با ذکر تعداد - نوع - ساعت و مسیر پرواز هواپیما.
(ت) مشاهده یگان‌های دشمن در نزدیکی خط تماس.
(ث) محل استقرار یگان‌های تانک مکانیزه - پیاده و سوارزره‌ی.
(ج) محل استقرار یگان‌های توپخانه دشمن با ذکر نوع و کالیبر توجه مخصوص به آبادی (دهلاویه و بستان).

(چ) گسترش یگان‌های دشمن در عمق منطقه.
(ح) هرگونه فعالیت در مورد بکار بردن عوامل «ش. م. ر» توسط دشمن.
(خ) ایجاد موانع مصنوعی نظیر شبکه سیم خاردار و میدان مین و مواضع ضدتانک.
(د) مشاهده یگان‌های پل‌زن و یا تجهیزات عبور از رودخانه در نزدیکی رودخانه‌ها و کانال‌ها توجه مخصوص به ساحل رودخانه کرخه در منطقه غرب سوسنگرد.
(ذ) محل پاسگاه‌های فرماندهی دشمن.
(ر) هرگونه فعالیت‌های گشت‌زنی.
(ز) ورود هویت‌های جدید به منطقه توجه مخصوص به محور هویزه - بستان و محور فکه - بستان.

(۵) گردان ۴۴۶ مهندس

به محض دریافت گزارش نماید.

(الف) فعالیت‌های هوایی دشمن با ذکر تعداد - نوع - ساعت و مسیر پرواز هواپیما.
(ب) فعالیت گشت‌زنی دشمن با ذکر منطقه فعالیت.
(پ) مشاهده یگان‌های پل‌زن و یا تجهیزات عبور از رودخانه.
(ت) ایجاد موانع مصنوعی نظیر شبکه سیم خاردار موانع ضدتانک میدان مین.
(ث) اجرای آتش توپخانه دشمن بر روی مواضع خودی با ذکر زمان و سمت تقریبی آتش و تعداد اصابت.

(ج) هرگونه فعالیت در مورد به کار بردن عوامل «ش. م. ر» توسط دشمن.

(۶) پشتیبانی لشکر - قرارگاه لشکر - دژبان لشکر - گردان ۴۷۵ مخابرات به محض دریافت گزارش نمایند.

(الف) مشاهده برق دهانه یا صدای انفجار پرتاب موشک زمین به زمین.
(ب) اجرای آتش توپخانه بر روی مواضع خودی با ذکر زمان سمت تقریبی آتش و تعداد

(پ) اصابت موشک دشمن بر مواضع خودی.

(ت) هرگونه نقل و انتقالات تأسیسات آمادی.

(ث) فعالیت‌های هوایی دشمن با ذکر تعداد - نوع - ساعت و مسیر پرواز هواپیما.

(ج) هرگونه فعالیت در مورد به کار بردن عوامل «ش. م. ر» توسط دشمن

ب- درخواست از یگان‌های بالاتر و هم‌جوار

(۱) از قرارگاه تاکتیکی نزاچا درخواست می‌گردد که اطلاعات زیرین را به محض دریافت ابلاغ

فرمایند.

(الف) هرگونه تمرکزات و نقل و انتقالات یگان‌های زرهی - مکانیزه - پیاده و توپخانه در منطقه

عملیات لشکر ۱۶ زرهی.

(ب) هویت‌های جدید در منطقه لشکر ۱۶ زرهی.

(پ) هرگونه اقدامات به منظور ایجاد یا پاک کردن میداین مین در منطقه لشکر ۱۶ زرهی.

(ت) هرگونه فعالیت‌های گشت‌زنی هوایی یا زمینی در منطقه لشکر ۱۶ زرهی.

(ث) هرگونه تقویت به وسیله عملیات هوابرد.

(ج) هرگونه فعالیت‌های راداری و یا کشف هرگونه سلاح‌های جدید در منطقه لشکر ۱۶ زرهی.

(چ) هرگونه مواضع آرایش‌یافته پدافندی با ذکر نوع آرایش و محل.

(ح) هرگونه قرارگاه‌های عمده موجود در منطقه لشکر ۱۶ زرهی.

(۲) درخواست از لشکر ۹۲ زرهی

به محض دریافت در اختیار لشکر ۱۶ زرهی قرار دهند.

(الف) هرگونه فعالیت‌های راداری و یا کشف هرگونه وسایل و سلاح‌های جدید.

(ب) هرگونه مواضع آرایش‌یافته پدافندی با ذکر نوع آرایش محل.

(پ) وجود هرگونه قرارگاه‌های عمده و هدایت‌کننده عملیاتی در منطقه لشکر ۱۶ زرهی.

(ت) هرگونه فعالیت دشمن برای اجرای جنگ‌های روانی یا الکترونیکی و نشر اکاذیب.

(ث) هرگونه امکانات تقویتی کشور عراق در منطقه لشکر ۱۶ زرهی.

(ج) هرگونه اطلاعات کسب شده در مورد عوارض حیاتی و حساس در منطقه لشکر ۱۶.

(چ) کلیه موارد خواسته شده در بند ۲ این پیوست در حد توانایی.

پ- نیروی هوایی (مرکز پشتیبانی هوایی): به محض تهیه گزارش نمایید.

(۱) هرگونه مشاهدات بصری از دشمن.

(۲) هرگونه اطلاعات به دست آمده از منطقه واگذاری به لشکر ۱۶ زرهی.

(۳) اطلاعات به دست آمده از عکس‌های هوایی.

(۴) هرگونه جابه‌جایی یگان‌های دشمن در محورهای زیر

- محور جفیر - هویزه

- محور هویزه - بستان

- محور فکه - بستان - سوسنگرد

(۵) هرگونه فعالیت هوایی دشمن با تعیین سمت - ساعت و تعداد پرواز در روز

ت- هوانیروز - به محض دریافت گزارش نمایید.

(۱) محل مواضع توپخانه دشمن با ذکر نوع و تعداد.

(۲) هرگونه جابه‌جایی نیروهای متجاوز از محورهای زیر

- محور فکه - بستان

- محور هویزه - بستان

(۳) هرگونه جابه‌جایی یگان‌های دشمن در منطقه لشکر ۱۶ زرهی.

(۴) هرگونه اطلاعات مربوط به فعالیت‌های ش. م. ر توسط دشمن.

(۵) کلیه مشاهدات بصری در مورد فعالیت‌های دشمن در منطقه.

۴- روش جابه‌جا کردن پرسنل - اسناد و تجهیزات دشمن

الف- زندانیان جنگی را پس از بازجویی مقدماتی سریعاً به نقطه جمع‌آوری زندانیان جنگی لشکر (نزدیک پاسگاه فرماندهی دژبان) تخلیه تا پس از انجام اقدامات لازم به نقطه جمع‌آوری زندانیان جنگی قرارگاه تاکتیکی نزاچا در اهواز (لشکر ۹۲ زرهی) تخلیه گردند.

ب- تجهیزات و وسایل اغتنامی الکترونیکی و دستگاه‌های شناخته نشده بدون دست‌کاری سریعاً از طریق لجستیک تخلیه و مشخصات ظاهری و سایر اطلاعات به دست آمده از آنها به قرارگاه تاکتیکی لشکر گزارش شود.

پ- اسناد و مدارک اغتنامی از دشمن چنان‌چه صاحب آن مشخص گردید توسط تیم تخلیه زندانیان جنگی همراه صاحب آن به عقب ارسال و چنان‌چه بلاصاحب بود با ذکر محل کشف نسبت به تخلیه آن اقدام گردد.

ت- نقشه‌جات - کالک‌ها - کروکی‌ها و طرح‌های عملیاتی به دست آمده از دشمن بدون دست‌کاری سریعاً به رکن دوم لشکر تخلیه نمایند.

۵- اسناد و ساز و برگ مورد نیاز یگان‌های خودی

الف- نقشه‌جات: توزیع نقشه برابر روش جاری آمادی

ب- عکس‌های هوایی: یگان‌ها شناسایی هوایی مورد نیاز خود را تا ساعت ۰۸۰۰ هر روز به رکن دوم لشکر گزارش نمایند.

۶- حفاظت اطلاعات

الف- حفاظت رادیویی: به پیوست مخابرات مراجعه شود.

ب- حفاظت اسناد و مدارک یگان‌ها به هنگام تغییر مکان خود منطقه را بازدید و پاک‌سازی نمایند. در صورت عدم امکان تخلیه تجهیزات خودی نسبت به انهدام آنها اقدام نمایند. برای این منظور مسئول بنام تعیین گردد.

پ- در صورت احتمال دستگیر شدن توسط دشمن کلیه مدارک و تجهیزات و وسایل همراهی خود را منهدم نمایند.

ت- کنترل عبور و مرور: برابر روش جاری اقدام شود.

۷- گزارشات و توزیع اطلاعات

الف- یگان‌های تابعه خلاصه اطلاعاتی را هر ۶ ساعت یک‌بار به رکن دوم لشکر ارسال نمایند.

ب- سایر گزارشات به استثنای موارد مندرج در ماده ۲ برابر روش جاری.

پ- گزارشات منفی در ۲ ساعت یک‌بار.

۸- متفرقه: ندارد

رسید اطلاع دهید.

فرمانده لشکر ۱۶ زرهی - سرهنگ ستاد سپروس لطفی

ضمائم:

کالک گسترش دشمن

ضمیمه (۱)

ترتیب نیروی دشمن

ضمیمه شماره (۲) (قبلاً فرستاده شده)

گیرندگان:

به گیرندگان طرح عملیاتی شهید عباسی مراجعه شود.

پیوست (ت) آتش پشتیبانی

مدرک: نقشه ۵۰۰۰۰:۱ سوسنگرد - هویزه

۱- وضعیت:

الف- دشمن: به پیوست (الف) اطلاعات مراجعه شود.

ب- نیروهای خودی:

(۱) نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران با عناصری از لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی جلوی نفوذ نیروهای متجاوز عراق را سد نموده و با اجرای عملیات آفندی محدود، دشمن را از خاک کشور اسلامی خارج و مرزهای قانونی را ترمیم می‌نماید.

(۲) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با توجه به مقدمات لشکر را پشتیبانی می‌نماید.

(۳) هوانیروز مستقر در اهواز در حد مقدمات لشکر را پشتیبانی می‌نماید.

ب- زیر امر و جدا شده:

(۱) زیر امر: آتشبار سوم گردان ۳۶۳ کاتیوشا.

(۲) جدا شده: گردان ۳۵۵ خ.ک ۱۵۵ م کمک مستقیم تیپ ۲ لشکر ۱۶.

۲- مأموریت:

یگان‌های مزبور توپخانه لشکر ۱۶ زرهی و سایر عوامل پشتیبانی آتش شرکت کننده مأموریت دارند از ساعت (س) روز (ر) عملیات لشکری را با آتش توپخانه صحرائی و پدافند هوایی و پشتیبانی نزدیک هوایی پشتیبانی نمایند.

۳- اجرا:

الف- تدبیر عملیات:

(۱) مانور: به طرح عملیاتی شهید عباسی مراجعه شود.

(۲) آتش:

(الف) آتش به مدت ۱۵ دقیقه طرح‌ریزی و بنا به دستور اجرا می‌گردد.

(ب) آتش حین تک روی مواضع دشمن در خطوط تماس اجرا می‌شود.

(پ) تقدم آتش در ابتدا با تیپ ۵۵ هواپرد و سپس با تیپ ۱ زرهی هنگام عبور از خط تیپ ۵۵

هواپرد می‌باشد.

ب- پشتیبانی نزدیک هوایی

(۱) کلیات

(الف) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با توجه به مقدمات عملیات لشکر را پشتیبانی می‌نماید.

(ب) هوانپرواز مستقر در اهواز در حد مقدمات عملیات لشکر را پشتیبانی می‌نماید.

(۲) تخصص‌ها

(الف) پشتیبانی تاکتیکی - یگان‌ها درخواست پشتیبانی هوایی خود را برابر روش جاری به مرکز عملیات تاکتیکی لشکر ارسال دارند.

(ب) پشتیبانی شناسایی هوایی و عکاسی - یگان‌ها درخواست پشتیبانی شناسایی هوایی و عکاسی خود را برابر روش جاری به مرکز عملیات تاکتیکی لشکر ارسال دارند.

(پ) تیم ناظر مقدم هوایی - عنصر پشتیبانی هوایی در قرارگاه تاکتیکی لشکر مستقر و به هریک از تیپ‌های ۵۵ هوابرد و ۱ و ۳ یک تیم اختصاص داده شده است.

پ- پشتیبانی توپخانه

(۱) توپخانه صحرائی

(الف) کلیات: آتش پشتیبانی در منطقه یگان‌های آفندکننده روی مواضع دشمن در خطوط تماس اجراء می‌گردد.

(ب) سازمان برای رزم:

«۱» گردان ۳۹۴ توپخانه ۱۵۵م خ ک کمک مستقیم تیپ ۵۵ هوابرد.

«۲» گردان ۳۲۱ توپخانه ۱۵۵م خ ک تقویت آتش گردان ۳۹۴ کمک مستقیم تیپ ۱ زرهی

(-) به هنگام عبور از خط تیپ ۵۵ هوابرد.

«۳» گردان ۳۸۲ توپخانه ۱۵۵م خ ک کمک مستقیم تیپ ۳

«۴» گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵م خ ک عمل کلی

«۵» آتشبار گردان ۳۳۳ توپخانه ۱۳۰م عمل کلی

«۶» آتشبار یکم گردان ۳۶۹ کاتیوشا عمل کلی

(۲) توپخانه پدافند هوایی

(الف) کلیات: گردان ۳۷۵ پ هـ (-) با آتش توپخانه پدافند هوایی موجود یگان‌های لشکر ۱۶

زرهی را پشتیبانی می‌نماید.

(ب) سازمان برای رزم

«۱» آتشبار یکم با ۵ قبضه تیپ ۱

«۲» آتشبار دوم با ۴ قبضه تیپ ۲

«۳» آتشبار سوم با ۴ قبضه تیپ ۳

«۴» گردان ۳۷۵ (ل) حفاظت قرارگاه لشکر و تأسیسات مهم و حیاتی منطقه (۱۰ قبضه)

(۳) متفرقه

(الف) فرمانده توپخانه لشکر ۱۶ زرهی هماهنگ کننده آتش در طرح ریزی آتش برای این عملیات است.

(ب) ضمیمه ۲ طرح آتش توپخانه صحرائی.

(پ) ضمیمه ۳ طرح آتش پشتیبانی توپخانه پدافند هوایی (حذف شده)

(۴) دستورات هماهنگی

(الف) تجزیه و تحلیل پس از اصابت به هدفها را به عنصر آتش پشتیبانی لشکر گزارش نمایند.

(ب) آمادگی لازم برای اجرای آتشهای ضد آتشبار را داشته باشید.

(۵) خدمات پشتیبانی

(الف) کلیات

(ب) وسایل و خدمات: آماد طبقه ۵ مهمات برای عملیات

«۱» گلوله ساب کالیبر ۱۷۵ مم بسیار محدود است.

«۲» موشک کاتیوشا برای هر رسد در روز ۲۸۰ گلوله.

«۳» سایر انواع گلوله محدودیتی ندارد.

۶- فرماندهی و مخابرات

الف- فرماندهی

(۱) عنصر آتش پشتیبانی لشکر در پاسگاه فرماندهی لشکر مستقر می‌باشد.

(۲) گروه فرماندهی توپخانه لشکر در حوالی پاسگاه فرمانده لشکر مستقر می‌باشد.

(۳) یگان‌های توپخانه به محل پاسگاه فرماندهی خود را تا رده گردان اعلام و تغییر یگان‌ها را با

سریع‌ترین وسیله ارتباطی اعلام نمایند.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۳۱

ب- مخابرات:

به دستور کار مخابرات توپخانه لشکر ۱۶ مراجعه شود.

ف ت ل ۱۶ زرهی - سرهنگ ستاد کریم هوشیار

معتبر است ر ۳ ت ل سروان ستاد ایمانی

ضمائم:

۱. طرح آتش هوایی (حذف شده)
۲. طرح آتش توپخانه
۳. طرح آتش توپخانه پدافند هوایی (حذف شده)

سیستم شماره‌گذاری آماج

- گردان ۳۲۱ از الف ج ۱۰۰۱ تا الف ج ۱۹۹۹
- گردان ۳۸۲ از الف ح ۳۰۰۱ تا الف ح ۳۹۹۹
- گردان ۳۹۴ از الف خ ۴۰۰۱ تا الف خ ۴۹۹۹
- کاتیوشا از الف ر ۵۰۰۱ تا الف ر ۵۵۰۰
- ۳۳۳ از الف ز ۵۵۰۰ تا الف ز ۵۹۹۹
- گردان ۳۸۸ از الف س ۶۰۰۱ تا الف س ۶۵۰۰

طرح اداری و لجستیک پیوست (ث) به طرح عملیاتی (شهید عباسی)

مدرک: نقشه ۱/۲۵۰۰۰۰

۱- کلیات

این طرح به منظور پشتیبانی لجستیکی یگان‌های لشکر و زیر امر در منطقه اهواز - سوسنگرد تهیه و تنظیم گردیده است.

۲- آماد و خدمات

الف- آماد

(۱) طبقه ۱

(الف) یگان‌ها نان مصرفی روزانه خود را قبل از عملیات از نقطه آماد لشکر واقع در الهاجی دریافت نمایند.

(ب) یگان‌ها جیره اضطراری و جیره عملیاتی جمعاً به مدت ۳ روز دریافت و همراه داشته باشند.

(پ) یگان‌ها قبل از عملیات نسبت به دریافت گلیسرین آشپزخانه اقدام نمایند.

(ت) ناهار روزهای آفندی به صورت غذای گرم پخته شده در اختیار خواهد بود. چنانچه تأخیری از نظر رساندن به منطقه با اشکال مواجه شدند از جیره اضطراری و عملیاتی استفاده خواهند کرد و بقیه مراحل عملیات استفاده از جیره برابر روش جاری خواهد بود.

(۲) طبقه ۲

کلیه وسایل و تجهیزات سازمانی انفرادی همراه نفر باشد.

(۳) طبقه ۳

(الف) باک کلیه خودروها پر باشد و تانکرهای سوخت برای یکصد کیلومتر راهپیمایی تاکتیکی پیش‌بینی گردد.

(ب) یگان‌ها نفت مورد نیاز خود را قبلاً دریافت و به همراه داشته باشند.

(پ) نقطه آماد طبقه ۳ یگان‌ها در بنه بایستی در تمام مدت اجرای مأموریت یگان‌ها پیش‌بینی‌های لازم را به عمل آورده و مخازن سوخت متحرک همیشه پر و آماده تحویل باشد.

(ت) در صورت تمام شدن سوخت در بنه و وقفه درآمدن خودروهای سوخت بنه از شرکت نفت اهواز یگان‌ها فوراً سوخت مورد نیاز خود را از پش لشکر دریافت نمایند.

(۴) طبقه ۴

(الف) یگان‌ها حتی‌المقدور وسایل استحکامات صحرایی را همراه داشته باشند.

(ب) مین‌یاب‌های الکتریکی یگان‌ها حاضر به کار و در اختیار یگان مقدم باشند.

(۵) طبقه ۵

(الف) مهمات بار مینای کلیه جنگ‌افزارها همراه یگان بوده و در منطقه آماد مهمات در پادگان دغاغله در اهواز به میزان یک بار مینا مهمات برای کلیه جنگ‌افزارها آماده به تحویل می‌باشد. گردان‌ها در این مورد با افسر مهمات لشکر در پادگان دغاغله هماهنگی لازم بعمل آورده تا اشکالی پیش نیاید.

(ب) یگان‌ها (گردان از نظر آماد مهمات کافی بوده و مسئولیت دارند تا پیش‌بینی قبلی و طبق مقررات نسبت به دریافت مهمات مورد نیاز خود جهت اجرای مأموریت به وسیله پرسنل رسد مهمات به یگان با استفاده از خودروهای موجود از طریق پادگان دغاغله و هماهنگی با دفتر مهمات لشکر مستقر در دغاغله اقدام نمایند. مسئولیت هرگونه نارسائی مهمات و عدم توجه به این موضوع حیاتی متوجه یگان ذی‌نفع خواهد شد.

(پ) یگان‌ها بایستی از نظر آماد مهمات نهادهای انقلابی زیر امر را پشتیبانی نمایند.

(ت) در مورد محدودیت مهمات و انواع آن به دستورالعمل‌ها و بخش‌نامه‌های ابلاغی توجه نموده و در مصرف آن دقت لازم به عمل آید.

(ث) از مهمات اغتنامی قابل استفاده جهت اجرای مأموریت استفاده گردد و مابقی به دفتر مهمات لشکر تخلیه شود.

(۶) طبقه ۶

احتیاجات شخصی همراه پرسنل در صورت امکان از طریق بنه یگان تهیه و تحویل پرسنل گردد. در این مورد از تسهیلات شهری استفاده شود.

(۷) طبقه ۷

کلیه اقلام عمده همراه یگان بوده اقلام عمده ضروری گزارش تا در تقدم یکم از طریق نزاجا درخواست و دریافت گردد.

(۸) طبقه ۸

یگان‌ها داروی مورد نیاز خود را به وسیله آمبولانس‌های موجود با خود برده پزشک و پزشکیار نیز همراه داشته باشند.

(۹) طبقه ۹

قطعات رده ۲ در یگان‌ها موجود باشد و قطعات رده ۳ تند مصرف نیز از پشتیبانی لشکر دریافت گردد.

(۱۰) طبقه ۱۰ - حذف شده است.

(۱۱) نقشه یگان‌ها نقشه مورد نیاز خود را از رکن دوم لشکر درخواست و دریافت نمایند.

(۱۲) آب

(الف) کلیه قمقمه‌های پرسنل گالن‌ها و آب تانکرها و خودروهای محمول آبرسانی قبل از حرکت پر باشند.

(ب) از آب‌های آلوده و مشکوک در بین راه استفاده نشود.

(پ) در صورت لزوم از قرص‌های تصفیه آب استفاده گردد.

(ت) از نقاط آماد آب احداث شده توسط گد مهن استفاده گردد.

ب- ترابری

(۱) از نفربرهای زرهی موجود برای حمل نفرات حداکثر بهره‌برداری بعمل آید.

(۲) تا وصول به منطقه هدف از حرکت بنه صحرائی یگان‌ها به جلو خودداری شود. وسایل خواب پرسنل به طور تمرکزی در بنه صحرائی نگهداری و در صورت لازم به جلو حمل شود.

پ- خدمات

(۱) یگان‌ها قبل از عملیات تعمیرات رده ۲ و ۳ خود را در منطقه انجام دهند.

(۲) پرسنل تعمیرکار (گد ت ن) بایستی با ابزار و آلات و قطعات مورد لزوم در محل استقرار یگان‌های پیش ل در منطقه حمیدیه به طور مداوم آمادگی همه نوع رفع مشکلات تعمیراتی را داشته باشند.

(۳) گردان آماد و ترابری کلیه امکانات خودروهای خود را به صورت آماده در حال حرکت جهت اجرای مأموریت نگهداشته و به محض ابلاغ مأموریتی بدون درنگ وارد عمل نمایند کمبودها در سطح پیش ل تعدیل گردد. ضمناً پیش ل بایستی ترتیبی اتخاذ نماید که پرسنل و وسائط اعزامی به منطقه عملیات تحت یک برنامه پیش‌بینی شده و به سرپرستی یک نفر کاملاً مشخص گردیده و اجرای مأموریت نمایند تا پرسنل قابل کنترل در منطقه باشند.

(۴) محل ستاد یگان‌های پیش ل در حمیدیه خواهد بود.

۳- تخلیه و بستری کردن

- الف- در هر گروهان حداکثر سه تیم دو نفره امداد تشکیل شود و هر تیم مجهز به یک دستگاه آمبولانس یا جیب جهت تخلیه مصدومین باشد، به طوری که تخلیه به وسیله این تیم‌ها انجام گیرد.
- ب- محل تخلیه مجروحین کیلومتر ۲۳ حمیدیه به اهواز (ساختمان پیشاهنگی).

۴- پرسنل: ضمیمه ۱ طرح پرسنلی

۵- امور غیرنظامیان

- الف- از تماس با افراد غیرنظامی خودداری گردد.
- ب- از خرید و دریافت وسایل از افراد غیرنظامی و بومی‌های محلی خودداری شده در صورت نیاز از نمایندگان یگان‌ها استفاده شود تا به طور تمرکزی از جاهای مطمئن بعضی از مایحتاج شخصی پرسنل تهیه و خریداری گردد.

۶- متفرقه

- الف- دژبان لشکر تیم‌های کنترل عبور و مرور را در نقاط حساس شامل پل‌ها - تقاطع جاده‌ها و ابتدای مسیرهای اعزامی برقرار نماید.
- ب- از سوار شدن پرسنل در داخل خودروهای مهمات جلوگیری گردد.
- پ- اسکورت همراه خودروهای حامل مهمات باشد.
- ت- کلیه یگان‌ها موظفند وسایل و وسائط اغتنامی از دشمن را در صورت امکان به کنار جاده (راه اصلی) تخلیه نمایند تا پیش از آن طریق اقدام به تخلیه نمایند.
- ث- در صورت عدم امکان تخلیه وسایل تام یگان‌ها مخصوصاً پیش از سعی نماید که نسبت به انهدام یا تخریب آنها اقدام نمایند.
- ج- پیش از تیم‌هایی به نام تخریب وسایل اغتنامی تشکیل و تیم‌های مزبور با استفاده از کهنه بنزین - میله‌هایی که پیش ساخته شده نسبت به تخریب وسایل جامانده دشمن در منطقه که امکان تخلیه آنها وجود ندارد اقدام نمایند تا مجدداً مورد استفاده دشمن قرار نگیرد.
- چ- گد مهندس اکیپ تخریب تشکیل و در صورت لزوم نسبت به تخریب وسایلی و وسائط و مهماتی که بایستی با مواد منفجره تخریب گردند اقدام نماید.

ح- کلیه یگان‌ها توجه داشته باشند از پرسنلی که در منطقه هستند و کمتر درگیر عملیات رزمی می‌باشند استفاده شود در صورت مشاهده وسایل اغتنامی که نمی‌توان تخلیه نمود نقاط حساس آنها را حتی با تفنگ هم شده از کار بیاندازند.

خ- باتوجه به تجارب گذشته بایستی در هر صورت جهت وسایل جامانده دشمن در منطقه ترتیبی اتخاذ گردد که چنانچه دشمن پاتک نمود و مجدداً به منطقه اولیه که از دست داده بود رسید، نتواند از وسایل و وسائط جامانده دوباره بهره‌برداری نماید. ضمناً یگان‌ها در مورد وسایل و وسائط جامانده دوباره بهره‌برداری نماید. ضمناً یگان‌ها در مورد وسایل و وسائط اغتنامی به دستورالعمل شماره ۲۰۷/۳۳/۶/۱۳ - ۵۹/۱۲/۱۷ توجه کامل داشته و طبق مفاد آن اقدام لازم و به موقع بعمل آورند.

د- آمادراه اصلی به شرح زیر است:

(۱) جاده اسفالته الباجی به اهواز - حمیدیه - سوسنگرد

(۲) جاده خاکی الباجی به پادگان دشت آزادگان - جاده خاکی دشت آزادگان - حمیدیه -

سوسنگرد.

فرمانده لشکر ۱۶ زرهی قزوین - سرهنگ زرهی ستاد سیروس لطفی

ضمیمه ۱ پرسنلی به پیوست ت اداری لجستیکی طرح عملیات شهید عباسی

نقشه ۱/۵۰۰۰۰ دشت آزادگان

الف- نگهداری استعداد یگان

(۱) آمار و استعداد

(الف) خلاصه وضعیت روزانه پرسنلی را از تاریخ رتا (+۱) هر ۲۴ ساعت یکبار از ساعت ۱۶۰۰ تا ۱۶۰۰ روز بعد طوری به لشکر ارسال دارید که تا ساعت ۱۸۰۰ به قرارگاه لشکر رسیده باشد.

(ب) گزارش تلفات عمده پرسنلی را بلافاصله پس از وقوع حادثه با سریع‌ترین وسیله مخابراتی به تفکیک درجه و تخصص گزارش نمایید.

(پ) درخواست‌های پرسنلی را برای پرسنل حساس به طور آنی و برای سایر پرسنل به طور روزانه و به شرح زیر ارسال دارید.

«۱» برای افسران با ذکر درجه، رسته و تعداد

«۲» برای درجه‌داران با ذکر درجه و تخصص و تعداد

(ت) گزارش نوبه‌ای پرسنلی را هر ۴۸ ساعت یکبار از ساعت ۰۸۰۰ روز «ر» تهیه و به قرارگاه لشکر ارسال دارید.

(۲) جایگزینی

(الف) یگان جایگزینی به استعداد مقرر در محل جایگزینی دایر لیکن چون برابر طرح نزاجا به میزان ۱۳۰٪ پرسنل وظیفه به لشکر اختصاص داده شده لذا با واگذاری آنان یگان‌ها پرسنل وظیفه اضافه بر سازمان در اختیار خواهند داشت که در صورت لزوم از پرسنل اضافی بهره‌برداری نمایند.

(ب) یگان‌ها کسری پرسنل (افسری و درجه‌داری را گزارش تا از نزاجا درخواست گردد)

(ب) اداره پرسنلی

(۱) کلیه امور پرسنلی مربوط به تعیین مشاغل ترفیع - تنزیل درجه و غیره برابر روش‌ها و دستورات صادره از نزاجا انجام شود.

(۲) افراد غیرنظامی

(الف) در نگهداری اموال و اشیاء و فراورده‌های کشاورزی و منابع اقتصادی اهالی مراقبت‌های دقیق را معمول دارید.

(ب) پشتیبانی لشکر نسبت به تخلیه غیرنظامیان مناطق اشغالی پس از رهایی با اعزام خودرو به سوسنگرد و ساریه اقدام نماید.

(پ) فرماندهان یگان‌ها در هر رده به شکایات غیرنظامیان که در مورد اعمال و رفتار غیرنظامیان واصل می‌گردد به سرعت رسیدگی نمایند.

(ت) در مسائل مربوط به امور غیرنظامیان که با عملیات تاکتیکی و تأمین عده‌ها ارتباط دارد جریان را از طریق سلسله مراتب گزارش نمایند.

(ث) از مایملک اشخاص در عملیات نظامی حتی‌الامکان استفاده ننمایید، مگر ضرورت حیاتی ایجاب نماید.

(ج) در مواقع ضروری که پشتیبانی عملیات نظامی ایجاب نماید مجاز به استفاده از پرسنل غیرنظامی متخصص که صلاحیت آنان تأیید شده باشد می‌باشید.

(چ) عملیات مردم‌یاری به ویژه تخلیه پرسنل غیرنظامی از مناطق جنگی و همچنین انجام تبلیغات به وسیله گروه‌های آموزش داده شده بر علیه دشمن متجاوز را در طول عملیات ادامه داده و به پخش اعلامیه دشمن پراکنی رادیویی این وظیفه را به نحو احسن انجام دهید.

(۳) زندانیان جنگی

(الف) بازداشتگاه زندانیان جنگی در مجاورت دژبان لشکر می‌باشد.

(ب) با دستگیرشدگان تا هنگامی که هویت آنان روشن نگردیده مانند زندانیان جنگی رفتار شود.

(پ) مقررات قرارداد ژنو در مورد همه زندانیان وسیله فرماندهان رعایت گردد.

(ت) اداره امور زندانیان جنگی و حفاظت آنان به عهده دژبان قرارگاه‌های تیپ و پس از تخلیه به نقطه جمع‌آوری آنان به لشکر با دژبان لشکر خواهد بود.

(ث) بازجویی اولیه زندانیان جنگی وسیله یگان دستگیرکننده و بازجویی‌های بعدی در منطقه پذیرش زندانیان به وسیله تیم بازجویی انجام خواهد شد.

(ج) چون با حمله متهورانه پرسنل لشکر احتمال می‌رود پرسنل زیادی از دشمن به اسارت دربیایند لذا پشتیبانی و دژبان لشکر با کلیه امکانات ترابری آنان را از منطقه جلو به نقطه جمع‌آوری زندانیان جنگی لشکر حمل نمایند.

پ- نگهداری روحیه و بهبود آن

(۱) روحیه و خدمات پرسنلی

(الف) فرماندهان یگان‌ها اقدامات لازم را برابر روش جاری به منظور بالا بردن روحیه پرسنل بعمل

آورند و با انجام سخنرانی‌ها پرسنل را در این جهاد مقدس بر علیه کفار بعثی ترغیب و تهییج نمایند.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۳۹۱

(ب) صندوق پستی در مجاورت قرارگاه‌های عمده و قرارگاه گردان، تأسیس و نمایندگان فعالی را برای انجام امور پستی که بایستی به نحو شایسته انجام شود تعیین نمایند.

(پ) چون پرسنل عزیمت به مرخصی را به ماندن در استراحتگاه ترجیح می‌دهند، لذا پس از یک دوره عملیات یگان‌ها نسبت به اعزام پرسنل به مرخصی برابر دستورالعمل‌های صادره اقدام نمایند.

(۲) امور درگذشتگان

(الف) گورستان لشکر در عملیات منطقه اهواز در مجاورت گورستان شهرستان اهواز در نظر گرفته شده است. یگان‌ها به موقع نقطه جمع‌آوری درگذشتگان خود را با مختصات گزارش نمایند.

(ب) تخلیه درگذشتگان تا نقطه جمع‌آوری در بنه تیپ‌ها با یگان‌های در خط و از بنه تیپ تا نقطه جمع‌آوری به عهده پشتیبانی لشکر خواهد بود.

(پ) از پشتیبانی لشکر یک رسد کفن و دفن مسئول امور درگذشتگان می‌باشد به محض وصول باتوجه به تجارب گذشته رسد کفن و دفن طرح خود را به رکن ۱ لشکر گزارش نماید.

(ت) در حال حاضر با امکاناتی که در اختیار نذاجا قرار دارد کلیه درگذشتگان با هواپیما به موطن اصلی حمل می‌گردند.

(ث) اعطاء ارشدیت‌ها و ترفیعات برابر مقررات مصوبه انجام می‌شود.

(۳) حفظ انضباط و قوانین و مقررات

(الف) بازداشتگاه لشکر در مجاورت پاسگاه دژبان لشکر خواهد بود. یگان‌ها نقطه جمع‌آوری زندانیان جنگی خود را با مختصات گزارش نمایند.

(ب) در عبور از آبادی‌ها رفتار سربازان با پرسنل غیرنظامی کنترل گردد و از اجحاف به پرسنل غیرنظامی جلوگیری شود.

(۴) اداره قرارگاه‌ها

(الف) قرارگاه اصلی لشکر در حوالی پادگان دشت آزادگان مختصات ۹۲-۶۰ نقشه ۱/۵۰۰۰۰ قرار دارد.

(ب) یگان‌ها محل قرارگاه عملیاتی خود را با مختصات گزارش نمایند.

ف ل ۱۶ زه - سرهنگ ستاد لطفی

نسخه از نسخه
قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی
(دشت آزادگان)
فروردین ماه ۱۳۶۰

پیوست (ج) مخابرات طرح عملیاتی شهید عباسی

۱- وضعیت

الف- نیروی دشمن

(۱) به پیوست الف اطلاعاتی مراجعه شود.

(۲) امکانات دشمن

(الف) دشمن قادر است از شبکه‌های رادیویی و خطوط باسیم استراق سمع نماید.

(ب) دشمن قادر است روی شبکه‌های رادیویی پارازیت پخش نموده و ارتباط را مختل نماید.

(پ) دشمن قادر است محل بی‌سیم‌ها را ردیابی نموده و برای انهدام آنها اقدام نماید.

(ت) دشمن قادر است به وسیله عناصر خود یا توسط گلوله‌های توپخانه خطوط باسیم را قطع

نماید.

(ث) دشمن قادر است پس از شناسایی شبکه‌ها پیام‌های فریبنده ارسال نماید.

ب- نیروی خودی

به سازمان رزمی طرح عملیاتی مراجعه شود.

پ- زیر امر - جداشده

(۱) تیپ ۲ از لشکر جدا گردیده است.

(۲) تیپ ۵۵ هوابرد زیر امر لشکر ۱۶ می‌باشد.

(۳) گردان ۲۵۲ سوارزرهی زیر امر تیپ ۵۵ هوابرد خواهد شد.

۲- مأموریت

استقرار و بهره‌برداری و نگهداری یک سیستم ارتباطی مطمئن و دوجانبه به طوری که عملیات را از نظر

ارتباطی پشتیبانی نماید.

۳- اجراء

الف- تدبیر عملیات: چون عملیات آفندیست، لذا حداکثر بهره‌برداری از شبکه‌های رادیویی (بی‌سیم) و امربر به عمل آمده و در صورت نیاز می‌توان از سایر وسایل ارتباطی نیز استفاده نمود.

ب- تیپ ۱ زرهی

(۱) شبکه‌های ارتباطی لشکر را برابر مواد دستورات کار مخابرات (آ - ام) که قابل اجرا است برقرار نمایید.

(۲) ارتباط داخلی تیپ را برابر روش جاری و دستورات کار مخابرات تیپ برقرار نمایید.

پ- تیپ ۳

(۱) شبکه‌های ارتباطی لشکر را برابر مواد دستورات کار مخابرات (آ - ام) و اف - ام که قابل اجراء است برقرار نمایید.

(۲) ارتباط داخلی تیپ را برابر روش جاری و دستورات کار مخابرات تیپ برقرار نمایید.

ت- تیپ ۵۵ هوآرد

(۱) شبکه‌های ارتباطی لشکر را برابر مواد دستورات کار مخابرات (آ - ام) و اف - ام که قابل اجراء است برقرار نمایید.

(۲) ارتباط داخلی تیپ را برابر روش جاری و دستورات کار مخابرات تیپ برقرار نمایید.

ث- توپخانه لشکری

(۱) شبکه‌های ارتباطی لشکر را برابر مواد دستورات کار مخابرات (آ - ام) و اف - ام که قابل اجراء است برقرار نمایید.

(۲) ارتباط داخلی یگان‌های توپخانه لشکری را برابر روش جاری و دستورات کار مخابرات توپخانه برقرار نمایید.

ج- پشتیبانی لشکر

(۱) شبکه‌های ارتباطی لشکر را برابر مواد دستورات کار مخابرات (آ - ام) و اف - ام که قابل اجراء است برقرار نمایید.

(۲) ارتباط داخلی یگان‌های پشتیبانی را برابر روش جاری و دستورات کار مخابرات پشتیبانی را برقرار نمایید.

چ- گردان ۴۴۶ مهندسی

(۱) شبکه‌های ارتباطی لشکر را برابر مواد دستورات کار مخابرات (آ - ام) و اف - ام که قابل اجراء است برقرار نمایید.

(۲) ارتباط داخلی گردان را برابر روش جاری و دستورات کار مخابرات گردان برقرار نمایید.

ح- ستاد عملیات گروه دکتر چمران

شبکه (اف - ام) فرماندهی را برابر ماده ۱۲-۵۶ و مواد ۹-۳۲ برقرار نمایید.

خ- سپاه پاسداران خوزستان

شبکه اف - ام فرماندهی را برابر مواد (۱۲-۵۶) و (۹-۳۲) برقرار نمایید.

د- گردان ۴۷۵ مخابرات

(۱) شبکه‌های ارتباطی لشکر را برابر مواد دستورات کار مخابرات (آ - ام) و اف - ام که قابل اجراء

است برقرار نمایید.

(۲) ایستگاه رله را جهت اطمینان از ارتباط در منطقه جلو دایر و شبکه اف - ام لشکر را تقویت

نمایید.

(۳) بقیه ارتباطات طبق روش جاری خواهد بود.

ذ- دستورات هم‌آهنگی

(۱) از کلیدهای رمز که جدیداً تحویل گردیده استفاده شود.

(۲) پیام‌ها به طور کشف مخابره نشود.

(۳) از کدهای عملیاتی دستورات کار مخابرات حداکثر استفاده به عمل آید.

(۴) از جدول نشانی زمان باز و بستن شبکه و سکوت رادیویی برابر روش بهره‌برداری مورد استفاده

قرار گیرد.

(۵) سکوت رادیویی را در تمام مدت عملیات تا کشف تک رعایت نموده و فقط فرماندهی می‌تواند

سکوت رادیویی را لغو نماید.

(۶) تأمین مخابرات - تأمین رمز و تأمین فیزیکی را در تمام مدت عملیات رعایت نمایید.

(۷) ارتباط زمین به هوا تا رده گروهان پخش و مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

(۸) افسران مخابرات تیپ‌ها موظفند جهت بهره‌برداری از شبکه‌های ارتباطی زمین به هوا تا رده

گروهان آموزش لازم به مسئولین ارتباطی یگان‌ها بدهند.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۴۳

(۹) یگان‌های عمده دستورات کار مخابرات یدکی تهیه تا در صورت کشف و یا مفقود شدن دستورات کار اصلی از دستورات کار یدکی استفاده نمایند.

(۱۰) یگان‌ها موظفند کلیه غنائم جنگی مخابراتی را فوراً به مخابرات لشکر جهت بررسی تخلیه نمایند.

۴- اداری و لجستیکی: به طرح اداری و لجستیکی مراجعه شود.

۵- فرماندهی و مخابرات

الف- مخابرات

(۱) دستورات کار مخابرات موجود قابل اجراء می‌باشد.

(۲) محل افسر مخابرات لشکر در قرارگاه تاکتیکی لشکر می‌باشد.

ب- فرماندهی

(۱) محل قرارگاه عملیات تاکتیکی لشکر در دشت آزادگان خواهد بود.

(۲) محل قرارگاه تاکتیکی مقدم لشکر به دنبال تیپ ۵۵ هوارد خواهد بود.

(۳) سایرین محل پاسگاه فرماندهی خود را بلافاصله گزارش نمایند.

رسید اطلاع دهید.

ف ل ۱۶ زرهی - سرهنگ زرهی ستاد لطفی

ضمائم:

(۱) دیاگرام شبکه (اف - ام) فرماندهی

(۲) دیاگرام شبکه (اف - ام) اطلاعات

(۳) کد قراردادی کلمات و حروف و اعداد.

کد قراردادی کلمات و حروف و اعداد							ق ع ل ۱۶ ز ر ه ی (مخ) ماده ۹-۳۲
تاریخ اجراء							نسخه از نسخه
عنوان	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
(۰) صفر	دشمن	ایمان	بیر	شهلا	گرگ	مهر	قصه
(۱) یک	دودمان	اکبر	بوق	شام	کباب	مربا	قادر
(۲) دو	دختر	اختر	برنا	شمس	کره	موم	قدیر
(۳) سه	ده	الماس	برادر	شربت	گاه	مربع	قهوه
(۴) چهار	دکتر	اقبال	بابا	شبو	کبک	مرگ	قاضی
(۵) پنج	دبیر	اسکندر	بیان	شقایق	کار	منور	قند
(۶) شش	دربان	ایوب	بال	شخم	کتاب	مدیون	قریش
(۷) هفت	دلچک	احمد	بهمن	شعله	کریم	مرد	قمری
(۸) هشت	دکمه	ایرج	بیتا	شرم	کرامت	مشهد	قمر
(۹) نه	دهان	اردشیر	بهار	شاخ	کتان	مرغ	قوس
الف	دیده	افشین	بام	شغل	کشتی	مس	قنارسی
ب	دلاور	الهام	بید	شیک	کفش	مثبت	قناد
پ	داور	آذر	برق	شمال	کلبه	مطرب	قورباغه
ت	دشنه	اتابک	برزگ	شراره	کمک	معطر	قپان
ث	داود	اسماعیل	باران	شرق	کوتاه	میکرب	قاصد
ج	دندان	آینده	باد	شدید	کوره	مسواک	قلم
چ	درخت	ارس	بابک	شهاب	کامل	منفی	قالیط
ح	دیوار	آهن	بینی	شهریور	کج	ملک	قالب
خ	دوش	اندک	بلند	شاد	کاسب	مرجان	قوت
د	دامغان	آغاز	بنا	شنبه	کیهان	ماست	قدرت
ذ	درسته	آرزو	بنزین	شیشه	کلید	موحد	قصد
ر	درک	آفتاب	بهرام	شجاع	کیسه	مبارک	قصر
ز	دنده	افشان	باستان	شبان	کشف	مژده	قمصر
ژ	درد	اژدها	بیدار	شکر	کارد	مباشر	قیصر
س	داریوش	ایران	برنامه	شداد	کبرا	ماهر	قصاب
ش	دلیله	انار	بوستان	شیراز	کافه	منیژه	قاصدک

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۴۵

ص	دست	امید	باغ	شاداب	کمک	مردم	قهره
ض	دام	امیر	بیمار	شاهین	کاخ	مردان	قندان
ط	دوست	امین	برفک	شوش	کوچ	مسافر	قیراط
ظ	دود	افق	بقال	شنا	کالج	مزار	قماش
ع	دکان	اشک	بادام	شن	کرمان	مخالف	قمقمه
غ	دلالت	ایوان	بسته	شتر	کمر	مار	قابل
ف	داد	آموزش	باختر	شب	کتیرا	موسی	قبلاً
ق	دلمه	آتش	برگ	شور	کوسه	مجید	قربان
ک	دستار	اخوان	بلوط	شانه	کوثر	مراد	قلاّب
گ	دیار	اطلس	بازو	شیره	کرباس	محسن	قلاده
ل	دین	آزرده	بیزار	شتاب	کرخه	مهربان	قشون
م	دامن	اساس	بغل	شکل	کش	مدد	قاب
ن	درشت	افکار	بزم	شکنجه	کاشف	مهراب	قطر
و	داس	آبنوس	باقر	شلوار	کشمش	مانع	قبول
هـ	دنبه	اصناف	بیل	شاعر	کتابیون	موافق	قامت
ی	دیدن	آرامش	باز	شاگرد	کتیبه	مشکی	قرص
ممیز (/)	داراب	ادبا	بهشت	شیرینی	کلنگ	مسکین	قوری
پرانتر باز)	دریا	احد	برزگر	شوق	کوچک	مشرق	قرقره
پرانتر بسته)	درجه	اشرف	بلبل	شکلات	کربلا	مغرب	قرمز
خط تیره (-)	دوات	اسد	باطل	شمع	کوفته	محمد	قشنگ
شماره پیروی	دیگ	آهو	بیکار	شهباز	کیک	منصور	قنبر
شماره بازگشتی	درفش	ابریشم	بشارت	شیدار	کلم	میله	قاسم
شماره امریه	داخل	ابر	بیژن	شبنم	کشک	مریم	قرقی

از: قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی (ر-۳)

شماره: ۲۰۱/۰۸/۱/۴۱۷

تاریخ: ۶۰/۱/۱۸

دستور جزء به جزء شماره ۲۰

مدرک:

الف- دستور پدافندی شماره ۹ و جزء به جزء شماره ۱۹.

ب- امریه شماره ۳۰۰۱/۷۱/۶۱ - ۶۰/۱/۱۸ ق ع جنوب.

تغییرات در سازمان رزمی:

الف- گروه رزمی ۲۹۱ از زیر امر لشکر رها می‌گردد.

ب- گردان ۲۲۷ تانک از زیر امر تیپ ۵۵ هوابرد خارج و به تیپ ۳ ملحق می‌گردد.

پ- گردان ۲۵۲ سوارزرهی زیر امر تیپ ۵۵ هوابرد.

ت- گروه عملیاتی دکتر چمران مستقر در طراح زیر امر تیپ ۳.

۱- در وضعیت یگان‌های در خط شامل تیپ ۳ و تیپ ۵۵ هوابرد تغییری حاصل نشده است.

۲- مأموریت بدون تغییر.

۳- تیپ ۳ زرهی:

الف- گردان ۲۲۷ تانک را زیر امر بگیرید.

ب- سپاه پاسدارا حمیدیه و گروه دکتر چمران مستقر در طراح را زیر امر بگیرید.

پ- در منطقه ساچت و طراح پدافند نمایید.

۴- تیپ ۵۵ هوابرد:

الف- گردان ۲۲۷ تانک و گروهان سوارزرهی را رها سازید.

ب- گردان ۲۵۲ سوارزرهی را زیر امر بگیرید.

پ- در اجرای مأموریت قبلی که در دستور جزء به جزء شماره ۱۹ ابلاغ گردیده است، با اعزام

شکارچیان تانک در جناحین از بکار بردن احتیاط دشمن جلوگیری نمایید.

۵- گردان ۲۵۲ سوارزرهی:

زیر امر تیپ ۵۵ هوابرد قرار بگیرید.

۶- گروه رزمی ۲۹۱:

الف- ضمن هم‌آهنگی با تیپ ۵۵ هوابرد گروهان سوار زرهی را زیر امر بگیرید.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۴۷

ب- پس از استقرار یگانی از تیپ ۳ در منطقه طراح به صورت نفوذی از منطقه خارج و با رعایت کلیه اصول تأمینی به لشکر ۷۷ ملحق شوید.

۷- توپخانه لشکری:

الف- گردان ۳۹۴ توپخانه ۱۵۵م خک - کم تیپ ۵۵ هوابد.

ب- گردان ۳۸۲ توپخانه ۱۵۵م خک - کم تیپ ۳ زرهی.

پ- آتشبار سوم گردان ۳۲۱ ت ۱۵۵م خک تقویت گردان ۳۸۲.

ت- گردان ۳۲۱ ت (-) ۱۵۵م خک تقویت گردان ۳۹۴ کم تیپ ۱ به هنگام وارد عمل شدن.

ث- گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵م خک عمل کلی.

ج- آتشبار ۳۳۳ توپخانه ۱۳۰م عمل کلی.

چ- آتشبار کاتیوشا ۱۲۲م عمل کلی.

۸- گد ۴۴۶ مهندس:

الف- کلیه بولدوزرها و لودرها را با شناسایی قبلی در محل مناسبی در پشت رودخانه مالکیه نزدیک پل مستقر نمایید.

ب- با هم‌آهنگی ف تیپ ۵۵ و ف تیپ ۱ نسبت به تهیه مواضع تانک و سایر سلاح‌های سنگین در غرب سوسنگرد به محض عبور تیپ ۵۵ از پل اقدام نمایید.

پ- گروهان پل را به منظور محافظت و بازسازی احتمالی در نزدیک پل احداثی در منطقه سوسنگرد روی رودخانه مالکیه مستقر نمایید.

ت- گروه‌های مین‌یاب گروهان ۱ و ۳ را زیر امر تیپ ۱ و تیپ ۵۵ هوابد قرار دهید.

۹- سپاه پاسداران خوزستان

الف- سپاه پاسداران سوسنگرد کماکان زیر امر تیپ ۵۵ هوابد خواهد بود.

ب- سپاه پاسداران حمیدیه را زیر امر تیپ ۳ قرار دهید.

۱۰- ستاد نامنظم آقای دکتر چمران

الف- گروه‌های مستقر در حوالی سوسنگرد کماکان زیر امر تیپ ۵۵ هوابد خواهد بود.

ب- گروه‌های مستقر در حوالی ساچت و طراح را زیر امر تیپ ۳ زرهی قرار دهید.

۱۱- تیپ ۱ (-) احتیاط:

الف- آماده باشید در منطقه هریک از تیپ‌های ۳ و ۵ بکارروید، تقدم ۱ در منطقه تیپ ۵۵ هوابد.

ب- ضمن شناسایی و هم‌آهنگی با تیپ ۵۵ هوآرد محل مناسبی در حوالی ابوحمیظه انتخاب و در ساعت «س» روز «۱-ر» منطقه را اشغال نمایید.

۱۲- دستورات هم‌آهنگی:

الف- سازمان رزمی به محض دریافت قابل اجراء است.

ب- طرح عملیاتی لشکر متعاقباً ارسال خواهد شد.

رسید اطلاع دهید.

فرمانده لشکر ۱۶ زرهی: سرهنگ زرهی ستاد سیروس لطفی

گیرندگان:

۱. تیمسار ف نزاجا (مد عملیات) جهت استحضار.
۲. تیمسار ف نزاجا (عملیات جنوب) جهت استحضار.
۳. ف ل ۹۲ زرهی جهت صدور دستورات لازم به تیپ ۳ آن لشکر جهت اجرای هم‌آهنگی‌های لازم.
۴. فرمانده سپاه پاسداران خوزستان جهت آگاهی و اقدام لازم.
۵. ستاد هم‌آهنگی عملیات نامنظم آقای دکتر چمران جهت آگاهی و اقدام لازم.
۶. ف تیپ ۱ زرهی جهت اقدام.
۷. ف تیپ ۳ زرهی جهت اقدام.
۸. ف تیپ ۵۵ هوآرد جهت اقدام.
۹. ف توپخانه ل جهت اقدام.
۱۰. ف گروه رزمی ۲۹۱ جهت اقدام.
۱۱. ف گردان ۲۵۲ سوارزرهی جهت اقدام.
۱۲. ف گد مهندس جهت اقدام.
۱۳. ارکان ۱ و ۲ و ۴ ل جهت آگاهی و هم‌آهنگی لازم.

۲۰۱/۰۸/۱/۶۶۸

۶۰/۲/۳۰

دستور جزء به جزء شماره ۲۱

مدرک: طرح عملیاتی شهید عباسی

تغییرات در سازمان رزمی

احتیاط لشکر: احتیاط تیپ ۱ زرهی

۱- یگان‌های لشکر به مواضع تعیین شده حرکت و مستقر گردیده‌اند.

۲- لشکر ضمن اجرای مأموریت محوله در طرح عملیاتی شهید عباسی در تقدم یکم مواضع پدافندی فعلی را حفظ نموده در صورت تهدید مواضع پدافندی در جبهه طراح تک را متوقف بنماید.

۳- تیپ ۵۵ هد مأموریت بدون تغییر.

۴- تیپ ۱ زرهی:

الف- مأموریت بدون تغییر.

ب- احتیاط خود را بنا به دستور لشکر به کار برید و استعداد و محل آن را گزارش نمایید.

۵- تیپ ۳ زرهی:

با تمام تلاش و با نیروهای موجود در جبهه طراح پدافند نموده و از نفوذ دشمن جلوگیری و پیش‌روی دشمن را در مواضع فعلی سد نمایند و یک آتش تهیه فریبنده از ساعت ۰۳۳۰ روز ۶۰/۲/۳۱ به مدت
اجراء نمایید.

۶- گد مهندسی:

الف- پل‌های شماره ۱ و ۲ روی رودخانه مالکیه را نگهداری نماید.

ب- پس از عقب‌نشینی احتمالی یگان‌ها با هماهنگی تیپ هوابرد نسبت به جمع‌آوری پل‌ها اقدام نمایند.

۷- دستورات هماهنگی یگان‌های تک‌ور پس از وصول به هدف سریعاً تجدید سازمان و تحکیم هدف نموده آماده مقابله با پاتک دشمن باشند.

در صورت برخورد به مواضع مستحکم دشمن از قبول تلفات زیاد خودداری شود.

۸- وصول اعلام دارید.

ف - ل ۱۶ زرهی - سرهنگ زرهی ستاد لطفی

گیرندگان

قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب

دستور جزء به جزء شماره ۲۲

مدرک: امریه شماره ۲۰۱-۰۸/۷۰ - ۶۰/۲/۲۲ نزاچا - طرح عملیاتی شهید عباسی نقشه ۱:۵۰۰۰۰ سوسنگرد.

تغییرات در سازمان رزمی:

گد عملیاتی ژاندارمری سوسنگرد و گروه دکتر چمران و گردان ۲۵۲ سوارزهی از زیر امر تیپ ۵۵ هد خارج و زیر امر تیپ ۱ قرار می‌گیرد.

۱- لشکر ۱۶ زهی از هوفل (۹۹۰۰۰ - ۳۲۰۰۰) تا غرب چولانه (۹۲۵۰۰ - ۲۴۰۰۰) با تیپ ۵۵ هد در شمال و تیپ ۱ در جنوب پدافند می‌نماید و تیپ ۳ زهی در منطقه طراح سعدون حمودی به پدافند خود ادامه می‌دهد.

۲- تیپ ۵۵ هد:

الف- از هوفل (۹۹-۳۲) تا (۹۵۳۰۰ - ۲۸۰۰۰) پدافند نمایید.

ب- با اعزام گشتی شناسایی نسبت به تعیین محل و مواضع جدید دشمن و کسب اطلاع از پل سابله اقدام نمایید.

پ- نسبت به اعزام گشتی رزمی به مواضع دشمن اقدام نمایید.

ت- با اعزام شکارچیان تانک در مسیر جاده دهلاویه - احمیر و اجرای کمین بر علیه دشمن اقدام نمایید.

ث- معابر وصولی احتمالی دشمن را مین‌گذاری نمایید (با نقشه و مدارک کامل تهیه گردد که به سرعت بتوان جمع‌آوری نمود).

ج- پاسدار رزمی به جلوی مواضع پدافندی اعزام دارید.

۳- تیپ ۱:

الف- از مختصات (۹۵۳۰۰ - ۲۸۰۰۰) تا غرب چولانه (۹۲۵۰۰ - ۲۴۵۰۰) پدافند نمایید.

ب- نسبت به اعزام پاسدار رزمی به جلو اقدام نمایید.

پ- با اعزام گشتی شناسایی و گشتی رزمی در مسیر چولانه - دغاغله - پل الوان اقدام نمایید.

ت- اطلاعات لازم در مورد پل الوان و مختصات دقیق آن اقدام نمایید.

ث- معابر وصولی احتمالی را با ایجاد موانع و مین‌گذاری سد نمایید (با نقشه و مدارک کامل تهیه گردد که به سرعت بتوان جمع‌آوری کرد).

۴- تیپ ۳ زهی:

الف- مأموریت بدون تغییر می‌باشد.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۵۱

- ب- نسبت به تهیه مواضع جهت یگان احتیاط تیپ اقدام نمایید.
- پ- نسبت به ایجاد میادین مین و مواضع فریبنده و موانع ضدتانک در منطقه اقدام نمایید.
- ت- جلوی مواضع پدافندی را مین‌گذاری نمایید.
- ۵- توپخانه لشکری:
- الف- با اعزام دیده‌بانان ورزیده به یگان‌های در خط بنا به درخواست یگان‌ها نسبت به اجرای آتش دقیق و مؤثر اقدام نمایید.
- ب- در تمام مدت آماده اجرای مأموریت باشید.
- پ- گردان ۳۲۱ کم تیپ ۱
- ت- گردان ۳۹۴ کم تیپ ۵۵ هد.
- ث- ۲ آتشبار ۱۷۵ م ع ک
- ج- آتشبار کاتیوشا ع ک
- ۶- گد ۴۴۶ مهن:
- الف- در مورد مرمت جاده‌ها تا مواضع یگان‌ها اقدام نمایید.
- ب- در تمام مدت پل‌های شماره ۱ و ۲ را بازدید و آماده عبور نگهدارید.
- ۷- دستورات هماهنگی
- الف- تیپ ۱ و تیپ ۵۵ هماهنگی‌های لازم را در مورد مواضع مقدم به عمل آورند.
- ب- پیش‌بینی مهمات برای عملیات مداوم انجام گیرد.
- پ- نسبت به تهیه جاده‌های عرضی در مناطق عقب یگان‌ها اقدام نمایید.
- ت- با استفاده از سنگر و ایجاد پراکندگی کافی و فاصله بین تانک و خودروها اثرات ترکش گلوله‌های غیرمستقیم را به حداقل برسانید.
- رسید اطلاع دهید.

ف ل ۱۶ زهی - سرهنگ ستاد سیروس لطفی

پیوست الف کالک عملیاتی

گیرندگان

از: ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن سوم (عملیات) شماره: ۱ - ۲۰۱/۴۸
 به: گیرندگان مراجعه شود تاریخ: ۱۳۶۰/۱۱/۳۱

در مورد طرح تجدیدنظرشده مهدی

بدینوسیله طرح تجدیدنظرشده مهدی به شرح زیر به پیوست ^{تقدیم} ارسال می گردد. ^{مقرر} فرمایید وصول آنرا دستور

اعلام فرمایند.

فرمانده لشکر ۹۲ زرهی - سرهنگ ستاد قاسمی نو

معتبر است به جای رئیس رکن سوم سرگرد خسروشاهی

گیرندگان:

ت ف ق ت نزا (جنوب)	نسخه ۲ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۵ برگ و دو قطعه کالک)
ف تیپ ۱	نسخه ۳ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۳ برگ و ۱ قطعه کالک)
ف تی ۲	نسخه ۴ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۳ برگ و ۲ قطعه کالک)
ف تیپ ۳	نسخه ۵ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۳ برگ و ۲ قطعه کالک)
ف توپخانه لشکر	نسخه ۶ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۳ برگ و ۲ قطعه کالک)
ف گردان ۲۸۳	نسخه ۷ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۳ برگ و ۱ قطعه کالک)
ف گردان ۱۲۱	نسخه ۸ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۳ برگ و ۱ قطعه کالک)
ف گردان ۴۲۹ مهندس	نسخه ۹ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۳ برگ و ۱ قطعه کالک)
ف گردان ۴۷۹ مخابرات	نسخه ۱۰ از ۱۵ نسخه	(شامل ۹ برگ و ۱ قطعه کالک) بدون پیوست ب
ف قرارگاه لشکر	نسخه ۱۱ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۳ برگ و ۱ قطعه کالک)
ف سپاه پاسداران	نسخه ۱۲ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۳ برگ و ۱ قطعه کالک)
ف عملیات نامنظم	نسخه ۱۳ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۳ برگ و ۲ قطعه کالک)
ف لشکر ۱۶ زرهی	نسخه ۱۴ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۵ برگ و ۲ قطعه کالک)
ف لشکر ۷۷	نسخه ۱۵ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۳ برگ و ۲ قطعه کالک)
رکن سوم لشکر	نسخه ۱ از ۱۵ نسخه	(شامل ۱۳ برگ و ۲ قطعه کالک)

توجه:

گردان های ۲۸۳ سوارزرهی، ۱۲۱ پیاده زرهی و قرارگاه لشکر پس از رؤیت طرح آن را به رکن سوم عودت دهند.

پس از تهیه پیوست ت طرح آتش پشتیبانی بایستی جهت نزا، تی ۲، تیپ ۳، توپخانه سپاه، گروه نامنظم، ل ۱۶ و ۷۷ یک نسخه فرستاده شود (پیوست ت طی شماره $\frac{۲۰۱/۴۸/۱۱}{۶۰/۱/۳۱}$ به یگان فرستاده شد).

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۵۳

نسخه ۱ از ۱۵ نسخه
لشکر ۹۲ زرهی (رکن ۳)
اهواز - ایران
فروردین‌ماه سال ۱۳۶۰

طرح عملیاتی تجدیدنظرشده مهدی

مدرک:

دستورات شفاهی فرماندهی کل قوا و امریه ۳۰۰۱/۱/۸۲۳ - ۶۰/۱/۲۷ و نقشه ۵۰۰۰۰: ۱ منطقه.

سازمان رزمی. پیوست الف

۱- وضعیت

الف- دشمن. پیوست (ب) اطلاعات

ب- خودی:

(۱) ارتش جمهوری اسلامی ایران در غرب و جنوب‌غربی کشور جلوی نفوذ نیروهای متجاوز عراق را سد نموده و با اجرای تک‌های محدود متجاوز را از خاک کشور اسلامی بیرون رانده و خط مرزی را ترمیم می‌نماید.

(۲) لشکر ۲۱ حمزه در مواضع فعلی مستقر و جناح شمالی لشکر را تأمین می‌نماید.

(۳) لشکر ۱۶ زرهی ضمن حفظ مواضع پدافندی از مختصات ۹۹ - ۳۳ تا ۶۷ - ۵۲ با اجرای یک تک محدود سوسنگرد را تأمین می‌نماید.

(۴) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران باتوجه به مقدرات خود، در صورت مساعد بودن هوا، عملیات لشکر را پشتیبانی می‌نماید.

(۵) هوانیروز باتوجه به مقدرات خود، در صورت مساعد بودن هوا، عملیات لشکر را پشتیبانی می‌نماید.

پ- مفروضات:

(۱) وضعیت جوئی امکان اجراء و ادامه عملیات را خواهد داد.

(۲) استعداد و گسترش نیروی متجاوز در منطقه الله اکبر تا تهیه نهایی و آغاز تک تغییر محسوسی نخواهد کرد.

(۳) توانایی‌های متجاوز برای تقویت نیروهای خود در منطقه الله اکبر تا روز «ر» تغییر نخواهد کرد.

(۴) نیروی هوایی، برتری هوایی نسبی خود را بر دشمن حفظ خواهد کرد.

ت- زیر امر و جدأشده: برابر سازمان رزمی.

۲- مأموریت:

لشکر ۹۲ زرهی مأموریت دارد ضمن حفظ مواضع پدافندی با اجرای یک تک محدود توسط تیپ ۳ زرهی در ساعت «س» روز «ر» ارتفاعات الله اکبر را تصرف نماید، سپس آماده می‌گردد در صورت امکان بنا به دستور به سمت بستان پیشروی نماید.

۳- اجراء:

الف- تدابیر عملیات پیوست پ (کالک عملیات)

(۱) مانور: لشکر ۹۲ زرهی با تیپ ۱ زرهی از ملیحان تا آب تیمور پدافند می‌نماید و تیپ ۳ زرهی با استفاده از یگان‌های پیاده مکانیزه سازمانی و یک گردان از سپاه پاسداران و یک گردان نیروی نامنظم زیر امر خود به حالت پیاده تک نموده و ارتفاعات الله اکبر را تصرف می‌نماید.
(۲) آتش:

(الف) تقدم آتش با تیپ ۳ زرهی می‌باشد.

(ب) پیوست (ت) طرح آتش پشتیبانی.

ب- تیپ ۱ زرهی

(۱) در مواضع مربوطه پدافند نمایید.

(۲) با اجرای آتش شدید از هرگونه جابه‌جایی دشمن جلوگیری نمایید.

(۳) همکاری‌های لازم در مورد تغییر مکان گردان ۳۳۰ توپخانه به عمل آورید.

(۴) به منظور غافلگیر و گیج شدن دشمن، هم‌زمان با اجرای عملیات یک طرح جدی یا نمایشی با اتکاء به مقدرات خود تهیه و به مورد اجراء بگذارید.

پ- تیپ ۲ زرهی

(۱) به محض وصول این طرح شناسایی‌های لازم را با هماهنگی تیپ ۳ انجام و در مختصات ۹۸ -

۴۶ مستقر شوید.

(۲) گردان ۳۲۰ توپخانه را در تقویت آتش گردان ۳۱۸ توپخانه قرار دهید.

(۳) مواضع تیپ ۳ را شناسایی کرده و آماده شوید پس از پیشروی تیپ ۳ مواضع فعلی آن تیپ را

اشغال نمایید.

(۴) استقرار خود را گزارش کنید.

ت- تیپ ۳ زرهی

(۱) با استفاده از یگان‌های پیاده مکانیزه سازمانی و گردان پاسدار و گروه‌های نامنظم زیر امر به صورت دورانی و حمله به پشت مواضع دشمن و هم‌چنین در جبهه، با استفاده از تاریکی شب (زمان وصول پیاده‌ها به خط هجوم و هدف اول سپیده‌دم باشد) غافلگیرانه در ساعت «س» روز «ر» تک نمایید.

(۲) با یگان‌های تانک پس از خنثی شدن خط اول عناصر زرهی و ضد زره دشمن توسط پیاده مبادرت به تک سریع نموده و به سرعت مقاومت‌های دشمن را منهدم و هدف را تصرف کنید.

(۳) از وارد عمل شدن احتیاط دشمن جلوگیری کنید.

(۴) میادین مین احتمالی دشمن را در جریان حمله کشف و پاک نموده و معابر لازم را باز و علامت-گذاری کنید.

(۵) گروهان تقویت‌شده اعزامی از گردان ۱۲۱ را زیر امر بگیرید.

(۶) تأمین ساحل شمالی رودخانه کرخه را در حین تک برقرار سازید.

(۷) حمله یگان‌های زرهی بایستی با سرعت و شدت هرچه بیشتر هدایت شود و قبلاً موضع متصرفی در روی زمین کشیده شده و فرماندهان تانک کاملاً توجیه گردیده و بدانند که بعد از تصرف هدف چگونه باید مواضع خود را مستحکم نموده و آماده برای دفاع در مقابل تک مقابله دشمن باشند.

ث- گردان ۲۸۳ سوارزرهی

(۱) در مواضع فعلی پدافند نمایید.

(۲) با اجرای آتش شدید توپخانه از حرکات دشمن قویاً جلوگیری نمایید.

(۳) به منظور غافلگیر و گیج شدن دشمن هم‌زمان با اجرای عملیات یک طرح جدی نمایشی با اتکاء به مقدرات خود تهیه و به مورد اجراء بگذارید.

ج- گردان ۱۲۱ پیاده مکانیزه

(۱) به محض دریافت این طرح یک گروهان پیاده زرهی تقویت‌شده با دسته موشک تاو و دسته خمپاره‌انداز ۱۲۰م زیر امر تیپ ۳ قرار دهید.

(۲) با مراجعه به رکن ۴ لشکر در مورد وسایل ترابری اقدام کنید.

چ- گردان ۴۲۹ مهندس

(۱) در صورت برخورد یگان‌ها به میدان مین در مورد پاک‌سازی و تهیه معبر اقدام کنید.

(۲) کلیه امکانات گروهان ۲ مهندس را در اختیار گروهان ۳ مهن زیر امر تیپ ۳ زرهی قرار دهید.

(۳) پس از تصرف ارتفاعات الله اکبر سریعاً در مورد تهیه مواضع اقدام نمایید.

(۴) جلو ارتفاعات الله اکبر را پس از تصرف مین گذاری کنید.

ح- گردان ۴۷۹ مخابرات

- ارتباط رادیو رله پاسگاه رده جلو و عقب یگان‌ها را برقرار نمایید.

خ- توپخانه لشکری

(۱) گردان ۳۲۰ و ۳۳۰ را در تقویت گردان ۳۱۸ قرار دهید.

(۲) گردان‌های ۳۲۰ و ۳۳۰ را پس از شناسایی و تهیه مواضع مستقر نمایید.

(۳) گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵م و آتشبار ۳۳۳ توپخانه عمل کلی تقویت.

د- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خوزستان

(۱) مأموریت واگذاری از طریق تیپ ۳ را اجراء نمایید.

(۲) هماهنگی و همکاری‌های لازم را در اجرای عملیات به عمل آورید.

ذ) ستاد نامنظم (گروه برادر دکتر چمران)

(۱) مأموریت واگذاری از طریق تیپ ۳ را اجراء نمایید.

(۲) هماهنگی و همکاری لازم را در اجرای عملیات به عمل آورید.

ر- قرارگاه لشکر

(۱) پاسگاه رده جلو را در مختصات ۹۹ - ۴۵ مستقر نمایید.

(۲) تأمین پاسگاه رده جلو را برقرار سازید.

ز- دستورات هماهنگی

(۱) ساعت «س» روز «ر» متعاقباً ابلاغ خواهد شد.

(۲) مسئولین سلاح‌های ضدتانک بنام مشخص گردد.

(۳) این طرح به محض وصول قابل طرح ریزی و بنا به دستور قابل اجراء است.

(۴) به میادین مین احتمالی دشمن توجه نموده و گروه‌های مین‌برداری و مین‌گذاری همراه

یگان‌های تک‌ور اعزام نمایید.

(۵) به کلیه پرسنل تفهیم گردد که حق جمع‌آوری غنائم جنگی را ندارند.

(۶) مسئولین تخلیه اسرای جنگی مشخص گردند.

(۷) با مسئولین سپاه پاسدار و گروه‌های نامنظم هماهنگی‌های لازم به عمل آید.

(۸) برقراری ارتباط بی‌سیم با کلیه یگان‌های سازمانی و زیر امر تأکید می‌شود.

(۹) دیده‌بان مقدم توپخانه با عناصر کمین‌کننده در مسیر حرکت احتیاط دشمن اعزام شود.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۵۷

(۱۰) وسایل و خودروهای بجا مانده دشمن که تخلیه آن مقدور نیست تخریب گردد.
(۱۱) یگان‌ها پیش‌بینی مهمات کافی برای این عملیات و ادامه آن بنمایند.

۴- اداری و لجستیکی

به پیوست (ت) اداری مراجعه شود.

۵- فرماندهی و مخابرات

الف- مخابرات: برابر دستور کار ثابت مخابراتی.

ب- فرماندهی: فرماندهی در حین عملیات در پاسگاه رده مقدم لشکر به مختصات ۹۹ - ۴۵ خواهد بود.
رسید اطلاع دهید.

ف ل ۹۲ زرهی - سرهنگ زرهی ستاد قاسمی‌نو

پیوست‌ها:

الف) سازمان رزمی

ب) اطلاعات

پ) کالک عملیات

ت) طرح آتش پشتیبانی

ث) اداری و لجستیکی

گیرندگان:

ت ف ق ت نزا	نسخه ۲ از ۱۵ نسخه	ف گردان ۴۷۹ مخ	نسخه ۱۰ از ۱۵ نسخه
ف تیپ ۱	نسخه ۳ از ۱۵ نسخه	ف گر ف ل	نسخه ۱۱ از ۱۵ نسخه
ف تی ۲	نسخه ۴ از ۱۵ نسخه	ف سپاه پاسداران	نسخه ۱۲ از ۱۵ نسخه
ف تیپ ۳	نسخه ۵ از ۱۵ نسخه	ف ع نامنظم	نسخه ۱۳ از ۱۵ نسخه
ف ت ل	نسخه ۶ از ۱۵ نسخه	ف ل ۱۶	نسخه ۱۴ از ۱۵ نسخه
ف گردان ۲۸۳	نسخه ۷ از ۱۵ نسخه	ف لشکر ۷۷	نسخه ۱۵ از ۱۵ نسخه
ف گردان ۱۲۱	نسخه ۸ از ۱۵ نسخه	رکن ۳ ل ۹۲	نسخه ۱ از ۱۵ نسخه
ف گردان ۴۲۹ مهندس	نسخه ۹ از ۱۵ نسخه		

پیوست الف: سازمان رزمی

تیپ ۱ زرهی

قرارگاه و گروهان قرارگاه تیپ
گردان ۲۳۱ تانک
گردان ۲۳۲ تانک
گردان ۲۶۴ تانک
گردان ۱۶۵ پیاده مکانیزه
گردان ۳۱۲ ت ۱۵۵م کم
گروهان ۱ گردان بهداری زیر امر
گروهان ۱ گردان ۴۲۹ مهندس زیر امر
گروهان ۱ گردان نگهداری

تیپ ۲ زرهی

قرارگاه و گروهان قرارگاه تیپ
گردان ۲۵۶ تانک
گردان ۲۰۷ تانک
گردان ۱۰۵ پیاده مکانیزه
گروهان ۲ گردان ۴۲۹ مهندس زیر امر
گروهان ۲ گد بهداری زیر امر
گروهان ۲ گد نگهداری زیر امر

توپخانه لشکری

ارکان و آتشبار ارکان توپخانه
گردان ۳۲۰ ت ۱۵۵م تقویت گردان ۳۱۸
گد ۳۳۰ ت ۱۵۵م تقویت گردان ۳۱۸
گردان ۳۸۸ ۱۷۵م عمل کلی تقویت
گردان ۳۱۸
آتشبار گردان ۳۸۷ عمل کلی
آتشبار ۳۴۳ ۱۳۰م
آتشبار ۳۳۳ ۱۳۰م تقویت گردان ۳۱۸
آتشبار ۳۶۹ کاتیوشا ۱۲۲م عمل کلی
آتشبار گد ۳۹۰ ت ۲۰۳م عمل کلی تقویت
گردان ۳۱۲
آتشبار ۳۰۱ ۱۰۵م عمل کلی
آتشبار ۳۰۲ ۱۰۵م عمل کلی
آتشبار ۱/۳۸۱ ۱۵۵م عمل کلی
آتشبار ۳ گد ۳۸۱ ۱۵۵م عمل کلی

تیپ ۳ زرهی

قرارگاه و گروهان قرارگاه تیپ
گردان ۲۶۱ تانک
گردان ۲۹۳ تانک
گردان ۱۰۰ پیاده مکانیزه
گردان ۱۴۵ پیاده مکانیزه
گردان ۳۱۸ ت ۱۵۵م کم
گروهان ۳ گردان ۴۲۹ مهندس زیر امر
گروهان ۳ گد بهداری زیر امر
گروهان ۳ گد نگهداری زیر امر
سپاه پاسداران مستقر در الله اکبر زیر امر
گروه نامنظم مستقر در الله اکبر زیر امر
گروهان پیاده تقویت شده با دسته موشک تاو و
دسته خمپاره انداز گردان ۱۲۱

پشتیبانی لشکر

ارکان و گروهان ارکان و پشتیبانی

گردان نگهداری (ـ)

گردان بهداری (ـ)

گردان آماد و ترابری

عده‌های لشکری

قرارگاه و گروهان قرارگاه لشکر

گردان ۲۸۳ سوارزهی

گردان ۲۲۱ سوارزهی

گردان ۱۲۱ پیاده مکانیزه

گردان ۴۲۹ مهندس (ـ)

گردان ۴۷۹ مخابرات (ـ)

پیوست ب اطلاعات به طرح عملیات تجدیدنظر شده مهدی

۱- خلاصه وضعیت دشمن

الف- ترکیب

- (۱) تیپ ۳۵ زرهی (شامل ۳ گردان تانک و یک گردان مکانیزه) از بستان تا الله اکبر.
- (۲) تیپ ۱۴ مکانیزه لشکر ۹ (شامل ۳ گردان مکانیزه و یک گردان تانک)
- (۳) تی ۴۳ زرهی لشکر ۹ (شامل ۳ گردان تانک و یک گردان مکانیزه) از هویزه تا حمودی فردوس در شمال و جنوب کرخه کور.
- (۴) سایر پشتیبانی‌های رزمی.

ب- گسترش:

- (۱) به کالک ضمیمه الف مراجعه شود.
- (۲) به استعداد تفسیر عکس‌های هوایی ۵۹/۱۲/۲۷ و ۶۰/۱۰/۱۴ و ۶۰/۱۱/۲۵ تعداد ۳۶ دستگاه تانک و نفربر در ارتفاعات الله اکبر روبه‌روی یگان‌های تیپ مستقر می‌باشند.
- (۳) تعداد ۹ دستگاه توپ ضدهوایی در ضلع شمال شرقی و جلو ارتفاعات مستقر می‌باشد.
- (۴) در جلو ارتفاعات الله اکبر حدود ۱۰ قبضه دستگاه ضدتانک و تفنگ ۱۰۶ مستقر می‌باشد.
- (۵) در ابتدای شحیطیه ۶ دستگاه تانک ۵ دستگاه کامیون و یک قبضه ضدهوایی.
- (۶) به طور کلی نیروهای درگیر دشمن در منطقه الله اکبر یک گروه رزمی شامل یک گردان تانک (اسکندری) و یک گروهان پیاده (از گردان ۱۳ مکانیزه و یک گروهان نیروی مخصوص).

ث- تقویت‌ها:

(۱) تقویت نزدیک:

- (الف) در ۱۰ کیلومتری غرب الله اکبر حدود یک گروهان تانک و یک گروهان مکانیزه مستقر است.
- (ب) در ۱۴ کیلومتری غرب الله اکبر (شمال بستان) یک آتشبار توپخانه و یک گروهان تانک و یک گروهان مکانیزه مستقر است.
- (پ) دو آتشبار توپخانه در جنوب شرقی دهلاویه.
- (ت) یک آتشبار توپخانه در نزدیک فنیخی.

(۲) تقویت دور:

- (الف) احتمالاً حدود یک گردان تانک و یک گردان مکانیزه در حوالی خرابه (۴ کیلومتر شمال غربی بستان) مستقر است که قادر است ظرف ۲ الی ۳ ساعت خود را به یگان درگیر رساند.
- (ب) احتمالاً حدود یک گروه رزمی مکانیزه در حوالی تیپ مستقر که قادر است ظرف ۴ تا ۶ ساعت خود را به ارتفاعات الله اکبر برساند.
- (پ) یگان‌هایی از لشکر ۱۰ ارتش عراق در حوالی فکه مستقر و مشغول بازسازی یگان‌های خود بوده و قادر است ظرف ۶ تا ۸ ساعت یگان‌های درگیر در ارتفاعات را پشتیبانی و یا اجرای پاتک نماید.

۲- عناصر اصلی اخبار و سایر نیازمندی‌های اطلاعاتی:

الف- ع - ا - ا

(۱) آیا دشمن در محور بستان - الله اکبر تک خواهد کرد؟ اگر چنین است کی؟ کجا؟ با چه استعدادی؟

(۲) آیا دشمن در ارتفاعات الله اکبر پدافند خواهد کرد؟ اگر چنین است با چه استعدادی؟

(۳) آیا دشمن یگان‌های خود را در این محور تقویت خواهد کرد؟ اگر چنین است کی و با چه استعدادی؟

ب- سایر نیازمندی‌های اطلاعاتی

آیا دشمن از طریق محور سوسنگرد - سابله یگان‌های مستقر در الله اکبر را تقویت خواهد کرد؟ اگر چنین است کی؟ کجا و با چه استعدادی؟

۳- درخواست‌ها، دستورات جمع‌آوری:

الف- درخواست از یگان‌های بالادست و هم‌جوار

(۱) از نزاجا درخواست می‌شود به محض دریافت ابلاغ فرمایند.

(الف) هرگونه نقل و انتقالات دشمن از طریق فکه، بستان، به طرف الله اکبر.

(ب) هرگونه حرکات دشمن از طریق حلفائیه، شیب، بستان، الله اکبر.

(پ) هرگونه حرکات دشمن از محور جفیر، هویزه، بستان، الله اکبر.

(۲) از لشکر ۲۱ حمزه درخواست می‌شود به محض دریافت اعلام فرمایند.

- موارد خواسته شده در بند الف و ب درخواست شده از نزاجا.

(۳) از لشکر ۱۶ زرهی درخواست می‌شود به محض دریافت اعلام فرمایند.

(الف) هرگونه حرکات دشمن در محور جفیر، هویزه، بستان، الله اکبر.

(ب) هرگونه حرکات دشمن از محور سوسنگرد، بستان، الله اکبر.

ب- دستورات جمع‌آوری

تیپ ۳ به محض دریافت گزارش نماید.

(الف) هرگونه حرکات دشمن در محور بستان - الله اکبر.

(ب) هرگونه تقویت‌ها در محور شیب، بستان، الله اکبر.

۴- متفرقه

الف- روش جابه‌جا کردن پرسنل، اسناد، ماتریل (برابر روش جاری عملیاتی)

ب- اسناد و ساز و برگ مورد نیاز

(۱) نقشه‌ها، توزیع نقشه‌ها مورد نیاز برابر روش جاری آماده نقشه.

(۲) عکس‌های هوایی، نتیجه خواندن عکس‌های هوایی و تفسیر آن برابر کالک گسترش فرستاده

شده مورخه ۲۷ /

۵- حفاظت اطلاعات

الف- حفاظت اسناد و مدارک برابر آئین‌نامه‌ها و حفاظتی و روش جاری عملیاتی رفتار شود.

ب- حفاظت فیزیکی، برابر روش جاری عملیاتی.

پ- حفاظت مخابرات

(۱) حداقل استفاده از پیام‌های رادیویی و رادیوتلفنی.

(۲) خودداری از مخابره پیام‌ها به صورت کشف.

(۳) تعویض به موقع رمزهای مورد نیاز.

۶- گزارشات و توزیع گزارشات

برابر روش جاری عملیاتی بجز مواردی که در ماده ۳ (وظایف جمع‌آوری) تغییر داده شده است.

وصول پیوست ^{ابلاغ} گزارش نمایید.

پیوست ت آتش پشتیبانی به طرح عملیاتی تجدیدنظرشده مهدی

مدرک نقشه: ۲۵۰۰۰۰ خوزستان

۱- وضعیت

الف- نیروهای دشمن: پیوست (ب) اطلاعات به طرح عملیاتی تجدیدنظرشده مهدی.

ب- نیروهای خودی:

(۱) ارتش جمهوری اسلامی ایران در غرب و جنوب غربی کشور جلوی نفوذ نیروهای متجاوز را سد نموده و با اجرای تک‌های محدود، متجاوز را از خاک کشور اسلامی بیرون رانده و خط مرزی را ترمیم می‌نماید.

(۲) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران باتوجه به مقدرات خود در صورت مساعد بودن هوا، عملیات لشکر را پشتیبانی می‌نماید.

(۳) هوانیوز باتوجه به مقدرات خود در صورت مساعد بودن هوا عملیات لشکر را پشتیبانی می‌نماید.

۲- مأموریت

توپخانه لشکر ۹۲ زرهی و عناصر آتش پشتیبانی عملیات تیپ ۳ زرهی را در منطقه الله اکبر پشتیبانی می‌نماید.

۳- اجراء

الف- تدبیر عملیات:

(۱) مانور، طرح عملیاتی تجدیدنظرشده مهدی.

(۲) آتش. آتش تهیه از ساعت «س» تا «س+۱۵» به مدت ۱۵ دقیقه روی مواضع دشمن در خطوط تماس اجراء می‌گردد.

ب- پشتیبانی نزدیک هوایی:

بنا به درخواست و در صورت امکان اجراء می‌گردد.

پ- پشتیبانی توپخانه:

(۱) توپخانه صحرائی:

(الف) کلیات، توپخانه لشکری یک آتش تهیه به مدت ۱۵ دقیقه از ساعت «س» تا «س+ ۱۵»

بنا به درخواست اجراء می‌نماید.

(ب) سازمان برای رزم توپخانه

- «۱» گردان ۳۲۰ ت ۱۵۵م تقویت گردان ۳۱۸.
- «۲» گردان ۳۳۰ ت ۱۵۵م تقویت گردان ۳۱۸.
- «۳» گردان ۳۸۸ ت ۱۷۵م عمل کلی تقویت گردان ۳۱۸.
- «۴» آتشبار دوم گردان ۳۳۳ ت ۱۳۰ م عمل کلی تقویت گردان ۳۱۸.
- «۵» آتشبار سوم گردان ۳۹۰ ت ۲۰۳ عمل کلی گردان ۳۱۲.
- «۶» آتشبار سوم گردان ۳۶۹ کاتیوشا ۱۲۲م عمل کلی گردان ۳۱۲.
- «۷» آتشبار یکم گردان ۳۱۰ ت ۱۰۵م عمل کلی.
- «۸» آتشبار دوم گردان ۳۰۲ ت ۱۵۵م عمل کلی.
- «۹» آتشبار یکم گردان ۳۸۱ ت ۱۵۵م عمل کلی.
- «۱۰» آتشبار سوم گردان ۳۸۱ ت ۱۵۵م عمل کلی.
- «۱۱» آتشبار دوم گردان ۳۸۷ ت ۱۷۵م عمل کلی.

(پ) متفرقه

«۱» افسر تطبیق تیپ ۳ آتش یگان‌های توپخانه مستقر در منطقه تیپ را طرح‌ریزی می‌نماید.

«۲» ضمیمه (۱) آتش پشتیبانی توپخانه، حذف شده.

ت- دستورات هماهنگی

آمادگی لازم برای مقابله با آتش‌های ضدتهیه دشمن داشته باشید.

۴- خدمات پشتیبانی

الف- کلیات پیوست ث خدمات پشتیبانی به طرح عملیاتی تجدیدنظرشده مهدی.

ب- وسایل و خدمات آماد طبقه ۵ میزان مهمات موجودی برای عملیات.

(۱) گلوله ساب کالیبر ۱۷۵م برای هر رسد ۳ گلوله در روز.

(۲) موشک کاتیوشا برای هر رسد در روز ۱۶۰ گلوله.

۵- فرماندهی و مخابرات

الف- مخابرات، پیش از اجرای تک مکالمات رادیویی با نواخت عددی انجام شود.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۶۵

(۱) پیش از اجرای تک مکالمات رادیویی با نواخت عددی انجام شود.

(۲) برابر دستورات کار مخابرات توپخانه لشکری.

ب- فرماندهی

(۱) عنصر آتش پشتیبانی پاسگاه اصلی فرمانده ل ۹۲ زرهی.

(۲) مختصات پاسگاه اولیه فرماندهی توپخانه لشکری بعداً اعلام می‌شود.

فرمانده ل ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی

معتبر است به جای رئیس رکن ۳ سرگرد خسروشاهی

پیوست ث (خدمات پشتیبانی) به طرح عملیاتی تجدیدنظر شده مهدی

۱- کلیات

این طرح به منظور پشتیبانی لجستیکی یگان‌های لشکر ۹۲ زرهی و زیر امر شرکت‌کننده در عملیات آفند تجدیدنظر شده تهیه گردیده است و سایر یگان‌های غیردرگیر برابر طرح‌های قبلی عمل خواهند کرد.

۲- وسایل و خدمات

الف- آماده‌ها

(۱) مصرف ۱۵ روز خواروبار نقطه آماد طبقه ۱ لشکر واقع در اهواز موجود و سایر اقلام فاسدشدنی روزانه برابر روش تدارکاتی بین یگان‌های لشکر انجام خواهد شد. نهار روز آفند به صورت کنسرو آماده تحویل می‌گردد و یگان‌ها برابر آمار با مراجعه به سررشته لشکر درخواست و دریافت خواهند نمود و شب قبل از عملیات به پرسنل تقسیم خواهند کرد و بقیه عملیات غذای گرم تحویل شود.

(۲) طبقه ۲:

- یگان‌ها آماد طبقه ۲ همراه داشته باشند. درخواست آماد فوق طبق روش جاری.

(۳) طبقه ۳:

(الف) کلیه تانکرها و باک‌ها و گالن‌های سوخت قبل از روز «ر» باید پر و سوخت حدود کیلومتر پیش‌بینی شود.

(ب) نیازمندی تانکر سوخت گزارش شود.

(پ) منطقه آماد طبقه ۳ تا اطلاع ثانوی در اهواز خواهد بود.

(۴) طبقه ۴:

- طبقه ۴ برابر روش جاری.

(۵) طبقه ۵:

(الف) یگان‌های شرکت‌کننده در عملیات باید مهمات بار مبناء کلیه جنگ‌افزارها را قبل از روز «ر» دریافت دارند.

(ب) اکثر مهمات سلاح‌های سنگین مواجه با محدودیت می‌باشند.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۶۷

(۶) طبقه ۶:

- آماد طبقه ۶ برابر روش جاری یگان‌ها وسیله مردم تأمین می‌شود.

(۷) طبقه ۷:

- یگان‌ها آماد طبقه ۷ را به وسیله پیام دریافت نمایند.

(۸) طبقه ۸:

- ذخیره عملیاتی دارو برای مدت ۴۵ روز در لشکر موجود یگان‌ها احتیاجات خود درخواست و دریافت دارند.

(۹) طبقه ۹:

- قطعات یدکی را یگان‌ها برابر روش جاری به همراه داشته باشند و بخصوص در مورد قطعات تندمصرف تأکید می‌گردد.

(۱۰) طبقه ۱۰:

- یگان‌های نیازمندی طبقه ۱۰ خود را در صورت ضرورت درخواست نمایند.

(۱۱) آماد آب:

(الف) ققممه افراد پر و همراه نفرات باشد.

(ب) حتی‌المقدور از مصرف آب‌های غیر تصفیه‌شده و راکد خودداری گردد.

(پ) قرص هالوزن به مقدار کافی در اختیار افراد قرار داده و طور استفاده از آن را یادآوری نموده تا در صورت لزوم استفاده نمایند.

(ت) یگان‌ها تانکرهای آب را روز قبل از عملیات پر نموده و همراه داشته باشند. ضمناً گردان مهندسی لشکر نسبت به تصفیه آب اقدام و زمان و مکان استفاده از آب را قبلاً به یگان‌های ذی‌نفع و رکن ۴ گزارش نمایند.

(ث) یگان‌های عمل‌کننده نیازمندی تانکر آب را گزارش نمایند.

(۱۲) آماد نقشه:

- نقشه مورد نیاز را یگان‌ها همراه داشته باشند و اگر یگانی فاقد نقشه می‌باشد درخواست نماید.

ب- خدمات:

(۱) لباس و پوتین کلبه استحقاقی پرسنل را دریافت و تحویل نمایند.

(۲) حمام صحرائی یگان‌ها باید همراه باشد و در زمان و مکان مناسب مورد استفاده قرار گیرد.

پ- تعمیر و نگهداری

- (۱) تقدم تعمیر و نگهداری با یگان‌های درگیر عملیات می‌باشد.
- (۲) محل تحویل اقلام بازیافتی و اغتنامی واقع در پشتیبانی لشکر می‌باشد.
- (۳) تخلیه وسایل اغتنامی انجام نشود تا پایان بنا به دستور.

۳- تخلیه و بستری کردن

الف- تخلیه

- (۱) در حال حاضر به علت عدم مشاهده بیماری واگیر واکسیناسیون انجام نمی‌گیرد. در صورت مشاهده هر نوع بیماری مراتب را گزارش تا اقدام گردد. ضمناً گردان بهداری در مورد تهیه واکسن با پش م ۲ هماهنگی نماید.
- (۲) تخلیه بیماران و مصدومین از راه زمین و در صورت لزوم با استفاده از هلی کوپتر انجام خواهد شد.
- (۳) تشکیل تیپ‌های امداد در هر گروهان حداکثر سه تیم ۲ نفره با یک دستگاه آمبولانس و یا جیب به طرزى که فقط تخلیه وسیله این تیم‌ها انجام گیرد تأکید می‌گردد.

ب- بستری کردن

- (۱) برای معالجه بیماران و مصدومین بیمارستان‌های نظامی و غیرنظامی اهواز آماده پذیرش می‌باشد.
- (۲) نقطه جمع‌آوری بیماران و مصدومین در پادگان دشت آزادگان می‌باشد.
- (۳) یگان‌ها مجروحین خود را تا نقاط فوق حمل و سپس به وسیله گردان بهداری تخلیه و بستری خواهند شد.
- (۴) محل تجمع مصدومین ابتدا در بیمارستان لشکر واقع در بیمارستان شرکت نفت و بیمارستان‌های غیرنظامی.

۴- پرسنل

- الف- در طول عملیات خلاصه روزانه پرسنلی تا ساعت ۱۶۰۰ را طوری ارسال دارید که تا ساعت ۱۸۰۰ به این قرارگاه رسیده باشد.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۶۹

ب- زندانیان جنگی که با نگهبان پاسداری می‌شوند تا زمان رسیدن به نقطه جمع‌آوری زندانیان و تحویل تحت کنترل دژبان خواهند ماند.

پ- اجساد آلوده جامانده، جداشده با وسایل ترابری جداگانه به رده عقب فرستاده می‌شوند.

ت- استفاده از کافه‌ها و رستوران‌های محلی ممنوع است.

۵- همکاری ارتش و مردم

الف- منع عبور و مرور غیرنظامیان از ساعت س - ۱۰ تا ساعت س + ۲۴ خواهد بود.

ب- ضمیمه ۵ (عملیات ارتش و مردم).

۶- متفرقه

الف- خطر روشنایی حد عقب لشکر در نظر گرفته می‌شود.

ب- عمل افسر دینی (دین‌یار) لشکر از در ساختمان‌های دایره سیاسی ایدئولوژیک اسلامی می‌باشد.

پ- تأمین منطقه عقب به عهده تی ۲ زرهی خواهد بود.

ت- حرکت خودروهای اداری با صورت‌بندی نفوذی است.

ث- کنترل خسارت.

فرمانده لشکر ۹۲ زرهی - سرهنگ ستاد قاسمی

رسید آگهی دهید. معتبر است.

رئیس رکن ۴ لشکر

ضمیمه‌ها:

۱. کالک خدمات پشتیبانی حذف شده.
۲. سهمیه سوخت (حذف شده)
۳. تجدید آماد از راه هوا (حذف شده)
۴. مسیرها و کنترل ترافیک (حذف شده)
۵. عملیات ارتش و مردم (حذف شده)

نسخه از نسخه
تیپ ۳ زرهی رکن ۳
الله اکبر دشت آزادگان
اردیبهشت ماه ۱۳۶۰

طرح عملیاتی تجدیدنظرشده روشن

مدرک:

نقشه: ۱:۵۰۰۰۰ منطقه

سازمان رزمی

گروه رزمی ۱۴۵ مکانیزه گروه رزمی ۱۰۰ مکانیزه گروه رزمی ۲۶۱ تانک گروه رزمی ۲۹۳ تانک
گردان ۱۴۵ (-) گردان ۱۰۰ (-) گردان ۲۶۱ (-)
گردان ۲۹۳ (-)

گروهان یکم گردان ۲۶۱ گروهان یکم ۲۹۳-۱۵ دستگاه تانک گروهان یکم گردان ۱۰۰ گروهان دوم
گردان ۱۴۵

۲ گروه مین یاب نیروی پاسدار به استعداد

گروهان مهندس ۹۰ نفر

۲۰۰ نفر گروه چمران و پاسدار ۲ گروه مین یاب از گروهان مهندس

عده‌های تحت کنترل

قرارگاه و گروهان قرارگاه

گروهان سوم مهندس

گروهان سوم بهداری

گروهان سوم پشتیبانی

دسته جلویی مخابرات

۱- وضعیت

الف- دشمن: پیوست اطلاعات

ب- خودی

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۷۱

(۱) لشکر ۹۲ زرهی مأموریت دارد با تیپ ۳ زرهی تک نموده و ارتفاعات الله اکبر را تصرف و آماده گردد تک را به طرف بستان ادامه دهد.

(۲) لشکر ۲۱ حمزه در سمت راست پدافند می‌نماید.

(۳) لشکر ۱۶ زرهی از مختصات ۹۹ - ۳۳ تا ۶۷ - ۵۲ با اجرای یک تک محدود سوسنگرد را تأمین می‌نماید.

پ- فرضیات:

(۱) وضعیت جوّی امکان اجراء و ادامه عملیات را خواهد داد.

(۲) استعداد و گسترش نیروی متجاوز در منطقه الله اکبر تا آغاز تک تغییر محسوسی نخواهد کرد.

(۳) توانایی‌های متجاوز برای تقویت نیروهای خود در منطقه الله اکبر در روز «ر» تغییر نخواهد کرد.

(۴) نیروی هوایی، برتری هوایی نسبی خود را بر دشمن حفظ خواهد کرد.

۲- مأموریت

تیپ ۳ زرهی مأموریت دارد در ساعت «س» روز «ر» به صورت دورانی و حمله به پشت مواضع دشمن و هم‌چنین در جبهه، با استفاده از تاریکی (زمان وصول پیاده‌ها به خط هجوم و هدف اول سپیده‌دم باشد) به دشمن تک نماید و ارتفاعات الله اکبر را تصرف نماید و آماده می‌گردد در صورت امکان تک را به سمت بستان ادامه دهد.

۳- اجراء

الف- تدبیر عملیاتی: پیوست ب کالک عملیات.

(۱) مانور: تیپ ۳ زرهی در ساعت «س» روز «ر» با ۲ گروه رزمی در خط رزمی ۱۴۵ تلاش اصلی سمت راست در محور الف و گروه رزمی ۱۰۰ مکانیزه تلاش پشتیبانی در سمت چپ در محور (ب) تک نموده ارتفاعات الله اکبر را تصرف می‌نماید، گروه رزمی ۲۶۱ به دنبال تلاش اصلی و گروه رزمی ۲۹۳ به دنبال تلاش پشتیبانی حرکت می‌نماید. با استفاده از کلیه آتش پشتیبان.

(۲) آتش: پیوست - طرح پشتیبان آتش. تقدم آتش‌های پشتیبانی با تلاش اصلی.

ب- گروه رزمی ۱۴۵ مکانیزه

(۱) در ساعت «س» روز «ر» تلاش اصلی تیپ ۳ زرهی را به عهده گرفته و در محور الف به پشت دشمن تک نموده هدف شیر را تصرف نمایید و آماده باشد به عبور از خط گروه رزمی ۲۶۱ کمک نمایند.

(۲) ۲ گروه مین‌یاب از گروهان سوم مهندس را زیر امر بگیرد و نسبت به شناسایی منطقه مین-گذاری شده اقدام لازم را انجام دهید.

(۳) با استفاده از گروه چمران از وارد عمل شدن احتیاط دشمن جلوگیری نمایید.

(۴) گروهان یکم گردان ۲۶۱ را زیر امر بگیرد.

(۵) با استفاده از گروه چمران مواضع دشمن را پاک‌سازی نمایید.

(۶) راه‌های عقب‌نشینی و تقویت متجاوز را از غرب به شرق سد نمایید.

پ- گروه رزمی ۱۰۰ مکانیزه

(۱) در محور ب تک نموده هدف ببر را تصرف نمایید و آماده ادامه تک به طرف جلو باشد.

(۲) گروه مین‌یاب از گروهان سوم مهندس زیر امر بگیرد و با انجام شناسایی‌های لازم نسبت به شناسایی میدان مین و خنثی نمودن آن اقدام نمایید.

(۳) یک گروه به استعداد ۱۰۰ نفر از پرسنل پاسدار - نیروهای منظم تشکیل و تک را ابتدا به وسیله عناصر پیاده انجام دهد.

ت- گروه نامنظم سروان رستمی

(۱) در حوالی مختصات ۰۳ - ۳۱ به دشمن تک نموده و هدف ببر را پاک نمایید.

(۲) در حوالی ۰۸ - ۲۲ جاده را تخریب نمایید.

(۳) از وارد عمل شدن احتیاط دشمن جلوگیری نمایید.

ث- گروهان پیاده گردان ۱۲۱ مکانیزه

- به محض رسیدن به منطقه هوفل تأمین شمال رودخانه کرخه را به عهده بگیرید و از منطقه پدافند نمایید.

ج- توپخانه گردان ۳۲۰ - ۳۳۰، تقویت گردان ۳۱۸ توپخانه تقدم در منطقه تلاش اصلی پیوست پ طرح آتش پشتیبانی.

چ- گروهان سوم مهندس

(۱) گروهان‌های مین‌یاب را زیر امر گروه رزمی ۱۴۵ قرار دهید و نسبت به خنثی‌سازی میدان مین اقدام نمایید و ایجاد معبر نمایید.

(۲) میدادین مین احتمالی دشمن را در جریان حمله کشف و پاک نموده و معابر لازم را باز و علامت-گذاری نمایید.

(۳) کلیه امکانات گروهان ۲ مهندس تیپ ۲ را در اختیار بگیرید.

(۴) در تحکیم هدف در جلو مواضع الله اکبر پس از تصرف هدف اقدام نمایید.

ح- احتیاط

(۱) گروه رزمی ۲۶۱ تانک

(الف) به دنبال تلاش اصلی حرکت نموده و آماده باشد بنا به دستور از گروه رزمی ۱۴۵ مکانیزه عبور کرده شحیطیه را تصرف نمایید.

(ب) گروهان یکم را زیر امر گروه رزمی ۱۴۵ بگذارید.

(۲) گروه رزمی ۲۹۳ تانک

(الف) به دنبال تلاش پشتیبان گروه رزمی ۱۰۰ حرکت نمایید.

(ب) آماده باشید از گروه رزمی ۱۰۰ مکانیزه عبور از خط نمایید و تک را به طرف بستان ادامه

دهید.

خ) دستورات هماهنگی

(۱) زمان وصول پیاده‌ها به هدف اول سپیده دم می‌باشد.

(۲) یگان‌های تانک پس از خنثی شدن عناصر زرهی و ضدزره دشمن توسط پیاده مبادرت به تک

سریع نموده و به سرعت مقاومت‌های دشمن را منهدم و هدف را تصرف کنند.

(۳) حمله یگان‌های زرهی بایستی با سرعت و شدت هرچه بیشتر هدایت شود و قبلاً موضع متصرفی

در روی زمین کشیده شده و فرماندهان تانک کاملاً توجیه گردیده و پدافند که بعد از تصرف هدف چگونگی باید مواضع خود را مستحکم نموده و آماده برای دفاع در مقابل تک متقابل دشمن باشید.

(۴) ساعت «س» روز «ر» متعاقباً ابلاغ خواهد شد.

(۵) مسئولین سلاح‌های ضدتانک به نام مشخص گردند.

(۶) این طرح به محض وصول قابل طرح‌ریزی و بنا به دستور قابل اجراست.

(۷) به کلیه پرسنل تفهیم گردد که حق جمع‌آوری غنائم جنگی را ندارند.

(۸) مسئولین تخلیه اسرای جنگی مشخص گردند.

(۹) با مسئولین سپاه پاسداران و گروه‌های نامنظم هماهنگی‌های لازم به عمل آید.

(۱۰) برقراری ارتباط بی‌سیم با کلیه یگان‌های سازمانی و زیر امر تأکید می‌گردد.

(۱۱) دیده‌بان مقدم توپخانه با عناصر کمین‌کننده در مسیر حرکت احتیاط دشمن اعزام شود.

(۱۲) وسایل و خودروهای بجا مانده دشمن که تخلیه آن مقدور نیست تخریب می‌گردد.

(۱۳) یگان‌ها پیش‌بینی مهمات کافی برای این عملیات و ادامه آن بنمایند.

(۱۴) به میادین مین احتمالی دشمن توجه نموده و گروهان مین برداری و مین گذاری همراه یگان های تکور اعزام گردد.

(۱۵) به دستورات ابلاغی طی نامه شماره $\frac{۲۰۱-۴۰-۴۵۵}{۱۳۶۰/۱/۳۱}$ توجه کامل شود.

۴- اداری و لجستیکی: پیوست ث اداری مراجعه شود.

۵- فرماندهی و مخابرات

الف- مخابرات: برابر دستور کار ثابت مخابراتی.

فرمانده تیپ ۳ زرهی - سرهنگ ستاد الماسی

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۷۵

نسخه از نسخه
قرارگاه تیپ ۳ زرهی
الله اکبر - دشت آزادگان
اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۰

پیوست الف - اطلاعات به طرح عملیاتی تجدیدنظرشده روشن

مدرک: نقشه ۵۰۰۰۰: ۱ سوسنگرد، هویزه، حمیدیه

۱- خلاصه وضعیت دشمن

الف- ترکیب

(۱) تیپ ۳۵ زرهی لشکر ۹ (شامل سه گردان تانک و یک گردان مکانیزه) از بستان تا الله اکبر.

(۲) تیپ ۱۴ مکانیزه لشکر ۹ (شامل سه گردان مکانیزه و یک گردان تانک).

(۳) تیپ ۴۳ زرهی لشکر ۹ (شامل سه گردان تانک و یک گردان مکانیزه).

(۴) سایر پشتیبانی‌های رزمی.

ب- گسترش

(۱) به کالک ضمیمه الف مراجعه شود.

(۲) به استناد تفسیر عکس‌های هوایی مورخه ۵۹/۱۲/۲۷ و ۶۰/۱/۲۵ تعداد ۳۶ دستگاه تانک و نفربر در ارتفاعات الله اکبر روبه‌روی یگان‌های تیپ ۳ مستقر می‌باشند.

(۳) تعداد ۹ دستگاه توپ ضدهوایی در ضلع شمال‌شرقی و جلو ارتفاعات الله اکبر مستقر می‌باشد.

(۴) در جلو ارتفاعات الله اکبر حدود ۱۰ دستگاه ضدتانک و تفنگ ۱۰۶ مستقر می‌باشد.

(۵) در ابتدای شحیطیه ۶ دستگاه تانک و پنج دستگاه کامیون و یک قبضه ضدهوایی مستقر می‌باشد.

(۶) به طور کلی نیروهای درگیر دشمن در منطقه الله اکبر یک گروه رزمی شامل یک گردان تانک (الکندی) و یک گروهان پیاده از گردان ۱۳ مکانیزه و یک گروهان مخصوص می‌باشد.

پ- تقویت‌ها

(۱) تقویت نزدیک

(الف) در ۱۰ کیلومتری غرب الله اکبر حدود یک گروهان تانک و یک گروهان مکانیزه مستقر می‌باشد.

(ب) در ۱۴ کیلومتری غرب الله اکبر (شمال بستان) یک آتشبار توپخانه و یک گردان تانک و

یک گروهان مکانیزه مستقر می‌باشد.

(پ) در جنوب شرقی دهلاویه ۲ آتشبار توپخانه مستقر می‌باشد.

(ت) در نزدیکی فنیخی یک آتشبار توپخانه مستقر می‌باشد.

(۲) تقویت دور

(الف) احتمالاً یک گردان تانک و یک گردان مکانیزه در حوالی خرابه (۴ کیلومتری شمال غربی بستان) مستقر می‌باشد که قادر است ظرف ۲ الی ۳ ساعت خود را به یگان درگیر برساند.

(ب) احتمالاً حدود یک گروه رزمی در حوالی شیب مستقر بوده که قادر است ظرف ۴ تا ۶ ساعت خود را به ارتفاعات الله اکبر برساند.

(پ) یگان‌هایی از لشکر ۱۰ ارتش عراق در حوالی فکه مستقر و مشغول بازسازی یگان‌های خود بوده و قادر است ظرف ۶ تا ۸ ساعت یگان‌های درگیر ارتفاعات را پشتیبانی و یا اجرای پاتک نماید.

۲- عناصر اصلی اخبار و سایر نیازمندی‌های اطلاعاتی

الف- ع - ا - ا

(۱) آیا دشمن در محور بستان - الله اکبر تک خواهد کرد؟ اگر چنین است کی؟ کجا؟ با چه استعدادی؟

(۲) آیا دشمن در ارتفاعات الله اکبر پدافند خواهد کرد؟ اگر چنین است با چه استعدادی؟

(۳) آیا دشمن یگان‌های خود را در این محور تقویت خواهد کرد؟ اگر چنین است کی و با چه استعدادی؟

ب- سایر نیازمندی‌های اطلاعاتی

- آیا دشمن از طریق محور سوسنگرد - سابله یگان‌های مستقر در الله اکبر را تقویت خواهد کرد؟ اگر چنین است کی؟ کجا و با چه استعدادی؟

۳- درخواست‌ها، دستورات جمع‌آوری

الف- از لشکر ۹۲ درخواست می‌شود به محض دریافت ابلاغ فرمایند.

(۱) هرگونه نقل و انتقالات دشمن از طریق فکه - بستان به طرف الله اکبر.

(۲) هرگونه حرکات دشمن از طریق حلفائیه - شیب - بستان - الله اکبر.

(۳) هرگونه حرکات دشمن از محور جفیر - هویزه - بستان - الله اکبر.

(۴) هرگونه حرکات دشمن از محور سوسنگرد - سابله به طرف الله اکبر.

ب- دستورات جمع‌آوری

(۱) گروه رزمی ۱۴۵ پیاده مکانیزه به محض دریافت گزارش نمایید. گزارشات منفی هر دو ساعت یک بار.

(الف) هرگونه حرکات دشمن در محور بستان - الله اکبر.

(ب) هرگونه تقویت‌ها از محور شیب - بستان - الله اکبر.

(پ) محل و استعداد و ترکیب مواضع پدافندی اشغال دشمن در جلو الله اکبر.

(ت) هرگونه تغییرات در مواضع پدافندی جلو دشمن.

(ث) محل، وسعت، ترکیب، شکاف‌ها و معابری که مین‌گذاری شده.

(ج) باز کردن معبر در مواضع شرقی الله اکبر.

(۲) گروه رزمی ۲۶۱ تانک به محض دریافت گزارش کنید (گزارشات منفی هر دو ساعت یک بار)

- موارد یادشده در بند (۱) دستور جمع‌آوری

(۳) گروه رزمی ۱۰۰ پیاده مکانیزه به محض دریافت گزارش کنید (گزارشات منفی هر دو ساعت یک بار)

(الف) موارد یادشده در بند (۱) دستورات جمع‌آوری

(ب) هرگونه نقل و انتقالات دشمن در محور شیب - دهلاویه و سابله و بردیه.

(۴) گروه نامنظم سروان رستمی به محض دریافت گزارش کنید (گزارشات منفی هر دو ساعت یک بار).

(الف) موارد یادشده در بند (۱) دستورات جمع‌آوری.

(ب) هرگونه حرکات و نقل و انتقالات دشمن از طریق سوسنگرد - سید - شیب - سابله -

دهلاویه گزارش کنید.

(۵) گروهان سوم مهندسی به محض دریافت گزارش کنید (گزارشات منفی هر دو ساعت یک بار)

(الف) محل، وسعت، ترکیب، شکاف‌ها و معابر مین‌گذاری شده دشمن در الله اکبر.

(ب) باز کردن معابر در مواضع جلو متجاوز.

۴- متفرقه

الف- روش جابه‌جا کردن پرسنل، اسناد، ماتریل (برابر روش جاری).

ب- محل تخلیه زندانیان جنگی در مختصات (محل فعلی گردان ۱۰۰) می‌باشد.

پ- اسناد و ساز و برگ

(۱) نقشه‌ها، توزیع نقشه‌های مورد نیاز برابر روش جاری آماد نقشه.

(۲) عکس‌های هوایی، نتیجه خواندن عکس‌های هوایی و تفسیر آن برابر کالک گسترش.

۵- حفاظت اطلاعات

الف- حفاظت اسناد و مدارک، برابر آئین‌نامه‌های حفاظتی و روش جاری عملیاتی.

ب- حفاظت فیزیکی، برابر روش جاری عملیاتی.

پ- حفاظت مخابرات

(۱) حداقل استفاده از پیام‌های رادیویی و رادیوتلفنی.

(۲) خودداری از مخابره پیام‌ها به صورت کشف.

(۳) تعویض به موقع رمزهای مورد نیاز.

۶- گزارشات و توزیع گزارشات

برابر روش جاری عملیاتی بجز در مواردی که در ماده ۳ (وظایف جمع‌آوری) تغییر داده شده است.

وصول پیوست $\frac{\text{ابلاغ}}{\text{گزارش}}$ نمایید.

فرمانده تیپ ۳ زرهی - سرهنگ زرهی ستاد الماسی

ضمائم: ضمیمه ۱: کالک گسترش دشمن

گیرندگان:

به گیرندگان طرح روش مراجعه شود.

ب) فرماندهی در حین عملیات در گروه تاکتیکی فرماندهی است و تغییر محل آن به اطلاع می‌رسد.

رسید اطلاع دهید.

فرمانده تیپ ۳ زرهی - سرهنگ زرهی ستاد الماسی

پیوست‌ها

الف اطلاعات

ب کالک عملیاتی

پ طرح پشتیبانی آتش

ت اداری و لجستیکی

ث فهرست گیرندگان

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۷۹

نسخه ۲ از ۱۴ نسخه

قرارگاه تیپ ۳ زرهی

ارتفاعات الله اکبر دشت آزادگان

اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۰

پیوست (ت) «خدمات پشتیبانی» به طرح عملیاتی تجدیدنظرشده روشن

مدرک: نقشه ۱/۵۰۰۰۰ سوسنگرد

۱- کلیات

الف- این پیوست به منظور پشتیبانی لجستیکی یگان‌های سازمانی و زیر امر شرکت‌کننده در عملیات آفند تجدیدنظرشده (روشن) تهیه گردیده است.

۲- وسائل و خدمات

الف- آمادها

(۱) طبقه ۱

(الف) نهار روز آفند به صورت کنسرو آماده تحویل می‌گردد و یگان‌ها برابر آمار با مراجعه به سررشته‌داری تیپ درخواست و دریافت خواهند نمود و شب قبل از عملیات به پرسنل تقسیم خواهند کرد و بقیه عملیات غذای گرم تحویل می‌شود.

(ب) یگان‌ها ۲۴ ساعت جیره اضطراری و ۴۸ ساعت جیره عملیاتی را همراه داشته باشند.

(۲) طبقه ۲

- یگان‌ها آماد طبقه ۲ را همراه داشته و درخواست آماد فوق طبق روش جاری.

(۳) طبقه ۳

(الف) کلیه تانکرها و باک‌ها و گالون‌های سوخت قبل از روز «ر» باید پر باشد.

(ب) منطقه آماد طبقه ۳ در پادگان دشت آزادگان خواهند بود.

(پ) حداکثر صرفه‌جویی در مصرف سوخت انجام شود.

(۴) طبقه ۴

برابر روش جاری.

(۵) طبقه ۵

(الف) یگان‌های شرکت‌کننده در عملیات باید مهمات بار مبنای کلیه جنگ‌افزار را قبل از روز «ر» دریافت دارند.

(ب) اکثر مهمات سلاح‌های سنگین مواجه با محدودیت می‌باشد.

(پ) تجدید آماد برابر روش جاری انجام خواهد شد.

(۶) طبقه ۶

(الف) یگان‌ها می‌توانند با اعزام نماینده مایحتاج خود را از فروشگاه کوی سازمانی پادگان دشت آزادگان تأمین نمایند.

(۷) طبقه ۷

(الف) طبقه ۷ به صورت تقسیم در منطقه انجام می‌گیرد و یگان‌ها وسایل از کارافتاده را به گروهان سوم پشتیبانی واقع در مختصات ۵۳۰۰ تخلیه نمایند.

(ب) اقلام کنترل شده متعاقباً ابلاغ خواهد شد.

(۸) طبقه ۸

(الف) ذخیره عملیاتی دارو برای مدت ۴۵ روز در لشکر موجود می‌باشد که بهداری تیپ به موقع نسبت به دریافت و توزیع آن بین یگان‌ها اقدام خواهد نمود.

(۹) طبقه ۹

- برابر روش جاری.

(۱۰) طبقه ۱۰

- حذف شده است.

(۱۱) آماد آب

(الف) ققمه افراد پر و همراه باشد. تانکرهای آب، آب یگان‌ها را روز قبل از عملیات پر نموده و همراه داشته باشند.

(ب) حتی‌المقدور از مصرف آب‌های غیر تصفیه شده و راکد خودداری گردد.

(پ) قرص هالوزن به مقدار کافی در اختیار افراد قرار داده و طرز استفاده از آن را یادآوری نموده تا در صورت لزوم استفاده نمایند.

(ت) یگان‌ها هرگونه نارسایی و کمبود در مورد آماد آب را گزارش نمایند.

(۱۲) آماد نقشه

- درخواست و توضیح نقشه برابر روش جاری.

ب- خدمات

- لباس و پوتین و کلیه استحقاقی پرسنل را دریافت و تحویل نمایند.

پ- تعمیر و نگهداری

(۱) یگان‌ها تعمیرات سازمانی را در محل انجام دهند.

(۲) گروهان سوم جلویی تعمیرات رده ۳ را انجام می‌دهد.

(۳) تخلیه وسایل اغتنامی تا پایان عملیات انجام نشود مگر بنا به دستور.

(۴) محل تحویل اقلام بازیافتی و اغتنامی واقع در گروهان سوم پشتیبانی می‌باشد.

ت- تخلیه و بستری کردن

(۱) تخلیه

(الف) تخلیه بیماران و مصدومین از راه زمین برابر روش جاری و در صورت لزوم با استفاده از هلی کوپتر انجام خواهد شد.

(ب) تشکیل تیم‌های امداد در هر گروهان حداکثر ۳ تیم ۲ نفره با یک دستگاه آمبولانس و یا جیب به طریقی که فقط تخلیه وسیله این تیم‌ها انجام گیرد تأکید می‌گردد.

(۲) بستری کردن

(الف) برای معالجه بیماران و مصدومین بیمارستان‌های نظامی و غیرنظامی اهواز آماده پذیرش می‌باشد.

(ب) نقطه جمع‌آوری بیماران و مصدومین در پادگان دشت آزادگان می‌باشد.

(پ) یگان‌ها مجروحین خود را تا بهداری واقع در سه نقطه (محل فعلی دهکده جلدیه) پاسگاه فرماندهی گردان ۲۹۳، پاسگاه گردان ۱۰۰ حمل و سپس به وسیله گروهان سوم بهداری تخلیه و بستری خواهند شد.

(ت) محل تجمع مصدومین ابتدا در بیمارستان لشکر واقع در بیمارستان شرکت نفت و بیمارستان‌های غیرنظامی می‌باشد.

۳- پرسنل

الف- در طول عملیات خلاصه روزانه پرسنلی تا ساعت ۱۶ ارسال دارید.

- ب- زندانیان جنگی که با نگهداری پاسداری می‌شوند تا زمان رسیدن به نقطه جمع‌آوری زندانیان جنگی (محل استقرار قرارگاه تیپ) چشم بسته بود و تحت کنترل دژبان خواهند بود.
- پ- اجساد آلوده جامانده با وسایل ترابری جداگانه به رده عقب فرستاده می‌شوند.
- ت- استفاده از غذاهای موجود و اهدایی از طرف سکنه آبادی‌های در مسیر ممنوع است.

۴- همکاری ارتش و مردم: منع عبور و مرور غیرنظامیان از ساعت «س» ۱۰ تا س + ۲۴ خواهد بود.

۵- متفرقه

- الف- خط روشنایی حد عقب لشکر در نظر گرفته می‌شود.
- ب- دین‌یار تیپ در محل استقرار یگان قرارگاه تیپ می‌باشد.
- پ- تأمین منطقه عقب به عهده تیپ ۲ زرهی خواهد بود.
- ت- حرکت خودروهای اداری با صورت‌بندی نفوذی است.
- ث- مفاد امریه شماره ۴۵۵ - ۴۰ - ۲۰۱ - ۶۰/۱/۳۱ را دقیقاً در نظر بگیرند.
- فرمانده تیپ ۳ زرهی - سرهنگ زرهی ستاد الماسی

رئیس رکن ۴ تیپ

ضمائم:

۱. کالک خدمات پشتیبانی حذف شده.
۲. سهمیه سوخت حذف شده.
۳. تجدید آمداد از راه هوا حذف شده.
۴. مسیرها و کنترل ترافیک حذف شده.
۵. عملیات ارتش و مردم حذف شده.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۸۳

نسخه ۲ از ۱۰ نسخه

لشکر ۹۲ زرهی رکن سوم

ارتفاعات الله اکبر

۳۰ اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۰

دستور عملیاتی خیبر لشکر ۹۲

مدرک:

(۱) دستور عملیاتی خیبر نزاچا (ق م)

(۲) نقشه ۱۲۵۰۰۰۰ دشت آزادگان

(در دستورات شفاهی که در شورای فرماندهان مورخه ۶۰/۲/۲۹ در قرارگاه تاکتیکی داده شد، تغییری

حاصل نشده است).

لیست عده‌ها

تیپ ۱ زرهی

تیپ ۲ زرهی

تیپ ۳ زرهی

سپاه پاسداران

نیروهای نامنظم

گروه هوانیروز

۱- وضعیت

الف- نیروهای دشمن

پیوست الف (اطلاعات) طرح تجدیدنظرشده مهدی مراجعه شود.

ب) نیروی خودی

(۱) قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب با به کار بردن عناصری از لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی و تیپ ۵۵

هوابرد و سپاه پاسداران اهواز و نیروهای نامنظم دکتر چمران در ساعت «س» روز سی‌ویکم اردیبهشت

۱۳۶۰ در غرب سوسنگرد و تپه الله اکبر حمله می‌کند.

(۲) نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران عملیات آفندی لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی را پشتیبانی می‌نماید و پوشش هوایی منطقه را برقرار می‌سازد و با هواپیماهای سی ۱۳۰ ترابری‌های حمل مهمات و مجروحین را انجام می‌دهد.

(۳) گروه هوانیروز با امکانات خود عملیات لشکر را پشتیبانی می‌نماید.

پ- زیر امر و جداشده

(۱) گروهان یکم گردان ۱۲۱ پیاده زرهی زیر امر تیپ ۳ باقی می‌ماند.

(۲) نیروهای سپاه پاسداران و نیروهای نامنظم دکتر چمران مستقر در منطقه عملیات زیر امر تیپ ۳

زرهی قرار می‌گیرند.

۲- مأموریت

لشکر ۹۲ زرهی مأموریت دارد در ساعت ۰۴۰۰ / ۲/۳۱ / ۶۰ با یگان‌های تیپ ۳ و سپاه پاسداران و نیروهای نامنظم زیر امر در غرب تپه‌های الله اکبر تک نموده و نیروهای دشمن را نابود و تپه‌های الله اکبر را تصرف و تأمین نماید.

۳- اجراء

الف- تدبیر عملیاتی. پیوست الف کالک عملیاتی طرح تجدیدنظرشده مهدی.

(۱) مانور.

لشکر ۹۲ زرهی با استفاده از یگان‌های تیپ ۳ زرهی و سپاه پاسداران و نیروهای نامنظم زیر امر در شمال رودخانه کرخه در دو محور آفند می‌کند، تپه‌های الله اکبر را تصرف و تأمین می‌نماید.

(۲) آتش.

(الف) آتش تهیه برای مدت ۳۰ دقیقه از ساعت سی و یکم اردیبهشت‌ماه ۶۰ اجرا می‌گردد.

(ب) طرح پشتیبانی آتش توسط توپخانه لشکری تهیه و با عناصر پشتیبانی هوایی و هوانیروز هماهنگ می‌گردد.

(پ) یک آتشبار ۱۳۰م از گروه ۵۵ توپخانه در میشداغ مستقر و آتش تیپ ۳ زرهی را تقویت

می‌نماید.

ب- تیپ ۱ زرهی

- در منطقه مربوطه پدافند کنید.

پ- تیپ ۲ زرهی

- (۱) با تماس حضوری و شخصی با فرمانده تیپ ۳ باتوجه به فاصله مسافت یگان‌های تیپ و موقعیت عملیات، زمان مناسبی انتخاب و یگان‌های تابعه خود را به مواضع فعلی تیپ ۳ تغییر مکان دهید.
- (۲) در صورت فشار زیاد دشمن مواضع پدافندی تیپ ۳ را حفظ کنید.
- (۳) آماده باشید در سایر مناطق درگیر بنا به دستور وارد عمل شوید.

ت- تیپ ۳ زرهی

- (۱) نیروهای نامنظم و سپاه موجود در منطقه را زیر امر بگیرید.
- (۲) در ساعت ۰۴۰۰ روز سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۰ تک را آغاز نموده و ارتفاعات الله اکبر را تصرف و تأمین نمایید.

ث- توپخانه لشکری

- (۱) طرح پشتیبانی آتش را تهیه نمایید.
- (۲) از ساعت ۰۳۳۰ سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۰ آتش تهیه اجرا کنید.
- (۳) پشتیبانی آتش را با هوانیروز نیروی هوایی هماهنگ کنید.

ج- گروه هوانیروز

- به ترتیب تقدم، تیپ ۳ و تیپ ۲ زرهی را پشتیبانی کنید.

چ- نیروی هوایی

- نیروهای تقویت دور و نزدیک دشمن را منهدم کنید.

ح- مخابرات تخصصی

- شبکه‌های ارتباطی کلیه یگان‌های شرکت‌کننده را هماهنگ نمایید و دستور کار ثابت مخابراتی را تهیه و منتشر کنید.

خ- احتیاط

- در حال حاضر تیپ ۲ زرهی در احتیاط لشکر بوده و بنا به دستور قرارگاه مقدم نزاجا به کار برده خواهد شد.

د- دستورات هماهنگی

- (۱) کلیه هماهنگی‌های روز ۶۰/۶/۳۰ که در شورای فرماندهان به عمل آمد به قوت خود باقی است.

(۲) در آغاز عملیات غافلگیری مورد نظر است و پس از شروع عملیات سرعت و ضربت مورد توجه قرار گیرد.

(۳) به مرحله اشغال و تحکیم هدف، خنثی کردن پاتک دشمن روش جمع‌آوری و تخلیه غنائم و اسرای جنگی و تخلیه مجروحین توجه شود.

(۴) حتی‌المقدور سعی شود ابتدا پیاده نظام به مواضع دشمن تک کند و عناصر ضدتانک دشمن را نابود یا وادار به تغییر موضع نماید، بعد تانک‌ها پیش‌روی نمایند، به ترتیبی که در مراحل اولیه عملیات از وارد شدن تلفات به خودروهای زرهی جلوگیری شود.

(۵) بر مبنای تجربیات گذشته همیشه پاتک دشمن شدیدتر از پدافند او بوده است. لذا به محض اشغال هدف سریعاً تحکیم هدف شود و هدف به صورت موضع پدافندی مستحکم گردد.

۴- پشتیبانی خدمات رزمی

الف- کلیه اقلام تدارکات طبق روش جاری درخواست و دریافت شود.

ب- برابر هماهنگی‌های انجام‌شده کلیه یگان‌های تک‌کننده مهمات پنج‌روزه عملیاتی را همراه داشته باشند.

پ- برای جمع‌آوری غنائم جنگی از پرسنل و وسایل یگان‌هایی که در این مأموریت درگیر نیستند استفاده شود.

ت- تخلیه مجروحین به وسیله تیم‌های امداد و عناصر بهداری انجام شود و پرسنل رزمنده خود را برای تخلیه مجروحین از مأموریت اصلی منفک نسازند.

۵- فرماندهی و مخابرات

الف- مخابرات. برابر دستور کار ثابت مخابراتی.

ب- فرماندهی

(۱) فرماندهی لشکر تا آغاز تک در پاسگاه رده مقدم لشکر خواهد بود.

(۲) فرماندهی لشکر در حین تک با گروه فرماندهی در منطقه عملیات خواهد بود.

(۳) محل پاسگاه فرماندهی خود را گزارش کنید.

رسید اطلاع دهید.

فرمانده لشکر ۹۲ زرهی - سرهنگ ستاد نیایی

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۸۷

قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب

دزفول

خرداد ماه ۱۳۶۰

س - ب - ۵۸

طرح عملیاتی بستان*

مدرک: نقشه ۱/۲۵۰۰۰ منطقه سوسنگرد و بستان

لیست عده‌ها

لشکر ۹۲ زرهی

لشکر ۱۶ زرهی (منهای تیپ ۲ و گروه رزمی البرز)

لشکر ۲۱ پیاده

لشکر ۷۷ پیاده

تیپ ۵۵ هوایرد

تیپ ۸۴ پیاده

تیپ ۲ لشکر ۱۶ زرهی (تیپ زرهی قافلانکوه)

گروه رزمی البرز

گروه ۲۲ توپخانه

گروه ۵۵ توپخانه

گروه هوانیروز منطقه دزفول

گروه هوانیروز منطقه اهواز

گروه هوانیروز منطقه ماهشهر

۱- وضعیت

الف- نیروهای دشمن، به گزارشات نوبه‌ای اطلاعات که هر ۲۴ ساعت یک بار ابلاغ می‌شود مراجعه شود.

ب- نیروهای خودی

*. این طرح، وضعیت منطقه عملیاتی سوسنگرد و بستان و دستورات ستادی رده بالا را پس از اجرای عملیات
الله‌اکبر معلوم می‌نماید.

(۱) نیروی زمینی جمهوری اسلامی ایران در طول مناطق مرزی با کشور عراق در مقابل تجاوز نیروهای متجاوز بعثی عراق پدافند می‌کند و با اجرای تک‌های محدود محلی به صورت تدریجی نیروهای دشمن را نابود یا از مرز بیرون می‌راند و خط مرز را ترمیم می‌نماید.

(۲) قرارگاه مقدم نیروی زمینی در غرب با یگان‌های زیر امر خود از رودخانه چنگوله در شرق مهران تا دالامیرداغ نقطه مشترک مرز ۳ کشور ایران و ترکیه و عراق پدافند می‌کند و با اجرای تک‌های محدود و محلی نیروهای دشمن را نابود یا به خارج از خط مرز عقب می‌راند.

(۳) نیروی زمینی بیش از یگان‌های موجود یگان دیگری به عنوان احتیاط در دسترس ندارد.

(۴) نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران در حدود مقدرات خود عملیات آفندی و پدافندی یگان‌های نیروی زمینی را پشتیبانی می‌نماید.

پ- زیر امر و جدا شده

به لیست عده‌ها توجه شود.

ت- فرض‌های مبنا

(۱) در زمان اجرای این طرح تغییرات محسوسی در جبهه‌ها نسبت به وضع موجود ایجاد نخواهد شد.

(۲) برای اجرای این طرح لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی محدودیت قابل ملاحظه‌ای از لحاظ مهمات و تجهیزات عمده نخواهند داشت.

(۳) گرمای فوق‌العاده تابستان خوزستان مشکلات اساسی در اجرای این طرح ایجاد نخواهد کرد.

۲- مأموریت

قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب با عناصری از لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی در ساعت «س» روز «ر» در جبهه سوسنگرد و بستان آفند می‌کند. شهر بستان را تصرف و تأمین می‌نماید. لشکرهای ۲۱ و ۷۷ پیاده و عناصری از لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی که در جبهه‌های دیگر مستقر هستند به پدافند در منطقه مربوطه ادامه می‌دهند.

۳- اجراء

الف) تدبیر عملیاتی: پیوست الف (کالک عملیاتی)

این عملیات در ۳ مرحله به شرح زیر اجرا می‌گردد.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی ۱۸۹/

(۱) مرحله یکم. لشکر ۹۲ زرهی با یک تیپ ۲ گردانی به سمت غرب پیش‌روی می‌کند. خط خیز آبی را (کالک عملیاتی) تصرف می‌نماید. لشکر ۱۶ زرهی با یک تیپ ۲ گردانی در غرب سوسنگرد پیش‌روی می‌کند. خط خیز زرد را تصرف می‌نماید. هم‌زمان با عملیات این دو لشکر تیپ ۲ زرهی قافلانکوه و لشکر ۲۱ پیاده تک‌های محدود اجرا می‌نمایند.

(۲) مرحله دوم. هر دو لشکر پیش‌روی را به سمت غرب ادامه می‌دهند. خط خیز سرخ را تصرف و شهر بستان را تأمین می‌نمایند.

(۳) مرحله سوم. لشکر ۹۲ زرهی بنا به دستور به سمت غرب پیش‌روی را ادامه می‌دهد، خط خیز بنفش را تصرف و خط مرز را در حوالی سابله تأمین می‌نماید. لشکر ۱۶ زرهی بنا به دستور از نیشان عبور می‌کند و به سمت جنوب‌شرقی پیش‌روی می‌کند، هویزه را تصرف و تأمین می‌نماید.

ب- پشتیبانی آتش

(۱) طرح پشتیبانی آتش هر لشکر به وسیله توپخانه لشکری مربوطه تهیه و اجرا می‌گردد.

(۲) آتش تهیه برای مدت ۳۰ دقیقه طرح‌ریزی می‌شود و بر حسب ایجاب وضعیت بنا به دستور فرماندهان لشکرها اجرا می‌گردد.

(۳) تقدم پشتیبانی آتش هوایی و هوانیروز ابتدا با لشکر ۹۲ زرهی برای خنثی کردن عکس‌العمل نیروهای احتیاط و تقویت دشمن در محور فکه - بستان خواهد بود.

پ- لشکر ۲۱ پیاده

(۱) به پدافند در منطقه مربوطه ادامه دهید. تک‌های محدود و محلی با یگان‌های به استعداد گروهان تقویت‌شده و گردان (ب) در فرصت مناسب اجرا و نیروهای دشمن را نابود یا اسیر نمایند.

(۲) آماده باشید بنا به دستور و هم‌زمان با اجرای طرح بستان به وسیله لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی یک تک محدود در تپه رادارسرخه اجرا نمایند.

ت- لشکر ۷۷

(۱) به پدافند در منطقه ادامه دهید. با اجرای تک‌های محدود و محلی سر پل دشمن در شمال آبادان را محدودتر سازید.

(۲) آماده باشید بنا به دستور و هم‌زمان با اجرای طرح بستان به وسیله لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی یک تک محدود در سلمانیه یا جنوب جاده ماهشهر اجرا نمایند.

ث- لشکر ۱۶ زرهی

(۱) تیپ ۲ زرهی و گروه رزمی البرز هم‌چنان از آن لشکر جدا و زیر امر قرارگاه مقدم و تیپ ۵۵ هوابرد هم‌چنان زیر امر آن لشکر باقی می‌ماند.

(۲) تا اجرای مؤثر طرح ایجاد سیل مصنوعی در جنوب جاده سوسنگرد با تیپ ۳ زرهی به پدافند در منطقه طراح ادامه دهید.

(۳) با تیپ ۱ زرهی و تیپ ۵۵ هوابرد در ساعت «س» روز «ر» در غرب سوسنگرد حمله کنید و خط خیز زرد را تصرف نمایند.

(۴) بنا به دستور پیش‌روی را به سمت غرب ادامه دهید، خط خیز سرخ را تصرف و تأمین نمایید.

(۵) آماده باشید بنا به دستور از رودخانه نیسان عبور کنید و در سمت جنوب شرقی به طرف هویزه پیش‌روی کنید و هویزه را تصرف و تأمین نماید.

ج- لشکر ۹۲ زرهی

(۱) با تیپ ۱ زرهی به پدافند در جنوب غربی اهواز ادامه دهید و کرانه شرقی رودخانه کارون را با یگان‌های مأمور شده پوشش نمایید.

(۲) با تیپ ۲ و ۳ زرهی در ساعت «س» روز «ر» در غرب الله اکبر حمله کنید. به ترتیب مراحل این عملیات خط خیز آبی و زرد و سرخ را تصرف و شهر بستان را تأمین نمایید.

(۳) آماده باشید بنا به دستور پیش‌روی را به سمت غرب ادامه دهید و خط بنفش را تصرف و مرز بین دو کشور را در منطقه سابله تأمین نمایید.

چ- برای تهیه سریع مواضع در خطوط خیز یک یگان مهندسی مجهز به حداقل ۲۰ دستگاه بلدوزر و لودر پیش‌بینی نمایید.

ح- تیپ ۵۵ هوابرد

- زیر امر لشکر ۱۶ زرهی برابر طرح‌های آن لشکر مأموریت‌های واگذاری را اجرا نمایید.

خ- تیپ ۸۴ پیاده

(۱) به پدافند در منطقه ادامه دهید.

(۲) آماده باشید هم‌زمان با اجرای طرح یک تک محدود به عین خوش اجراء نمایید.

د- تیپ ۲ لشکر ۱۶ زرهی (تیپ قافلانکوه)

(۱) به پدافند در مواضع کنونی در منطقه رقابیه ادامه دهید.

(۲) با تک‌های محدود و محلی به استعداد گروهان تقویت‌شده دشمن را از مواضع کنونی عقب برانید و تپه رقابیه را تصرف و تأمین نمایید.

(۳) آماده باشید بنا به دستور و هم‌زمان با تک لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی ضمن حفظ مواضع پدافندی با یک گروه رزمی گردانی به سمت شمال تک کنید و رقابیه را تصرف نمایید.

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۹۱

(۴) آماده باشید با تقویت یگان مستقر در جنوب شرقی میشداغ دامنه غربی قسمت جنوب غربی میشداغ را از اشغال و پهلوی عناصر دشمن را تهدید نمایید.

ذ- گروه ۲۲ توپخانه

- با همکاری و هماهنگی فرماندهان توپخانه لشکری لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی تغییرات لازم را در سازمان و گسترش گردان‌های توپخانه به عمل آورید.

ر- گروه ۵۵ توپخانه

- با همکاری و هماهنگی فرماندهان توپخانه لشکری لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی تغییرات لازم را در سازمان و گسترش گردان‌های توپخانه به عمل آورید.

ز- گروه رزمی البرز

- گروه احتیاط قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب تقدم وارد عمل شدن در منطقه لشکر ۲۱ پیاده.

س- دستورات هماهنگی

(۱) ساعت «س» روز «ر» پس از هماهنگی کامل با فرماندهان لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی و آمادگی کامل لشکرها برای اجرای این طرح تعیین و ابلاغ می‌گردد.

(۲) اجرای این طرح در سرنوشت جنگ ایران و عراق در جبهه خوزستان تأثیر مهمی دارد و اولین منطقه ایست که امکان وصول به خط مرز و عبور از آن را میسر می‌سازد. لذا طرح ریزی دقیق و اجرای موفقیت آمیز آن توصیه و تأکید می‌گردد.

(۳) در طرح ریزی کلیه نکات پیش‌بینی شود و برای هر مسئله طرح تهیه شود. این طرح‌ها شامل آتش، مانور، کاربرد احتیاط، برخورد به مقاومت‌های سخت دشمن، دور زدن موانع، دفاع در خطوط خیز، دفاع در آخرین خط خیز، خنثی کردن پاتک دشمن، طرح مهندسی شامل برداشتن میدان‌های مین و ایجاد و موانع سریع، طرح تخلیه مجروحین، اسرا و غنائم، طرح تدارک، مهمات و آب و سوخت، طرح تصرف و تحکیم هدف و دفاع در منطقه هدف خواهد بود.

(۴) توصیه می‌شود فرماندهان تا رده گردان (داخل) با روش اجرای طرح توجیه شوند و در گردان‌ها بدون افشای طرح تمرینات روی نقشه و زمین کم‌وسعت انجام گردد.

(۵) باتوجه به گرمای فوق‌العاده فصل تابستان اثرات گرما در توان پرسنل و نیازمندی‌های آب و یخ در نظر گرفته شود.

(۶) از افراد سپاه پاسداران انقلاب و نیروهای نامنظم دکتر چمران با همکاری و هماهنگی آنان بهره کامل عملیاتی برده شود.

۴- پشتیبانی خدمات رزمی

- الف- کلیه اقدامات لجستیکی مانند روش جاری هر لشکر انجام می‌گیرد.
- ب- در مصرف مهمات به ویژه مهمات جنگ‌افزارهای سنگین ساخت کشورهای امریکا و اروپای غربی حداکثر صرفه‌جویی ممکن به عمل آید.
- پ- اقلام تدارکات طبقه ۱ و ۳ و ۵ سپاه پاسداران و نیروهای نامنظم دکتر چمران در این عملیات با لشکرها خواهد بود.

۵- فرماندهی و مخابرات

الف) مخابرات

- (۱) شبکه‌های ارتباطی طبق روش جاری بین کلیه رده‌های فرماندهی برقرار می‌شود.
- (۲) ارتباط عناصر سپاه پاسداران و نیروهای نامنظم دکتر چمران با یگان‌های زیر امر گیرنده آنان خواهد بود.

ب) فرماندهی

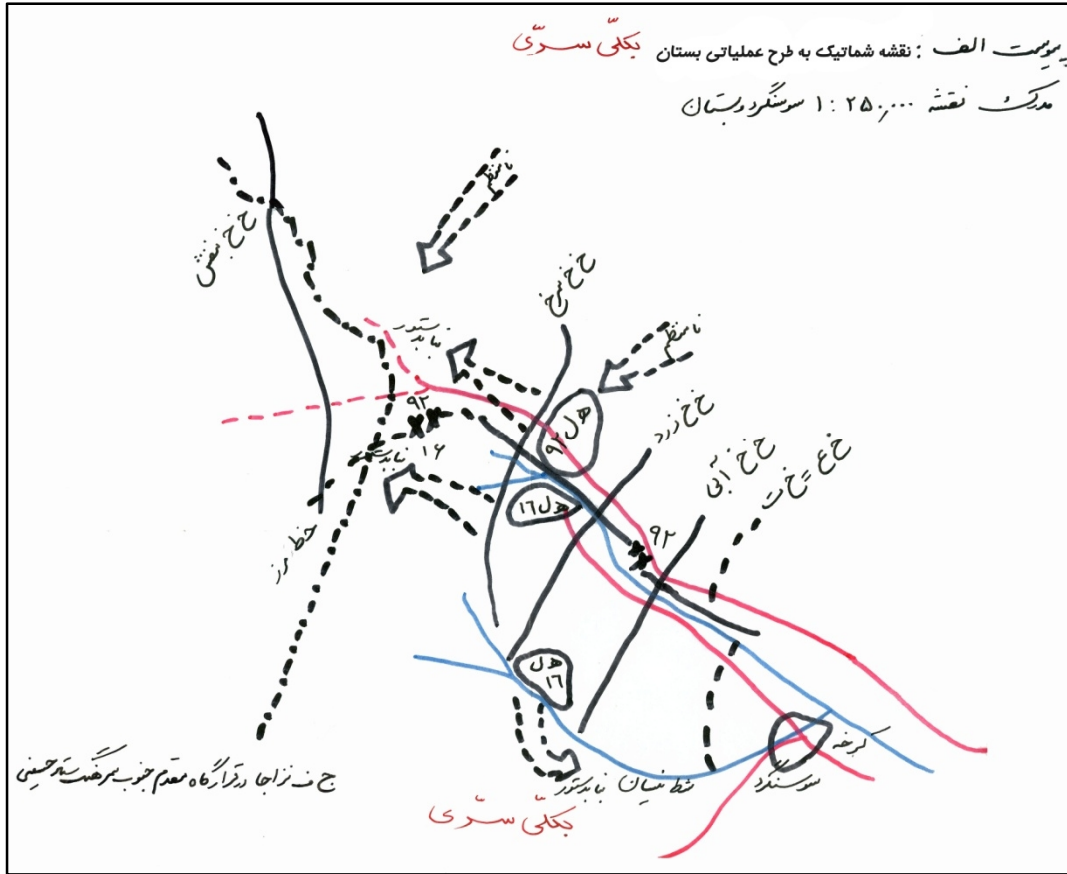
- گروه فرماندهی قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب ۷۲ ساعت قبل از روز «ر» در قرارگاه لشکر ۹۲ زرهی مستقر می‌گردد.

جانشین ف ق نزاچا در جنوب - سرهنگ ستاد حسینی

وصول اعلام دارید.

پیوست الف - کالک عملیاتی

طرح‌ها و دستورات عملیاتی / ۱۹۳

در دستورات شفاهی تغییری حاصل نشده است
دستور جزء به جزء شماره ۱ به طرح عملیاتی تجدیدنظر شده روشن
مدرك نقشه ۵۰۰۰۰:۱ سوسنگرد و وسیله

سازمان رزمی

الف- نیروی دشمن برابر کالک اطلاعات

ب- نیروی خودی برابر کالک عملیات

۱- گردان ۲۶۱ تانک

الف- در مواضع فعلی (تپه‌های شحیطیه) پدافند نمایید.

ب- جناح شمالی تیپ را به وسیله عناصر نامنظم پوشش نمایید.

پ- با اعزام گشتی و عناصر تأمینی تماس خود را با دشمن حفظ کنید.

ت- با دیده‌بانی مداوم حرکات دشمن را زیر نظر بگیرید.

۲- گردان ۲۹۳

الف- در مواضع فعلی (جنوب تپه‌های شحیطیه) پدافند نمایید.

ب- با اعزام گشتی و عناصر تأمینی تماس خود را با دشمن حفظ کنید.

پ- با دیده‌بانی مداوم حرکات دشمن را زیر نظر بگیرید.

۳- گروه رزمی ۱۴۵

الف- از مواضع فعلی جناح شمالی الله اکبر (ارتفاعات) پدافند نمایید.

ب- آماده باشید مواضع گروه رزمی ۲۶۱ تانک را اشغال و مأموریت آن یگان را به عهده بگیرید.

پ- هماهنگی‌های لازم را با گروه رزمی ۲۶۱ تانک بعمل آورید.

ت- آماده کمک به گروه رزمی ۲۶۱ باشید.

۴- گروه رزمی ۱۰۰ پیاده مکانیزه

الف- از مواضع فعلی جناح جنوبی ارتفاعات الله اکبر پدافند نمایید.

- ب- آماده باشید مواضع گروه رزمی ۲۹۳ تانک را اشغال و مأموریت آن را به عهده بگیرید.
- پ- هماهنگی‌های لازم را با گروه رزمی ۲۹۳ تانک به عمل آورید.
- ت- آماده کمک به گروه رزمی ۲۹۳ تانک باشید.
- ث- با یک دسته پیاده مکانیزه تأمین قرارگاه تیپ را برقرار سازید.
- ج- تماس نظری خود را با گروهان ۲ گردان ۱۲۱ پیاده مکانیزه حفظ کنید.

۵- گردان ۳۱۸ توپخانه کمک مستقیم

- الف- یگان‌های در خط را با آتش پشتیبانی نمایید، تقدم اجرای آتش با گروه رزمی ۲۶۱ تانک می‌باشد.
- ب- خط منع آتش جلوی عناصر تأمینی یگان‌های در خط می‌باشد.
- پ- طرح آتش پشتیبانی خود را به تیپ ارسال دارید.

۶- گروهان ۲ گردان ۱۲۱ با همکاری گروه نامنظم

- الف- جناح جنوبی تیپ را حفظ نمایید.
- ب- سواحل دور و نزدیک رودخانه کرخه را برابر کالک تأمین کنید.
- پ- تماس نظری خود را در ساحل رودخانه کرخه حفظ نموده و کلیه حرکات دشمن را زیر نظر بگیرید و بلافاصله گزارش نمایید.

۷- گروهان سوم مهندس (گردان ۴۲۹)

- الف- در ایجاد مواضع و حفر سنگرها به یگان‌های تیپ کمک کنید تقدم با یگان‌های در خط.
- ب- میدان‌های مین منطقه را که به وسیله دشمن کار گذاشته شده پاک‌سازی کنید.

۸- گروهان ۳ نگهداری

وظایف خود را برابر روش جاری انجام دهید.

۹- گروهان سوم بهداری

وظایف خود را برابر روش جاری انجام دهید.

نسخه از نسخه
تیپ ۳ زرهی رکن ۳
الله اکبر - دشت آزادگان
تیرماه ۱۳۶۰

طرح جابه‌جایی یگان‌های تیپ ۳ زرهی در منطقه واگذاری*

سازمان رزمی

برابر طرح عملیاتی تجدیدنظرشده روشن

۱- منظور

- الف- آشنایی یگان‌ها در انجام مأموریت در تمام منطقه مسئولیت تیپ.
- ب- جابه‌جایی و تحرک یگان‌ها و جلوگیری از راکد ماندن آنها در منطقه تا حد امکان.
- پ- رهایی یگان درگیر در مدت معین و اجرای مأموریت یگان پشتیبانی و بالعکس.
- ت- تعویض یگان‌ها در خط (درگیر) و جلوگیری از فرسودگی پرسنل و ماتریل.

۲- هدف

گردش و جابه‌جایی یگان در منطقه استحقاقی تیپ و جلوگیری از فرسودگی یگان‌های درگیر و راکد ماندن یگان‌ها در منطقه و ایجاد تنوع و انجام مأموریت یگان‌ها در هر منطقه واگذاری به آنها.

۳- اجراء

الف- مانور: تعویض یگان‌های در خط با یگان‌های احتیاط پشتیبانی از چپ به راست و از جلو به عقب به شرح زیر انجام خواهد شد.

(۱) گروه رزمی ۲۹۳ تانک با گروه رزمی ۱۰۰ پیاده مکانیزه.

(۲) گروه رزمی ۲۶۱ تانک با گروه رزمی ۱۴۵ پیاده مکانیزه.

ب- آتش: تقدم اجرای آتش در حین تعویض بنا به درخواست یگان‌های درگیر به منظور پوشش حرکات ایذائی داخل منطقه نبرد روی مناطق نشان‌شده انجام شود.

*. این طرح، وضعیت تیپ ۳ لشکر ۱۶ را در حدود یک ماه بعد از عملیات الله اکبر معلوم می‌نماید.

۴- دستورات هماهنگی

الف- شناسایی قبلی یگان تعویض‌شونده با تعویض‌کننده در کلیه سلسله مراتب فرماندهی تا رده خدمه تانک و خدمه جنگ‌افزار انجام شود.

ب- به منظور جلوگیری از دید و تیر دشمن روی حرکات نیروهای خودی در تاریکی شب انجام گیرد.

پ- حداکثر رده تعویض‌کننده با تعویض‌شونده در هر شب یک دسته خواهد بود.

ت- یگان تعویض‌کننده یگان درگیر را در محل تعویض نموده و بلافاصله آماده اجرای مأموریت یگان تعویض‌شونده می‌گردد و بالعکس.

ث- فرمانده یگان درگیر تا دوسوم استقرار یگان تعویض‌کننده مسئول منطقه جلو خواهد بود و بالعکس.

ج- به محض استقرار دوسوم یگان‌ها در منطقه جابه‌جایی مسئولیت با یگان تعویض‌شده خواهد بود.

چ- پس از استقرار کامل هر قسمت، قسمت بعدی شروع به تعویض خواهد نمود.

ح- به منظور فریب دشمن و پوشش حرکات فرماندهان یگان‌ها می‌توانند با هماهنگی یکدیگر حرکاتی انجام دهند.

خ- با مسئولین سپاه پاسداران و گروه دکتر چمران هماهنگی شود.

د- این طرح به محض رویت قابل طرح‌ریزی و بنا به دستور قابل اجرا است.

۵- اداری و لجستیکی: برابر روش جاری.

۶- فرماندهی و مخابرات

الف- مخابرات

(۱) دستور کار و ثابت مخابرات قابل اجرا است.

(۲) برقراری ارتباط بی‌سیم با کلیه یگان‌های سازمانی تیپ مخصوصاً یگان تعویض‌شونده و یگان تعویض‌کننده تأکید می‌گردد.

ب- فرماندهی

(۱) پاسگاه فرماندهی تیپ در محل فعلی می‌باشد.

(۲) پاسگاه فرماندهی گردان‌ها ضمن گزارش برابر بند ۳ دستورات هماهنگی خواهد بود.

ف تیپ ۳ زرهی - سرهنگ زرهی ستاد الماسی

قسمت چهارم

پیام‌ها و دستورات

پیام‌ها و دستورات / ۲۰۱

شماره: ۲۰۱-۰۸-۲-۱۷۱

تاریخ: ۶۰/۳/۴

از: قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی ۳

به: تیمسار ف نزا جا مد عملیات

[نگهداری آب و ترمیم خاکریز]

بازگشت به شماره ۷۹-۵-۰۴-۶۰۲-۶۰/۲/۲۶

به علت کم شدن جریان آب در منطقه، با سدهای موجود آب نگهداری و خاکریزها به طور مداوم ترمیم می‌گردد.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره: ۲۰۱-۰۸-۲-۱۵۸

تاریخ: ۶۰/۲/۲۶

از: ق ع ل ۱۶ زرهی (۳)

به: ستاد هماهنگی عملیات نامنظم آقای دکتر چمران

[درخواست هماهنگی]

چنانچه استحضار دارید گروه برادر مقدم در منطقه طراح زیر امر این لشکر می‌باشد، ولی سرپرست این یگان برادر مقدم رعایت تابعیت یگانی را ننموده و عملیات خود را با فرمانده گردان مستقر در منطقه هماهنگ نمی‌نماید. خواهشمند است دستور فرمایید نامبرده را در این مورد توجیه نمایند.

ف. ل. ۱۶ زرهی - سرهنگ ستاد لطفی

شماره: ۲۰۱-۰۸-۱-۶۵۷

تاریخ: ۶۰/۲/۲۸

از: لشکر ۱۶

به: گیرندگان مراجعه شود

[جلسه فرماندهان]

دستور فرمایید فرماندهان تیپ ۱ و ۳ و ۵۵ توپخانه پیش ل - گد مخ - گد مهندسی - گد ۲۲۷ رأس ساعت ۱۱۰۰ صبح ۶۰/۲/۲۹ در پاسگاه فرماندهی لشکر حضور یابند.

ضمناً به فرمانده سپاه پاسدار سوسنگرد وسیله تیپ ۵۵ ابلاغ در ساعت مقرر در لشکر باشد.

ف لشکر

۲۰۲ / عملیات الله اکبر

شماره: ۲۰۱ - ۰۸ - ۲ - ۱۶۰

از: ق ع ل ۱۶ زرهی ۳

تاریخ: ۶۰/۲/۲۹

به: ف عملیات جنوب

ساعت ۰۲۰۰

[درگیری و پیشروی دشمن]

از ساعت ۰۱۳۵ ۶۰/۲/۲۹ یگان‌های مستقر در مواضع پدافندی طراح زیر آتش شدید توپخانه قرار گرفته و در ساعت ۰۱۵۰ یگان‌های پیاده دشمن اقدام به پیشروی نموده و هم‌اکنون درگیری ادامه دارد. نتیجه عملیات متعاقباً به عرض خواهد رسید.

سرهنگ ستاد سیروس لطفی

شماره: ۲۰۱ - ۰۸ - ۲ - ۱۶۱

از: قرارگاه عملیاتی ل ۱۶ زرهی ۳

تاریخ: ۶۰/۲/۲۹ - ۰۳۵۵

به: ف ق مقدم نزاچا در جنوب

[دفع تک دشمن]

با وارد عمل کردن احتیاط یگان مستقر در مواضع پدافندی طراح و با اجرای آتش توپخانه کمک مستقیم و عمل کلی تک دشمن در ساعت ۰۳۲۰ دفع گردید.

سرهنگ ستاد سیروس لطفی

شماره: ۲۰۱ - ۰۸ - ۱ - ۶۵۸

از: ق ع ل ۱۶ زرهی ۳

تاریخ: ۶۰/۲/۲۹ - ۰۷۱۰

به: ف تیپ ۳

[آخرین وضعیت]

آخرین وضعیت خود را گزارش نمایید.

سرهنگ ستاد سیروس لطفی

شماره ۲۰۱ - ۰۸ - ۱ - ۶۶۹

از: قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی ۳

تاریخ: ۶۰/۲/۳۰

به: گیرندگان مراجعه شود

[ساعت س]

۱- یگان‌ها طوری حرکت کنند که قبل از ساعت ۰۳۳۰ روز ۶۰/۲/۳۱ در مواضع خود مستقر شده باشند (ساعت س).

۲- لشکر ۹۲ یک آتش تهیه از ساعت ۰۳۳۰ الی ۰۴۰۰ روز ۶۰/۲/۳۰ اجراء می‌نمایند.

ف لشکر ۱۶ زرهی - سرهنگ ستاد لطفی

پیام‌ها و دستورات / ۲۰۳

شماره ۱۶۴ - ۲ - ۰۸ - ۲۰۱

تاریخ: ۶۰/۲/۳۱ - ۰۸۱۵

از: ق ع ل ۱۶ زرهی ۳

به: ف عملیات جنوب (دزفول)

[تأمین خط کرکس]

خط کرکس تأمین و یگان‌ها مشغول تحکیم مواضع مربوطه هستند.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره ۱۶۳ - ۲ - ۰۸ - ۲۰۱

تاریخ: ۶۰/۲/۳۱ - ۰۵۱۵

از: ق ع ل ۱۶ (۳ر)

به: ف ع جنوب

[پیشروی نیروهای خودی]

وضعیت عالی است، آلبوغفری شمالی سقوط کرده نیروی خودی در حال پیشروی می‌باشد.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره ۱۶۲ - ۲ - ۰۸ - ۲۰۱

تاریخ: ۶۰/۲/۳۱ - ۰۴۴۵

از: ق ع ل ۱۶ زه (۳ر)

به: ف ع جنوب (دزفول)

[انهدام دشمن]

در ساعت ۰۴۳۰ روز ۶۰/۲/۳۱ کانال شماره ۱ دشمن تسخیر و ۶ تانک دشمن منهدم و ارتباط دشمن قطع گردید. وضعیت نیروی خودی عالی است.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره: ۶۷۱ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

تاریخ: ۶۰/۲/۳۱ - ۱۳۵۰

از: ق ع ل ۱۶ زرهی ۳

به: ف تیپ ۱ - تیپ ۵۵ هد تیپ ۳

آگهی به: ف پش ل گد مخ - گد مهن

[تبریک و هوشیاری]

برابر امریه شماره ۱۴۵۰ - ۱ - ۳۰۰۱ - ۶۰/۲/۱۳ نزاا ضمن تبریک از عملیات موفقیت‌آمیز شما و باتوجه به تجربیات گذشته دشمن آسیب دیده درصدد جبران می‌باشد. دستور فرمایید:

۱- به منظور جلوگیری از حملات متقابل مواضع را با سلاح ضدزره تجهیز نمایید.

۲- در تهیه سنگر و پناهگاه جهت مقابله با آتش توپخانه دشمن تسریع نمایید.

سرهنگ ستاد لطفی

۲۰۴ / عملیات الله اکبر

شماره ۶۷۲ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

از: ق ع ل ۱۶ زرهی ۳ ر

تاریخ: ۶۰/۲/۳۱ - ۱۴۴۵

به: ف تیپ ۵۵ هد

[آماده مقابله با پانک]

دستور فرمایید با گماردن شکارچیان تانک در محور جاده بستان - بردیه - احیمر آماده مقابله با پانک دشمن باشند.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره ۶۷۴ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

از: ق ع ل ۱۶ زرهی

تاریخ: ۶۰/۲/۳۱

به: ف تیپ ۳

[حرکت خودروهای دشمن]

برابر گزارش گروه دکتر چمران خودروهای دشمن سمت جنوب غربی طراح در حرکت می باشند. از هم اکنون پیش بینی های لازم جهت خنثی نمودن حرکات آنها به عمل آید.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره ۶۷۳ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

از: ق ع ل ۱۶ زرهی ۳ ر

تاریخ: ۶۰/۲/۳۱ - ۱۸۱۵

به: ف تیپ ۱ - ۵۵

آگهی به: ف تیپ ۳ - ت ل - ف گد ۴۴۶ مهندسی

[احتمال تک دشمن]

۱- احتمال تک دشمن از محور دهلاویه سوسنگرد و پل الوان به طرف سوسنگرد وجود دارد.

۲- یگان های پیاده حداقل ۳۰۰ متر جلوتر از مواضع تانک ها مستقر و تأمین آنها را برقرار نمایند.

۳- یگان ها با اعزام گشتی شناسایی هرگونه نقل انتقالات دشمن را گزارش نمایید.

۴- با گماردن پست های استراق سمع نزدیک شدن عوامل دشمن را گزارش نمایند.

۵- سلاح های ضد زرهی در مواضع مقدم مستقر گردند.

۶- در صورت امکان در طول شب نسبت به مین گذاری معابر احتمالی دشمن اقدام نمایید.

سرهنگ ستاد لطفی

پیام‌ها و دستورات / ۲۰۵

شماره: ۶۷۶ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

تاریخ: ۶۰/۳/۱

از: ق ع ل ۱۶ زرهی (۳)

به: ف تیپ ۱ و ۳ و ۵۵ و گد مهن و ف ت ل

آگهی به: گروه چمران - پش ل - گد مخ

[مختصات گروه فرماندهی]

گروه فرماندهی در ابوحمیظه به مختصات طول ۳۶۲۵۰ عرض ۹۱۷۵۰ نقشه ۱:۵۰۰۰۰ سوسنگرد می‌باشد.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره: ۶۷۷ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

تاریخ: ۶۰/۳/۱

از: ق ع ل ۱۶ زرهی (۳)

به: ف تیپ ۱ و ۳ و ۵۵ و ت ل - پش ل - گد مهن - گد مخ

[حضور فرماندهان]

دستور فرماید فرماندهان رأس ساعت ۱۸۰۰ روز جاری در ابوحمیظه گروه فرماندهی حضور بهم رسانند.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره: ۱۶۵ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

تاریخ: ۶۰/۳/۱

از: قرارگاه عملیاتی ل ۱۶ زرهی (رکن ۳)

به: فرماندهی لشکر ۷۷ رکن ۴

موضوع: وسایل واگذاری به سپاه پاسداران حمیدیه

بازگشت به شماره ۳۸ - ۱۳ - ۶ - ۰۸ - ۲۰۱ - ۶۰/۲/۲۸

با نگرش به این‌که وسایل مزبور در حال حاضر در خط مقدم جبهه‌ها می‌باشند، لذا فرمانده سپاه پاسداران حمیدیه (برادر هاشمی) تعهد نمودند تجهیزات مزبور با انجام جابه‌جایی در ظرف ده روز به عقب تخلیه و در اختیار آن یگان قرار خواهد گرفت. لذا به نماینده لشکر ابلاغ گردید به یگان مربوطه مراجعت و به محض آماده شدن آنها که از طریق لشکر به لشکر ۷۷ خواهد شد جهت دریافت مراجعه نمایند.

ف - ل - ۱۶ زرهی - سرهنگ زرهی ستاد سیروس لطفی

از سوی سرهنگ ۲ علی الهیاری

۲۰۶ / عملیات الله اکبر

شماره: ۶۸۸ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

از: ق ع ل ۱۶ زرهی ۳

تاریخ: ۶۰/۳/۲

به: ف تیپ ۵۵ هد

[تأمین منطقه]

بازگشت به شماره ۲۴ - ۲۰۱ - ۶۰/۳/۲

جبهه‌ای که تیپ انتخاب و اشغال نموده رئیس رکن سوم لشکر بازدید و بررسی نموده است، به همان نحو به صورت اول قابل قبول است. فقط قسمتی از منطقه که بین کرخه کور و سابله (پشت یگان‌ها) قرار گرفته به نحوی تأمین شود.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره: ۶۸۷ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

از: ق ع ل ۱۶ زرهی ۳

تاریخ: ۶۰/۳/۲

به: ف توپخانه لشکری

[اجرای آتش]

دستور فرماید از ساعت ۰۷۰۰ مورخه ۶۰/۳/۳ به مدت ۳ الی ۵ دقیقه روی مواضع دشمن در سویدانی اجراء آتش نمایند.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره: ۶۸۴ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

از: ق ع ل ۱۶ زرهی ۳

تاریخ: ۶۰/۳/۲ - ۱۲۳۵

به: ف ل ۹۲ زرهی اهواز

[گسترش یگان‌ها]

خواهشمند است دستور فرماید گسترش یگان‌های تیپ ۳ آن لشکر را در مواضع فعلی به این لشکر ارسال دارند.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره: ۶۸۳ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

از: ق ع ل ۱۶ زرهی ۳

تاریخ: ۶۰/۳/۲ - ۱۲۳۵

به: ف تیپ ۳ زرهی

[هماهنگی انجام شده]

پیرو شماره ۱۵۸ - ۲ - ۰۸ - ۲۰۱ - ۶۰/۲/۲۶

پیام‌ها و دستورات / ۲۰۷

۱- برادر مقدم وسیله ستاد هماهنگی عملیات نامنظم آقای دکتر چمران توجیه گردید.

۲- ف تیپ ۳ و برادر مقدم و آقای مهندس چمران در دفتر من در مورد عملیات و همکاری گردان ۲۲۴ توجیه گردیدند.

۳- دستور فرمایید فرمانده گروه رزمی ۲۲۴ با برادر مقدم هماهنگی‌های لازم در مورد پدافند از منطقه به عمل آورند و اگر اشکالی داشتند فرمانده تیپ شخصاً در منطقه حضور یافته و اشکالات را برطرف نمایند.
سرهنگ ستاد لطفی

از: ق ع ۱۶ زرهی ۳ شماره: ۲۰۱ - ۰۸ - ۱ - ۶۸۲

به: ف تیپ ۱ و ۵۵، توپخانه لشکری، رکن دوم لشکر تاریخ: ۶۰/۳/۲ - ۱۲۱۵۰

[اجرای آتش]

برابر اعلام ل ۹۲، دشمن از طریق رحمانیه، سید شیب و دهلاویه به جناح سمت چپ ل ۹۲ تیراندازی می‌نمایند. دستور فرمایید مناطق مزبور را به طور مداوم زیر آتش قرار دهند.

سرهنگ ستاد لطفی

از: قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی ۳ شماره: ۲۰۱ - ۰۸ - ۱ - ۶۸۰

به: فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سوسنگرد تاریخ: ۶۰/۳/۲

[آمار سپاه پاسداران]

در اجرای اوامر نزاجا خواهشمند است دستور فرمایید آمار سپاه پاسداران آن یگان را در دو نسخه به شریح زیر تنظیم وسیله سرگرد پیاده عابدین گیلانی ارسال دارند تا پس از بررسی به نزاجا تقدیم گردد.

ف لشکر ۱۶ زرهی - سرهنگ ستاد سیروس لطفی

رئیس ستاد لشکر سرهنگ ۲ الهیاری

رئیس رکن سوم لشکر سرهنگ ۲ ستاد عمرانلو

ردیف	تعداد سپاهیان پاسداران درگیر عملیات	تعداد سپاه پاسدارانی که جهت تعویض پیش‌بینی شده	تعداد سپاه پاسداران درگیر نبوده و برای تعویض پیش‌بینی نشده‌اند

شماره: ۶۷۹ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

از: ق ع ل ۱۶ زرهی ۳

تاریخ: ۶۰/۳/۲

به: ستاد هماهنگی عملیات نامنظم و ف تیپ ۳ زرهی

[ناهماهنگی در ایجاد میدان مین]

برابر گزارش فرماندهی تیپ ۳ مستقر در طراح و تأیید فرمانده گردان مهندسی برادر مقدم فرمانده گروه عملیاتی آن ستاد از ایجاد میدان مین در مقابل مواضع دشمن جلوگیری نموده است. باتوجه به حساسیت موضوع و دستور صریح نزاجا در این مورد خواهشمند است دستورات مقتضی به برادر مقدم صادر فرمایند. خاطر نشان می‌سازد این موضوع نیز یکی از ناهماهنگی‌های برادر مقدم با فرمانده منطقه می‌باشد.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره: ۱۶۸ - ۱ - ۰۸ - ۲۰۱

از: قرارگاه عملیاتی ل ۱۶ زرهی ۳

تاریخ: ۶۰/۳/۲

به: تیمسار ف نزاجا مد عملیات

[گزارش آمار]

ف عملیات جنوب

بازگشت به شماره ۹۴ - ۲۹ - ۰۲ - ۶۰۲ - ۶۰/۳/۱

۱- آمار خواسته شده به شرح زیر به استحضار می‌رسد:

الف) سپاه پاسداران سوسنگرد یکصد و هشتاد نفر کلاً درگیر می‌باشند.

ب) سپاه پاسداران حمیدیه ۶۸ نفر کلاً درگیر می‌باشند.

۲- غیر از پرسنل فوق نیروی دیگری به عنوان احتیاط یا برای تعویض در اختیار ندارند.

سرهنگ ستاد لطفی

پیام‌ها و دستورات / ۲۰۹

شماره: ۱۷۴ - ۲ - ۰۸ - ۲۰۱

تاریخ: ۶۰/۳/۵

از: ق ع ل ۱۶ (۳ر)

به: ف ع جنوب

[پل سوسنگرد]

پل‌های احداث شده در سوسنگرد به وسیله ل ۱۶ کشتش و قدرت کافی جهت استفاده مداوم را ندارند و ممکن است در آینده آسیب‌پذیری ایجاد نماید. باتوجه به بررسی سرکار سرهنگ غفاری و ف گد مهن لشکر مقرر فرمایید در احداث پل بیلی اقدام عاجل به عمل آید.

سرهنگ ستاد لطفی

شماره: ۱۷۴ - ۲ - ۰۸ - ۲۰۱

تاریخ: ۶۰/۳/۶

از: ق ع ل ۱۶ زرهی (۳ر)

به: ف ق ع جنوب

[استقرار پل]

«رمز - آنی - خیلی محرمانه»

بازگشت به شماره ۶۸۳ - ۱۸ - ۳۰۰۱ - ۶۰/۳/۵

بازرسی که از منطقه بازدید می‌نمایند به مشکلات آمارسانی یگان‌ها توجه ندارند. استقرار پل سوسنگرد اهمیت فراوان داشته، حیاتی است و فرمانده کل قوا در این مورد دستور صادر فرمودند که پل مستقر شود.

سرهنگ ستاد لطفی

سابقه

۱- معاونت عملیات و اطلاعات طی پیام ۳۸۳ - ۶ - ۸ - ۲۰۱ - ۶۰/۲/۲ که تیمسار فرماندهی شخصاً امضا فرمودند به ق ت جنوب و ل ۱۶ زرهی ابلاغ نمود یک گردان تانک از ل ۱۶ به رقابیه اعزام و گردان مذکور زیر امر تی ۲ لشکر ۱۶ قرار گیرد.

۲- قرارگاه تاکتیکی جنوب و ل ۱۶ طی پیام‌های پیوست اعلام نموده‌اند چون برابر اوامر ریاست جمهوری، لشکر ۹۲ زرهی در منطقه الله اکبر اقدام به تک خواهد نمود، اعزام گروه رزمی برای لشکر مقدرور نیست و چنانچه گروه رزمی اعزام گردد، احتمالاً طرح تک اجراء نخواهد شد. ضمن این‌که مقدرات لشکر بعد از عملیات ۱۶ دی‌ماه ۱۳۵۹ تقلیل یافته است.

سرهنگ ستاد عمیدی

از: نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات) شماره: ۴۴۸ - ۶ - ۰۸ - ۶۰۱

به: ق. ت جنوب (دزفول) تاریخ: ۶۰/۲/۱۲

آگهی به: ل ۹۲ - دشت آزادگان - لشکر ۷۷ ماهشهر

[شرکت در کمیسیون]

«آنی - خیلی محرمانه»

در اجرای امریه شماره ۳۲۲۲ - ۰۲ - ۲۹ - ۱۷۰۱ - ۶۰/۲/۱۲/۱۸ سماجا، خواهشمند است دستور فرمایید تیمسار سرتیپ خزاعی، آقای دکتر چمران، فرمانده سپاه پاسداران منطقه خوزستان، فرمانده هوانیروز، افسر هوایی، مهندس سرداری، و فرماندهان ل ۱۶ و ل ۹۲ و لشکر ۷۷ به منظور شرکت در کمیسیونی که در ساعت ۲۰۰۰ روز ۶۰/۲/۱۲ در اهواز با حضور ریاست جمهوری تشکیل می‌گردد حضور بهم رسانند.
ف. نزاجا - سرتیپ ظهیرنژاد

از: نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات) شماره: ۵۴۴ - ۶ - ۰۸ - ۲۰۱

به: ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۶۰/۲/۱۹

آگهی به: ق. ت جنوب (دزفول) ل ۱۶ زرهی (دشت آزادگان)

[گزارش اقدامات]

«خیلی محرمانه - خیلی فوری»

برابر اعلام سماجا مستند به گزارش نیروی هوایی در کمیسیون مورخه ۶۰/۲/۱۳ که در اهواز انجام گرفت تصمیم گرفته شد محل تجمع نیروهای دشمن در منطقه بستان و پل سابله از تاریخ ۶۰/۲/۱۴ مورد تک قرار گیرد که تاکنون ۳ مرحله انجام گرفته و تا مورخه ۶۰/۲/۲۳ نیز طرح‌ریزی گردیده است و در کمیسیون مذکور مقرر شد ل ۹۲ محل تجمع نیروهای دشمن را از طریق مرکز عملیات پشتیبانی هوایی با تعیین تقدم جهت اجراء به نهجا ارسال دارد که تاکنون ارسال نشده است. خواهشمند است دستور فرمایید باتوجه به مراتب بالا هدف‌های انتخابی را با تعیین تقدم برای مناطق مورد درخواست به نهجا اعلام فرمایند. ضمناً نیروی زمینی از اقدامات انجام‌شده در آن لشکر بی‌اطلاع است. ترجیحاً اقداماتی که انجام می‌شود به نزاجا گزارش گردد تا مسئولین در جریان امر قرار داشته باشند.

ف. نزاجا - سرتیپ ظهیرنژاد

پیام‌ها و دستورات / ۲۱۱

از: قرارگاه ۲ تاکتیکی نزاچا در جنوب ۳ «خیلی محرمانه - خیلی فوری» شماره پیام: ۳۰۰۱/۱/۶۹۳
به: ل ۹۲ تاریخ: ۶۰/۲/۲۰

آگهی به: قرارگاه ترابری نزاچا مستقر در اهواز دغاغله

بوسیله ل ۹۲ - معاونت عملیات و اطلاعات نزاچا/ مد عملیات /

[تغییر مکان بنا به دستور]

تغییر مکان تیپ ۲ ل ۹۲ و گروه رزمی ۲۰۱ البرز فعلاً انجام نمی‌شود، آمادگی داشته باشند تغییر مکان بنا به دستور صورت خواهد گرفت.

سرهنگ منظوری

از: ق ع ل ۱۶ زرهی - ۳ شماره: ۱۷۶ - ۲ - ۰۸ - ۲۰۱
به: ف قرارگاه مقدم عملیات جنوب تاریخ: ۶۰/۳/۹

[عملیات ۶۰/۲/۳۱]

بازگشت به امریه‌های ۶۴۶ - ۲ - ۳۰۰۱ - ۶۰/۳/۷ و ۱۶۷۹ - ۱ - ۳۰۰۱ - ۶۰/۳/۷

۱- باتوجه به شناسایی‌های متعدد مشخص شد که دشمن تعداد ۳ خاکریز در عمق در غرب سوسنگرد و مقابل لشکر ایجاد کرده است. تیپ ۵۵ هوابرد با استفاده از پرسنل پیاده و سپاه پاسداران در مدت حدود یک ماه با تأمین کافی و به طور غافلگیرانه توانست کانال‌هایی از دو جهت (از سمت راست و از سمت چپ) به سمت خاکریز سومی دشمن ایجاد نماید که از این کانال، کانال‌هایی به خاکریز اول و دوم دشمن منشعب می‌شد.

در تاریخ ۶۰/۲/۳۱ برابر طرح شهید عباسی و باتوجه به اصل غافلگیری بدون اجرای آتش تهیه تیپ ۵۵ هوابرد با دو گردان در خط و با استفاده از کانال‌های احداث شده توانست با یک برنامه‌ریزی دقیق و حساب-شده و سازمان‌دهی عالی (از پرسنل تیپ و سپاه پاسداران) در ساعت «س» نیروی مقدم خود را به یکباره به دشمن نزدیک نموده وارد خاک‌ریزهای دشمن نماید، بدون این‌که دشمن بتواند از خود عکس‌العمل شدیدی نشان دهد. به محض سقوط خاکریز سوم دشمن و آلبوعفری شمالی، تیپ ۱ زرهی که پشتیبان تیپ ۵۵ هوابرد بود، به سرعت گد ۲۲۰ خود را از جناح راست و گد ۱۸۵ تیپ ۱ زرهی و گردان ۲۵۲ سوارزرهی از جناح چپ خود را به تیپ ۵۵ هوابرد رسانیده، با کمک تیپ ۵۵ هوابرد بقایای دشمن را از بین می‌برند. پس از موفقیت یگان‌های خودی به سرعت شروع به تحکیم هدف نموده، تیپ ۵۵ هوابرد شکارچیان تانک را در حوالی بردیه ۱ و ۲ و دهلاویه مستقر و آماده برای جلوگیری از پاتک دشمن می‌گردند.

به محض کشف تک و سقوط نیروی مقدم دشمن یگان‌های توپخانه به منظور جلوگیری از پاتک دشمن از دهلاویه به طرف بستان اقدام به تیراندازی می‌نمایند.

۲- نکات منفی و مثبت در عملیات:

الف- نکات منفی: ضعف ارتباط.

ب- نکات مثبت: طرح ریزی دقیق، شناسایی دقیق، هماهنگی یگان‌ها با یکدیگر و با نهادها، توجیه و آگاهی کلیه پرسنل از اجرای طرح، اقدام به موقع، عکس‌العمل سریع یگان‌ها.

۳- تلفات وارده به خودی

الف- لشکر ۱۶

(۱) افسر (شهید ۳ نفر، زخمی ۲ نفر)

(۲) درجه‌دار (شهید ۳ نفر، زخمی ۶ نفر)

(۳) سرباز (شهید ۷ نفر، زخمی ۱۴ نفر)

ب- تیپ ۵۵ هوارد

(۱) افسر (زخمی ۵ نفر)

(۲) درجه‌دار (شهید ۱ نفر، زخمی ۸ نفر)

(۳) سرباز (شهید ۱۶ نفر، زخمی ۵۰ نفر)

۴- ضایعات وارده به خودی

برابر گزارش رسیده تاکنون یک دستگاه نفربر شنی‌دار روسی بوده است.

۵- تلفات و ضایعات وارده به دشمن

الف- تلفات وارده به دشمن

(۱) کشته ۲۸۰ نفر

(۲) زخمی بیش از ۱۰۰۰ نفر

(۳) اسیر ۳۷۰ نفر بشرح زیر:

افسر ارشد ۲ نفر، افسر جزء ۷ نفر، افسر احتیاط ۴ نفر، درجه‌دار کادر ۲۹ نفر، درجه‌دار احتیاط ۵ نفر، سرباز احتیاط ۲۱۹ نفر، سرباز وظیفه ۱۰۵ نفر.

ب- اسناد و مدارک به دست آمده از دشمن که به عملیات جنوب فرستاده شده است.

(۱) دستور حرکت شماره ۴ تیپ ۳۵ زرهی

- (۲) طرح جلوگیری از پاتک دشمن
 - (۳) لیست آماج توپخانه همراه با کالک مربوطه
 - (۴) کلید رمز به طور کامل
 - (۵) کالک گسترش تیپ ۳۵ زرهی با یگان‌های تقویتی در منطقه سوسنگرد و الله اکبر
 - (۶) نقشه ۱:۱۰۰۰۰۰ سوسنگرد
 - (۷) روش‌های جنگ‌های شیمیایی
 - (۸) طرح و شماتیک مخابرات یگان
 - (۹) طرح ضدحمله هوابرد
 - (۱۰) مشخصات موشک میلان
 - (۱۱) مطالبی درمورد خودروهای بی.ام.پی ۱
 - (۱۲) اوراق متفرقه
 - (۱۳) آئین‌نامه تانک تیپ ۵۵
- پ- ضایعات وارده به دشمن

از بین رفتن بیش از ۳۳ دستگاه تانک و نفربر و خودرو چرخ‌دار دشمن.

ت- یگان‌های دشمن که در عملیات احتمالاً نابود شده یا استعداد رزمی خود را از دست داده‌اند.

- (۱) گروهان ۱ و ۲ از گردان ۱ مکانیزه تیپ ۱۴ مکانیزه لشکر ۹
- (۲) گروهان کماندو و تابع تیپ ۱۴ لشکر ۹
- (۳) گروهان کماندو ۴۰۸ لشکر ۹
- (۴) یک گروهان تانک از گردان تانک دیرپاسین جمعی تیپ ۳۵ زرهی
- (۵) دسته یکم ضدتانک از گد ۲۰۲ ضدتانک (موشک میلان)
- (۶) یک آتشبار توپخانه

۶- غنائم

برابر گزارش رسیده از یگان‌ها ارقام زیر به غنیمت گرفته شده است، ولی به عرض می‌رسد به علت تحکیم مواضع پدافندی تاکنون لیست دقیقی از یگان‌ها واصل نشده است.

(۱) تانک تی ۶۲	۲ دستگاه
(۲) بی.ام.پی ۱	۱۰ دستگاه

- (۳) بی سیم
۴ دستگاه
- (۴) تعداد زیادی کلاشینکف که آمارش مشخص نیست.
- (۵) مقدار زیادی از انواع مهمات که هنوز شمارش نشده است.
- (۶) آر.پی.جی. ۷
۱۰ قبضه
- (۷) خمپاره‌انداز ۶۰مم
۶ قبضه
- (۸) تیرباز کلاشینکف
۱۰ قبضه

ف. ل. ۱۶ زرهی - سرهنگ ستاد لطفی

صورت غنائم بدست آمده از جبهه الله اکبر توسط گردان تعمیر و نگهداری از تاریخ ۶۰/۲/۳۱ الی ۶۰/۳/۶

ردیف	شرح اقلام	تعداد	ملاحظات
۱	جیب اواز	۳ دستگاه	۱ دستگاه در گردان ۱۴۵
۲	گاز ۶۲	۱ دستگاه	
۳	نفر بر بی.ام.پی ۱	۱ دستگاه	
۴	خودرو داتسون	۱ دستگاه	
۵	تانک روسی	۳ دستگاه	
۶	تانک شلیکا مجهز به رادار	۱ دستگاه	
۷	تانک پدافند هوایی دارگون	۲ دستگاه	
۸	پدافند تک لودر چرخ دار	۱ دستگاه	
۹	خودرو موشکانداز مجهز به رادار	۱ دستگاه	
۱۰	تیربار کلاشینکف	۱ قبضه	
۱۱	تیربار ۱۲/۷ عراقی	۱ قبضه	
۱۲	آر.پی.جی ۷	۱ قبضه	
۱۳	تیربار ژ ۳	۱ قبضه	
۱۴	تیربار برقی تانک	۱ قبضه	
۱۵	تفنگ کلاشینکف	۸ قبضه	
۱۶	دوربین دید در شب دوچشمی	۱	
۱۷	دوربین دوچشمی معمولی	۱ قبضه	
۱۸	موشکانداز دراگون	۲	
۱۹	موتور شارژ فوری باطری	۲ دستگاه	
۲۰	تیربار کالیبر ۵۷مم	۲ قبضه	
۲۱	دوربین آر.پی.جی ۷	۱	
۲۲	لوله یدکی تیربار ۷/۶۲	۱	
۲۳	ماسک ضدگاز	۱۴	
۲۴	سمبه مسلسل کالیبر ۷۷مم	۳	
۲۵	گالن آب	۱۷	

	۱ دستگاه	تلفن	۲۶
	یک قرقره	سیم برقی	۲۷
	۳ قرقره	سیم تلفن	۲۸
	یک سیلندر	کپسول هوا	۲۹
	چهار سیلندر	کپسول اکسیژن	۳۰
خالی	یک دستگاه	کپسول آتش نشانی	۳۱
	۷ دستگاه	باطری خودرو	۳۲
	۲ عدد	درب باک جیب اواز	۳۳
	۱ دستگاه	درب جلوی تانک راننده	۳۴
	۴ دستگاه	کلاسکوپ شبانه پی.ام.پی ۱	۳۵
	۴ عدد	کلاه گوشی	۳۶
	۲ عدد	کابل و کلید دهنی	۳۷
	۱ عدد	گوشی دهنی	۳۸
	دو جعبه	وسایل مخابراتی	۳۹
	۱۵ هزار جعبه	فشنگ تیربار کلاشینکف	۴۰
	۲۹۳ عدد	نارنجک دستی	۴۱
	۴۷ عدد	گلوله آر.پی.جی ۷	۴۲
	۱۳۰۰ عدد	فشنگ کالیبر ۴۳م	۴۳
	۳۹۹ عدد	گلوله خمپاره انداز ۸۲م	۴۴
	۲۳۲ عدد	گلوله خمپاره ۶۰م	۴۵
	۷۹۹۰ عدد	فشنگ کالیبر ۱۲/۷	۴۶
	۴۴ عدد	مهمات نفربر پی.ام.پی ۱	۴۷
	یک جعبه	وسایل مخابراتی دستگاه مدار برق شلیکا	۴۸
	یک جعبه	وسایل یدکی ضد هوایی شلیکا	۴۹
	۳۸۰	فشنگ کالیبر ۷/۶۲	۵۰
	۴	نارنجک تفنگی ضد تانک	۵۱
	۸	کلاه آهنی	۵۲

بازگشت به شماره ۱۶۷۹ - ۱ - ۳۰۰۱ - ۶۰/۳/۷

در ساعت ۰۳۳۰ - ۶۰/۲/۳۱ یک تک توأم با غافلگیری بدون آتش تهیه به مواضع دشمن در غرب سوسنگرد و دو روستای آلبوغفری شمالی و حاجیه توسطه تیپ ۵۵ هوارد و همکاری نیروهایی از سپاه پاسداران و ژاندارمری سوسنگرد و تعدادی از گروه مردمی و پشتیبانی لشکر ۱۶ انجام گردید و جزئیات عملیات به شرح زیر می‌باشد. ضمناً جهت اطلاع دقیق از عملیات طرح شماره ۳ پیروز تیپ و دستور جزء به جزء و طرح‌های گردان ۱۲۶ و گردان ۱۰۱ و یک قطعه کروکی کانال‌ها به پیوست تقدیم می‌گردد.

چگونگی انجام مأموریت به طور مشروح:

تیپ ۵۵ هوارد با توجه به طرح عملیاتی شهید عباسی لشکر ۱۶ زرهی قزوین و با همکاری تعدادی از نهادهای انقلاب و عناصری از یگان ژاندارمری سوسنگرد در ساعت ۲۳۰۰ مورخه ۶۰/۲/۳۰ پیش‌روی خود را از چندین محور به خاکریزها و مواضع متوالی دشمن در غرب سوسنگرد که از رودخانه کرخه تا روستای آلبوغفری شمالی و روستای حاجیه (که روی هم رفته به عرض ۹ کیلومتر و عمق ۴ کیلومتر بود) قهرمانانه شروع و در ساعت ۰۳۳۰ روز ۶۰/۲/۳۱ که خود را به خاکریزهای اطراف دشمن رسانیده بود به نام خدا و با رمز الله اکبر به داخل خاکریز دشمن تاخت نمود و عملیات را بدین شرح انجام داد.

الف- گردان ۱۰۱

(۱) در ساعت ۰۳۳۰ مورخه ۶۰/۲/۳۱ گردان به منظور تصرف دو روستای آلبوغفری شمالی و حاجیه و قسمتی از خاکریز سوم غرب سوسنگرد در دو محور جداگانه تاخت خود را آغاز نمود، پس از گذشت ۹۰ دقیقه از آغاز آن دو روستای نامبرده یکی پس از دیگری سقوط نمود. در ساعت ۰۵۳۰ در روستاهای فوق‌الذکر کمترین مقاومتی مشاهده نمی‌شد و کاملاً در تصرف این گردان درآمد و عده کثیری از عناصر دشمن به اسارت گرفته شدند و مقادیر زیادی اسلحه و مهمات و تجهیزات از دشمن بجا ماند و بلافاصله شروع به تجدید سازمان و تحکیم هدف گردید.

(۲) در ساعت ۰۸۳۰ دشمن با تعدادی در حدود ۴۰ دستگاه تانک و نفربر اقدام به پانک نمود. به محض نزدیک شدن با انواع سلاح ضدتانک و خمپاره‌اندازهای گردان و توپخانه ۱۵۵م روی آنها اجرای آتش شد که با از دست دادن تعدادی تانک و نفربر مجبور به عقب‌نشینی گردیدند.

ب- گردان ۱۲۶

(۱) در ساعت ۰۲۳۰ روز ۶۰/۲/۳۱ دلاوران و قهرمانان گردان ۱۲۶ با همکاری تعدادی از سپاه پاسداران سوسنگرد تک خود را از داخل کانال‌های احدائی به عقب و پهلوئی راست و چپ و روبه‌روی دشمن به خاک‌ریزهای متعدد و مواضع متوالی دشمن در چهار کیلومتری غرب سوسنگرد (جاده سوسنگرد - بستان) شروع نمود و سه رده از عناصر دشمن از عقب به جلو یکی پس از دیگری در مقابل قهرمانان هواورد سقوط نمود. ولی رده چهارم آن که در جلو بود، مقاومت زیادتری از خود نشان می‌داد که آن هم به لطف پروردگار و همت جانبازان اسلام سریعاً متلاشی گردید.

(۲) در ساعت ۰۶۳۰ تمام خاک‌ریزهای دشمن در عمق چهار کیلومتر و عرض تقریبی ۵ کیلومتر سقوط و گردان ۱۲۶ توانست مواضع اشغالی را در کمترین زمان ممکن تحکیم و تجدید سازمان نماید.

(۳) دشمن در ساعت ۰۸۳۰ پاتک خود را که با آرایش گسترده در حدود ۴۰ دستگاه تانک و نفربر شروع و به محض نزدیک شدن به مواضع خودی، سلحشوران هواورد توانستند با کاربرد موشک‌انداز تاو و دراگون و تفنگ ۱۰۶م و سایر آتش‌ها چند دستگاه تانک آنها را از کار انداختند و کفار بعضی مجبور به عقب‌نشینی شده و خیال خام تصرف مجدد مواضع خود را به گور برده و متواری گردیدند.

پ- این عملیات با یک طرح‌ریزی دقیق که شامل ریزه‌کاری‌هایی جزئی و انجام تمرینات عملی و هماهنگی‌های کامل تا رده نفرات عمل‌کننده که شاید در عملیات و جنگ‌های امروزی و یا حداقل در عملیات کنونی کشورمان بی‌نظیر بود، انجام شد. لازم به توضیح است که دشمن دارای یگان‌های نسبتاً زیادی که بیش از گنجایش گسترش در منطقه‌های کار آورده بود. دارای تعداد زیادی نفرات ورزیده، نیروی ویژه و کماندو بود. دارای تعدادی حدود ۴۰ تا ۶۰ دستگاه تانک و نفربر بود. دارای میادین مین بود که به طول چند کیلومتر و عرض چندصد متر در اطراف و نقاط مختلف و سرتاسر مواضع خود کار گذاشته بود و با انواع آتش-ها پوشانیده بود که با روش‌های استاندارد نظامی به سختی امکان نفوذ در آن مواضع وجود داشت. ولی با کندن تعداد ۱۰ رشته کانال و هرکدام به طول چند کیلومتر آن هم در مدت تقریباً سه ماه و هر شب به مدت چند ساعت کار کردن این مشکل حل شد، به طوری که پس از تصرف مواضع دشمن دیده شد که وعده خدا می‌فرماید «إِن تَنْصُرَ اللَّهُ يَنْصُرْكُمْ وَ يَثْبِتْ أَقْدَامَكُمْ» حق است و ما را خودی به پیروزی رسانید و یا به عبارتی تلاش و حرکت شبانه‌روزی پرسنل باعث این توفیق گردید.

به هرحال عملیات به طور غافلگیرانه و بدون آتش تهیه انجام و با یورش شجاعانه سربازان اسلام به مواضع تانک و نفربرها و نفرات دشمن با رزم نزدیک به صورت تیراندازی جنگ سرنیزه و حتی جنگ تن به تن با مزدوران عراقی و در زمان کمی که دور از حد انتظار بود مواضع دشمن به کلی سقوط کرد.

ف تیپ ۵۵ - سرهنگ ستاد حیدری

قسمت پنجم

بررسی و تجزیه و تحلیل عملیات و نتیجه‌گیری

بررسی و تجزیه و تحلیل عملیات و نتیجه‌گیری

عملیات خیبر در شمال و جنوب رودخانه کرخه در منطقه بین سوسنگرد و بستان در آخر اردیبهشت سال ۱۳۶۰ با شرکت عناصری از لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی و تیپ ۵۵ هواپرد و نیروهایی از سپاه پاسداران و گروه نامنظم شهید دکتر چمران اجرا گردید. هدف تاکتیکی این عملیات تصرف تپه الله اکبر و شحیطیه در شمال رودخانه و کنترل تنگه چزابه بین ارتفاعات میشداغ و رودخانه کرخه و هم‌چنین عقب راندن دشمن از غرب شهر سوسنگرد و دور کردن آتش توپخانه دشمن از شهر سوسنگرد و آماده شدن برای ادامه حمله به سمت غرب و تصرف شهر بستان و قطع راه مواصلاتی دشمن در محور فکه - بستان - هویزه و جنوب اهواز بود.

این عملیات آفندی هشت ماه بعد از آغاز تجاوز ارتش متجاوز بعث عراق به ایران و بیش از چهار ماه بعد از اولین عملیات آفندی ارتش جمهوری اسلامی ایران در حوالی کرخه - کور طرح‌ریزی و اجراء شد و هدف‌های تعیین‌شده با موفقیت تصرف و تأمین گردید و نتیجه‌گیری نهایی این عملیات مبنایی برای تعرض عمومی ارتش جمهوری اسلامی ایران جهت بیرون راندن ارتش متجاوز از میهن اسلامی ایران شد. عوامل مؤثر در این عملیات به شرح زیر بود:

۱- ایمان و اعتقاد

بعد از گذشت هشت ماه از جنگ تحمیلی ایران و عراق، نیروهای هر دو طرف به حالت دفاعی و سکون و رکود درآمده بود، عملیات رزمی محدود به نبرد توپخانه و در بعضی مواقع نبردهای تعرضی محدود و محلی در مقیاس خیلی کوچک بود. مداومت این وضعیت در عین حال که سبب خستگی و فرسودگی بیش از پیش پرسنل نیروهای متجاوز و بی‌هدف و بی‌ثمر جلوه دادن نتیجه جنگ برای آنان در نتیجه سبب ضعف روحیه و ایمان آنان می‌گردید، در روحیه رزمندگان ما نیز اثر مطلوبی نداشت. هشت ماه خوابیدن در پناهگاه‌ها و سنگرها در حالت غیرفعال طبعاً پرسنل را خسته می‌کرد و ارزش رزمی آنان را پایین می‌آورد.

بخصوص اعتقاد و ایمان پرسنل را نسبت به امکان بیرون راندن متجاوزین از میهن اسلامی ما سست و ضعیف می‌کرد، ضمن این‌که دشمن مواضع اشغالی را بیش از پیش تحکیم می‌نمود و حالت نه جنگ و نه صلح را به ما تحمیل می‌کرد و ابتکار عملیات را برای تعیین سرنوشت جنگ به دست می‌گرفت. زیرا این ارتش متجاوز عراق بود که قریب ۱۵ هزار کیلومترمربع از خاک ایران را اشغال کرده و موقعیت خود را در آن تثبیت کرده بود و برگ برنده در دست حکام متجاوز بعثی عراق بود، اما ملت ایران و در رأس ملت مقام رهبری ایمان قاطع داشتند که برنده جنگ ملت ایران خواهد بود، نه حکومت بعث عراق. همین ایمان و اعتقاد راسخ به پیروزی بزرگترین و مؤثرترین عاملی بود که مانع تثبیت وضعیت به وسیله ارتش عراق می‌شد و مشکلات محاصره اقتصادی ایران به وسیله امریکا و کشورهای اروپای غربی که ارتش ایران را از لحاظ مهمات و قطعات یدکی و جایگزینی وسایل و تجهیزات از بین رفته در تنگنای بزرگی قرار داده بود، ولی در ایمان رزمندگان ما و ملت ما کوچکترین خللی در ادامه نبرد تا بیرون راندن متجاوزین ایجاد نکرده بود؛ لذا هنوز مؤثرترین حربه پیروزی، یعنی ایمان، در قلب و روح و جسم رزمندگان ما و ملت ما بود و با اتکاء به این حربه و وسیله اصلی نبرد بر مبنای خواسته ملت ایران و میل و اراده رهبران سیاسی و نظامی ما از اوایل سال ۱۳۶۰ (شش ماه پس از آغاز جنگ) طرح‌ریزی برای تعرض متقابل و وارد کردن ضربات سرنوشت‌ساز به ارتش متجاوز عراق و انهدام و یا بیرون راندن متجاوزین از میهن اسلامی ما شروع و به ترتیب با موفقیت اجرا گردید.

در عملیات خیبر که اولین عملیات تعرضی متقابل بعد از عملیات ناموفق نصر بود، توان رزمی نسبی دشمن از لحاظ پرسنل و وسایل بر نیروهای ما برتری داشت، گرچه از نظر تعداد یگان سازمانی نیروهای ما بیشتر از نیروهای دشمن به نظر می‌رسید، ولی حقیقت امر این بود که استعداد رزمی یگان‌های ما از لحاظ وسایل و تجهیزات در سطح خیلی پایین بود، ولی برتری اصلی ما در روحیه پرسنل و ایمان و اعتقاد رزمندگان ما بود، بخصوص در این عملیات ایمان افراد سپاه پاسداران و گروه نامنظم دکتر چمران نقش فوق‌العاده‌ای در پیروزی ایفا کرد و این افراد برای رفتن به سمت دشمن و نابود کردن آنها یا به شهادت رسیدن

روزشماری می‌کردند و حقیقتاً برای این کار بی‌تابی می‌نمودند. برای شاهد مثال خاطرات سرهنگ حسینی فرمانده این عملیات می‌تواند شاهد گویایی باشد. ایشان می‌گوید:

«دو روز قبل از آغاز حمله عملیات خیبر، همراه فرماندهان لشکر و تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی برای شناسایی منطقه عملیات و اتخاذ آخرین تصمیم هماهنگ‌شده به منطقه عملیات رفتم. در جناح راست (شمال) منطقه که دامنه تپه‌های رملی میشداغ و شمال الله اکبر بود، یک یگان پاسدار و چند کیلومتر دورتر یک یگان نامنظم شهید چمران مستقر بود. من حدود ساعت ۴ بعدازظهر با افسران همراه ابتدا به یگان پاسدار برخورددم. این عده در داخل تپه‌های رملی در منطقه‌ای بسیار نامساعد مواضع دفاعی گرفته بودند و پهلوی شمالی محور تنگ چزابه الله اکبر به سمت پادگان دشت آزادگان را پوشش کرده بودند. من که خود سال‌ها در آن منطقه خدمت نظامی کرده بودم، برایم تصور مقاومت و پایداری چندین ماه زیست در این منطقه بسیار مشکل به نظر می‌رسید. ولی این افراد باایمان که تعدادشان حدود ۵۰ نفر بود، بیش از دو ماه بود که در آن منطقه از شرف و حیثیت میهن اسلامی ما دفاع می‌کردند. من موقعی که به نزدیکی اردوگاه آنان رسیدم، تعدادی از آنان مشغول خواندن نماز بودند. برای من دیدن آن حالت عرفانی در دل آن بیابان‌های رملی خالی از سکنه و جاندار، فوق‌العاده هیجان‌انگیز بود. چون نزدیک غروب بود و من در نظر داشتم تا مقدم‌ترین خط تماس که مقدور باشد، بروم و میدان نبرد پیش‌بینی شده را از نزدیک ببینم، بدون توقف در اردوگاه پاسداران به حرکت خود ادامه دادم. به علت تپه‌های رملی حرکت خودروها بسیار مشکل بود. در مسیر حرکت به اردوگاه یگان شهید چمران رسیدم. در آن اردوگاه نیز جلوه ایمان اسلامی و عرفان و عشق به خدا را من نه تنها دیدم، بلکه آن را لمس کردم. به حرکت خود ادامه دادیم تا به آخرین قسمتی که امکان حرکت بود رسیدیم و شناسایی‌های لازم را انجام دادیم و مراجعت کردیم. در مراجعت فرصت بیشتری برای سعادت هم‌صحبتی با رزمندگان عزیزمان داشتیم. لذا در اردوگاه آن رزمندگان توقف کردم و با آنان صحبت نمودم. آثار ایمان اسلامی و عرفان شرقی که من در چهره آن رزمندگان دیدم، واقعاً نمی‌توانم توصیف کنم. به خاطر دارم فرمانده یگان شهید چمران مردی بود با چهره‌ای بسیار روحانی و جذاب به نام راشد که اهل جهرم بود. با او صحبت کردم، در زندگی ۵۰ ساله من این

مصاحبه چند دقیقه‌ای از خاطره‌دارترین مصاحبت‌های من است. این مرد سراسر معنویت و روحانیت و عشق و ایمان بود. ادب و نزاکت و اخلاق و معنویات اسلامی در تمام گفتار و کردار این شخص در عالی‌ترین درجه مشهود بود. یاران او نیز دور ما جمع شدند. بعضی از آنان قریب چهار ماه بود در آن منطقه بودند. همه آنان بدون کوچکترین تردید و با تمام وجود از من می‌خواستند هرچه زودتر دستور حمله را صادر کنم. در جزو آنان پیرمردی بود که سن او را پرسیدم. گفت ۶۵ سال دارم. احساسی که این مرد شریف و باخدا داشت، چنان مرا تحت تأثیر قرار داد که بی‌اختیار اشک از چشمانم جاری شد. ملاقات این پارسایان شب و شیرمردان روز برای من بهترین درس عشق و ایمان به حقیقت و حقانیت و خداپرستی بود، همین شیرمردان بودند که در روز جنگ نیز عملاً ثابت کردند، همان‌هایی بودند که نشان می‌دادند و در روز نبرد هنگام پیش‌روی از سمت شمال‌غربی جبهه به سمت تپه شحیطیه با میدان مین برخورد کردند، میدان مین مانع حرکت آنها شد، فرصت کافی برای جمع کردن مین‌ها نبود. تعدادی از آنان داوطلب شهادت شدند، خود را به میدان مین زدند و با نثار جان خود معبری در میدان باز کردند. طبق گزارشی که به من دادند از جمله کسانی که با عشق به شهادت و ایثار خود را به داخل میدان مین انداخته بود، راشد، فرمانده گروه بود که پاهای خود را در این نثار و جان‌فشانی از دست داده بود.

این مردان نه برای درجه و مقام و نه برای مال و منال دنیا می‌جنگیدند، هیچ توقع و انتظار و خواسته‌ای نداشتند و هیچ مقام انسانی آنها را مجبور به آمدن به جبهه جنگ نکرده بود. تنها عامل وادارکننده آنها برای آمدن به جبهه ایمان قلبی خود آنها به لزوم دفاع از حیثیت و شرف جمهوری اسلامی ایران بود و هنگامی هم که خود را جانبازانه به میدان مین زدند، هیچ فرماندهی چنین فرمانی به آنها نداده بود. آنها شخصاً داوطلب شدند با ایثار جان خود راه حرکت نیروهای اسلامی ما را به سمت مرزهای میهن اسلامی ما باز کنند (روحشان شاد و با اولیاءالله محشورشان باد)، آنها به لقاءالله پیوستند و با این حرکت خود راه رزمندگان بعدی را برای بیرون راندن متجاوزین بعضی باز کردند.»

۲- چگونگی رعایت اصول جنگ

الف- اصل هدف

هدف اصلی در این عملیات تصرف و تأمین تپه‌های الله اکبر بود. این تپه دید بسیار خوبی به اطراف دارد و بخصوص به سمت غرب و جنوب کنترل کامل دارد. با تصرف و تأمین این تپه کنترل منطقه بستان به دست نیروهای ما می‌افتاد و تنگ چزابه در شمال بستان در کنترل نیروهای ما قرار می‌گرفت و دشت غربی این تپه تحت آتش مستقیم رزمندگان ما واقع می‌گردید و به طور کلی قسمت شمالی رودخانه کرخه در منطقه دشت آزادگان کاملاً تأمین می‌گردید و خطر حمله نیروهای متجاوز از محور شمال کرخه به طرف پادگان دشت آزادگان و حمیدیه و اهواز برطرف می‌شد. اما تأمین این منطقه کاملاً وابسته به تأمین کرانه جنوبی رودخانه کرخه در منطقه بین حمیدیه، سوسنگرد و بستان بود و چنانچه معبر وصولی بستان - سوسنگرد - حمیدیه - اهواز تأمین نمی‌شد، در دست داشتن تپه‌های شمالی رودخانه عامل چندان مؤثری در دفاع از منطقه نمی‌شد. بنابراین الزاماً باید تا آنجا که مقدور بود جنوب رودخانه و محور حمیدیه - سوسنگرد و بستان به وسیله نیرویی دیگر تأمین می‌شد. برای این منظور به لشکر ۱۶ زرهی (منها) که در محور یادشده مستقر بود، مأموریت داده شده بود ضمن تأمین این محور به سمت غرب پیشروی کند و خط کرکس را که حدود ۶ کیلومتر غرب سوسنگرد بود، تصرف و تأمین نماید. عمق منطقه پیشروی لشکر ۱۶ زرهی کاملاً جناح چپ این لشکر را نمی‌پوشاند و دو لشکر در یک خط قرار نمی‌گرفت و قسمتی از جناح جنوبی لشکر ۹۲ زرهی با آتش دشمن تهدید می‌شد، ولی رودخانه حرکت دشمن را از جنوب به شمال محدود می‌کرد. بهر حال هدف‌های انتخاب‌شده با توجه به مقدرات و امکانات رزمی دو لشکر هدف‌های مناسبی بود، ولی چنانچه خط هدف لشکر ۱۶ زرهی در قسمت جنوبی و در کرانه رودخانه مالکیه تا پل الوان عمق پیدا می‌کرد، مزایای بیشتری در کنترل خط مواصلاتی دشمن در محور بستان - هویزه برای رزمندگان ما ایجاد می‌کرد.

ب) اصل وحدت فرماندهی

عملیات خیر اولین عملیات تعرضی هم‌آهنگ شده در صحنه عملیات خوزستان بود که با شرکت مؤثر و فعال و هم‌آهنگ سپاه پاسداران و نیروهای نامنظم دکتر چمران و لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی اجراء گردید. فرماندهی کل عملیات با قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب بود. به لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی باتوجه به وجود رودخانه دو منطقه کاملاً مشخص و مجزا واگذار شده بود و عناصر نامنظم شهید چمران در منطقه لشکر ۹۲ زرهی (شمال رودخانه) و سپاه پاسداران در منطقه لشکر ۱۶ زرهی (جنوب رودخانه) وارد عمل می‌شدند، هم‌آهنگی به نحوی به عمل آمده بود که نیروهای نامنظم و سپاه پاسداران قبل از ساعت ۰۴۰۰ روز ۳۱ اردیبهشت خود را به خط مقدم مواضع دشمن برساند و در ساعت ۰۴۰۰ با آغاز آتش تهیه توپخانه لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی رزمندگان نامنظم و پاسدار که کلاً به صورت پیاده نظام با جنگ‌افزار سبک و آر.پی.جی ۷ بودند به مواضع دشمن حمله کنند و سازمان و آرایش دفاعی دشمن را مختل سازند. بعد از شروع روشنایی، واحدهای مکانیزه و زرهی لشکرهای ۱۶ و ۹۲ به سمت هدف‌های تعیین شده پیش‌روی کنند و با عملیات هم‌آهنگ شده، هدف‌ها را تصرف نمایند، در مدت عملیات بی‌نظمی مشاهده نگردید، همه تلاش‌ها برابر طرح‌های پیش‌بینی شده به اجرا گذاشته شد. فرماندهی کل قوا، رئیس ستاد مشترک و وزیر دفاع در اهواز بودند. در مرحله طرح-ریزی نظریاتی دادند ولی در مرحله اجراء هیچ‌گونه دخالتی در عملیات نکردند و شهید دکتر چمران باوجود مقام برجسته‌ای که به عنوان نماینده امام در شورای عالی دفاع داشت و نماینده مجلس شورای اسلامی بود ولی در مقام فرمانده نیروی نامنظم به عنوان یک فرمانده زبردست قرارگاه مقدم نیروی زمینی انجام وظیفه می‌کرد و خارج از حدود وظیفه نظامی خود هیچ‌گونه دخالتی در امر فرماندهی و هدایت کل عملیات نمی‌کرد، حتی در یک قسمت عملیات که به علت برخورد به میدان مین در شرق تپه شحیطیه، عناصر لشکر ۹۲ زرهی نتوانستند پیش‌روی کنند و متوقف گردیدند، نظر شخصی شهید چمران این بود که بهتر است به هر قیمتی شده سریعاً تپه شحیطیه تصرف شود و نظر فرمانده تیپ ۳ و فرمانده لشکر ۹۲ زرهی این بود که بهتر است وضعیت مجدداً بررسی

گردد و با تلفات کم این تپه گرفته شود. فرمانده قرارگاه مقدم نیروی زمینی با نظر فرمانده لشکر ۹۲ موافق بود و شهید چمران بدون هیچ‌گونه اعتراضی اختیار عملیات را به فرماندهان نظامی واگذار کرد و این قسمت از عملیات ۵ روز بعد با موفقیت اجراء گردید. در این عملیات با وجود این‌که اختیارات زیادی به فرماندهان داده شده بود، ولی کنترل عملیات در دست سلسله مراتب فرماندهی بود، در نتیجه وحدت فرماندهی به نحو مطلوب به مورد اجرا گذاشته شد.

پ) اصل مانور

وضعیت زمین منطقه عملیات برای اجرای مانور و آتش و حرکت بسیار مناسب بود. توپخانه لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی در شمال و جنوب رودخانه کرخه طوری مستقر بودند که می‌توانستند تمام منطقه غرب و جنوب را زیر آتش بگیرند، تغییر جهت آتش به سادگی امکان‌پذیر بود و طرح مانور با توجه به وضعیت زمین به نحوی تهیه شده بود که امکان حرکت در محورهای مختلف در دو طرف رودخانه وجود داشت، ولی رودخانه مانع قطعی حرکت عرضی در منطقه بین دو لشکر بود. در مرحله اجراء یگان‌های شرکت‌کننده به استثنای یک گروه رزمی موفق شدند، حرکات مناسبی در عمق و عرض انجام دهند و مواضع دشمن را اشغال و تصرف نمایند، فقط یک گروه رزمی تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی که در جناح شمالی منطقه لشکر به تپه شحیطیه حمله می‌کرد در حال پیش‌روی به میدان مین برخورد کرد و ۱۹ دستگاه تانک و نفربر این گروه رزمی با آتش دشمن منهدم شد و این گروه رزمی متوقف گردید و موفق نشد میدان مین را دور بزند و از شمال یا جنوب منطقه مین‌گذاری شد. به هدف نزدیک شود و همین امر سبب شد که تصرف تپه شحیطیه ۵ روز بعد انجام گیرد.

ت) اصل سادگی

به علت وسعت عملیات و تنوع مأموریت‌ها و تهدیدی که از پهلوی چپ (جنوب) لشکر ۱۶ زرهی وجود داشت یک طرح ساده برای اجرای این عملیات میسر نبود، البته متناسب با شرایط زمین و گسترش نیروهای خودی و دشمن سعی شده بود طرح عملیاتی ساده‌ای تهیه و اجراء گردد، ولی در هر حال نکات پیچیده‌ای هم وجود داشت.

به عنوان مثال پیش‌بینی شده بود که در تاریکی شب افراد نامنظم و سپاه پاسدار خود را به نزدیک مواضع دشمن برسانند، ولی از هرگونه حرکت خودروها برای ایجاد غافلگیری خودداری شود و هنگامی که افراد پیاده نامنظم و سپاه آغاز به یورش به مواضع مقدم دشمن کردند، واحدهای مکانیزه و زرهی از مواضع خود به حرکت درآیند، این امر سبب ایجاد فاصله بین یگان‌های رزمنده می‌شد و یا این‌که عناصر تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی در دو محور جدا و مستقل از هم حمله می‌کرد که امکان پشتیبانی متقابل نبود و لشکر ۱۶ زرهی نیز ضمن این‌که به سمت غرب سوسنگرد حمله می‌کرد، بایستی در یک مسافت ۴۰ کیلومتری پهلوی چپ خود را نیز تأمین می‌کرد و چنان‌چه دشمن تهدید جدی برای پهلوی چپ این لشکر ایجاد می‌نمود، مأموریت تعرضی این لشکر و حتی لشکر ۹۲ زرهی نیز به خطر می‌افتاد.

ث) اصل غافلگیری

گرچه طبق روش معمول در تمام طول عملیات جنگ تحمیلی ایران و عراق رعایت اصل غافلگیری امکان‌پذیر نبود، زیرا مرحله طرح‌ریزی و آمادگی هر عملیات مدت زمان زیادی طول می‌کشید و دشمن متوجه طرح‌های ما می‌شد و حتی اغلب اوقات در رسانه‌های عمومی کشور به نوعی حمله قریب‌الوقوع ارتش ایران اعلام می‌گردید و رعایت این اصل چندان میسر نمی‌شد، ولی از نظر جزئیات اجرای طرح این اصل به نحو مطلوب رعایت می‌شد. در عملیات الله اکبر که اولین تعرض جدی ارتش ایران بعد از هشت ماه ادامه جنگ بود ترتیبی اتخاذ شد که دشمن متوجه چگونگی اجرای عملیات و زمان اجرا نشود، برای این منظور گرچه زمان آمادگی مدتی طول کشیده بود اما طول زمان خود برای پرسنل دشمن بی‌تفاوتی ایجاد کرده بود و آنها نتوانسته بودند زمان دقیق حمله را تشخیص دهند، به نحوی که هنگامی که نیروهای مقدم ما در ساعت ۰۴۰۰ صبح به سنگرهای دشمن ریخته بودند، همه آنها را غافلگیر کرده بودند و این غافلگیری چنان ضربت روحی سختی به افراد دشمن وارد آورده بود که دشمن بلافاصله ترک مقاومت کرده و حالت فرار به خود گرفته بود و در مراحل اولیه عملیات مقاومت چندان قابل ملاحظه‌ای مشاهده نشده بود، در اثر این غافلگیری، سازمان دفاعی دشمن در تپه الله اکبر

و غرب سوسنگرد سریعاً به هم ریخته و نیروهای ما توانستند در حدود ساعت ۰۸۰۰ یعنی ظرف ۴ ساعت هدف‌های اصل پیش‌بینی شده را اشغال نمایند. برای پوشیده نگهداشتن عملیات قبل از حمله حجم آتش‌های توپخانه در روزهای قبل از حد معمول هم کمتر شد و روز قبل از عملیات یگان‌های توپخانه فعالیت کمتری داشتند، چون وضعیت محدودیت تدارک مهمات برای هر دو طرف مشخص شده بود. کم شدن حجم آتش توپخانه می‌توانست دشمن را به اشتباه اندازد و او تصور کند که مهمات ما با محدودیت زیادی مواجه شده است و ما برای غافلگیری از این موضوع نیز استفاده می‌کردیم، البته باید در نظر داشت که عملیات پوشش و فریب نباید یکنواخت و به صورت روش جاری باشد، زیرا در این صورت روش‌ها به وسیله دشمن مشخص می‌گردد. یک عامل مهم غافلگیری طول زمان بود، در منطقه عملیات الله اکبر نیروهای طرفین قریب ۸ ماه بود به همان وضع ثابت مستقر شده بودند، در یک ماه اول جنگ حرکاتی از نیروهای دو طرف دشمن حالت یکنواختی و بی‌تفاوتی ایجاد کرد، لذا هنگامی که نیروهای ما حمله کردند، آنها تصور نمی‌کردند که این حمله جدی باشد و به همین علت آمادگی چندانی برای مقابله با نیروهای ما نداشتند و عکس‌العمل آنها خیلی ضعیف بود حتی توپخانه دشمن فعالیت چشمگیری نشان نداد.

ج) اصل تمرکز قوا

در یک سال اول جنگ که هنوز نیروهای سپاه پاسداران و بسیج مردمی در سطح وسیعی در عملیات تعرضی شرکت نداشتند و عنصر اصلی رزمی ما همان یگان‌های موجود نیروی زمینی با استعداد رزمی کمی که داشت، بود. اصولاً رعایت اصل تمرکز قوا به صورت یک نیروی ضربتی سرنوشت‌ساز امکان‌پذیر نبود. زیرا توان رزمی موجود نیروی زمینی حتی برای برقراری یک خط پدافندی مطمئن کافی نبود و در تمام طول جبهه مناطق باز و بی‌دفاع در سطح وسیع وجود داشت و چنان‌چه دشمن جرئت و جسارت می‌داشت، می‌توانست از دارخوئین که قریب ۶۰ کیلومتر عرض دارد در دو ماه اول جنگ هیچ یگانی از نیروهای ما این منطقه را پوشش نمی‌کرد و کاملاً بلا‌دفاع بود. بعداً یک گردان سوارزهی (منها) با سه آتشبار توپخانه در منطقه فارسیات مستقر شد، البته

پاسگاه‌های ژاندارمری و تعدادی پاسدار محلی پرده مراقبتی برقرار کرده بودند، ولی چنانچه دشمن این پرده را می‌شکافت و از رودخانه عبور می‌کرد و اهواز را از جنوب شرقی مورد تهدید قرار می‌داد ما هیچ یگانی برای سد کردن پیش‌روی دشمن نداشتیم، بعداً یک تیپ از لشکر ۱۶ زرهی (تیپ ۱ زرهی) به ارتفاعات مشرحات شرق اهواز اعزام شد تا در مقابل این تهدید احتمالی وارد عمل شود که این تیپ نیز در نبرد کرخه‌کور در دی‌ماه ۱۳۵۹ به کار برده شد. باتوجه به این وضع توان رزمی نیروهای ما در سطحی نبود که بتوانیم یک واحد سنگین مثلاً یک لشکر زرهی در یک منطقه عملیات متمرکز کنیم، لذا در سال اول عملیات معمولاً واحدهایی که مدافع بودند در هر فرصت مناسب از حالت دفاعی دست به حمله می‌زدند و این حملات نیز محدود بود. در مرحله طرح‌ریزی عملیات خیبر (الله اکبر) نیروی زمینی یگان مهم احتیاطی در تمام جبهه خوزستان نداشت، تنها یگان احتیاط نیروی زمینی یک گروه رزمی به نام البرز بود که در حدود یک گروهان تانک تقویت شده با یک گروهان مکانیزه از عناصر لشکر ۱۶ زرهی بود که در شمال پای پل کرخه در منطقه دفاعی لشکر ۲۱ پیاده مستقر بود و تقدم وارد عمل شدن آن نیز در همین منطقه بود. در منطقه اهواز تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی در خط نیروی زمینی نیز در منطقه عملیات اهواز محسوب می‌گردید، لذا تنها تمرکزی که انجام شد این بود که این تیپ (تیپ ۲ زرهی) از منطقه فولی‌آباد غرب اهواز به منطقه عملیات الله اکبر در شمال غربی حمیدیه تغییر مکان کند و در عقب تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی مستقر گردد، به علاوه فرمانده سپاه پاسداران اهواز و شهید دکتر چمران تلاش کردند هرکدام یک گردان حدود ۴۰۰ نفری با جنگ‌افزار سبک و ضدتانک برای حمله آماده کنند ولی در هر حال حمله به وسیله تیپ ۳ لشکر ۹۲ و تیپ ۵۵ هوابرد زیر امر لشکر ۱۶ زرهی که هر دو در خط مقدم مواضع پدافندی بودند و ۲ گردان پیاده سپاه و نامنظم انجام گرفت و تیپ ۲ زرهی لشکر ۹۲ اصولاً از محل استقرار اولیه حرکت نکرد، فقط به عنوان یک عنصر تقویتی موضع دفاعی برای مقابله با عکس‌العمل احتمالی دشمن نگهداری شد.

چ) اصل صرفه‌جویی در قوا

به علت محدود بودن استعداد رزمی نیروی زمینی صرفه‌جویی در قوا اجباراً رعایت می‌شد. عرض جبهه خوزستان از شمال دهلران در شمال تا جزیره آبادان در جنوب حدود ۴۰۰ کیلومتر بود که در منطقه دهلران و عین‌خوش تا پای پل کرخه متکی به ارتفاعات لرستان و در منطقه دزفول و شوش و اهواز و خرمشهر متکی به رودخانه‌های کرخه و کارون و خاک‌ریزهای ایجادشده در دشت و تپه‌های کوتاه رملی بود، در این جبهه ۴۰۰ کیلومتری از شمال به جنوب تیپ ۸۴ پیاده، لشکر ۲۱ پیاده، تیپ ۲ لشکر ۱۶ زرهی (جدادشده) و لشکر ۱۶ و ۹۲ زرهی، تیپ ۵۵ هوابرد و بالأخره لشکر ۷۷ پیاده و عنصری از مرکز زرهی به نام تیپ ۳۷ زرهی گسترش داشت که استعداد رزمی متوسط آنها حدود ۶۰٪ بود. عناصری از سپاه پاسداران و نیروهای بسیج مردمی و نیروی نامنظم در مناطق یگان‌های نیروی زمینی مستقر بودند ولی استعداد آنها در حد قابل ملاحظه‌ای نبود، فقط در منطقه آبادان تعدادی غیرنظامی جزو گروه‌های رزمنده مردمی به صورت فعال مستقر بودند، البته در تمام بررسی‌ها باید به این نکته نیز توجه داشت که این وضع برای نیروهای دشمن هم بود و نیروهای دشمن هم قدرت چندانی نداشتند، ولی در هر حال دشمن در تجاوز اولیه موفق شده بود قسمتی از خاک میهن اسلامی ما را اشغال کند و خود را در آن تثبیت نماید و این وظیفه نیروهای ما بود که به هر طریقی که امکان داشته باشد، باید دشمن را از خاک ایران بیرون برانند.

بنا به وضعی که به آن اشاره شد، اصل صرفه‌جویی در قوا الزاماً به حداکثر ممکنه رعایت شده بود و برداشت نیرو از هیچ نقطه‌ای از مواضع دفاعی به منظور تمرکز نیروهای بیشتر جهت تعرض در جبهه سوسنگرد امکان‌پذیر نبود.

ح) اصل تأمین

مسئله‌ای که در عملیات الله اکبر حائز اهمیت و حتی نگران‌کننده بود، تأمین بود. زیرا باتوجه به عرض قریب ۴۰۰ کیلومتری جبهه خوزستان و کمی نیروهای دفاعی و پوششی این نگرانی همیشه وجود داشت که چنانچه دشمن موفق شد در یک منطقه از خط دفاعی ما رخنه کند، ما به سختی قادر خواهیم بود رخنه دشمن را سد کنیم. چون

خطوط دفاعی ما کاملاً فاقد عمق بود، در اغلب مناطق دفاعی فقط یک خط پوشش بود، گسترش دفاع در عمق برابر روش‌های کلاسیک که باید حداقل در سه رده شامل تأمین، دفاع مقدم یا تثبیت‌کننده و احتیاط باشد، وجود نداشت. تقریباً در هیچ منطقه رده تأمینی نداشتیم و احتیاط نیز به طور خیلی محدود در رده لشکر وجود داشت. تیپ‌ها و گردان‌ها غالباً فاقد احتیاط بودند، در بعضی مواقع فرماندهان قبول خطر می‌کردند، عناصری را از خط مقدم دفاع به عقب می‌بردند و به صورت احتیاط نگه می‌داشتند تا امکان تعویض واحدها را داشته باشند. منطقه عملیات الله اکبر که در طرفین رودخانه کرخه بود، در جنوب رودخانه کرخه به صورت یک رخنه عمیق وارد منطقه اشغالی دشمن می‌گردید که جناح چپ (جنوبی) این رخنه در امتداد رودخانه‌های کرخه‌کور و نیسان مورد تهدید جدی دشمن بود و دشمن می‌توانست در این جناح حدود ۴۰ کیلومتری که فقط با تیپ ۳ لشکر ۱۶ زرهی آن هم با استعدادی ضعیف پوشش می‌شد، خط مواصلاتی یگان‌های لشکر ۱۶ زرهی را قطع کند و موجودیت این لشکر را به خطر اندازد و در صورت بروز چنین اتفاقی، دفاع از کل جبهه اهواز به طور جدی به خطر می‌افتاد، این موضوع حساس از دید فرماندهان پوشیده نبود و در طرح‌های عملیاتی توجه خاصی به حفظ مواضع پدافندی موجود شده بود و هدف اصلی از اعزام تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی به منطقه الله اکبر این بود که چنانچه حمله تیپ ۳ زرهی با موفقیت توأم نگردد و دشمن مواضع دفاعی موجود لشکر ۹۲ یا ۱۶ زرهی را به خطر اندازد، این تیپ که تنها نیروی احتیاط در منطقه اهواز بود، برای مقابله با تهدیدهای جدی وارد عمل گردد، ضمناً به تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی و تیپ ۳ لشکر ۱۶ زرهی مأموریت داده شده بود با مراقبت شدید در مناطق مربوطه که جناح چپ محور پیش‌روی را می‌پوشاندند، دفاع نمایند. به علاوه برای این‌که بیش از حد معقول قبول خطر نشده باشد، عمق هدف کمتر انتخاب شد و در حقیقت هدف اصلی انهدام نیروهای خط مقدم دشمن انتخاب گردید تا هرچه سریع‌تر موفقیت‌های به دست آمده تثبیت شود و برای مقابله با وارد عمل شدن احتیاط دشمن، آمادگی کامل پیدا گردد.

خ) اصل تعرض

روح تهاجمی و میل به آفند از اوایل سال ۱۳۶۰ یعنی ۶ ماه پیش از گذشت جریان جنگ در رزمندگان و ملت ایران به طور بارزی تقویت شده بود. حالت نه جنگ و نه صلح ملت ایران و نیروهای مسلح ایران را خسته کرده بود و همه می‌خواستند تحرکی در جبهه‌ها ایجاد شود و دشمن را از این حالت استراحت و تثبیت وضعیت خارج سازند، برای این منظور بررسی‌هایی در اوایل سال ۱۳۶۰ به عمل آمده بود و تک‌های محدود و محلی اجرا گردیده بود و باتوجه به وضعیت استقرار و گسترش لشکرها و استقرار لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی دو عنصر عمده توان رزمی نیروی زمینی در منطقه سوسنگرد حمله به تپه الله اکبر و تصرف آن مناسب‌ترین منطقه برای تعرض انتخاب شده بود. طرح عملیات به نحوی پیش‌بینی شده بود که رزمندگان ما بخصوص در یورش اولیه با روح تهاجمی فوق‌العاده‌ای حمله کنند. افراد سپاه پاسداران و نامنظم که در پیشرو حمله بودند، با جسارت و شجاعت تحسین‌آمیزی شبانه به مواضع دشمن نزدیک شدند. باید توجه داشت چنان‌چه عملیات با موفقیت انجام نمی‌شد، کلیه این افراد یا شهید و یا اسیر می‌شدند و امکان به عقب آوردن آنها نبود. عناصر لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی نیز با قبول خطراتی آماده حمله شدند. همه رزمندگان شرکت‌کننده اعتقاد داشتند که ارتش ایران باید حمله کند و قبول شرایط دفاعی موجود به ضرر ملت و کشور ایران است و ادامه این شرایط سبب تحکیم مواضع دشمن و عدم امکان بیرون راندن او می‌گردد، همین میل به تعرض عامل مهمی در پیروزی رزمندگان ما شد.

۳- هم‌آهنگی‌ها

در عملیات خیبر (الله اکبر) عناصری از لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی و تیپ ۵۵ پیاده هوابرد (زیر امر لشکر ۱۶ زرهی) و نیروهایی از سپاه پاسداران اهواز و نیروی نامنظم شهید چمران شرکت داشتند. فرماندهی کل عملیات با قرارگاه مقدم نیروی زمینی بود، این عملیات اولین عملیاتی بود که در مرحله طرح‌ریزی و اجرا هم‌آهنگی‌های کامل بین کلیه رده‌های فرماندهی و عناصر شرکت‌کننده برقرار شد. در مرحله طرح‌ریزی در شورای فرماندهی که با

حضور فرمانده کل قوا و جانشین رئیس ستاد مشترک (شهید فلاحی) و وزیر دفاع (شهید فکوری) و فرماندهان لشکرها و سپاه پاسداران و شهید چمران در مقر فرمانده کل قوا (باشگاه ژاندارمری اهواز) تشکیل شد، چگونگی امکانات و مقدرات و محدودیت‌های خودی و دشمن بررسی گردید و متناسب با مقدرات هر یگان، مأموریت آن یگان تعیین شد. فرمانده سپاه پاسداران اهواز (برادر رحیم صفوی) و فرمانده نیروی نامنظم (شهید چمران) قبول کردند که در رده یکم حمله واحدهای خود را وارد عمل سازند و در شروع حمله با جنگ‌افزار سبک و ضدتانک به مواضع مقدم دشمن یورش ببرند و مقاومت‌های اولیه دشمن را منهدم سازند و در خط دوم حمله عناصر تیپ ۵۵ پیاده در منطقه عملیات لشکر ۱۶ زرهی و تیپ ۳ زرهی در منطقه لشکر ۹۲ زرهی پیشروی کنند و با استفاده از خاصیت اثر ضربت واحدهای زرهی رعب و وحشت در نیروهای دشمن ایجاد کنند و با آغاز روشنایی عناصر لشکرهای یادشده به مواضع اشغالی دشمن حمله کنند و نیروهای دشمن را نابود سازند، ضمناً نیروی پاسدار و نامنظم قبول کردند میدان‌های مینی که در مسیر پیشروی بود، خنثی سازند. طرح عملیاتی با هم‌آهنگی کامل فرماندهان تهیه شد. فرماندهی عملیات به جانشین فرمانده نیروی زمینی در جنوب محول شد. در مرحله اجرا عملیات برابر طرح پیشرفت فقط در یک قسمت که در مقابل تپه شحیطیه میدان مین عامل دشمن مانع پیشروی عناصر تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی گردید، مأموریت در سایر قسمت‌ها با موفقیت انجام شد.

۴- پشتیبانی‌های مردمی از عملیات

در این عملیات نیز مانند سایر عملیات حضور مردم در صحنه به طور فیزیکی و غیرفیزیکی محسوس بود، وجود سپاه پاسداران و نیروهای نامنظم در صحنه و شرکت آنها در خطرترین مرحله عملیات خود بهترین‌ها عامل محسوس حضور مردم در صحنه بود، زیرا این رزمندگان کلاً داوطلبانه به میدان رزم آمده بودند و در این تلاش هدف آنها فقط اجرای ایمان قلبی‌شان بود، نه امتیاز مادی و نه انتظار تقدیر و پاداش از کسی داشتند. فقط روح ایمان آنها محرک شرکت آنها در نبرد بود و این امر نه تنها سبب بالا رفتن توان رزمی نیروهای ما می‌شد، از نظر بالا بردن سطح روحیه پرسنل نظامی نیز خیلی مؤثر بود. زیرا

وقتی که افراد نظامی می‌دیدند هم‌میهنان غیرنظامی آنها بدون هیچ‌گونه اجبار مقرراتی فقط به حکم احساس وظیفه و مسئولیت میهن و اسلامی داوطلبانه آماده شده‌اند دوشادوش برادران نظامی خود بجنگند و حتی خطرناک‌ترین مرحله عملیات را به عهده بگیرند، این امر سبب تهییج و تشویق هرچه بیشتر آنان برای شرکت فعال در عملیات و انهدام نیروهای دشمن می‌گردید. علاوه بر این موضوع پشتیبانی‌های عملی مردم نیز در صحنه عملیات وجود داشت. از طبقات مختلف مردم به منطقه می‌آمدند و وسایل و تدارکات همراه می‌آوردند، روحانیون با وسایل هدایی مردم به صحنه می‌آمدند و پیام صمیمانه مردم را به رزمندگان می‌دادند، فرماندهان در تمام سلسله مراتب فرماندهی مردم را در کنار خود می‌دیدند و مسائل مورد نیاز را عملاً با نمایندگان مردم در میان می‌گذاشتند. اثرات معنوی این وضع فوق‌العاده بود. روزی یک روحانی به قرارگاه تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی آمد، با خلوص نیت درخواست نمود که کاری برای واحدها انجام دهد و برای این کار اصرار می‌کرد، به ایشان گفته شد واحدهای نظامی همه‌چیز دارند، ایشان مایوسانه برگشت و فردای آن روز با یک کامیون هندوانه به قرارگاه آمد و خواهش کرد اجازه داده شود بین سربازان تقسیم کند، این عمل این روحانی با هیچ معیار مادی قابل سنجش نبود، معنویت این موضوع حائز اهمیت بود و نظیر این‌گونه پشتیبانی‌ها کراراً در جبهه وجود داشت. در این عملیات تعداد قابل ملاحظه‌ای از افراد دشمن اسیر شدند، برای تخلیه اسرا نیاز به وسیله نقلیه بود، به اهالی حمیدیه و اهواز اطلاع داده شد اتوبوس و مینی‌بوس برای تخلیه اسرا لازم است. در کمتر از ۳ ساعت ده‌ها دستگاه اتوبوس و مینی‌بوس به میدان نبرد آورده شد که شاید در یک عملیات نظامی دیگر در اجرای طرح مصادره نظامی حتی تهیه یک دستگاه هم میسر نمی‌شد، ولی در این عملیات و عملیات دیگر مردم با احساس غرور و بدون هیچ‌گونه اجباری شخصاً اتوبوس خود را به بیابان‌ها و تپه ماهورها و جاهایی که حتی حرکت خودروهای نظامی به سختی رفت و آمد می‌کردند، آوردند و اسرا را تخلیه کردند. حضور شخصیت‌های سیاسی و مذهبی در میدان نبرد نمایانگر احساس همگانی و مسئولیت مشترک در تمام طبقات ملت بود. وقتی که یک فرد رزمنده نظامی و غیرنظامی می‌دید در صحنه نبرد این شخصیت‌ها نیز قبول خطر می‌کنند و در زیر باران گلوله دشمن به خط مقدم جبهه می‌روند،

طبعاً روح نظامی‌گری او بیشتر تهییج می‌شد و احساس مسئولیت بیشتری برای انجام وظیفه می‌کرد. نتیجه آن‌که جنگ از حالت جنگ صرفاً نظامی و منحصر به واحدهای رزمنده خارج می‌شد و حالت جنگ میهنی و مردمی به خود می‌گرفت و پیروزی نهایی در چنین جنگی قطعی بود. از جمله پشتیبانی‌های خیلی مؤثر، پشتیبانی جهاد سازندگی در ساختن جاده‌ها بود. منطقه عملیات الله اکبر در قسمت شمال کرخه تپه‌های رملی بود که حرکات موتوری و زرهی و حتی پیاده در بعضی نقاط به سختی انجام می‌گرفت و در فصل تابستان که زمین خشک است، این تپه‌های رملی پس از حرکت چند دستگاه خودرو پودر می‌شد و حرکت را غیرممکن می‌کرد. واحدهای نظامی نیز از نظر وسایل مهندسی بسیار ضعیف بودند، فقط جهاد سازندگی بود که جاده‌های مورد نیاز واحدها را احداث کرد و از وسط تپه‌ها یک جاده مناسب برای یگان‌های لشکر ۹۲ زرهی ساخت و امکانات پشتیبانی‌های بعدی را فراهم نمود. همین‌طور در منطقه جنوب رودخانه کرخه بجز جاده اصلی حمیدیه - سوسنگرد - بستان جاده مناسبی برای حرکات و تغییر مکان‌ها نبود، ولی جهاد سازندگی برای همه عناصر لشکر ۱۶ زرهی در جنوب و غرب سوسنگرد جاده احداث کرد. جاده‌ها نیاز به نفت سیاه داشتند، از شرکت نفت و استانداری خوزستان درخواست شد ماشین نفت‌پاش با نفت سیاه به منطقه فرستادند و جاده‌ها را نفت‌پاشی و قابل استفاده کردند. این امر علاوه بر تسهیل حرکت از نظر کم کردن ضایعات و تلفات و کم کردن اثرات آتش توپخانه دشمن خیلی مفید و مؤثر بود. زیرا نظر به این‌که زمین منطقه عملیات برای دیده‌بانی دشمن مناسب نبود، دشمن از گرد و غباری که در اثر حرکت خودروها ایجاد می‌شد، محل واحدهای ما را تشخیص می‌داد و آتش توپخانه خود را با استفاده از این نقطه نشانی روانه می‌کرد و با پاشیدن نفت سیاه از ایجاد گرد و غبار جلوگیری می‌شد و دشمن از این مزایا محروم می‌گردید و تأمین حرکات عده‌های ما بهتر برقرار می‌شد. مسئله خیلی حساس و مؤثر دیگر در پشتیبانی‌های مردمی احداث سد خاکی در رودخانه کرخه در شرق سوسنگرد و کندن کانال در جنوب رودخانه و سرازیر کردن آب رودخانه کرخه به دشت جنوب جاده حمیدیه - سوسنگرد بود. این سد و این کانال به وسیله سازمان آب و برق خوزستان به سرپرستی مهندس سرداری که یک فرد مؤمن و باعلاقه و فعال و با احساس مسئولیت بود، انجام شد. در اثر روانه

کردن آب رودخانه کرخه به دشت جنوبی رودخانه، قسمت عمده منطقه را آب گرفت و باتلاق ایجاد شد، در نتیجه طول خط دفاعی نیروهای ما در جنوب محور حمیدیه - سوسنگرد کوتاهتر شد و باتوجه به این که لشکر ۱۶ زرهی برای دفاع از جبهه ۴۰ کیلومتری جنوب محور حمیدیه - سوسنگرد فقط یک تیپ زرهی (تیپ ۳ همدان) را داشت و تمام طول جبهه زمین باز و قابل عبور بود، چنانچه این آب‌گرفتگی مصنوعی به وجود نمی‌آمد، خط مواصلاتی لشکر ۱۶ زرهی در این محور به طور جدی مورد تهدید قرار می‌گرفت و هرگونه تهدیدی از جناح جنوبی عملیات لشکر ۱۶ را مختل می‌ساخت و با ایجاد این آب‌گرفتگی اغلب مناطق جنوب جاده حمیدیه - سوسنگرد باتلاقی و غیرقابل عبور شد و تأمین این جناح به این وسیله برقرار گردید.

موضوع دیگر پشتیبانی مردمی از عملیات اعتماد مطلق به اهالی منطقه بود. این اعتماد، این امکان را برای واحدهای نظامی به وجود می‌آورد که هیچ‌گونه نگرانی از خطوط مواصلاتی نداشته باشند. ده‌ها هزار محموله نظامی در طول هزاران کیلومتر جابه‌جا می‌شد و هرگز خطری برای خودروها و پرسنل و ستون‌های نظامی احساس نمی‌گردید و همین امر سبب صرفه‌جویی در کاربرد واحدهای نظامی برای تأمین خطوط مواصلاتی بود، به نحوی که بجز در نقاط کنترلی محدود یگان دژبان هیچ واحد نظامی برای تأمین خطوط مواصلاتی درگیر نشد و در هر موقع که نیازی به برقراری نظم بود، خود مردم همکاری می‌کردند و نظم برقرار می‌شد.

۵- مسائل پرسنلی

جزئیات مسائل پرسنلی که در عملیات خیبر وجود داشت، در قسمت بررسی این مسائل بیان شده است و در این قسمت خلاصه‌ای از چگونگی جریان امور پرسنلی بیان می‌گردد.

آمار و استعداد پرسنلی با در نظر گرفتن مقدار موجودی وسایل و تجهیزات متناسب با وسایل و تجهیزات موجود بود و کمبود پرسنل عمده‌ای از لحاظ تعداد آمار به نظر نمی‌رسید، زیرا اصولاً وسایل و تجهیزات یگان‌ها کمبود قابل ملاحظه‌ای داشت. مثلاً تعداد تانک

گردان‌های تانک حدود ۵۰٪ سازمانی بود، لذا خدمه تانک موجود در لشکرها می‌توانستند حداقل خدمه این تعداد تانک‌ها را تأمین نمایند. از نظر پرسنل وظیفه کمبودی وجود نداشت. کمبود پرسنل افسری و درجه‌داری با مدیریت صحیح فرماندهان تا حدودی برطرف می‌شد، گرچه نمی‌توان قبول کرد که این کمبودها بی‌تأثیر بوده باشد، ولی باید قبول کرد که در جنگ همیشه احتمال به وجود آمدن کمبودها در اثر تلفات پرسنل وجود دارد و مسلماً در بحبوحه جنگ برای هیچ ارتشی مقدور نیست سریعاً کمبودهای پرسنلی را جایگزین نماید. لذا فرماندهان در هر رده باید طرح جایگزینی داخلی یگان خود را داشته باشند و به محض مجروح شدن یا شهید شدن عده‌ای، بقیه پرسنل نبرد را ادامه دهند، چه بسا اتفاق افتد، فرمانده شهید یا مجروح شود، باید سریعاً معاون یا ارشدترین افسر موجود در آن یگان فوری فرماندهی را به عهده بگیرد و همه پرسنل یگان نیز باید دستورات او را اطاعت و اجرا کنند. از ضعف‌های پرسنلی که وجود داشت، ضعف تخصص و دانش نظامی در بعضی پرسنل بود و این ضعف بخصوص در افسران ستاد چشمگیر بود.

در روز دوم عملیات از یگان‌های در خط بازدید شد، هنگامی که از قرارگاه تیپ یک لشکر ۱۶ زرهی که در خط مقدم گسترش داشت، بازدید می‌شد. از رئیس رکن دوم تیپ که یک سرگرد بود، سوال شد وضعیت دشمن چگونه است، ایشان اظهار بی‌اطلاعی کرد، وقتی که از ایشان سوال شد چرا در جریان وضعیت دشمن روبه‌روی تیپ مربوطه نمی‌باشد، اظهار کرد ما اطلاعات را از لشکر می‌گیریم و هنوز رکن دوم لشکر وضع دشمن را به من ابلاغ نکرده است. از او سوال شد که واحد شما هم‌اکنون با دشمن درگیر نبرد است، آیا شما باید وضع دشمن مقابل خودتان را بررسی کنید و به لشکر گزارش کنید یا لشکر باید به شما بگوید، ایشان اظهار کرد که همیشه روش این بوده که لشکر اطلاعات را به تیپ می‌داده است. به نظر رسید که اصولاً این افسر کوچکترین دانشی از وظایف رکن دوم ندارد. سایر افسران ستاد در رده گردان تیپ و حتی در لشکر هم کم و بیش این حالت را داشتند و به علت این بی‌دانشی نمی‌توانستند در بررسی‌ها و برآورد وضعیت‌ها و ارائه راه‌های کار به فرماندهان کمک قابل ملاحظه‌ای کنند. در نتیجه غالباً بار مسئولیت به دوش شخص فرماندهان می‌افتاد و اغلب شناسایی‌ها و بررسی‌ها و برآوردها به وسیله

شخص فرماندهان انجام می‌شد. این ضعف دانش نظامی درجه‌داران و سربازان نیز بود، به همین دلیل فعالیت‌های ستادی که مبنای تصمیم‌گیری‌های فرماندهی است، کمک مؤثری در هدایت عملیات نمی‌کرد. روحیه پرسنل در مجموع در سطح عالی بود. یک عامل بسیار مهم در بالا بردن سطح روحیه میل به جنگ و بیرون راندن متجاوزین از خاک میهن اسلامی ایران بود و همه رزمندگان به این امر ایمان و اعتقاد داشتند که ارتش متجاوز بدون اعمال قدرت از کشور ما بیرون نخواهد رفت و بر اساس این اعتقاد آماده برای هر نوع جانبازی و فداکاری بودند و با وجود این‌که این رزمندگان قریب هشت ماه بود در جبهه‌های جنگ مستقر بودند و تعویض نشده بودند، وحدت فرماندهی و انضباط را حفظ کرده بودند و بجز در موارد استثنایی بی‌انضباطی و غیبت و فرار به ندرت مشاهده می‌گردید. در هنگام حمله همه افراد رزمنده شوق و علاقه جالبی برای پیش‌روی به سمت دشمن نشان می‌دادند و این حالت اشتیاق در پرسنل پاسدار و نیروی نامنظم حقیقتاً زایدالوصف بود.

۶- مسائل اطلاعاتی

به طور کلی تلاش‌های اطلاعاتی برای جمع‌آوری و تقویم و تفسیر و ارزیابی اخبار و اطلاعات ضعیف بود و هر قدر رده‌های فرماندهی پایین‌تر بودند، این تلاش‌ها ضعیف‌تر می‌شد. طرح جمع‌آوری اخبار که بهترین فرم برای برنامه‌ریزی و هدایت تلاش‌های اطلاعاتی است یا اصولاً تهیه نمی‌شد، یا این‌که فقط فرمولی و غیرقابل اسفنداده تهیه می‌شد و عملاً هم اجرا نمی‌گردید. درخواست‌های اطلاعاتی که باید بر مبنای طرح جمع‌آوری اخبار از یگان‌های در خط درخواست گردد، چندان مفید و مؤثر نبود و واحدهای در خط که عنصر اصلی جمع‌آوری اخبار در نبرد رویاروی هستند تلاش مؤثری در این باره نداشتند، اطلاعات تاکتیکی خیلی کم مبادله می‌شد، تبادل اطلاعات بیشتر در سطح بالاتر از تاکتیکی واحدها بود، مثلاً گردان‌های خط مقدم گسترش کلی ارتش عراق در منطقه خوزستان را در روی نقشه وضعیت داشتند، ولی غالباً دیده می‌شد که دشمن مقابل خودشان را نمی‌شناسند و استعداد و گسترش و ترکیبات آن را نمی‌دانند. علت این بود که غالباً مسیر اصلی اطلاعات از بالا به پایین بود و هر اطلاعاتی که مثلاً قرارگاه جنوب به لشکرها می‌داد، این اطلاعات عیناً

تا رده گردان ابلاغ می‌شد و در نقشه وضعیت‌ها برده می‌شد، ولی گردان‌های در خط که باید با اعزام گشتی شناسایی و رزمی و دیده‌بانی و استراق سمع دشمن رویاروی خود را تحت نظر می‌گرفتند، وضعیت او را بررسی می‌کردند و گزارش می‌نمودند. این وظیفه مهم اطلاعاتی را چندان مؤثر و مفید انجام نمی‌دادند و اگر هم انجام می‌دادند به علت ضعف آموزش نتیجه مشاهدات آنها غالباً اغراق‌آمیز بود، مثلاً اگر چند دستگاه تانک دشمن را در نقطه‌ای مشاهده می‌کردند، نمی‌توانستند ارزیابی کنند که واحد مربوطه آن تانک‌ها دارای چه استعدادی است و به طور کلی آن ۶ عامل اصلی گزارش اطلاعات (چه کسی - چه چیزی - چه موقع - در کجا - چگونه و چرا) که باید به وسیله گشتی و دیده‌بان و ناظر و مشاهدگر اصلی بررسی و گزارش گردد انجام نمی‌شد. این ضعف اطلاعاتی سبب می‌شد که تدبیر فرماندهان در رده‌های مختلف فرماندهی برای حمله به مواضع دشمن غالباً به صورت رزم تصادمی اجرا گردد و هر طرح حمله بدون ارزیابی دقیق استعداد و گسترش دشمن به مرحله اجرا گذاشته شود و در مرحله اجرا متناسب با عکس‌العمل دشمن تدابیر متناسب اتخاذ گردد. خوشبختانه دشمن هم از این نظر ضعیف‌تر از نیروهای ما بود، آنها هم در خطوط مقدم جبهه تلاش‌های چشمگیری برای جمع‌آوری اطلاعات نداشتند، به ندرت گشتی‌های دشمن به خط دفاعی ما نزدیک می‌شد و تلاش‌های عکس‌برداری هوایی نیز خیلی نادر بود و به احتمال زیاد دشمن نیز اطلاع چندانی از وضعیت استعداد و گسترش یگان‌های ما نداشت و بهترین دلیل این بی‌اطلاعی این است که با وجود این‌که دشمن از هفته‌ها قبل در جریان طرح‌های عملیات تعرضی ما قرار می‌گرفت و تلاش‌های یگان‌ها ما را در مرحله آمادگی در جبهه می‌دید ولی نمی‌توانست بفهمد که استعداد نیروی ما چقدر است و ما چگونه حمله خواهیم کرد، به این علت غالباً غافلگیر می‌شد.

در عملیات خیبر (الله اکبر) که در ۳۱ اردیبهشت‌ماه اجرا می‌گردید، وضعیت جوّی منطقه عملیات مشخص بود. در این موقع از سال منطقه خوزستان گرم و خشک است. به ندرت ممکن است باران ببارد. گرمای هوا در روز بیش از ۴۰ درجه است، ولی شب‌ها هوا عموماً خنک و خوب است. به علت گرمای روز ساعت حمله طوری انتخاب شده بود که پس از بالا آمدن آفتاب هدف هرچه زودتر و قبل از ساعت ۱۰۰۰ تصرف و تأمین گردد، ضمناً در

روزهای تابستان تابش آفتاب به زمین‌های رملی و بی‌آب و علف سبب ایجاد سراب می‌شود و دیده‌بانی را مشکل می‌سازد. برای رفع این مشکل تصمیم گرفته شد که عملیات قبل از شروع شدت گرمای روز خاتمه یابد که از اثرات تشنگی افراد نیز کم شود. علاوه بر این معمولاً در مناطق رملی با افزایش حرارت روز تغییرات هوا ایجاد می‌شود و بادهای طوفان‌زا از غرب به شرق می‌وزد و این موضوع نیز در نظر گرفته شده بود و به طور کلی شرایط جوّی منطقه عامل مؤثری در تصمیم‌گیری برای مدت زمان عملیات بود و به نظر رسیده بود که پرسنل پیاده در آن شرایط جوّی بیش از چند ساعت نمی‌توانند مداومت حمله را حفظ کنند و بایستی قبل از آنکه قدرت جسمی پرسنل کاهش فوق‌العاده یابد، هدف تصرف و پیش‌روی متوقف گردد. اثر گرما در داخل خودروهای زرهی نیز کمتر از افراد پیاده نبود، هوای داخل تانک‌ها به قدری داغ می‌شد که توقف زیاد خدمه در داخل تانک‌ها کارآیی رزمی آنها را کاهش می‌داد. وجود رودخانه کرخه و مناطق آب‌گرفته اطراف آن تا حدودی در ملایم شدن حرارت هوا مؤثر بود، بخصوص هنگامی که باد یا نسیم ملایمی از غرب به شرق می‌وزید با برخورد به مناطق آب‌گرفته به طور محسوس هوای خنک در محیط اطراف ایجاد می‌کرد، ضمن این‌که وجود آب و مشاهده آن در مناطق گرم و سوزان اثرات روانی بسیار خوبی در پرسنل ایجاد می‌کرد.

زمین منطقه عملیات در شمال کرخه تپه ماهور بود و برای پیش‌روی و آتش و حرکت و اختفاء و پوشش مناسب‌تر از جنوب بود، ولی در این قسمت سستی زمین سبب کندی حرکت خودروها می‌شد و تپه‌های رملی مانع حرکت بودند و خودروها مجبور بودند تپه‌ها را دور بزنند و از شیارهای بین تپه‌ها که کمتر رملی بودند یا نقاطی که نسبتاً علفزار بودند عبور نمایند و در منطقه جنوب کرخه زمین باز و مسطح بود. عوارض عمده آبادی‌ها و درختزارهای اطراف آبادی‌ها و خاک‌ریزها بودند. میدان دید و تیر دشمن نسبت به نیروهای ما بهتر بود و حرکات نیروهای ما بخصوص خودروها در مقابل دید و تیر دشمن آسیب‌پذیر بود و باتوجه به این‌که این قسمت از منطقه بین رودخانه کرخه در شمال و رودخانه مالکیه در جنوب قرار گرفته بود امکان حمله احاطه‌ای برای عناصر لشکر ۱۶ زرهی وجود نداشت و عناصر این لشکر باید حمله جبهه‌ای می‌کرد. همین موضوع سبب شده بود که خط هدف

لشکر ۱۶ زرهی در عمق کمتری انتخاب شود تا سریعاً لشکر هدف خود را تصرف و تأمین نماید و از قبول تلفات زیاد خودداری گردد.

عناصر دشمن در منطقه عملیات الله اکبر شامل لشکر ۹ زرهی با تیپ‌های ۱۴ مکانیزه و ۳۵ و ۴۳ زرهی و یک گردان پیاده از تیپ ۲۶ لشکر ۲ پیاده، یک گردان مکانیزه از تیپ گارد جمهوری، دو گردان نیروی مخصوص، یک گردان پیاده از تیپ ۲۲ لشکر ۸ بود که با سه گردان توپخانه صحرائی و دو گردان ضدهوایی، یک گردان کاتیوشا، دو گردان ضدتانک پشتیبانی می‌شد. ضمن این‌که لشکر ۵ مکانیزه در منطقه اهواز و لشکرهای ۱ و ۱۰ در منطقه شوش دزفول مستقر بودند و می‌توانستند لشکر ۹ زرهی را تقویت نمایند. استعداد لشکر ۹ زرهی در منطقه عملیات الله اکبر شامل ۷ گردان تانک، ۶ گردان مکانیزه، ۲ گردان پیاده، ۲ گردان نیروی مخصوص، ۴ گردان توپخانه صحرائی، ۲ گردان ضدتانک، ۲ گردان ضدهوایی بود. این لشکر در عملیات نصر (کرخه‌کور) در مقابل حمله نیروهای ما قرار گرفته، تلفاتی به آن وارد شده بود که قطعاً در مدت ۴ ماه که از نبرد نصر گذشته بود، عناصر این لشکر تجدید سازمان کرده بودند، ولی در هر حال توان رزمی عناصر این لشکر در سطح خیلی بالا نمی‌توانست باشد. ضمناً منطقه عملیات این لشکر از جنوب کرخه‌کور تا شمال بستان بود. بنابراین قسمتی از عناصر این لشکر شامل تیپ ۴۳ زرهی و تعدادی از عناصر تیپ ۱۴ مکانیزه در کرانه کرخه‌کور در مقابل عناصر لشکر ۱۶ زرهی ما دفاع می‌کرد و درگیر بود و عناصری که مستقیماً در مقابل حمله لشکر ۹۲ زرهی و قسمتی از لشکر ۱۶ زرهی در تپه الله اکبر و غرب سوسنگرد قرار داشت، عناصر تیپ ۳۵ زرهی و یگان‌هایی از تیپ ۱۴ مکانیزه بود. لذا در مقایسه کلی توان رزمی نیروهای ما نسبت به دشمن در این منطقه برتری نسبی با نیروهای ما بود، ولی حساسیت شرایط نبرد و لزوم قطعی حفظ مواضع پدافندی موجود در صورت مواجه شدن با عکس‌العمل شدید دشمن، ما را مجبور می‌کرد که قسمتی از نیروهای خود را برای پدافند از همین منطقه نگهداریم یا بکار ببریم. در نتیجه نیروی مؤثر شرکت‌کننده در حمله متعادل و حتی کمتر از نیروی دشمن بود. چنان‌که در مقابل تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی که تلاش اصلی را عهده‌دار بود و ۲ گردان تانک و ۲ گردان مکانیزه داشت، دشمن ۴ گردان مانوری داشت. تعداد تانک‌های تیپ ۳ زرهی در دو گردان تانک

جمعاً ۶۰ دستگاه بود، در صورتی که دشمن ۳ گردان تانک، هر کدام با ۳۶ دستگاه یعنی حدود ۱۰۸ دستگاه تانک داشت. نسبت سایر عناصر دشمن نیز در همین وضعیت بود. بزرگترین ضعف دشمن، ضعف روحیه نیروی انسانی او بود. پرسنل دشمن بعد از هشت ماه توقف در صحنه نبرد و دیدن تلفات خسته و فرسوده شده بودند و کارآیی آنها خیلی کم شده بود و احتمال داده می‌شد در اثر فشار نیروهای ما مقاومت قابل ملاحظه‌ای نخواهند کرد و عملاً هم این‌طور دیده شد.

۷- مسائل عملیاتی

الف- اولین موضوعی که در این باره باید بررسی کرد، برآورد عملیاتی و علت انتخاب این منطقه برای آغاز تعرض عمومی ارتش جمهوری اسلامی ایران برای بیرون راندن نیروهای متجاوز و اشغال‌گر عراقی از خاک میهن اسلامی ما بود. از آغاز تجاوز نیروی عراق به ایران یک ستون دشمن از مرز سابله وارد خاک ایران شد و در محور شمال رودخانه کرخه به سمت تپه الله اکبر و تپه‌های شرقی آن به منظور تصرف پادگان دشت آزادگان و تهدید شهر اهواز از شمال‌غرب پیش‌روی نمود. در شروع عملیات تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی که در گسترش پادگانی مأموریت داشت در این محور جلو پیش‌روی ناگهانی دشمن را در تنگ چزابه واقع در شمال بستان سد نماید، وارد عمل گردید و موفق شد قبل از نیروهای دشمن به تپه الله اکبر برسد و کنترل آن تپه و تنگ چزابه را در دست بگیرد، ولی نیروهای دشمن در نیمه دوم مهرماه ۱۳۶۰ موفق شدند عناصر تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی را از تپه الله اکبر عقب برانند و این تپه‌ها را تصرف نمایند. می‌توان گفت بعد از تهاجم اولیه ارتش عراق و متوقف شدن در موضعی در مقابل مقاومت نیروهای ما تصرف تپه الله اکبر اولین موفقیت ارتش عراق در جبهه خوزستان بود که به استثنای سقوط خرمشهر و عبور از رودخانه کارون در شمال آبادان آخرین موفقیت ارتش عراق نیز بود. زیرا اصولاً ارتش عراق بعد از موفقیت اولیه در تهاجم و تجاوز ناگهانی در منطقه خوزستان در ادامه عملیات خود فقط در سه عملیات موفق شد که شامل اشغال خرمشهر و عبور از رودخانه کارون و تهدید جزیره آبادان و بالأخره تصرف تپه الله اکبر بود و دیگر در طول بیش از دو سال جنگ هیچ‌گونه موفقیتی در عملیات تعرضی نداشت.

رده‌های فرماندهی نیروی زمینی در خوزستان علاقمند بودند ابتدا اثرات این سه عملیات دشمن را خنثی کنند. لذا یگان‌هایی که در منطقه این سه عملیات یادشده بودند، تلاش اولیه خود را برای عقب راندن دشمن از این مناطق صرف می‌کردند. منطقه دشت آزادگان منطقه عملیات لشکر ۹۲ زرهی بود و تیپ ۳ زرهی هم مسئولیت سرزمینی و هم مسئولیت عملیاتی این منطقه را عهده‌دار بود. لذا تلاش می‌کرد حداقل دشمن را از تپه الله اکبر عقب براند و تنگ چزابه شمال بستان را تأمین نماید و نگرانی تهدید اهواز از شمال غربی برطرف گردد. برای این منظور تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی بارها تلاش کرد عناصر دشمن را از تپه الله اکبر عقب براند و این تپه را از اشغال دشمن خارج سازد، ولی به علت ضعف قدرت رزمی موفق نگردید، زیرا توان رزمی این تیپ در هفته‌های اول نبرد به علت تلفات زیاد کاهش فوق‌العاده‌ای پیدا کرده بود و از ۱۰۶ دستگاه تانک دو گردان سازمانی تیپ کمتر از ۳۰ دستگاه حاضر به کار باقی‌مانده بود و توان رزمی تیپ کمتر از ۵۰٪ رسیده بود. این کاهش فوق‌العاده سبب شده بود که تیپ و لشکر اجباراً از قبول تلفات دیگر خودداری نمایند و از حمله‌های وسیع اجتناب ورزند، البته این شرایط در تمام یگان‌ها وجود داشت و عامل اصلی بازدارنده تعرض متقابله نیروی زمینی جمهوری اسلامی ایران بود که منجر به قبول جنگ فرسایشی شده بود.

بعد از نبرد کرخه‌کور در دی‌ماه ۱۳۵۹ توقف و رکود کلی در جبهه‌ها به وجود آمد و نیروهای هر دو طرف، خودی و دشمن، در مواضع دفاعی ثابت به نبرد توپخانه اکتفا کردند. این وضع برای دشمن زیان چندانی نداشت، زیرا دشمن خاک میهن اسلامی ما را اشغال کرده بود و با گذشت زمان وضعیت خود را بهتر تثبیت می‌کرد. اما برای کشور ما و ملت ایران قابل قبول و قابل تحمل نبود و نیروهای مسلح ما نباید تسلیم این وضعیت نه جنگ و نه صلح می‌شدند و باید به هر ترتیبی که میسر می‌شد، تعرض متقابله را از مناسب‌ترین منطقه عملیاتی شروع می‌کردند. برای این منظور دو منطقه عملیاتی در تقدم یک انتخاب شده بود که عبارت بودند از حمله در شمال جزیره آبادان به سر پل دشمن در شرق کارون و عقب راندن نیروهای دشمن به غرب رودخانه و دفع تهدید جزیره آبادان از محاصره از سمت شمال شرق، دوم حمله در منطقه غرب سوسنگرد و

تصرف بستان و قطع خط ارتباطی دشمن بین جبهه شوش - دزفول و جبهه سوسنگرد - اهواز و تجزیه نیروهای دشمن به دو منطقه شمال و جنوب.

نظر به این‌که در منطقه آبادان دو بار بوسیله فرماندهی ارونند حمله شده بود و موفقیت بدست نیامده بود و به علت مسطح بودن زمین تلفات زیادی به نیروهای ما وارد شده بود، در نظر گرفته شده بود که حمله در این منطقه با بررسی‌های دقیق‌تری اجرا گردد تا عملیات ناموفق سال ۵۹ در این منطقه تکرار نشود. لذا تقدم آغاز تعرض متقابل منطقه الله اکبر داده شده بود. اجرای عملیات در این منطقه با نیروی کم امکان‌پذیر بود و زمین منطقه عملیات نیز برای حمله مناسب بود. نیروی دشمن در این منطقه نیز عناصر لشکر ۹ زرهی ارتش عراق بود که یک بار در مقابل مبارزه سرسختانه نیروهای ما قرار گرفته بود و از حملات نیروهای ما وحشت داشت. دو لشکر زرهی ما (۱۶ و ۹۲) گرچه از نظر جمع کل توان رزمی در سطح بالایی نبودند، ولی با همین وضع عمده قوای ما در خوزستان بودند و هر دو لشکر در همین منطقه مستقر بودند و به علت نگرانی که از دفاع شهر اهواز برای فرماندهان ما بود، تغییر مکان عناصر این لشکرها به مناطق دیگر نیز مورد تأیید فرماندهان نبود. لذا بهترین راه کار برای آغاز تعرض متقابل و وارد کردن ضربت اولیه به نیروهای متجاوز، همین منطقه استقرار لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی یعنی منطقه الله اکبر و غرب سوسنگرد تشخیص داده شده و انتخاب گردیده بود و از اوایل فروردین ماه ۱۳۶۰ برآوردها و بررسی‌ها برای تهیه طرح حمله آغاز شده بود.

ب- سازمان و استعداد

در اوایل سال ۱۳۶۰ وضعیت گسترش عمومی نیروهای ما در صحنه عملیات بدین ترتیب بود که صحنه عملیات به چهار جبهه نیمه‌مستقل از شمال به جنوب به شرح زیر تقسیم شده بود.

در منطقه شوش و دزفول خط تماس در غرب رودخانه کرخه بود و به طور کلی کرانه غربی رودخانه کرخه در کنترل نیروهای ما بود و لشکر ۲۱ پیاده و تیپ ۲ لشکر ۱۶ زرهی که برای شناخته شدن تیپ قافلانکوه نام‌گذاری شده بود، در این جبهه دفاع می‌کرد. تیپ ۸۴ پیاده در شمال غربی این منطقه از شمال دهلران تا شمال دشت عباس را پوشش

می‌کرد. در منطقه سوسنگرد و دشت آزادگان تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی و لشکر ۱۶ زرهی منهای تیپ ۲ زرهی و تیپ ۵۵ پیاده در زیر امر لشکر ۱۶ زرهی از غرب حمیدیه تا غرب و شمال و غرب سوسنگرد دفاع می‌کرد، خط دفاعی در جنوب جاده حمیدیه و سوسنگرد و غرب سوسنگرد و تپه ۷۰ در شرق تپه الله اکبر بود (خلاصه نقشه). در منطقه اهواز تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی دفاع می‌کرد و یک گردان سوارزرهی (۲۸۳) در شرق رودخانه کارون پوشش جناح شرقی این لشکر را برقرار کرده بود. تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی با استعدادی حدود ۴۰٪ به عنوان احتیاط لشکر که ضمناً احتیاط نیروی زمینی نیز بود، در تپه‌های فولی‌آباد شمال‌غربی اهواز در منطقه تجمع مستقر بود و بالأخره در جبهه دارخوئین و آبادان لشکر ۷۷ پیاده در خط سر پل نیروهای متجاوز با دشمن در تماس بود و پدافند می‌کرد. نیروهای رزمنده پاسدار و نیروی نامنظم در مناطق لشکرها مستقر بودند، ولی استعداد رزمی چندانی برای قبول مسئولیت عملیات در جبهه مستقل را نداشتند و الزاماً زیر امر لشکرها یا وابسته به لشکرها مأموریت تأمین و دستبرد و کمین اجرا می‌کردند.

باتوجه به نکات یادشده، یگان‌هایی که امکان شرکت دادن آنها در عملیات خیبر بود، عبارت بودند از: تیپ ۲ و ۳، لشکر ۹۲ زرهی، تیپ ۱ لشکر ۱۶ زرهی، تیپ ۵۵ پیاده و تعدادی از افراد سپاه پاسداران منطقه اهواز و سوسنگرد و نیروی نامنظم دکتر چمران و عناصر سبکی از هنگ ژاندارمری سوسنگرد که حدود استعداد موجود این یگان‌ها عبارت بود از تیپ ۱ لشکر ۱۶ زرهی به استعداد ۲ گروه رزمی گردانی، تیپ ۵۵ پیاده به استعداد ۲ گردان پیاده، تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی به استعداد ۲ گروه رزمی گردانی، تیپ ۳ لشکر ۹۲ به استعداد ۳ گروه رزمی گردانی، نیروهای پاسدار حدود یک گردان پیاده سبک، عناصر نیروی نامنظم به استعداد یک گردان پیاده سبک و جمع استعداد رزمی نیروهای مانور ما برای حمله حدود ۱۱ گردان بود که به استثنای ۲ گروه رزمی تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی، بقیه در مواضع پدافندی و با دشمن درگیر بودند و غیر از این نیروها هیچ یگان دیگری که امکان اعزام آن از منطقه اهواز و دزفول به این جبهه باشد، وجود نداشت. ضمناً تیپ ۳ لشکر ۱۶ زرهی به استعداد ۲ گروه رزمی گردانی در جنوب جاده حمیدیه - سوسنگرد

دفاع می‌کرد و در مقابل این عناصر لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی که جمعاً حدود ۱۴ گروه رزمی گردانی بود عناصر لشکر ۹ زرهی دشمن با ۱۷ گردان مانور و ۲ گردان ضدتانک گسترش داشت با اختلاف شدید این‌که برای نیروهای دشمن امکان تقویت از جبهه اهواز و دزفول و حتی خرمشهر بود، ولی برای نیروهای ما هیچ‌گونه امکان تقویت وجود نداشت. از نظر پشتیبانی توپخانه وضع نیروهای ما بهتر بود زیرا توپخانه لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی و عناصری از گردان‌های توپخانه گروه‌های ۲۲ و ۳۳ توپخانه در منطقه اهواز و سوسنگرد مستقر بود و می‌توانست به نحو مطلوبی از هر دو لشکر پشتیبانی کند. از نظر پشتیبانی هوایی و هوانیروز نیز برتری با نیروهای ما بود و هواپیماها و هلی‌کوپترهای ما می‌توانستند به طور مؤثر از عملیات پشتیبانی کنند. از لحاظ پشتیبانی لجستیکی بخصوص مهمات و سخت کمبودهای بازدارنده‌ای برای نیروهای ما نبود. نتیجه کلی این- که در مقایسه توان رزمی نسبی برای برآورد عملیاتی با در نظر گرفتن کلیه نکات مؤثر، برتری نسبی با نیروهای ما بود و ایمان و اعتقاد و روحیه رزمندگان ما به لزوم فعال کردن جبهه‌ها و آغاز تعرض متقابل عامل اصلی بالا بردن توان رزمی ما نسبت به نیروهای دشمن بود.

پ- طرح‌ریزی عملیات

هدف کلی از عملیات تعرضی در جبهه الله اکبر و سوسنگرد این بود که شهر سوسنگرد که از ابتدای جنگ یکی از هدف‌های استراتژیکی ارتش متجاوز عراق بود و چندین بار برای تصرف آن حمله کرده بود، به وسیله نیروهای ما تأمین گردد، زیرا ارتش متجاوز عراق نسبت به شهر سوسنگرد که آن را با اسم قدیمی شهر خفاجیه نام می‌برد، حساسیت زیادی پیدا کرده بود، البته این شهر از لحاظ این‌که مرکز منطقه عرب‌زبان خوزستان است، از لحاظ هدف سیاسی و به اصطلاح قومیت عربی برای حکام جابر عراق ارزش فوق‌العاده‌ای داشت و گردانندگان حکومت بعثی عراق تصور می‌کردند با تصرف شهر سوسنگرد و کنترل منطقه دشت آزادگان که شامل شهر سوسنگرد، بخش بستان و هویزه تا حمیدیه می‌شود و اکثریت اهالی آن ایرانیان عرب‌زبان هستند با مطرح کردن قومیت عربی حداقل پس از ناامید شدن از تصرف همه خوزستان می‌توانند محدوده بین

رودخانه کرخه در شمال و رودخانه کارون در مشرق را کاملاً تصرف و وضعیت خود را تثبیت کنند و با تحریک ایرانیان عربزبان این منطقه طرح‌های سیاسی در این منطقه اجرا نمایند که خوشبختانه کلیه هم‌میهنان عربزبان این منطقه کوچکترین همکاری با ارتش متجاوز نکردند و با صمیمیت تمام در کنار سایر هم‌وطنان ایرانی خود برای بیرون راندن ارتش متجاوز تلاش نمودند.

تأمین شهر سوسنگرد بوسیله رزمندگان ما این خواب‌گودخانه حکام بعثی را به کلی نقش بر آب می‌کرد و با پیش‌روی نیروهای ما به سمت بستان و تصرف و تأمین شهر بستان جبهه پیوسته ارتش عراق در خوزستان گسسته می‌شد و امکان تقویت قسمت جنوبی و شمالی دشمن در محور فکه - بستان - هویزه - جنوب اهواز از دشمن سلب می‌گردید. بنابراین هدف تاکتیکی برای آغاز عملیات تعرضی در جبهه سوسنگرد تصرف تپه الله اکبر در شمال‌غربی و خاکریزهای دشمن در غرب شهر سوسنگرد انتخاب شد تا در مرحله یکم عملیات شهر سوسنگرد بوسیله نیروهای ما تأمین گردد و در مرحله دوم عملیات در این جبهه شهر بستان آزاد و راه مواصلاتی قسمت شمالی و جنوبی جبهه دشمن قطع شود. برای وصول به این هدف طرح عملیاتی خیبر تهیه و ابلاغ گردید. اشکال یا معایب این طرح این بود: با پیش‌روی نیروهای ما به سمت بستان عرض جبهه شرقی - غربی اهواز - حمیدیه - سوسنگرد بیشتر می‌شد و با توجه به این‌که ما نیروی کافی برای تأمین این جبهه در دسترس نداشتیم، پهلوی چپ (جنوبی) عناصر لشکر ۱۶ و ۹۲ زرهی که در این منطقه به سمت غرب گسترش داشتند مورد تهدید بیشتر واقع می‌شد و چنان‌چه دشمن با نیروی کافی از کرخه‌کور به سمت شمال حمله می‌کرد و عقب خط مواصلاتی لشکر ۱۶ زرهی را در محور حمیدیه - سوسنگرد قطع می‌نمود، کلیه عناصر لشکر ۱۶ زرهی که در منطقه سوسنگرد درگیر بودند به محاصره دشمن می‌افتادند و کل عملیات نیروهای ما در منطقه غرب اهواز مختل می‌شد. این موضوع در شورای عالی فرماندهی مطرح شد و بررسی گردید و برای جلوگیری از وقوع چنین تهدیدی، فرماندهی عملیات جنوب ضمن تصمیم بر اجرای حمله به سمت غرب، در نظر گرفت تدابیری به کار برد که در صورت

بروز هر اتفاق نامناسب حداقل دفاع در مواضع موجود امکان‌پذیر باشد و از پیش‌روی احتمالی دشمن از جنوب به شمال کرخه‌کور و تهدید محور حمیدیه - سوسنگرد جلوگیری شود و اما این تهدید احتمالی سبب شد که عملیات در جبهه سوسنگرد - بستان به دو مرحله تقسیم شود و در مرحله یکم عمق منطقه پیش‌روی محدود انتخاب گردد. بر اساس این ملاحظات طرح عملیاتی خیبر تنظیم گردید. این طرح که بر مبنای بررسی‌ها و برآوردها و مشاورات حضوری با فرماندهان لشکرها و تیپ‌ها تنظیم شده بود، در ۲۹ اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۰ از طریق قرارگاه مقدم جنوب به لشکرها و یگان‌های عمل‌کننده ابلاغ گردید. مأموریت کلی در این طرح این بود «قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب با بکار بردن عناصری از لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی و تیپ ۵۵ هوارد و سپاه پاسداران اهواز و نیروی نامنظم دکتر چمران در ساعت «س» روز ۳۱ اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۰ در غرب سوسنگرد و تپه الله اکبر حمله می‌کند و نیروهای دشمن را در منطقه نابود و تپه الله اکبر را تصرف و تأمین می‌نماید.»

تدبیر عملیاتی در این طرح این بود که عناصر لشکر ۹۲ زرهی در شمال رودخانه کرخه حمله می‌کند، تپه الله اکبر را تصرف و تأمین می‌نماید. هم‌زمان با حمله لشکر ۹۲ زرهی، عناصر لشکر ۱۶ زرهی در جنوب رودخانه کرخه و غرب سوسنگرد حمله می‌کند و خاک‌ریزهای دشمن را در ۶ کیلومتری غرب سوسنگرد بین رودخانه کرخه و رودخانه مالکیه تصرف و تأمین می‌نماید. مأموریت لشکرهای عمل‌کننده بر مبنای این تدبیر تعیین و ابلاغ شده بود. در این طرح نیروهای سپاه پاسداران و نیروی نامنظم زیر امر لشکرها قرار داده شده بود. باتوجه به ملاحظات برآورد شده درباره وضعیت نیروهای خودی و دشمن و زمین و شرایط جوئی نکات مهم زیر به عنوان دستورات هم‌آهنگی به یگان‌های شرکت‌کننده داده شده بود:

(۱) مرحله آمادگی هرچه زودتر تمام شود.

(۲) غافلگیری مورد توجه قرار گیرد.

(۳) باتوجه به گرمای هوا مدت زمان عملیات تا ساعت ۱۰۰۰ روز ۳۱ پیش‌بینی شود.

(۴) به مرحله تحکیم هدف و خنثی کردن پاتک دشمن توجه شود.

(۵) برای جلوگیری از تلفات تانک‌ها، رده‌های مقدم حمله‌ور پیاده نظام باشد.

به منظور تهدید جناح چپ (شمال) دشمن یک آتشبار توپخانه در دامنه جنوب شرقی میشداغ مستقر شود، با آتش شدید عملیات پوشش و فریب انجام دهد.

بر مبنای دستور عملیاتی خیبر، قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی دستورات عملیاتی خود را تهیه و به واحدهای تابعه ابلاغ نمودند. موضوع حائز اهمیت در این عملیات هم‌آهنگی‌های اولیه در مرحله طرح‌ریزی بین یگان‌های نیروی زمینی و سپاه پاسداران و نیروی نامنظم بود. باتوجه به تجربه تلخی که در عملیات کرخه‌کور از ناهم‌آهنگی بین سپاه پاسداران و لشکر ۱۶ زرهی به دست آمده بود، لازم بود نهایت تلاش به عمل آید تا از ایجاد هرگونه ناهم‌آهنگی جلوگیری گردد. برای این منظور در شورای عالی فرماندهی، در پاسگاه ژاندارمری اهواز با حضور فرمانده کل قوا، رئیس ستاد مشترک، وزیر دفاع، جانشین عملیاتی فرمانده نیروی زمینی در جنوب، دکتر چمران فرمانده نیروی نامنظم و برادر رحیم صفوی فرمانده سپاه پاسداران اهواز و فرماندهان لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی هم‌چنین کمیسیون‌هایی که در ستاد ۹۲ زرهی چندین بار تشکیل شد، تمام جزئیات طرح عملیات مطرح شد و مسئولیت‌ها مشخص گردید و همه فرماندهان حضوراً مسائل مشترک را درمیان گذاشتند و هم‌آهنگی کامل به عمل آمد و بر مبنای هم‌آهنگی‌های به عمل آمده یک دستور عملیاتی جداگانه بر اساس دستور عملیاتی خیبر برای سپاه پاسداران و نیروی نامنظم تهیه شد و به امضای فرمانده کل قوا رسید و به آنان ابلاغ شد.

خلاصه طرح عملیاتی لشکرها و سپاه پاسداران و نیروی نامنظم به این ترتیب بود که در منطقه شمال رودخانه کرخه لشکر ۹۲ زرهی تلاش اصلی را عهده‌دار بود. تیپ ۳ این لشکر حمله می‌کرد و تیپ ۲ زرهی به عنوان احتیاط در منطقه عملیات مستقر بود که مأموریت تعرضی برای آن پیش‌بینی نشده بود. بلکه برای حفظ مواضع سدکننده پدافندی و یا سد کردن پاتک احتمالی دشمن در معابر وصولی خطرناک در نظر گرفته شده بود. تلاش اولیه با نیروهای سپاه پاسداران و گروه نامنظم بود که بایستی به محض

باز شدن آتش تهیه به مواضع مقدم دشمن در تپه الله اکبر نزدیک می‌شد و خودروها و نفرات دشمن را با هجوم ناگهانی منهدم می‌کرد. طرح مانور تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی که تلاش اصلی را عهده‌دار بود، این بود که با دو گروه رزمی گردانی در جناح راست (شمال) در تپه‌های رملی عبور کرده و تپه شحیطیه در شمال‌غربی تپه الله اکبر را تصرف کند و با دو گروه رزمی گردانی به عنوان تلاش فرعی مستقیماً به تپه الله اکبر حمله نماید. قبل از وصول یگان‌های این تیپ به مواضع دشمن نیروهای نامنظم دکتر چمران از شمال و جنوب به مواضع دشمن نزدیک شده و نیروهای مقدم دشمن را نابود سازند.

در جنوب رودخانه کرخه تیپ ۵۵ پیاده تقویت شده با سپاه پاسداران حمله می‌کند. خاک‌ریزهای مقدم دشمن را تصرف می‌نماید و تیپ ۱ لشکر ۱۶ زرهی تیپ ۵۵ را دنبال و پشتیبانی می‌نماید. آخرین هم‌آهنگی‌ها در صبح روز ۳۰ اردیبهشت‌ماه در ستاد لشکر ۹۲ زرهی با حضور کلیه فرماندهان به عمل آمد و ساعت شروع حمله ساعت ۰۴۰۰ صبح روز ۳۱ اردیبهشت‌ماه تعیین و حضوراً به فرماندهان ابلاغ گردید و مدت زمان آتش تهیه ۳۰ دقیقه تعیین شد که از ساعت ۰۳۳۰ بایستی آغاز گردد.

ت) هدایت عملیات

فرماندهی عملیات با جانشین عملیاتی فرماندهی نیروی زمینی در جنوب (سرهنگ زرهی ستاد حسینی) بود. قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب در دزفول مستقر بود، لذا برای هدایت عملیات گروه فرماندهی قرارگاه مقدم به اهواز عزیمت کرده بود و در کنار قرارگاه تاکتیکی لشکر ۹۲ زرهی واقع در تپه‌های شمال‌غربی حمیدیه مستقر شده بود. فرمانده نیروی زمینی تیمسار سرتیپ ظهیرنژاد در این‌موقع برای خرید تجهیزات و مهمات به کره شمالی مسافرت کرده بود، کلیه تغییر مکان‌ها تا روز ۳۰ اردیبهشت تکمیل گردید و یگان‌های شرکت‌کننده آماده حمله شدند. شب ۳۰ به ۳۱ اردیبهشت‌ماه کلیه رزمندگان به ویژه فرماندهان آخرین تلاش‌های خود را برای آمادگی هرچه بیشتر به کار بردند. دستور داده شده بود که کلیه پرسنل شب را استراحت کنند تا برای حمله نیروی جسمانی کافی داشته باشند، ولی عملاً اکثر پرسنل بخصوص فرماندهان در آن شب بخواب نرفتند. زیرا این نبرد برای فرماندهان یک نبرد سرنوشت‌ساز و آغازگر تعرض

مقابله ارتش ایران بر علیه متجاوزین عراقی بود. موفقیت یا شکست این عملیات اثرات شایان توجهی در عملیات بعدی داشت و بعد از چهار ماه توقف، اولین زورآزمایی جدی ارتش ایران با ارتش متجاوز بود و درحقیقت این نبرد کلید درهای بسته شده جنگ بود و چنانچه نیروهای ما با استفاده از این کلید موفق می شدند درهای پیش روی را برای نیروهای ما باز کنند، ادامه پیش روی امکان پذیر می شد. در غیر این صورت عملیات برای ماه های طولانی دیگر هم چنان متوقف و مسدود می ماند و این حالت کلاً به ضرر کشور جمهوری اسلامی ایران بود، از طرفی این حساسیت فوق العاده نبرد تا حدودی نگرانی ها را نیز افزایش می داد و فرماندهان را وادار می کرد که محتاط تر عمل کنند و تا حدودی از جسارت و روح تهاجمی فرماندهان کاسته می شد. سرهنگ حسینی فرمانده عملیات خبیر در خاطرات خود چنین می گوید:

«شب قبل از حمله در قرارگاه لشکر ۹۲ زرهی با فرمانده لشکر و افسران ستاد بسر بردیم. تا ساعت ۲۴۰۰ با هم صحبت می کردیم و احتمالات نتیجه نبرد را بررسی می نمودیم. همه امیدوار بودیم که پیروز می شویم و لشکرها می توانند هدف های تعیین شده را تصرف نمایند. تنها نگرانی ما از جناح چپ منطقه عملیات در امتداد کرخه کور بود که تیپ ۳ لشکر ۱۶ زرهی به سمت جنوب دفاع می کرد و هرگونه تلاش دشمن در این جبهه می توانست حداقل عملیات لشکر ۱۶ زرهی را مختل سازد. چنان که روز ۲۹ اردیبهشت دشمن در این منطقه حمله کرد ولی نتیجه ای نگرفت. بهر حال ساعت ۲۴۰۰ خوابیدیم، ولی هیچ کدام از افسران به خواب نرفتند. همه برای رسیدن ساعت ۰۳۳۰ انتظار می کشیدند، ساعت ۰۳۰۰ همه برخاستند، شب مهتابی و شاعرانه ای بود. یک روح صفای عرفانی در جبهه محسوس می شد، تانک ها به حرکت درآمدند، صدای غرش تانک های چیفتن که از دور به گوش می رسید و در آن بیابان بیکران می پیچید، احساس خاصی در انسان ایجاد می کرد، همه شاد و خوشحال بودند، قبل از آغاز حمله افسران نماز صبح را خواندند، من بعد از نماز از خداوند بزرگ درخواست کمک کردم. برای شخص من این عملیات به منزله تعیین سرنوشت جنگ بود و تصمیم داشتم در صورت موفقیت در این نبرد عملیات تعرضی را در تمام جبهه جنوب اجرا

بررسی و تجزیه و تحلیل عملیات و نتیجه‌گیری / ۲۵۳

کنم و اگر در این نبرد موفق نمی‌شدیم همه امیدهای من بر باد می‌رفت. افسران دیگر هم مثل من بودند. به خصوص سرهنگ نیاکی، فرمانده لشکر ۹۲ زرهی، که پیش من بود کاملاً با من هم‌عقیده بود. بالأخره ساعت موعود یعنی ساعت ۰۳۳۰ صبح روز ۳۱ اردیبهشت‌ماه فرا رسید و توپ‌ها به غرش درآمدند و با غرش توپ‌ها همه نگرانی‌ها و اضطراب‌ها برطرف شد و مثل این که شاهد موفقیت در همان لحظه نصیب ما شد.»

هشت گردان توپخانه یا بیش از یکصد قبضه توپ ۱۳۰ و ۱۵۵ و ۱۷۵ و ۲۰۳ میلی‌متری مواضع دشمن را زیر آتش گرفتند. آتش تهیه به مدت ۳۰ دقیقه پیش‌بینی شده بود، ولی اجرای آن بنا به دستور قرارگاه بود. این دستور روز قبل از اجرا صادر شده بود. منتهی با این شرط که این آتش در زمان هجوم پیاده نظام، پاسدار و نامنظم به مواضع مقدم دشمن به مواضع عقب دشمن اجرا گردد، بنابراین آتش تهیه از نظر انهدام مواضع مقدم دشمن و تسهیل پیش‌روی نیروهای مقدم ما تأثیر زیادی داشت. آتش تهیه کمک بسیار بزرگی به موفقیت اولیه کرد. زیرا افراد دشمن که ناگهانی زیر آتش سنگین توپخانه ما قرار گرفتند، هم‌زمان با آن رزمندگان ما به مواضع مقدم دشمن هجوم بردند، دشمن در مقابل یک وضع مبهم و غیرعادی قرار گرفت و طبق اظهارات اسرا در همان دقایق اولیه کنترل و فرماندهی دشمن دچار اختلال شد. روش عملیات رده مقدم حمله به این صورت پیش‌بینی شده بود که در جبهه الله اکبر شبانه دو گروه پیاده از عناصر نیروی نامنظم از شمال و جنوب به مواضع دشمن نزدیک شوند. حرکت این افراد هنگام نزدیک شدن باید در اختفای کامل انجام می‌گرفت تا دشمن متوجه آنها نشود و آنها باید تا ساعت ۰۴۰۰ صبح خود را به نزدیک سنگرهای دشمن می‌رساندند، به نحوی که رأس ساعت ۰۴۰۰ به داخل سنگرهای دشمن می‌ریختند. این برنامه با دقت کامل اجرا شد و درست رأس ساعت تعیین‌شده و هم‌زمان با بلند کردن آتش توپخانه رزمندگان ما به سنگرهای دشمن ریختند و با آر.پی.جی ۷ تانک‌ها و نفربرهای دشمن را زیر آتش گرفتند. صداهای انفجار و دود و آتش تانک‌ها و نفربرهای تیرخورده دشمن وحشت‌عجیبی در نفرات دشمن ایجاد کرد و نظر به این که منطقه هدف خیلی وسیع نبود و تقریباً تمام منطقه هدف تحت آتش توپخانه قرار گرفته بود، عوامل دشمن که در مواضع عقب‌تر

مستقر بودند تصور کرده بودند که مواضع جلو کاملاً سقوط کرده، لذا مقاومت قابل ملاحظه- ای نکرده و از همان اول بی‌نظمی در سازمان دشمن و عقب‌نشینی آنها گزارش گردید. با آغاز روشنایی عناصر تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی به حرکت درآمدند و به سمت هدف پیش‌روی کردند. گزارشات اولیه حاکی از ضعف مقاومت دشمن بود و در ساعات اول حمله افراد دشمن تسلیم می‌شدند، بدون این‌که عکس‌العمل قابل ملاحظه‌ای نشان دهند. پیش‌روی عناصر تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی ابتدا در هر دو محور شمالی و جنوبی خیلی سریع بود، ولی محور شمالی که تلاش اصلی بود هنگام پیش‌روی به میدان مین برخورد کرده بود. این میدان در شمال شرقی تپه شحیطیه به وسیله دشمن و در نزدیک مواضع آن ایجاد شده بود. لذا گروه رزمی ۱۴۵ و ۲۶۱ تیپ ۳ زرهی در مقابل این میدان مجبور به توقف شده بود و دشمن موفق شده بود ۶ دستگاه تانک و ۱۳ دستگاه نفربر این دو گروه رزمی را با موشک ضدتانک از کار بیاندازد. پرسنل نامنظم دکتر چمران که با این میدان مین برخورد کرده بودند، به علت وسعت زیاد آن نتوانسته بودند به موقع مین‌ها را خنثی نمایند و تعدادی از آنان (حدود ۳۰ نفر) که از شوق ایمان به هیجان آمده بودند، داوطلبانه و ایثارگرانه خود را به داخل میدان مین زده بودند تا با نثار جان خود این مانع را از سر راه نیروهای ما بردارند. تعدادی از آنان در این عمل شهید شدند، متأسفانه میدان مین باز نشد و ستون محور شمالی تیپ ۳ زرهی نتوانست آن میدان را دور بزند و هدف خود را که تپه شحیطیه بود، تصرف نماید. ولی جناح چپ (جنوب) تیپ موفق شد تا ساعت ۰۸۰۰ صبح یعنی ظرف ۴ ساعت تمام تپه الله اکبر را تصرف و از وجود دشمن پاک سازد. تلفات یگان محور جنوبی تیپ ۳ خیلی جزئی بود و فقط دو دستگاه تانک آسیب دیده بود. در حدود ساعت ۰۸۰۰ فرمانده تیپ ۳ زرهی تصرف تپه الله اکبر را گزارش کرد، ولی به علت نامشخص بودن وضعیت زمین در تپه شحیطیه عدم موفقیت جناح شمالی تیپ تا ساعت ۱۲۰۰ مشخص نگردید و در این موقع وضعیت بررسی شد و معلوم گردید که قسمت شمال شرقی هدف تیپ ۳ هنوز در دست دشمن است. وضعیت زمین طوری بود که چنانچه فرمانده تیپ تصمیم می‌گرفت تلاش فرعی خود را که در محور جنوبی بود به تلاش اصلی تبدیل کند و به پیش‌روی ادامه دهد، باید تلفات قابل ملاحظه‌ای

را قبول می‌کرد، چون پس از عبور از تپه الله اکبر به سمت غرب یک زمین نسبتاً بازی وجود داشت که بعد از مسافتی به دامنه شرقی میشداغ می‌رسید و این دامنه به سمت شرق میدان دید و تیر خوبی داشت و در اشغال دشمن بود و پیاده نظام نیز نمی‌توانست به سادگی از این زمین باز بگذرد و خود را به دامنه ارتفاعات برساند. چون حرکت و راهپیمایی در زمین‌های رملی سخت و خستگی‌آور بود، عدم موفقیت تلاش اصلی تیپ ۳ زرهی سبب شد که در آن روز عملیات به همان قسمت اکتفا شود. گرمای سخت هوا نیز یک عامل محدودکننده دیگر بر توقف عملیات بود. نظر دکتر چمران این بود که سعی شود تپه شحیطیه در همان روز تصرف گردد، فرمانده عملیات جنوب نیز با این نظر موافق بود، ولی حرکاتی از دشمن از سمت بستان مشاهده گردید که به نظر می‌رسید دشمن آماده اجرای حمله متقابل می‌شود. باتوجه به تجربیات جنگ‌های گذشته که از شدت پاتک دشمن داشتیم، تصمیم گرفته شد که ابتدا در تپه الله اکبر تحکیم هدف شود و لشکر ۹۲ زرهی آماده خنثی کردن پاتک دشمن گردد و برای تصرف تپه شحیطیه برآورد و طرح‌ریزی مجدد شود. باید قبول کرد چنانچه فرمانده گروه رزمی ۱۴۵ مکانیزه و ۲۶۱ تانک در سمت شمال حمله می‌کرد و جسارت بیشتری به کار می‌برد، می‌توانست تا عصر همان روز تپه شحیطیه را از تصرف دشمن خارج سازد. زیرا در این تپه فقط یک گروهان تقویت‌شده تانک دشمن مستقر بود و باتوجه به این‌که کلیه عناصر تیپ ۳۵ دشمن که در تپه الله اکبر دفاع می‌کردند یا منهدم شده و یا عقب‌نشینی کرده بودند، مسلماً با کمی فشار عناصر باقی‌مانده در تپه شحیطیه نیز فرار را بر قرار ترجیح می‌دادند. ولی دور زدن میدان مین و عبور از تپه‌های رملی غرب محور پیش‌روی این گروه رزمی کمی مشکل بود. به‌رحال ادامه پیش‌روی برای تصرف تپه شحیطیه در آن روز میسر نشد و ۵ روز بعد این تپه به تصرف رزمندگان ما درآمد. در جبهه جنوب رودخانه کرخه که لشکر ۱۶ زرهی حمله می‌کرد، هم‌زمان با حمله در شمال کرخه تیپ ۵۵ پیاده و سپاه پاسداران به خاک‌ریزهای عقب دشمن حمله کردند و در مراحل اولیه خاک‌ریز سوم دشمن سقوط کرد و عناصر دشمن بدون مقاومت چشمگیری تسلیم شدند. با سقوط خاک‌ریز سوم خاک‌ریزهای اول و دوم که از عقب مورد تهدید قرار گرفتند بدون مقاومت

چندانی تسلیم شدند و لشکر ۱۶ موفق شد هدف تعیین شده را قبل از ساعت ۰۸۰۰ صبح تصرف و تأمین نماید.

عملیات در جنوب کرخه خیلی ساده‌تر انجام گرفت و یگان‌های حمله‌ور به مانع مهمی برخورد نکردند. عناصر هر دو لشکر موفق شدند قبل از ساعت ۱۰۰۰ که در دستور عملیاتی خیر تعیین شده بود، هدف‌های اشغال شده را تحکیم کنند و آماده برای مقابله با پاتک دشمن باشند. در این عملیات از افراد دشمن بیش از ۷۰۰ نفر اسیر و بیش از ۴۰۰ نفر کشته شدند و بیش از یکصد دستگاه تانک، خودرو زرهی دشمن منهدم گردید و یا سالم به غنیمت گرفته شد. در موفقیت این عملیات فعالیت پرسنل نامنظم و سپاه پاسداران و افراد پیاده نظام فوق‌العاده مؤثر بود و اما نقطه ضعف اصلی این عملیات عدم امکان استفاده از موفقیت بود. با وجود این که موفقیت اولیه رزمندگان ما به حدی درخشان و مؤثر بود که عناصر دشمن رویاروی این رزمندگان ما حداکثر توان رزمی خود را در همان ساعات اول از دست دادند و عناصر باقی‌مانده به سمت بستان عقب‌نشینی کردند، ولی لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی فاقد احتیاط پر قدرت بود تا بتواند از این موفقیت استفاده کند و حمله را به سمت غرب ادامه دهد. تنها احتیاط موجود تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی بود که استعداد آن حدود ۴۰٪ بود، آن هم درحقیقت برای تأمین عقب این لشکرها در نظر گرفته شده بود و در صورتی که این احتیاط به کار برده می‌شد، برای مقابله با تهدیدهای احتمالی و پاتک دشمن هیچ نیروی دیگری در دسترس نمی‌بود و قبول خطر کردن و وارد عمل کردن این تیپ چندان منطقی به نظر نمی‌رسید و این کمبود سبب شد ما یک فرصت بسیار مناسب را برای فتح بستان و جدا کردن نیروهای دشمن از دست دادیم و مجبور شدیم این مرحله از عملیات را به آینده موکول کنیم. در هر حال این عملیات اولین عملیات موفقیت‌آمیز ما در وارد کردن ضربت فیزیکی و روانی به دشمن و ایجاد اعتماد و اطمینان به قدرت رزمی ما برای بیرون راندن نیروهای متجاوز بود و بعد از این عملیات پیشروی ما به سمت غرب ادامه پیدا کرد و در کلیه عملیات تا زمان بیرون راندن دشمن از مرز همیشه موفقیت نصیب نیروهای ما بود. لازم به یادآوری است که هم‌زمان با حمله

نیروهای ما در جبهه سوسنگرد در ۳۱ اردیبهشت‌ماه تیپ ۲ لشکر ۲۱ پیاده نیز در غرب شوش حمله محدود کرد و با موفقیت هدف تعیین‌شده را تصرف نمود و بیش از ۱۲۶ نفر از افراد دشمن را به اسارت گرفت که شرح این عملیات در قسمتی دیگر بیان می‌گردد.

فرمانده کل قوا و جانشین رئیس ستاد مشترک و وزیر دفاع در ساعت ۱۱۰۰ روز حمله به قرارگاه لشکر ۹۲ زرهی آمدند و همراه فرمانده عملیات جنوب به خط مقدم جبهه در تپه الله اکبر رفتند و از منطقه عملیات بازدید کردند. هم‌زمان با این بازدید تظاهرات نیروهای دشمن برای حمله متقابل مشاهده گردید و یگان‌های زرهی دشمن از سمت بستان به طرف تپه الله اکبر حرکت کردند، ولی با آتش توپخانه و تانک نیروهای ما دشمن از ادامه پیش‌روی خودداری کرد و در حدود ۴ کیلومتری مواضع نیروهای ما متوقف گردید.

مسئله حساسی که باقی‌مانده بود، پاک کردن شحیطیه از وجود عناصر دشمن بود. زیرا این تپه نسبت به مواضع یگان‌های ما از غرب به شرق میدان دید و تیر خوبی داشت و مزاحم نیروهای ما بود. از طرفی شرایط یگان‌های ما طوری بود که قبول تلفات زرهی دشوار بود. مسئله در شورای عالی فرماندهی در شب یکم خردادماه مطرح شد و تصمیم گرفته شد این تپه به وسیله پیاده نظام متشکل از نیروی نامنظم دکتر چمران و گردان ۱۴۵ مکانیزه تیپ ۳ زرهی با پشتیبانی آتش توپخانه و هلی‌کوپترها تصرف گردد. طرح‌ریزی و اجرای این مأموریت به فرمانده لشکر ۹۲ زرهی (سرهنگ نیایی) محول گردید. دشمن در روز دوم خرداد اقدام به پاتک شدید در منطقه الله اکبر کرد، ولی با مقاومت تیپ ۳ لشکر زرهی مواجه گردید و عقب‌نشینی نمود. در همین روز عناصر دشمن در غرب شوش در منطقه تیپ ۲ لشکر ۲۱ پیاده پاتک کرد، ولی موفق نشد مواضع آبادی انگوش را از این تیپ پس بگیرد. ولی در این پاتک به گردان ۱۶۹ پیاده تیپ ۲ لشکر ۲۱ تلفات سنگینی وارد شد و حدود ۱۵۰ نفر از افراد این گردان شهید یا مجروح شدند.

طرح پاک‌سازی تپه شحیطیه در روز پنجم خردادماه اجرا شد و این تپه به تصرف نیروهای ما درآمد. عکس‌العمل دشمن در حمله به این تپه قابل ملاحظه نبود و

همان گونه که پیش‌بینی شده بود، پیاده نظام ما ساعت ۰۸:۰۰ روز پنجم خرداد این تپه را تصرف کردند و عملیات خیبر با موفقیت کامل پایان یافت.

۸- مسائل لجستیکی

توقف و رکود ۴ ماهه در جبهه‌ها (بعد از نبرد کرخه‌کور در دی‌ماه ۱۳۵۹) به یگان‌ها فرصت داده بود تا حدودی وضعیت لجستیکی خود را بهبود بخشند و آمادگی بیشتری برای مبارزه جدی با دشمن متجاوز پیدا کنند. تلاش اساسی برای بهبود وضعیت لجستیکی صرف تعمیر وسایل از کارافتاده بخصوص خودروهای رزمی شده بود. ولی این بهبود در چنان سطحی نبود که قسمت اعظم کمبودها را جبران نماید و کمبودهای شدید، بخصوص وسایل و تجهیزات هم‌چنان باقی بود. بعد از نبرد کرخه‌کور و تحمل تلفات نسبتاً سنگین در نظر گرفته شد که وسایل و تجهیزات از کشورهای فروشنده خریداری شود و جایگزین کمبودها گردد. هیئت‌هایی برای خرید وسایل و تجهیزات و مهمات به کشورهای بلوک غرب و شرق اعزام شد. نظر به این که سیستم تجهیزات ارتش ایران از دو سیستم شرقی و غربی بود، الزاماً از لحاظ تدارک قطعات و مهمات و جایگزینی وسایل بایستی به همان کشورهای سازنده و فروشنده مراجعه می‌شد. با توجه به محاصره اقتصادی کشور ما از طرف کشورهای بلوک غرب و اکراه فروش تجهیزات نظامی از طرف شوروی که فروشنده اصلی نفربرهای زرهی توپ-های ۱۳۰ میلی‌متری و کاتیوشا و جنگ‌افزار ضدتانک آر.پی.جی. ۷ و توپ‌های ضدهوایی بود، خرید وسایل و تجهیزات و مهمات با مشکلات شدیدی مواجه گردید و به ترتیبی که جنگ طولانی‌تر می‌شد و وسایل و تجهیزات و مهمات موجود مصرف می‌گردید و فرسوده می‌شد، مشکلات رزمی یگان‌ها شدیدتر می‌گردید. از اوایل جنگ با برقراری روابط تجاری تسلیحاتی با کشور کره شمالی تهیه مهمات و بعضی جنگ‌افزار ساخت شوروی که مشابه آنها در کشور کره شمالی ساخته می‌شد تا حدودی برطرف گردید، ولی مشکل تهیه وسایل مورد نیاز از بلوک غرب به سادگی امکان‌پذیر نبود و با توجه به این که کلیه تانک‌ها و قسمت عمده توپ-های ما و موشک‌اندازها و تفنگ ۱۰۶ میلی‌متری و هلی‌کوپتر و هواپیما و وسایل مخابراتی ساخت کشورهای امریکا و انگلستان بود، عدم جایگزینی این وسایل و عدم تهیه مهمات و

بررسی و تجزیه و تحلیل عملیات و نتیجه‌گیری / ۲۵۹

قطعات یدکی سبب کاهش توان رزمی ما می‌شد و این کاهش توان رزمی سبب نگرانی فرماندهان می‌گردید. مسئله فوق حساس مربوط به تانک‌ها و توپخانه ۱۵۵ میلی‌متری خودکشی و توپخانه ۱۷۵ میلی‌متری خودکشی و موشک تاو بود که وسیله اصلی رزمی نیروی زمینی بود و مهمات این جنگ‌افزارها از ماه سوم جنگ (آذرماه سال ۱۳۵۹) محدودیت پیدا کرد و با طولانی‌تر شدن جنگ و مصرف مهمات موجود، محدودیت مهمات شدیدتر و حادثه‌تر می‌شد و کراراً به یگان‌ها ابلاغ می‌گردید که از مصرف مهمات نهایت صرفه‌جویی را به عمل آورند. ولی در میدان نبرد غیرفعال تنها عامل نگهداری روحیه و میل به رزم‌جویی و خنثی کردن اثرات روانی آتش دشمن و تا حدودی وارد کردن تلفات و خسارات به دشمن آتش جنگ‌افزارهای با برد زیاد است و اگر نیروهای خودی که امکان تحرک را از دست داده امکانات آتش را نیز از دست بدهد قدرت مقاومت و مبارزه جویی خود را از دست می‌دهد. برای مشخص شدن وضع مهمات به یک نمونه اشاره می‌شود:

در تاریخ ۶۰/۲/۱۹ فرماندهی مهمات نیروی زمینی طی شماره ۱۲۰۲/۰۲/۳۶ نامه زیر را به قرارگاه مقدم جنوب اعلام کرده است:

«مهمات مشروحه زیر کاملاً در محدودیت می‌باشد و بعضی از آنها در آمادگاه‌های تابعه و سایر یگان‌های نیروی زمینی موجود نیست. خواهشمند است دستور فرمایید مراتب را به یگان‌های مستقر در آن منطقه ابلاغ فرمایند تا در مصرف مهمات مورد بحث نهایت صرفه‌جویی را بنمایند.»

این مهمات ۱۶ قلم از جمله شامل توپ ۱۷۵ میلی‌متری کاتیوشا، موشک تاو، خمپاره ۱۲۰، موشک دراگون، گلوله توپ ۹۰ میلی‌متری تانک، موشک آر.پی.جی. ۷، توپ ۱۳۰ میلی‌متری و توپ ۱۵۵ میلی‌متری بود.

بر اساس اعلام فرماندهی مهمات نیروی زمینی، افسر مهمات قرارگاه مقدم جنوب بررسی‌هایی برای تعیین وضعیت مهمات به عمل آورد. نتیجه بسیار نگران‌کننده بود. به عنوان نمونه بر اساس مهمات منظور شده برای هر جنگ‌افزار در ذخیره عملیاتی موجودی مهمات بعضی از جنگ‌افزارهای مهم و حساس به این شرح بود:

توپ تانک ام ۴۷ برای ۱۳ روز، خمپاره ۸۱ میلی‌متری ۱۵ روز، توپ ۱۰۵ میلی‌متری هویتزر ۱۳ روز، توپ تانک ام ۶۰ برای ۵ روز، تفنگ ۱۰۶ میلی‌متری ضدتانک ۲ روز، توپ ۱۲۰ تانک چیفتتن ۵۳ روز، توپ ۱۳۰ روسی ۲ روز، توپ ۱۵۵ میلی‌متری کمتر از یک روز، توپ ۱۷۶ میلی‌متری کمتر از یک روز و سایر جنگ‌افزارهای سنگین کمتر از دو روز. البته این برآورد بر مبنای حاضر به کار بودن کلیه جنگ‌افزارها و اجرای آتش با نواخت تیر تعیین شده عملیات فعال با کلیه جنگ‌افزارها تهیه شده بود که مسلماً در عمل با مهمات موجود خیلی بیشتر از مدت زمان برآوردشده امکان اجرای آتش بود. نکته‌ای که لازم به یادآوری است، این است که درباره میزان مهمات خریداری شده در رژیم پادشاهی مسئله به طور اغراق‌آمیز مطرح شده بود و ملت ایران و رهبران غیرنظامی چنین استنباط کرده بودند که ارتش ایران زمان شاه مهمات بیش از ۲۰ سال را ذخیره کرده است. در صورتی که برابر دستورالعمل‌های نظامی ذخیره مهمات برای ۶۰ روز در فرماندهی مهمات و برای ۳۰ روز در منطقه استقرار یگان‌ها و برای ۱۰ روز در دسترس لشکرها و بار مینا و مهمات آموزشی نیز در اختیار لشکرها بود. یعنی بر مبنای محاسبات لجستیکی مهمات موجود در کشور برای حدود ۴ ماه کافی بود و هنگامی که جنگ آغاز می‌شد، باید مدت زمان احتمالی جنگ برآورد می‌گردید و به ترتیبی که مهمات موجود مصرف می‌شد، مهمات جدید یا در کشور ساخته می‌شد یا از خارج خریداری می‌گردید و جایگزین مهمات مصرف‌شده می‌شد و به همین علت بود که از ماه سوم جنگ محدودیت مهمات احساس شد و تلاش‌های شدیدی برای تهیه مهمات به عمل آمد که البته به طور نسبی موفقیت‌آمیز بود و در طول عملیات مهمات هیچ جنگ‌افزاری به صفر نرسید.

این محدودیت مهمات در عملیات الله اکبر تأثیر داشت و تلاش نیروهای ما بر این بود که در مصرف مهمات نهایت صرفه‌جویی به عمل آید. درباره وسایل و تجهیزات بخصوص خودروهای زرهی نیز این محدودیت شدید احساس می‌شد. به عنوان شاهد مثال در نبرد الله اکبر منهدم کردن و به غنیمت گرفتن بیش از یکصد دستگاه وسیله زرهی دشمن، فرماندهان ما را آنقدر خوشحال نکرد که از دست دادن ۱۰ دستگاه تانک و ۱۳ دستگاه نفربر آنها را ناراحت کرد. در روز دوم پس از تصرف الله اکبر، شکارچیان تانک دشمن موفق

شدند با موشک مالیونکا با پایه پرتاب زمینی ۴ دستگاه تانک چيفتن گردان ۲۹۳ تانک لشکر ۹۲ زرهی را که در خط مقدم غرب الله اکبر موضع دفاعی گرفته بود، منهدم نمایند. تحمل این تلفات برای ما خیلی سنگین به نظر می‌رسید. زیرا گردان ۲۹۳ تانک در آغاز حمله (۳۱ اردیبهشت) حدود ۳۰ دستگاه تانک داشت. با از دست دادن ۴ دستگاه تانک دیگر استعداد آن به کمتر از ۵۰٪ می‌رسید. ضمن این‌که امکان دادن حتی یک دستگاه تانک جایگزین به این گردان وجود نداشت. البته تعداد زیادی تانک چيفتن از کار افتاده در تعمیرگاه‌ها بود که بیش از ۵۰ دستگاه آن در پارک زرهی تیپ دزفول بود، ولی به علت نداشتن قطعات یدکی امکان تعمیر این تانک‌ها وجود نداشت.

در این عملیات سایر مسائل لجستیکی نیز در حدود وضعیت مهمات و تجهیزات بود، فقط وضعیت تدارکات طبقه یک، یعنی مواد غذایی بسیار خوب بود و هیچ‌گونه کمبود قابل ملاحظه‌ای مشاهده نمی‌شد. وضعیت سوخت خودروها نیز خوب بود. از لحاظ تانک‌های بزرگ ۲۰ هزار لیتری محدودیت بود، ولی نظر به این‌که عمق منطقه عملیات کم بود و از چند کیلومتر تجاوز نمی‌کرد، مشکلی از نظر سوخت خودروها مشاهده نگردید. سایر اقلام تدارکاتی محدودیت داشت، ولی مانع اجرای مأموریت‌ها نبود. از نظر نگهداری دو مشکل اساسی بود. اول کمبود قطعات یدکی، دوم کمبود میکانیسین و تعمیرکار که کمبود تعمیرکاران را تا حدودی پشتیبانی‌های مردمی برطرف می‌کرد، ولی کمبود قطعات یدکی روز به روز شدیدتر می‌شد. تلاش‌هایی برای تهیه قطعات یدکی در داخل کشور به عمل می‌آمد، ولی این تلاش‌ها هنوز به نتیجه بهره‌برداری نرسیده بود. از نظر امکانات ترابری با وجود این‌که خودروهای چرخ‌دار یگان‌ها کمبودهای زیادی داشت و مقدمات فرماندهی ترابری نیروی زمینی هم خیلی ضعیف شده بود، ولی با تلاش و کوشش فرماندهان و مسئولین و رانندگان خودروها جبران این کمبود می‌شد و به هر ترتیبی بود وسایل و تجهیزات و تدارکات مورد نیاز یگان‌ها در دسترس آنها قرار می‌گرفت. از نظر خدمات پزشکی و بهداری و آمبولانس و دارو وضعیت مانند سایر مسائل لجستیکی با محدودیت مواجه بود، ولی تلاش شبانه‌روزی پرسنل مسئول موجود مانع از رکود غیرعادی فعالیت‌های خدمات پزشکی می‌شد. نتیجه کلی آن‌که در عملیات الله اکبر هیچ‌گونه مشکل بغرنج لجستیکی بوجود نیامد و

کلیه یگان‌های شرکت‌کننده با وسایل و تجهیزات و امکانات موجود توانستند عملیات را پشتیبانی نمایند.

۹- نتیجه‌گیری از عملیات خیبر (الله اکبر)

عملیات الله اکبر اولین عملیات تعرضی موفقیت‌آمیز ارتش جمهوری اسلامی ایران در سطح نسبتاً وسیع بود که در آن عناصر دو لشکر زرهی حمله به هدف محدود را طرح‌ریزی و اجرا کردند. باتوجه به گذشتن هشت ماه از آغاز جنگ و اجرای نبردهای تدافعی و تعرض متعدد در جبهه‌های گوناگون و کسب تجربیات عملی در میدان‌های جنگ، در طرح‌ریزی این عملیات سعی شده بود کلیه نکات مؤثر در پیروزی یا شکست مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گیرد و برای هر مسئله پاسخ مناسبی تهیه شود. تلاش همه عناصر و یگان‌های شرکت‌کننده در سطح عالی بود. هم‌آهنگی کامل بین فرماندهان نظامی و فرماندهان پاسدار و نیروی نامنظم برقرار شده بود. میل به مبارزه‌جویی در کلیه پرسنل در حد عالی بود. ایمان و اعتقاد همه شرکت‌کنندگان مبنی بر لزوم خارج شدن از بن‌بست جنگ و تغییر جنگ از حالت تدافعی به تعرضی در سطح ممتاز بود و نتیجه کلی که از این عملیات گرفته شد، این بود که به نیروهای ما اعتماد به نفس و اطمینان به پیروزی نهایی داد و رزمندگان ما روح تهاجمی پیدا کردند. به رزمندگان ما ثابت شد که ارتش مزدور عراق توان رزمی چندانی ندارد تا در مقابل هجوم نیروها ما مقاومت کند و به طور کلی روحیه رزمی پرسنل ما در اثر این پیروزی فوق‌العاده قوی شد و فرماندهان ما در رده‌های مختلف فرماندهی بیش از پیش متوجه نقاط ضعف دشمن شدند که در عملیات بعدی اثرات شایانی در موفقیت‌ها داشت. نکات مثبت و منفی حائز اهمیت در این عملیات به شرح زیر بود:

الف) نکات مثبت مؤثر در پیروزی این عملیات

(۱) برآوردها و بررسی‌های ستادی به نحو مطلوب انجام گرفته بود و عوامل مؤثر در عملیات شامل مأموریت و جوّ و زمین و وضعیت نیروهای خودی و دشمن بررسی و ارزیابی گردیده بود.

بررسی و تجزیه و تحلیل عملیات و نتیجه‌گیری / ۲۶۳

(۲) زمان کافی (قریب ۲ ماه) برای بررسی‌ها و مرحله آمادگی در اختیار فرماندهان بود.

(۳) میل مبارزه‌جویی شدید و اجرای تعرض و شکستن بن‌بست رکود جبهه‌ها در همه رزمندگان ایجاد شده بود.

(۴) طرح‌های عملیاتی باتوجه به کلیه امکانات و واقعیت‌ها به نحوی تهیه شده بود که در اجرای آنها مشکلی مشاهده نگردید.

(۵) امکانات و استعداد رزمی موجود به نحو مطلوب به کار برده شده بود.

(۶) هم‌آهنگی کامل بین رده‌های فرماندهی بخصوص فرماندهان نظامی و فرماندهان پاسدار و نیروی نامنظم به عمل آمده بود.

(۷) به نسبت شرایط موجود، اصول جنگ و اصول کاربرد یگان‌ها رعایت شده بود.

(۸) از آتش‌های پشتیبانی توپخانه و هوایی و هلی‌کوپتر در زمان و مکان مناسب به نحو مطلوب استفاده شده بود.

(۹) با رعایت اصل تمرکز قوا نیروی کافی برای اجرای تعرض در منطقه متمرکز شده بود و برتری نسبی برای نیروی خودی بوجود آمده بود.

(۱۰) از نظر نیازمندی‌های لجستیکی برآوردهای درستی انجام گرفته و در حدود مقدرات وسایل مورد نیاز فراهم گردیده بود.

(۱۱) روحیه و ایمان و اعتقاد پرسنل در چنان سطح عالی بود که اکثریت قریب به اتفاق پرسنل برای شروع حمله بی‌تابی می‌کردند و علاقمند بودند هرچه سریع‌تر حمله آغاز گردد.

ب) نکات منفی مؤثر در عملیات

(۱) ملاحظات بیش از حد سبب شده بود که عملیات حتی‌المقدور محدود گردد و از توسعه عملیات اجتناب شود.

(۲) تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی در برخورد به مقاومت شدید دشمن موفق نشد طرح مانور را تغییر دهد و تلاش پشتیبانی را به تلاش اصلی تبدیل نماید.

(۳) عملیات استفاده از موفقیت و تعاقب به علت کمبود توان رزمی اجرا نگردید و یک فرصت مناسب برای آزادسازی شهر بستان از دست رفت.

(۴) به علت نگرانی که از پاتک دشمن در فرماندهان وجود داشت، تعداد زیادی از وسایل سالم زرهی و مهمات باقی مانده دشمن در تپه الله اکبر به وسیله نیروهای خودی منهدم گردید. در صورتی که امکان تخلیه این وسایل به عقب جبهه وجود داشت و بیش از ۳۰ دستگاه تانک و نفربر سالم دشمن که باقی مانده بود، به وسیله پرسنل ما منهدم گردید.

(۵) به مرحله تحکیم هدف توجه کافی نشده و در روز سوم عملیات دشمن موفق شد ۴ دستگاه تانک ما را منهدم نماید.

والسلام

نمایه

- ایلام ۷۱، ۶۸، ۴۸،
- آبادان: شهر ۲۰، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۷۱، ۷۰، ۶۹، ۶۸، ۶۷، ۶۱، ۵۶، ۵۵، ۵۴، ۲۴۶، ۲۴۵، ۲۴۴، ۲۳۱، ۱۸۹،
- آبدانان ۷۱،
- آبوعفری شمالی ۲۱۱، ۲۱۶،
- آمادگاه ۵۷۱ دزفول ۵۹، ۶۱،
- ابوحمیظه: آبادی ۳۷، ۱۱۴، ۱۴۸، ۲۰۵،
- ابوصلیبیخات: ارتفاع ۶۸،
- اتریش ۵۲،
- احمیر: آبادی ۱۲۲، ۱۵۰،
- اردن ۵۲، ۵۳،
- اروپای غربی ۱۹۲، ۲۲۲،
- اسپانیا ۵۲،
- الماسی: عبدالله؛ سرهنگ زرهی ۲۶، ۹۱،
- ۹۵، ۱۷۸، ۱۸۲، ۱۹۷
- الهیاری: سرهنگ ۲۰۵، ۲۰۷،
- امریکا ۵۳، ۱۹۲، ۲۲۲، ۲۵۸،
- انگلستان ۵۳، ۲۵۸،
- انورالسادات ۵۳،
- اهواز: شهر ۱۲،
- ایتالیا ۵۳،
- ب
- بردیه: آبادی ۲۰۴، ۱۷۷، ۱۲۲، ۹۴، ۹۰،
- برزیل ۵۲،
- بستان ۳۲، ۳۱، ۳۰، ۲۹، ۲۸، ۲۵، ۸،
- ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۴۶، ۵۵، ۶۸، ۶۹، ۷۰،
- ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۹، ۸۱، ۸۶، ۸۸،
- ۸۹، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۲،
- ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۷، ۱۰۹، ۱۱۴، ۱۲۰،
- ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۵، ۱۵۴، ۱۶۰، ۱۶۱،
- ۱۶۲، ۱۷۱، ۱۷۳، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷،
- ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۲۰۴، ۲۱۰،
- ۲۱۱، ۲۱۷، ۲۲۱، ۲۲۵، ۲۳۶، ۲۴۲،
- ۲۴۳، ۲۴۵، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۵۵، ۲۵۶،
- ۲۵۷، ۲۶۴
- بلغارستان ۵۳،
- پ
- پای پل کرخه ۲۳۰، ۲۳۱،
- پل کرخه ۳۱، ۶۸،
- ت
- تجلی‌پور: سرگرد ۱۴۵،
- تپه الله‌اکبر: اکثر صفحات

- تینگ چزابه , ۳۲, ۳۳, ۳۴, ۲۲۱, ۲۲۳, ۲۲۵, ۲۴۳, ۲۴۴
- تیپ ۱ زرهی لشکر ۱۶ , ۲۶, ۳۷, ۱۱۴, ۱۱۶, ۱۱۷, ۱۸۸, ۱۱۹, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۲۹, ۱۳۰, ۱۴۱, ۱۴۷, ۱۴۸, ۱۴۹, ۱۵۰, ۱۵۱, ۱۵۲, ۱۵۸, ۱۹۰, ۲۰۱, ۲۰۳, ۲۰۴, ۲۰۵, ۲۰۷, ۲۱۱, ۲۳۰, ۲۴۶, ۲۵۱
- تیپ ۲ زرهی لشکر ۱۶ , ۲۵, ۲۶, ۳۷, ۴۷, ۱۰۷, ۱۰۹, ۱۳۰, ۱۴۰, ۱۵۸, ۱۸۲, ۱۸۷, ۱۸۹, ۱۹۰, ۲۳۱, ۲۳۲, ۲۴۵, ۲۴۶
- تیپ ۲ زرهی لشکر ۹۲ , ۳۸, ۷۴, ۷۵, ۸۱, ۸۲, ۱۵۴, ۱۷۲, ۱۸۳, ۱۸۵, ۲۱۰, ۲۳۰, ۲۴۶, ۲۵۰, ۲۵۶
- تیپ ۳ زرهی لشکر ۱۶ , ۲۶, ۳۷, ۳۸, ۶۹, ۷۲, ۷۵, ۸۸, ۹۱, ۹۲, ۹۵, ۹۹, ۱۰۱, ۱۰۴, ۱۰۷, ۱۰۹, ۱۱۴, ۱۱۶, ۱۱۹, ۱۲۲, ۱۲۹, ۱۳۰, ۱۴۱, ۱۴۶, ۱۴۷, ۱۴۹, ۱۵۰, ۱۵۶, ۱۷۰, ۱۷۱, ۱۷۵, ۱۷۸, ۱۷۹, ۱۸۲, ۱۸۴, ۱۸۹, ۱۹۶, ۲۰۴, ۲۰۶, ۲۰۷, ۲۰۸, ۲۳۲, ۲۳۴, ۲۳۷, ۲۴۶, ۲۵۲, ۲۵۴, ۲۵۵, ۲۵۷
- تیپ ۳ زرهی لشکر ۱۶ , ۳۸, ۳۹, ۶۹, ۷۲, ۷۳, ۷۴, ۷۵, ۷۸, ۷۹, ۸۱, ۸۲, ۸۵, ۸۶, ۱۱۳, ۱۴۸, ۱۵۴, ۱۵۵, ۱۵۶, ۱۵۸, ۱۶۲, ۱۶۳, ۱۶۴, ۱۷۱, ۱۸۳, ۱۸۴, ۱۸۵, ۲۲۳, ۲۲۶, ۲۲۷, ۲۲۸, ۲۳۰, ۲۳۴, ۲۳۵, ۲۴۲, ۲۴۳, ۲۴۴, ۲۴۶, ۲۵۰, ۲۵۱, ۲۵۴, ۲۵۷, ۲۶۳
- تیپ ۳ زرهی لشکر ۹۲ , ۳۸, ۳۹, ۶۹, ۷۲, ۷۳, ۷۴, ۷۵, ۷۸, ۷۹, ۸۱, ۸۲, ۸۵, ۸۶, ۱۱۳, ۱۴۸, ۱۵۴, ۱۵۵, ۱۵۶, ۱۵۸, ۱۶۲, ۱۶۳, ۱۶۴, ۱۷۱, ۱۸۳, ۱۸۴, ۱۸۵, ۲۲۳, ۲۲۶, ۲۲۷, ۲۲۸, ۲۳۰, ۲۳۴, ۲۳۵, ۲۴۲, ۲۴۳, ۲۴۴, ۲۴۶, ۲۵۰, ۲۵۱, ۲۵۴, ۲۵۷, ۲۶۳
- تیپ ۵۵ پیاده هوایرد , ۲۱, ۲۵, ۲۶, ۳۷, ۴۷, ۸۰, ۸۷, ۱۰۷, ۱۰۸, ۱۰۹, ۱۱۳, ۱۱۸, ۱۱۴, ۱۱۶, ۱۱۹, ۱۲۲, ۱۲۹, ۱۴۰, ۱۴۱, ۱۴۳, ۱۴۶, ۱۴۷, ۱۴۸, ۱۴۹, ۱۵۰, ۱۵۱, ۱۸۳, ۱۸۷, ۱۸۹, ۱۹۰, ۲۰۱, ۲۰۳, ۲۰۴, ۲۰۶, ۲۱۱, ۲۱۲, ۲۱۳, ۲۱۶, ۲۱۷, ۲۲۱, ۲۳۰, ۲۳۱, ۲۳۳, ۲۳۴, ۲۴۶, ۲۴۹, ۲۵۱, ۲۵۵
- تیپ ۸۴ پیاده , ۴۷, ۵۵, ۶۴, ۷۱, ۱۰۷, ۱۰۹, ۱۸۷, ۱۹۰, ۲۳۱, ۲۴۵
- ج
- جابر همدان: آبادی ۹۸, ۹۷, ۸۶, ۷۹, جفیر ۱۶۱, ۱۲۵, ۱۲۰, ۹۴, ۸۹, ۵۱, ۱۶۲, ۱۷۶
- جلالی: سرهنگ ۴۶ ,

خ
خرمشهر ۳۰، ۴۵، ۴۶، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۴،
۵۵، ۵۶، ۶۷، ۶۹، ۷۱، ۲۳۱، ۲۴۳،
۲۴۷؛ شهر ۲۰،

خزاعی: سرتیپ ۲۰۹،
خسروشاهی: سرگرد ۱۵۲، ۱۶۵،
خلیج فارس ۲۸،
خوزستان ۱۲،

د
دارخوئین ۶۹، ۲۲۹، ۲۴۶،
دالامیرداغ ۱۸۸،
دزفول ۴۳، ۴۶، ۴۸، ۵۴، ۵۸، ۶۰، ۶۱،
۶۴، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۱۰۷، ۱۰۸،
۱۰۹، ۱۱۱، ۱۱۷، ۱۸۷، ۲۰۳، ۲۰۹،
۲۱۰، ۲۳۱، ۲۴۲، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۵۱،
۲۶۱

دستور عملیاتی خیبر ۸، ۲۵، ۱۰۷، ۱۸۳،
۲۵۰، ۲۵۶
دشت آزادگان: اکثر صفحات
دشت عباس ۴۵، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۵، ۲۴۵،
دغاغله ۶۱، ۱۳۳، ۱۵۰، ۲۱۰،
دهلویه ۵۵، ۹۰، ۹۳، ۹۴، ۱۰۲، ۱۲۲،
۱۲۳، ۱۵۰، ۱۶۰، ۱۷۶، ۱۷۷، ۲۰۴،
۲۰۷، ۲۱۱
دهلران ۶۸، ۷۱، ۲۳۱، ۲۴۵

جلالیه: آبادی ۳۷،
جمشیدی: ایرج؛ سرهنگ زرهی ستاد ۲۶،

چ
چکسلواکی ۵۳،
چمران: مصطفی؛ دکتر، شهید ۲۵، ۲۶،
۲۷، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۱۶، ۱۱۸، ۱۱۹،
۱۴۲، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۵۰، ۱۵۶،
۱۸۳، ۱۸۴، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۷، ۲۰۱،
۲۰۴، ۲۰۶، ۲۰۹، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۶،
۲۳۰، ۲۴۶، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۴،
۲۵۵، ۲۵۷
چنگوله: رودخانه ۱۸۸،

ح
حاج مسلم ۱۲۲،
حسینی، سید یعقوب؛ سرهنگ زرهی: اکثر
صفحات
حلفائیه ۷۱، ۹۳، ۱۶۱، ۱۷۶،
حمرین: ارتفاعات ۷۱،
حمودی فردوس ۹۲، ۱۶۰،
حمیدی ۱۰، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۴، ۳۶،
۳۷، ۳۸، ۶۹، ۷۱، ۹۲، ۱۱۳، ۱۱۶،
۱۱۹، ۱۲۰، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۴۶،
۱۴۷، ۱۷۵، ۲۰۵، ۲۰۸، ۲۲۵، ۲۳۰،
۲۳۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۵۱
حیدری: محمد هادی؛ سرهنگ ۲۶، ۲۱۷،

ر

رستمی: سروان ۱۷۷، ۱۷۲، ۹۴، ۸۶، ۷۹،
رقابیه: تنگ، تپه، ۵۰، ۴۹، ۴۶، ۴۵، ۳۷،
۲۰۹، ۱۹۰، ۷۲، ۵۶، ۵۵، ۵۳، ۵۱

ژ

ژاندارمری خوزستان ۱۲۲، ۱۱۷، ۱۱۶،
ژاندارمری سوسنگرد ۲۱۶، ۱۵۰، ۱۱۹،
۲۴۶

س

سابله: بیل، منطقه ۹۰، ۸۹، ۸۶، ۷۹، ۳۵،
۱۷۶، ۱۶۱، ۱۵۰، ۱۲۲، ۹۹، ۹۴، ۹۳،
۲۴۳، ۲۱۰، ۲۰۶، ۱۹۰، ۱۸۹، ۱۷۷،
ساجت: آبادی ۱۴۷، ۱۴۶، ۱۱۶، ۱۱۴،
سپاه پاسداران ۲۶، ۲۵، ۲۰، ۱۱، ۱۰،
۱۱۷، ۱۱۶، ۱۰۹، ۱۰۸، ۱۰۷، ۶۷، ۲۷،
۱۵۲، ۱۴۸، ۱۴۷، ۱۴۲، ۱۲۲، ۱۱۹،
۱۸۳، ۱۷۳، ۱۵۸، ۱۵۷، ۱۵۶، ۱۵۴،
۲۰۷، ۲۰۵، ۱۹۷، ۱۹۲، ۱۹۱، ۱۸۴،
۲۲۱، ۲۱۷، ۲۱۶، ۲۱۱، ۲۰۹، ۲۰۸،
۲۳۴، ۲۳۳، ۲۳۱، ۲۲۹، ۲۲۶، ۲۲۲،
۲۵۶، ۲۵۵، ۲۵۱، ۲۵۰، ۲۴۹، ۲۴۶

سپتون: ارتفاع ۷۲،

ستاد مشترک ۲۰، ۱۹،

سرداری: مهندس ۲۳۶، ۲۱۰،

سلمانیه ۱۸۹، ۶۹،

سوسنگرد: اکثر صفحات

سویدانی: آبادی ۲۰۶، ۱۲۲،

ش

شاوریه: ارتفاع ۷۲، ۶۸، ۴۶، ۴۵، ۴۴،

شحیطیه: آبادی، ارتفاع ۳۴، ۳۳، ۳۱، ۲۶،

۱۰۳، ۱۰۲، ۹۲، ۸۶، ۸۵، ۸۴، ۷۹،

۲۲۴، ۲۲۱، ۱۹۴، ۱۷۵، ۱۷۳، ۱۶۰،

۲۵۵، ۲۵۴، ۲۵۱، ۲۳۴، ۲۲۷، ۲۲۶،

۲۵۷

شوروی ۲۵۸، ۵۲،

شوش ۱۴۵، ۶۸، ۵۶، ۵۵، ۴۵، ۳۷، ۲۹،

۲۵۷، ۲۴۵، ۲۴۲، ۲۳۱،

شهبازی: امرالله؛ سرهنگ زرهی ۲۶،

شیب: آبادی ۱۰۲، ۹۴، ۹۳، ۹۰، ۸۹،

۲۰۷، ۱۷۷، ۱۷۶، ۱۶۲، ۱۶۱،

ص

صادقی گویا: نجاتعلی؛ سرتیپ ۲ ۴،

صالح حسن ۱۲۲، ۸۶، ۷۹،

صفوی: رحیم؛ پاسدار ۲۵۰، ۲۳۴، ۲۶،

ط

طارق عزیز ۵۳،

فکه ، ۱۲۰، ۹۳، ۸۹، ۷۱، ۵۴، ۵۱، ۳۴ ،
۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۵، ۱۶۱، ۱۷۶، ۱۸۹،
۲۲۱، ۲۴۸
فلاحی نولی؛ سرتیپ، شهید ۲۳۴ ،
فیاض :سرهنگ ۶۱ ،

ق

قاسمی نو :غلامرضا؛ سرهنگ زرهی ، ۱۵۲ ،
۱۵۷
قافلانکوه ، ۱۹۰، ۱۸۹، ۱۸۷، ۱۰۹، ۶۱ ،
۲۴۵

قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب ، ۲۱ ،
۲۵، ۲۶، ۴۳، ۴۶، ۴۷، ۵۸، ۶۴، ۶۶،
۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۱، ۱۴۹، ۱۸۳،
۱۸۵، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۱، ۱۹۲،
۲۱۱، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۳۳، ۲۴۹، ۲۵۰،
۲۵۱، ۲۵۹

ک

کارون :رودخانه ، ۶۹، ۶۸، ۵۵، ۴۸، ۴۵، ۲۸ ،
۲۴۴، ۲۴۳، ۲۳۱، ۱۹۰، ۱۰۹، ۷۱ ،
۲۴۶، ۲۴۸

کرخه :رودخانه ، ۳۲، ۳۱، ۳۰، ۲۹، ۲۸، ۲۵ ،
۵۴، ۵۱، ۵۰، ۴۹، ۴۸، ۴۵، ۳۳،
۱۰۷، ۱۰۰، ۹۹، ۸۶، ۷۹، ۶۸، ۵۶، ۵۵،
۱۷۲، ۱۵۵، ۱۴۵، ۱۲۳، ۱۲۲، ۱۰۸،
۲۲۵، ۲۲۱، ۲۱۶، ۲۰۶، ۱۹۵، ۱۸۴،

طراح :منطقه ، ۱۰۹، ۳۷، ۳۶، ۳۵، ۱۲ ،
۱۴۹، ۱۴۷، ۱۴۶، ۱۱۹، ۱۱۶، ۱۱۴،
۲۰۸، ۲۰۴، ۲۰۲، ۲۰۱، ۱۸۹، ۱۵۰،

طرح عملیاتی شهید عباسی ، ۱۱۳، ۲۵، ۸ ،
۱۴۹، ۱۴۰، ۱۳۷، ۱۳۲، ۱۲۷، ۱۲۰ ،
۲۱۶، ۲۱۱، ۱۵۰

طرح عملیاتی مهدی ، ۱۶۰، ۱۵۳، ۱۵۲ ،
۱۸۴، ۱۸۳، ۱۶۶، ۱۶۴، ۱۶۳ ،
طلایه ۳۰ ،

ظ

ظهیرنژاد :قاسمعلی؛ سرتیپ ۲۵۱، ۲۱۰ ،

ع

عربستان سعودی ۵۳، ۵۲ ،
علی گره زد :ارتفاع ۷۲، ۶۸ ،
عمرانلو :سرهنگ ۲ ۲۰۷ ،
عمیدی :سرهنگ ۲۰۹ ،
عین خوش ، ۶۸، ۶۷، ۵۵، ۵۰، ۴۶، ۳۴ ،

۲۳۱، ۱۹۰، ۷۲، ۷۱، ۶۹

ف

فارسیات ، ۲۲۹، ۷۱، ۶۹ ،
فرانسه ۱۰۲، ۵۳ ،
فکوری :محمد جواد؛ سرهنگ خلبان، شهید ،
۲۳۴

گردان ۱۲۱ پیاده مکانیزه ، ۱۵۲، ۱۵۵، ۳۸ ، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۷۲، ۱۸۴، ۱۹۵	۲۲۷، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۴۱، ۲۴۳، ۲۴۵، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۵، ۲۵۶
گردان ۱۲۴ پیاده مکانیزه ، ۱۱۹، ۳۷ ، گردان ۱۲۶ پیاده هوا برد ، ۲۱۶، ۱۱۹، ۳۷ ، ۲۱۷	گرخه کور :رودخانه ، ۲۷، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۴۵، ۲۳۰، ۲۳۱، ۱۶۰، ۱۲۰، ۹۲، ۷۰، ۶۹ ، ۲۳۲، ۲۴۲، ۲۴۴، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۲، ۲۵۸
گردان ۱۳۵ پیاده تیپ هوا برد ، ۶۷ ، گردان ۱۴۵ مکانیزه ، ۸۲، ۷۵، ۷۲، ۳۹ ، ۲۵۷، ۲۱۴، ۱۷۰، ۱۵۸	کرمانشاه ، ۶۸ ، کره جنوبی ، ۵۳ ، کریمی :ناصر؛ سروان ، ۱۰۴ ، کوت ، ۱۱۶ ، کوشک ، ۳۰ ، کویت ، ۵۲ ،
گردان ۱۶۵ پیاده مکانیزه ، ۱۵۸، ۳۸ ، گردان ۲۰۷ تانک ، ۱۵۸، ۳۸ ، گردان ۲۲۱ سوار زرهی ، ۱۵۹، ۳۸ ، گردان ۲۲۷ تانک ، ۱۱۹، ۱۱۶، ۳۸، ۳۷ ، ۱۴۶	
گردان ۲۳۱ تانک ام-۶۰ ، ۱۵۸، ۳۸ ، گردان ۲۳۲ تانک چیفتن ، ۱۵۸، ۳۸ ، گردان ۲۵۲ سوار زرهی ، ۱۱۹، ۷۰، ۳۷ ، ۲۱۱، ۱۵۰، ۱۴۸، ۱۴۶، ۱۴۰ ، گردان ۲۵۶ تانک ، ۱۵۸، ۳۹ ، گردان ۲۶۱ تانک ، ۸۲، ۷۵، ۷۳، ۷۲، ۳۹ ، ۱۹۴، ۱۷۲، ۱۷۰، ۱۵۸ ، گردان ۲۶۴ تانک چیفتن ، ۱۵۸، ۳۸ ، گردان ۲۸۳ سوار زرهی ، ۱۵۵، ۱۵۲، ۳۹ ، ۱۵۷، ۱۵۹	گ گردان ۱۸۵ مکانیزه ، ۲۱۱، ۱۱۹، ۳۷ ، گردان ۲۲۰ تانک ، ۲۱۱، ۱۱۹، ۳۷ ، گردان ۲۲۴ تانک ، ۲۰۷، ۱۱۹ ، گردان مخابرات لشکر ۹۲ ، ۳۹ ، گردان مهندسی لشکر ۹۲ ، ۱۶۷، ۳۹ ، گردان ۱۰۰ مکانیزه ، ۷۵، ۷۳، ۷۲، ۳۹ ، ۱۸۱، ۱۷۷، ۱۷۰، ۱۵۸، ۹۵، ۸۲ ، گردان ۱۰۱ پیاده هوا برد ، ۸۷، ۸۰، ۳۷ ، ۲۱۶، ۱۱۹ ، گردان ۱۰۵ پیاده مکانیزه ، ۱۵۸، ۳۸ ،
گردان ۲۹۱ تانک لشکر ۷۷ ، ۷۲، ۷۰، ۶۷ ،	

- گردان ۲۹۳ تانک ، ۳۹، ۷۲، ۷۵، ۸۲، ۱۵۸، ۱۷۰، ۱۸۱، ۱۹۴، ۲۶۱
- گروه ۲۲ توپخانه ۲۴۷، ۳۹،
گروه ۳۳ توپخانه ۲۴۷، ۳۹،
گروه رزمی البرز ، ۱۸۷، ۱۰۹، ۱۰۷، ۴۷،
۱۸۹، ۱۹۱
- گردان ۳۱۲ توپخانه ۱۵۵ م.خ.ک ، ۳۹،
۱۵۸، ۱۶۴
- گردان ۳۱۸ توپخانه ۱۵۵ م.خ.ک ، ۳۹، ۱۵۴،
۱۵۶، ۱۵۸، ۱۶۴، ۱۷۲، ۱۹۵
- گردان ۳۲۰ توپخانه ۱۵۵ م.خ.ک ، ۳۹، ۱۵۴،
۱۵۶، ۱۵۸، ۱۶۴، ۱۷۲
- گردان ۳۲۱ توپخانه ۱۵۵ م.خ.ک ، ۳۸،
۱۱۹، ۱۲۹، ۱۳۱، ۱۴۷، ۱۵۱
- گردان ۳۳۳ توپخانه ۱۳۰ م ، ۳۸، ۱۲۹
- گردان ۳۳۷ شیلیکا پدافند هوایی ، ۳۹
- گردان ۳۶۶ توپخانه پدافند هوایی ، ۳۹
- گردان ۳۶۹ توپخانه کاتیوشا ، ۳۸، ۱۲۹،
۱۶۴
- گردان ۳۸۲ توپخانه ۱۵۵ م.خ.ک ، ۳۷،
۱۱۵، ۱۱۹، ۱۲۹، ۱۳۱، ۱۴۷
- گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵ م ، ۳۸، ۱۱۹،
۱۲۹، ۱۳۱، ۱۴۷، ۱۵۶، ۱۵۸، ۱۶۴
- گردان ۳۹۴ توپخانه ۱۵۵ م ، ۱۱۵، ۱۱۹،
۱۲۹، ۱۳۱، ۱۴۷، ۱۵۱
- گردان ۴۲۹ مهندس ، ۱۵۲، ۱۵۵، ۱۵۷،
۱۵۸، ۱۵۹، ۱۹۵
- گردان ۴۷۹ مخابرات ، ۱۵۲، ۱۵۶، ۱۵۷،
۱۵۹
- گروه رزمی ۱۴۵ ، ۱۷۰، ۹۴، ۹۰، ۸۱، ۷۴،
۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۷، ۱۹۴، ۱۹۶،
۲۵۴
- گروه رزمی ۲۶۱ ، ۱۷۰، ۹۴، ۹۰، ۸۱، ۷۴،
۱۷۱، ۱۷۳، ۱۷۷، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶
- گروه رزمی ۲۹۳ ، ۱۷۰، ۹۴، ۹۰، ۸۱، ۷۴،
۱۷۱، ۱۷۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶
- گروه ۲۲ توپخانه ۱۹۱، ۱۸۷، ۱۰۹، ۴۷،
گروه ۵۵ توپخانه ، ۱۸۷، ۱۸۴، ۱۰۹، ۴۷،
۱۹۱
- گیلانی :عابدین؛ سرگرد پیاده ۲۰۷،
- ل
- لشکر ۱۶ زرهی: اکثر صفحات
لشکر ۲۱ پیاده ، ۱۵۳، ۱۰۹، ۶۷، ۵۶، ۴۷،
۱۶۱، ۱۷۱، ۱۸۷، ۱۸۹، ۱۹۱، ۲۳۰،
۲۳۱، ۲۴۵، ۲۵۷
- لشکر ۷۷ پیاده ، ۷۲، ۶۷، ۶۴، ۶۱، ۴۷،
۱۰۹، ۱۴۷، ۱۵۲، ۱۵۷، ۱۸۷، ۱۸۹،
۲۰۵، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۳۱، ۲۴۶
- لشکر ۹۲ زرهی: اکثر صفحات
لهستان ۵۲،

نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران ،

۲۵، ۲۷، ۳۳، ۳۴، ۴۴، ۵۰، ۵۱، ۵۳،

۵۴، ۱۰۸، ۱۱۳، ۱۲۰، ۱۲۵، ۱۲۹،

۱۵۳، ۱۶۳، ۱۷۱، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۸،

۲۱۰

ه

همدان ۲۳۷ ،

هوانیروز ۱۰۹، ۱۰۸، ۱۰۷، ۵۹، ۲۷، ۲۵،

۱۱۱، ۱۱۳، ۱۲۵، ۱۲۹، ۱۵۳، ۱۸۳،

۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۷، ۱۸۹، ۲۱۰، ۲۴۷

هوشیار: کریم؛ سرهنگ ۱۳۱ ،

هویزه ۶۸، ۶۷، ۳۶، ۳۵، ۳۴، ۳۳، ۳۲، ۳۰،

۶۹، ۷۰، ۷۱، ۸۹، ۹۲، ۹۴، ۱۱۴، ۱۲۰،

۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۵، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲،

۱۷۵، ۱۷۶، ۱۸۹، ۱۹۰، ۲۲۱، ۲۲۵،

۲۴۷، ۲۴۸

ی

یمن جنوبی ۵۲ ،

م

مالکیه: رودخانه ۱۰۹، ۳۴، ۳۲، ۳۰، ۲۹،

۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۴۷، ۱۴۹،

۲۲۵، ۲۴۱، ۲۴۹

ماهشهر ۲۰۹، ۱۸۷، ۶۸، ۶۱، ۵۵،

مشرحات: ارتفاع ۲۳۰ ،

مصر ۵۳ ،

معاون: سرهنگ ۲ ۶۶ ،

منظوری: سرهنگ ۲۱۰ ،

میشداغ: ارتفاعات ۵۳، ۳۳، ۳۱، ۲۹، ۲۸،

۱۰۹، ۱۱۳، ۱۸۴، ۱۹۰، ۲۲۱، ۲۲۳،

۲۵۰، ۲۵۵

ن

نیاکی (منفرد نیاکی): مسعود؛ سرهنگ زرهی

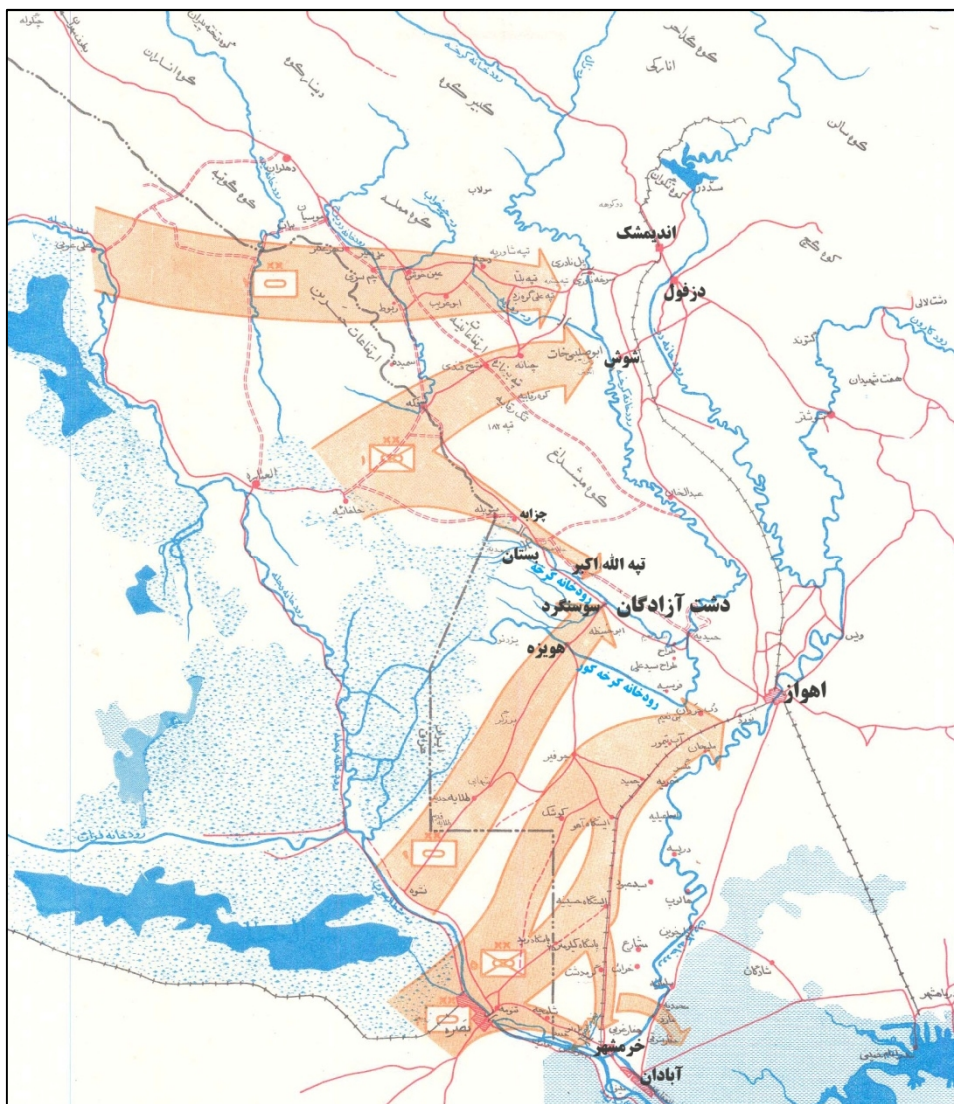
۲۵۷، ۲۵۳، ۲۶ ،

نیروهای نامنظم دکتر چمران ۱۰۷، ۲۶ ،

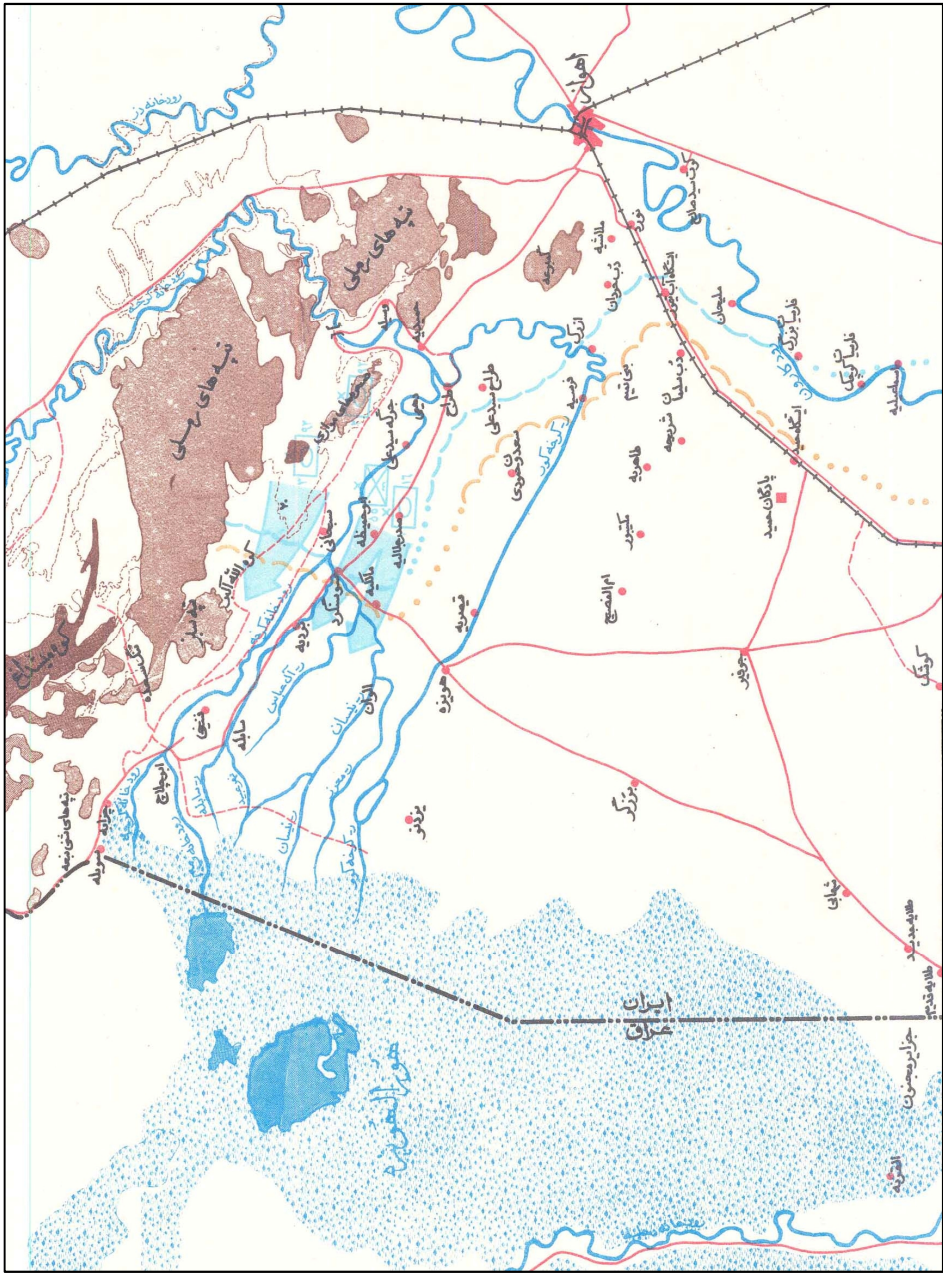
۱۰۸، ۱۰۹، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۹۱،

۱۹۲، ۲۲۶، ۲۳۴، ۲۵۱

نقشه‌ها

منطقه عمومی غرب خوزستان و محورهای تهاجم ارتش عراق

طرح عملیات خیبر